

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra výtvarné kultury a textilní tvorby

**Edukační potenciál a doprovodné programy kulturních institucí v Plzeňském kraji pro
žáky základních škol**

(Město dětí, veřejný prostor a výtvarná výchova)

Diplomová práce

Autor: Bc. Jana Mašková

Studijní program: N7503 Učitelství pro základní školy

Studijní obor: Učitelství pro 2. stupeň ZŠ - výtvarná výchova

Učitelství pro 2. stupeň ZŠ – dějepis

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Zářecká Klára, Ph.D.

Zadání diplomové práce

Autor: Bc. Jana Mašková

Studium: P131520

Studijní program: N7503 Učitelství pro základní školy

Studijní obor: Učitelství pro 2. stupeň ZŠ - dějepis, Učitelství pro 2. stupeň ZŠ - výtvarná výchova

Název diplomové práce: **Edukační potenciál a doprovodné programy kulturních institucí v Plzeňském kraji pro žáky základních škol**

Název diplomové práce AJ: Educational Potential and Attendant Programs of Cultural Institutions in the Region of Pilsen for Elementary Schoolchildren

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Teoretická část popíše základní pojmy z oblasti památkové, muzejní, galerijní a městské pedagogiky jako veřejného prostoru "Město dětí jako hra" a zaměří se na analýzu "Města dětí - Modelu pro nové inovační učení" a vybraných doprovodných programů pro základní školy v galeriích, muzeích a kulturních památkách a dalších institucích v Plzeňském kraji. V praktické části práce autorka vytvoří a realizuje vlastní doprovodné programy pro základní školy (výuka výtvarné výchovy a dílny na téma "Město dětí a práce" nebo "Města a obce očima dětí"). V závěru práce jsou vyhodnoceny rozhovory a výsledky dotazníkového výzkumu.

BABYRÁDOVÁ Hana: Výtvarná dílna, Praha 2005. BRABCOVÁ Alexandra: Brána muzea otevřená. Průvodce na cestě muzea k lidem a lidí do muzea, Náchod: JUKO, 2003. JAGOŠOVÁ Lucie, JŮVA Vladimír, MRÁZOVÁ Lenka: Muzejní pedagogika. Metodologické a didaktické aspekty muzejní edukace, Paido, Brno 2010. JŮVA Vladimír: Dětské muzeum. Edukační fenomén pro 21. století, Brno 2004. ŠOBÁŇOVÁ Petra: Edukační potenciál muzea. Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, Olomouc 2012.

Anotace:

Teoretická část popíše základní pojmy z oblasti památkové, muzejní, galerijní a městské pedagogiky jako veřejného prostoru "Město dětí jako hra" a zaměří se na analýzu "Města dětí - Modelu pro nové inovační učení" a vybraných doprovodných programů pro základní školy v galeriích, muzeích a kulturních památkách a dalších institucích v Plzeňském kraji. V praktické části práce autorka vytvoří a realizuje vlastní doprovodné programy pro základní školy (výuka výtvarné výchovy a dílny na téma "Město dětí a práce" nebo "Města a obce očima dětí"). V závěru práce jsou vyhodnoceny rozhovory a výsledky dotazníkového výzkumu.

Garantující pracoviště: Katedra výtvarné kultury a textilní tvorby,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Klára Zářecká, Ph.D.

Oponent: Mgr. Magda Munzarová

Datum zadání závěrečné práce: 18.12.2013

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne...

Poděkování

Ráda bych poděkovala vyučující, vedoucí diplomové práce a univerzitního specifického výzkumu Mgr. et Mgr. Kláře Zářecké, Ph.D., konzultantce i oponentce práce Mgr. Magdě Munzarové, vedoucímu historického oddělení Mgr. Jiřímu Fákovi z Muzea a galerie severního Plzeňska v Mariánské Týnici za možnost realizace doprovodných programů a představení edukačního potenciálu v Plzeňském kraji na odborné konferenci. V rámci projektu *Mini-Plzeň 2015* děkuji iniciátorkám hry na město dětí v České republice Lence Hubáčkové a Martě Lajnerové, kolegyním z řemeslných dílen, pedagožce volného času Bc. Kristýně Běhavé a výtvarnici Mgr. Jitce Liscové, socioložce Mgr. Nikole Nové ze stanoviště evidence obyvatel, Markétě Skálové, Aleně Žalmanové a Michaele Chvostové za vyplnění dotazníku. Děkuji všem svým žákům i občanům města za spoluúčast ve výtvarných projektech a rodině i příteli za podporu při psaní odborné práce.

Anotace

MAŠKOVÁ, Jana. *Edukační potenciál a doprovodné programy kulturních institucí v Plzeňském kraji pro žáky základních škol*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2016. 150 s. Diplomová práce.

Teoretická část popíše základní pojmy z oblasti památkové, muzejní, galerijní a městské pedagogiky jako veřejného prostoru „Město dětí jako hra“ a zaměří se na analýzu „Města dětí – Modelu pro nové inovační učení“ a vybraných doprovodných programů pro základní školy v galeriích, muzeích a kulturních památkách a dalších institucích v Plzeňském kraji. V praktické části práce autorka vytvoří a realizuje vlastní doprovodné programy pro základní školy (výuka výtvarné výchovy a dílny na téma „Město dětí a práce“ nebo „Města a obce očima dětí“). V závěru práce jsou vyhodnoceny rozhovory a výsledky dotazníkového výzkumu.

Klíčová slova: výtvarná výchova, veřejný prostor, práce, peníze, dítě, žák, vzdělávání, základní škola, město dětí

Annotation

MAŠKOVÁ, Jana. *Educational Potential and Attendant Programs of Cultural Institutions in the Region of Pilsen for Elementary Schoolchildren*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2016. 150 pp. Diploma Dissertation.

The theoretical part describes the basic terms from the field of heritage, museum, gallery or urban education as public space „The children’s town as a game“ and deals with analysis of „The Play Town – A model for new learning“ and selected attendant programs for elementary schools in galleries, museums, cultural monuments and others in the Region of Pilsen. The practical part of the thesis deals with creation and realization of the attendant programs for elementary schools (art lessons and workshops on topic „Town of the Children and jobs“ or „Towns and Communities as seen by children“). The conversations and the questionnaire survey are evaluated in conclusion.

Keywords: art, public space, work, money, child, schoolchild, education, elementary school, children town

Obsah

Úvod.....	8
1 Edukační potenciál v Plzeňském kraji pro žáky základních škol.....	10
1.1 Doprovodné programy kulturních institucí.....	12
2 Veřejný prostor a výtvarná výchova očima dětí a pedagogů.....	17
2.1 Výtvarná díla, náměty a soutěže na téma město.....	19
3 Edukační potenciál a fenomén pro 21. století – město dětí.....	23
3.1 Herní město – Model pro nové inovační učení a městskou pedagogiku.....	27
4 Historie výtvarné výchovy ve městě dětí Mini-Mnichov v Německu.....	34
4.1 Řemeslné dílny.....	35
4.2 Umělecká akademie.....	36
4.3 Městské muzeum.....	37
5 Výzkum v zahraničních městech dětí.....	41
5.1 Mini-Bayreuth.....	41
5.2 Mini-Regensburg.....	44
5.3 Mini-Mnichov.....	46
6 Mini-Muzeum, město a výtvarná výchova.....	51
6.1 Edukační program „Město v muzeu“.....	56
7 Projekt Mini-Plzeň 2015 – město dětí.....	59
7.1 Kulturní a umělecké Mini-Instituce.....	61
7.2 Výtvarná soutěž.....	64
7.3 Řemeslné dílny.....	69
7.3.1 Ateliér dekoratérství a hodinářství.....	71
7.3.2 Ateliér šperkařství, brašnářství, módní návrhářství a krejčovství.....	73
7.3.3 Instituce Mini-Muzeum a objekt Bankomat ve veřejném prostoru.....	74
8 Výuka výtvarné výchovy na základních školách.....	77
8.1 Výtvarně-didaktické projekty pro žáky 2. stupně základní školy.....	79
9 Popis dosažených výsledků.....	81
9.1 Vyhodnocení výtvarné soutěže.....	81
9.2 Výzkumné šetření zaměřené na výtvarné aktivity ve městě dětí – Mini-Plzeň 2015.....	83
9.3 Návrh diskuse a dalšího bádání.....	89
Závěr.....	93
Seznam literatury.....	94
Přílohy.....	- 1 -

Úvod

Práce se zabývá netradičním způsobem využití prostoru z hlediska vztahového trojúhelníku – výtvarná výchova, město a dítě. Základním východiskem práce je průzkum v kontextu s formálním i neformálním vzděláváním v lokalitách měst v Německu a v České republice. Celkově je práce zaměřena na edukační potenciál v Plzni a Plzeňském kraji, kde byl nově vytvořen veřejný prostor – první postavené město pro děti v České republice. Věnuji se analýze česko-německého projektu a sledování rozdílného pojetí výtvarné výchovy. Projektové vyučování bylo zaměřené na vše nové, jelikož se odehrávalo v dětském městě. Prostorem vzájemné edukace mezi institucemi města, dětmi ze škol a dospělými je *inovativní model učení – město dětí jako hra*. Děti samy rozhodovaly o tom, co budou dělat během programů v institucích a výtvarných projektech v uměleckých a kulturních zařízeních města. Je zde mnoho nepoznaných oblastí, které je potřeba prozkoumat, aby se děti mohly věnovat nejen rozvoji své individuality a osobnosti, ale i celé řady kompetencí. V diplomové práci se zabývám vztahem předmětu výtvarná výchova k neformálnímu vzdělávacímu systému, nazvanému město dětí. Důvodem volby tématu bylo pro mě zapojení do příprav a realizace edukačních aktivit podle celosvětového konceptu měst dětí a dílčího nového projektu *Mini-Plzeň 2015 – město dětí*, který byl realizován v roce 2015 v Plzni. V rámci aktivní účasti na tomto projektu jsem během let 2013–2016 provedla čtyřleté šetření.

V teoretické části je řešen rozbor konkrétní lokality, její historie a popsána problematika pedagogem neřízeného uměleckého projevu dětí jako inovativní formy učení a výtvarné výchovy na téma město. V první kapitole se zabývám edukačním potenciálem Plzeňského kraje pro žáky základních škol a kulturními institucemi s doprovodnými vzdělávacími programy. V následující části řeším názory pedagogů na veřejný prostor a výtvarnou výchovu a tvorbu dětí (umělecká díla, náměty a soutěže na téma město). Ve třetí a čtvrté kapitole rozebírám inovativní hru a historii výtvarné výchovy ve městě dětí ve třech podkapitolách nazvaných *Řemeslné dílny, Umělecká akademie a Městské muzeum*. V páté kapitole jsou nastíněny inspirativní příklady výtvarných aktivit ze zahraničních měst *Mini-Bayreuth, Mini-Regensburg a Mini-Mnichov*. V následující části řeším problematiku instituce Mini-Muzeum. V práci řeším výhledovou perspektivu propojení projektu a základních škol v oblasti výtvarné výchovy, jako například v sedmé kapitole v části o realizaci výtvarné soutěže (kvalitativní přístup – výběr citací z přepisu nahrávky rozhovoru). V sedmé až deváté kapitole je proveden popis dosažených výsledků a představena jsou autorská a umělecká

vyjádření jako *Mini-Galerie a Mini-Muzeum*. V části nazvané *Projekt Mini-Plzeň 2015 – město dětí* jsou popsány realizované programy ve městě dětí a činnost v rámci řemeslných dílen jako tvorba v ateliérech, založení instituce Mini-Muzeum a realizace bankomatu ve veřejném prostoru. V osmé kapitole jsou popsány výtvarně-didaktické projekty pro školy zaměřené na téma města dětí. V deváté kapitole se věnují popisu dosažených výsledků realizované výtvarné soutěže, výzkumného šetření zaměřeného na výtvarné aktivity ve městě dětí – Mini-Plzeň 2015, včetně návrhu diskuse a dalšího bádání.

Cílem práce je analyzovat základní předpoklady vzniku, genezi, současnou situaci, typické rysy a vybrané vývojové trendy města dětí v oblasti výtvarné výchovy, a to v českém a celosvětovém kontextu. Dále popsat realizaci vyučovacích hodin a návrhy aktivit i námětů na téma město dětí, včetně literatury využitelné pro přípravu učitele.

Základním smyslem práce je poznat město očima dětí i dospělých v kontextu veřejného prostoru Mini-Plzně a v práci jsou řešeny následující základní výzkumné otázky: *Jaký je edukační potenciál pro oblast výtvarné výchovy ve městě pro děti? Jaká je možnost vztahu, spolupráce a propojení města Plzeň a Plzeňského kraje, a institucí (škola, galerie a muzea a jejich doprovodné programy) s projektem Mini-Plzeň 2015? Jaké jsou vzdělávací programy v galeriích, muzeích a kulturních památkách v Plzeňském kraji? Jaká je výhledová perspektiva v oblasti výtvarné výchovy pro projekt Mini-Plzeň 2015? Jaké jsou programy ve vztahu k tématu veřejný prostor a jeho umění a kultura? Jak nový projekt a model učení město dětí jako hra může být začleněn do školního prostředí v rámci hodin výtvarné výchovy? Jak děti vidí město? Na jaké téma je možné realizovat výtvarnou soutěž v rámci projektu? Můžeme hypoteticky předpokládat, že na obrázcích bude znázorněna Plzeň? Je možné, že si děti budou Mini-Plzeň představovat jako opravdové město Plzeň a ta bude zachycena v jejich výtvarných dílech?*

Metodologické aspekty práce jsou teoretické rozpracování a vymezení města dětí, historická dimenze, edukační potenciál, pole pro výzkumy kvantitativní a kvalitativní. Při analýze budu vycházet z řady informačních zdrojů, jako například z odborné literatury, provedených výzkumů, z osobního pozorování a získaných zkušeností. V diplomové práci budu využívat rešerši literatury, analýzu jednotlivých lokalit, návštěvu veřejného prostoru, realizaci vzdělávacích aktivit ve výtvarné výchově pro děti, mládež a žáky základních škol se zaměřením na umění a kulturní dědictví na území Plzeňského kraje, dotazníkové šetření a rozhovory.

1 Edukační potenciál v Plzeňském kraji pro žáky základních škol

Potenciál se skrývá ve využití objektů veřejného prostoru v Plzeňském kraji pro edukaci žáků a v možnostech vzdělávacích programů pro základní školy. Rozvoj edukace probíhá v hlavním centru kraje – ve městě Plzeň – a odvíjí se od strategických dokumentů, k nimž řadíme *Program rozvoje kultury ve městě Plzni 2009–2019*. V tomto programu v kapitole *Vzdělání – cesta k prosperitě* nalezneme podkapitolku s názvem *Umění ve škole*. Je zde napsáno, citují: „*Iniciovat a podporovat projekty základních, základních uměleckých a středních škol, které propojují špičkovou uměleckou scénu se základními školami, základními uměleckými školami a středními školami v Plzni (společné workshopy špičkových umělců a studentů v rámci vzdělávacích programů)*.“¹ V oblasti strategie a edukace v památkové a muzejní oblasti lze vycházet ze dvou dokumentů. Jedná se o *Koncepce podpory státní památkové péče na období 2013–2020 pro Plzeňský kraj*² a *Koncepce rozvoje muzeí v Plzeňském kraji na léta 2012–2017*.³ Důležitá je podpora⁴ tvořivosti a edukace dětí. V oblasti výtvarné i cizojazyčné výchovy nalezneme srovnávací výzkumy zahraniční edukace⁵ s německými organizacemi a partnery.⁶ Při analýze česko-německého projektu a sledování rozdílného pojetí výtvarné výchovy jsou obě práce důležité.

V rámci svého výzkumu sleduji prioritně dvě oblasti. První oblastí je Plzeňský kraj a druhou je Plzeň. V Plzeňském kraji je 253 základních a 54 středních škol. Ve městě Plzni je celkem 56 základních škol a 27 středních škol.⁷ Lokalita byla zařazena mezi sledované oblasti, protože Plzeň získala *titul hlavní město kultury pro rok 2015* a v tomto období se konaly kulturní a umělecké akce v rámci celého Plzeňského kraje. V oblasti nových trendů vzdělávání a doprovodných programů v Plzni i v jiných městech uvedme například setkání

---

¹ KREJSOVÁ, Marcela a ČERNÍK, Roman a PELCL, Petr. *Program rozvoje kultury ve městě Plzni 2009–2019*. Plzeň: Statutární město Plzeň, 2010. s. 62–63, ISBN není uvedeno.

² Dostupné z: http://www.plzensky-kraj.cz/cs/system/files/users/u1004365/koncepce_podpory_statni_pp.pdf

³ Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/clanek/koncepce-rozvoje-muzei-v-plzenskem-kraji-na-leta-2012-2017>

⁴ ŠANTORA, Roman, ŠEJTKA, Ondřej, MAJER, Jiří. *Město dětem: jak města, obce a kraje podporují či mohou podporovat sdružení dětí a mládeže*. Praha: Česká rada dětí a mládeže, 2009. ISBN 978-80-254-7111-1.

⁵ SKŘIVANOVÁ UHL, Věra. *Pojetí vzdělávacích cílů v ČR a Německu aneb umělecko-pedagogická interpretace kurikulárních dokumentů českých a bavorských gymnázií*. Brno: Paido 2011. ISBN 978-80-7315-228-4.

⁶ PIKSOVÁ, Lucie a LONTSCHAR, Jan (Tandem Plzeň). *Práce s mládeží v Horních Francích, Plzeňském a Karlovarském kraji*. Publikace byla vydána v rámci projektu *Sousedé se stávají přáteli 2009–2011, v rámci činnosti Koordinačního centra česko-německých výměn mládeže Tandem*, Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni 2011. ISBN 978-80-261-0056-0.

⁷ Dostupné z: www.seznamskol.cz

odborníků na konferenci *Evropské přesahy muzejní edukace*, která proběhla ve dnech 28. – 29. 4. 2015 v *Západočeském muzeu v Plzni*. Programový ředitel projektu *Evropské hlavní město kultury – Plzeň 2015* Mgr. Jiří Sulženko prezentoval příspěvek *Seznamte se s Plzní 2015*,⁸ do nějž byly zahrnuty společné umělecké projekty města Plzeň.⁹ Pro děti a mládež byl připraven projekt s názvem *Mini-Plzeň 2015 – město dětí*.¹⁰ Tento koncept byl převzat z Německa. Mezi zahraniční partnery řadíme *Spielstadt Mini-München*, *Mini-Regensburg*, *Mini-Salzburg*, *Mini-Lënster 2012* a organizace *Steinwald-Allianz*.¹¹ V Plzeňském kraji je celá řada institucí, mimoškolních zařízení, spolků a hnutí mládeže, jako například *Středisko volného času RADOVÁNEK*,¹² které se stalo partnerem při realizaci herního města *Mini-Plzeň 2015*. Mezi další kooperační partnery řadíme tato sdružení: *Animácie Plzeň, o. s.*,¹³ *Dům Digitálních Dovedností*¹⁴ a *Centrum Robotiky, ENVIC Plzeň*,¹⁵ *Europe Direct Plzeň*,¹⁶ *JOHAN o. s. – centrum pro kulturní a sociální projekty*,¹⁷ *Juniorfest z. s.*,¹⁸ *Knihovna města Plzeň*,¹⁹ *Spolek neslyšících Plzeň*,²⁰ *Soukromá střední umělecko-průmyslová škola – Zámeček, s.r.o.*,²¹ *Základní škola a mateřská škola pro zrakově postižené*,²² *Centrum volnočasových aktivit Fénix Nepomuk, Edukace, didaktika, dialog, alternativa*. Většina spolupracovníků pracovala v organizačním týmu a na stanovištích projektu a zároveň u těchto sdružení, center, institucí a škol z Plzeňského kraje.²³ Někteří vedoucí stanovišť pracovali i v jiných městech České republiky.²⁴ Jedním z partnerů *Mini-Plzně 2015* v rámci česko-německé spolupráce

⁸ BREJCHOVÁ, Denisa (ed.). *Evropské přesahy muzejní edukace. Sborník příspěvků z mezinárodního kolokvia 28. – 29. 4. 2015*. Plzeň: Západočeské muzeum v Plzni, 2015, s. 90–94. ISBN 978-80-7247-116-4.

⁹ V programovém proudu *Vztahy a city* uvádí vlajkový projekt pod názvem *Veřejný prostor*, do něhož náleží umělecké programy: *Pěstuj prostor*, *Dny Meliny Mercouri*, *Zen Plzeň – Město jako výstava*, *Skryté město*.

¹⁰ Byl pro děti ze základních škol a probíhal v době letních prázdnin.

¹¹ Webové stránky, dostupné z: <http://www.steinwald-allianz.de/>

¹² Zajistil stanoviště *Řemeslné dílny*.

¹³ Měla na starosti provoz stanoviště *Fotolabu a studia animovaného filmu*.

¹⁴ Volnočasové centrum zaměřené na vzdělání v oblasti ICT vytváří interaktivní výukové programy, které dětem nabídlo i v rámci stanovišť *Výzkumné laboratoře – Robotika a experimenty*.

¹⁵ Připravilo provoz stanoviště *Restaurace a zahradnictví*.

¹⁶ Zajistil činnost *Radnice, Městský úřad a soud*.

¹⁷ *Dramacentrum Johan a centrum pro tvořivou dramaturgii a divadlo*, nabídlo v *Mini-Plzni* stanoviště *Divadlo*.

¹⁸ *Mezinárodní filmový festival pro děti a mládež Juniorfest* obsahově připravil provoz stanoviště *Kino*.

¹⁹ *Knihovna města Plzně* měla na starosti ve městě dětí stanoviště *Knihovna*.

²⁰ Zajišťoval provoz stanoviště *Institut bez bariér* v prvním týdnu.

²¹ *SSUPŠ Zámeček* zabezpečoval část provozu *Akademie výtvarného umění*.

²² V *Mini-Plzni 2015* bylo stanoviště *Institut bez bariér* v druhém týdnu.

²³ Zapojili se i učitelé a lektori z mimoplzeňských organizací. Jako osobní příklad uvedu výuku výtvarné výchovy v těchto vzdělávacích zařízeních: *Dům dětí a mládeže Praha 9 – Černý Most*, *Gen. Janouška 1060, Praha 14, 198 00 a Základní škola, Praha 9 – Kyje, Šimanovská 16, 198 00*. Zde byla realizována část přípravných výtvarných výzkumných aktivit i oskoušení vyučovacích hodin na téma *Město pro děti*.

²⁴ Výzkum výtvarné tvořivosti dětí na základních školách týkající se netradičního tématu *Města dětí* byl realizován ve městě Hradec Králové, kde studuji na pedagogické fakultě. Účastnila jsem se univerzitních praxí na zdejších základních školách, jmenovitě *Základní škola, Hradec Králové, Štefánikova 566 a Základní škola na tř. SNP 694 v Hradci Králové*.

při výjezdu do německého města Bayreuthu bylo *Koordinační centrum česko-německých výměn mládeže Tandem*. Pod jeho záštitou probíhá celá řada akcí v oblasti edukace ve veřejném prostoru. Jedná se například o provádění po městě Plzni v rámci projektu *Erlebe Pilsen! / Zažij Plzeň!*.²⁵

Žáci ze základních škol mohou navštívit doprovodné programy na objektech ve správě *Národního památkového ústavu* nebo zapsané pod *Asociací muzeí a galerií v ČR*. V Plzeňském kraji se nachází i *národní kulturní památky*. Ve správě *Národního památkového ústavu* je *státní zámek Kozel, státní zámek Manětín, zámek Nebílovy, klášter Plasy, hrad Švihov, hrad a zámek Horšovský Týn, hrad Velhartice, klášter Kladruby a státní hrad Rábí*. Mezi *národní kulturní památky na okrese Plzeň – město, sever a jih* patří *slovanské hradiště Hůrka Starý Plzenec, katedrála sv. Bartoloměje v Plzni, soubor gotických soch z období krásného slohu v českých zemích, zámek Kozel, selský dvůr Bolevec, areál kláštera Plasy, zámek Manětín, kostel Nanebevzetí Panny Marie Přeštice a klášter premonstrátek Chotěšov*. Z adresáře *Asociace muzeí a galerií v ČR* zjišťujeme, že v oblasti Plzeň-sever se nachází muzea a galerie ve městech *Horní Bříza, Kožlany, Mariánská Týnice – Kralovice a Nečtiny*.²⁶

1.1 Doprovodné programy kulturních institucí

V Německu bývá zvykem jako partnery, spolupracovníky a vedoucí stanovišť do projektů měst dětí zapojit i městská muzea a galerie. Bylo to i mojí původní vizí při přípravě vzdělávacích aktivit – předávat jako vzdělávací obsah dětem ve městě dětí to, co nabízí doprovodné programy galerií a muzeí v Plzni a v Plzeňském kraji. Pro lepší představu uvedu názvy objektů, o které se jedná. V oblasti Plzeň-město se nachází mnoho muzeí a galerií. Mezi dvě největší instituce řadíme *Západočeské muzeum v Plzni (Národopisné muzeum Plzeňska, Muzeum loutek, Muzeum církevního umění plzeňské diecéze)* a *Západočeskou galerii v Plzni (Výstavní síň Masné krámy, Semlerova rezidence, Výstavní síň „13“)*. K nim lze přidat také *Galerii města Plzně, Patton Memorial Pilsen, Pivovarské muzeum v Plzni a Techmania Science Center*²⁷ (Příloha Z). Z hlediska výtvarné výchovy jsou nejdůležitější ty instituce, v kterých se konají výtvarné dílny a edukační programy. Pro příklad uvedu jen ty programy, které by bylo podle mého názoru zajímavé realizovat ve městě dětí. Je možné oslovit lektory programů z muzeí a galerií a nabídnout jim možnost přednášky

²⁵ Do projektu jsem byla dva roky zapojena jako průvodkyně, připravovala jsem pracovní listy pro zahraniční návštěvníky a realizovala prohlídky týkající se dějin umění ve veřejném prostoru. Projekt je realizován mladými průvodci od roku 2012. Webové stránky, dostupné z: <http://www.erlebeplzen.eu/>

²⁶ Dostupné z: <http://www.cz-museums.cz/adresar/plzensky-kraj/plzen-sever/>

²⁷ Dostupné z: <http://www.cz-museums.cz/adresar/plzensky-kraj/plzen-mesto/plzen/>

na Mini-Plzeňské univerzitě nebo krátkodobý workshop, program či výtvarnou dílnu pro děti v rámci stanoviště nebo veřejného prostoru.

Západočeské muzeum v Plzni nabízí pro školy edukační a doprovodné programy.²⁸ Muzejní pedagožka Mgr. Denisa Brejchová napsala: „*Programy připravujeme tak, aby jejich forma i obsah zaujaly ty, kterým jsou určeny.*“²⁹ Do aktuální nabídky řadíme tyto programy: *Cesta do pravěku Plzeňského kraje, Ať žije středověk, Příběh na niti.*³⁰ Žáci se učí prostřednictvím pracovních listů.³¹ Pedagogové mohou při výtvarné výchově a vytváření programů o městě Plzni vycházet z dostupné literatury, plzeňské kultury a dějin umění. Zdrojem poznání Plzeňského kraje jsou pro učitele průvodci stálou expozicí Západočeského muzea v Plzni³² a jiné publikace.³³ Pokud by se podařilo v rámci projektu navázat spolupráci s Muzeem loutek a s Divadlem Alfa a zařadit v dětské instituci program *Příběh na niti*,³⁴ bylo by to přínosné pro rozvoj edukačního potenciálu v Mini-Divadle ve městě dětí. Muzeum loutek nabízí školní výlet s názvem *Loutková Plzeň*, při kterém žáci získají znalosti z oblasti loutkářství.³⁵ Kulturní institucí je *Galerie města Plzně o.p.s.*,³⁶ která zajišťuje edukační a doprovodné programy prostřednictvím lektorského centra. Podle aktuálních výstav současného umění přibližuje návštěvníkům umění v galerii. Jedná se o různé formy galerijní edukace. Lektoři se věnují vzdělávacím programům a tvorbě pracovních listů. Centrum pořádá pravidelné nedělní výtvarné dílny a příměstský výtvarný tábor.³⁷

---

²⁸ Program je interaktivní, odpovídá věkové skupině účastníků, probíhá hravou a zábavnou formou. Součástí samotného programu je práce žáků s pracovními listy. Muzeum nabízí programy pro mateřské školy, pro 1. a 2. stupeň ZŠ.

²⁹ Dostupné z: <http://www.zcm.cz/objekty/hlavni-budova-zcm/pro-skoly>

³⁰ Program trvá okolo 45 minut a pro žáka stojí 20 Kč. Pedagogický doprovod skupiny při počtu 10 a více dětí neplatí vstupné. Muzeum například navštívila 6. třída ZŠ Chotěšov v listopadu roku 2014. K programům je možné zhlédnout videospoty s názvy Expozice Archeologie, Expozice Historie, Pravěk.

³¹ Pracovní listy jsou volně ke stažení na webových stránkách, dostupné z: <http://www.zcm.cz/>

³² BERNHARDT, Tomáš a DUDKOVÁ, Veronika a FRÝDA, František, HUS, Miroslav a ORNA, Jiří a ŠEDO, Ila. *Pohledy do minulosti Plzeňského kraje. Historie 10. – 19. Století*. Průvodce stálou expozicí Západočeského muzea v Plzni. Plzeň: Západočeské muzeum v Plzni, 2013. ISBN 978-80-7247-094-5.

³³ VURM, Bohumil. *Krásy a tajemství České republiky. Plzeňský kraj*. Příbram: Společnost Praha Mystica, 2003. ISBN 80-902363-9-1.

³⁴ Dostupné z: <http://www.muzeumloutek.cz/cz/muzeum/loutkova-plzen-skolni-vylet>, dostupné z: http://www.muzeumloutek.cz/images/Loutkova_Plzen_letak.pdf

³⁵ Poznají historii a slavné osobnosti českého divadla na niti (Josef Skupa, Jiří Trnka). Uvidí repliky nejstarších divadel a typy loutek. Na závěr programu si žáci vyzkouší být loutkohercem a navštíví představení v Divadle Alfa. Program trvá kolem 60 minut, vstupné pro jednoho žáka je 30 Kč, pedagogický doprovod zdarma.

³⁶ Adresa: nám. Republiky 40, 301 00 Plzeň. Webové stránky: <http://galerie-plzen.cz/>

³⁷ Pracovní listy ke stažení na webových stránkách. Dílny probíhají v prostorách galerie každou první neděli v měsíci a souvisí s aktuálními výstavními projekty a vstupné je zdarma. V době letních prázdnin, zpravidla v červenci, se koná příměstský výtvarný tábor v prostorách *Galerie města Plzně*.

Druhou oblast lze vytyčit z hlediska Plzeňského kraje, lokality Plzeň-sever a mikroregionů, do kterých spadá město Plasy s klášteřem a objekty, které k němu historicky náleží a nacházejí se v okolí, jako například *Muzeum a galerie severního Plzeňska v Mariánské Týnici*.³⁸ Jedná se o tyto mikroregiony: sdružení venkovských obcí Dolní Střela (24 obcí, 38 částí obcí), Severní Plzeňsko (16 obcí) a Kralovicko (21–23 obcí).³⁹ V regionu Plzeň-sever se nachází 39 základních škol a 4 střední školy.⁴⁰ Významným historickým objektem regionu Plzeň-sever je klášter Plasy, který v minulosti měl ve správě více objektů. Dva vybrané sledované objekty, klášter Plasy a Mariánská Týnice, se nacházejí v obcích Plasy a Kralovice. V Plasích se nachází *Gymnázium a Střední odborná škola Plasy, Základní škola Plasy, Mateřská škola Plasy, základní umělecká škola*. V Kralovicích se nachází *Střední škola Kralovice, Základní škola Kralovice, Základní škola praktická Kralovice, Mateřská škola Kralovice a Základní umělecká škola Kralovice*.

Výzkum v Plzeňském kraji je potřebný, jelikož kraj není zařazen do výzkumu a projektu Národního památkového ústavu s názvem *Památky nás baví (Národní památkový ústav (zkratka NPÚ), Program aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity)*.⁴¹ Edukační potenciál je možné zvýšit zřízením edukačních center.⁴² Klášter Plasy patří mezi hlavní centra regionu Plzeň-sever v režii NPÚ, proto by se mohl stát jedním z center, která skrývají edukační potenciál pro nové vztahy mezi školou a objektem. Rozvoj edukačního potenciálu v Plzeňském kraji jsem podpořila v oblasti vědeckého výzkumu tím, že jsem se účastnila odborných seminářů, například *Památka není jen Karlštejn – Galerie Stretti jako prostředek tvůrčí práce v klášteře Plasy*,⁴³ a konferencí jako *Vzdělávací obsah v muzejní edukaci v Olomouci*,⁴⁴ *Evropské přesahy muzejní edukace v Západočeském muzeu v Plzni*⁴⁵ a *Proměny plaského kláštera (1145 – 2015) v Plasích*.⁴⁶

Provedla jsem *Výzkumnou analýzu možností edukace v oboru výtvarná výchova na objektech v Plzeňském kraji*. Dotazník je k nalezení v Příloze Q. Důležitý odborný

---

³⁸ V Mariánské Týnici jsem realizovala výtvarné dílny a edukační program na téma město dětí. V Plasích na gymnáziu jsem měla souvislou praxi v předmětech výtvarná výchova a dějepis.

³⁹ Dostupné z: <http://www.dolni-strela.cz>, <http://www.severni-plzensko.cz/>, <http://www.mikroregion-kralovicko.cz>

⁴⁰ Dostupné z: www.seznamskol.cz

⁴¹ Dostupné z: <http://www.pamatkynasbavi.cz/o-projektu>. Součástí projektu je i dotazníkové šetření.

⁴² Ta se nacházejí po celé České republice. Jedná se o *Bečov, Veltrusy, Telč, České Budějovice, Hradec nad Moravicí, Ostrava, Kroměříž*.

⁴³ Seminář se týkal vytváření animačních programů pro památkový objekt kláštera Plasy v režii neziskové organizace Johan.

⁴⁴ Byla pořádána v termínu 23. – 24. 4. 2014.

⁴⁵ Mezinárodní kolokvium proběhlo ve dnech 28. – 29. 4. 2015.

⁴⁶ Konference byla uspořádána ve dnech 8. – 9. 10. 2015.

příspěvek, který jsem představila na konferenci *Proměny plaského kláštera (1145 – 2015)* v Plasích, byl zaměřený na problematiku týkající se názvu mé diplomové práce a nazýval se „*Proměny edukačního potenciálu a doprovodné programy objektů patřících v minulosti pod klášter Plasy pro žáky základních škol*“.⁴⁷ K edukaci a doprovodným programům pro žáky základních škol v objektu kláštera v Plasích byl publikován text, který byl představen na konferenci *Vzdělávací obsah v muzejní edukaci v Olomouci*. Ve stejnojmenném sborníku jej publikoval Mgr. Jindřich Lukavský. Předkládá konceptovou analýzu přípravného modelu edukačního projektu pro Stretti galerii v památkovém objektu kláštera Plasy realizovaného v rámci projektu *Památka není jen Karlštejn (2013)*. Projektu jsem se též účastnila. V termínu 18. – 19. 10. 2013 proběhlo pracovní setkání odborníků s názvem „*Památka není jen Karlštejn – Galerie Stretti jako prostředek tvůrčí práce v klášteře Plasy*.“ Při víkendovém setkání se učitelé výtvarné výchovy, odborníci, lektori, průvodci, kurátoři i kasteláni dozvěděli více o galerijní animaci a snažili se společně v různých pracovních skupinách vymyslet nový program pro *Galerii Stretti*.⁴⁸ V další fázi byl publikován elektronický sborník⁴⁹ a univerzitní vyučující Mgr. Jindřich Lukavský ze Západočeské univerzity v Plzni, katedry výtvarné kultury, realizoval v objektu navržené programy. Během dne 13. 6. 2014 byl uskutečněn první animační program v Galerii Stretti pro žáky základních škol. Na webové stránky byla umístěna kompletní nabídka programů pro děti a dětské skupiny kláštera Plasy pro sezónu 2014: A. *Pátání po Plaz(s)ech*. Program pro děti během prohlídkové trasy, B. *Co se skrývá za obrazem, hledání tušeného*. Jedná se o animační program Galerie Stretti pro školní skupiny.

Na konferenci s názvem *Vzdělávací obsah v muzejní edukaci* v termínu 23. – 24. 4. 2014 v Olomouci⁵⁰ jsem prezentovala příspěvek *Mini-Muzeum a město dětí*, který se týkal koncepce města dětí a jeho využití v muzejní expozici v Mariánské Týnici. V *Nabídkovém*

---

⁴⁷ MAŠKOVÁ, Jana. *Proměny edukačního potenciálu a doprovodné programy objektů patřících v minulosti pod klášter Plasy pro žáky základních škol*. In: FÁK, Jiří. *Proměny plaského kláštera (1145–2015)*. V Mariánské Týnici: Muzeum a galerie severního Plzeňska, p. o. ve spolupráci s Národním technickým muzeem a Národním památkovým ústavem – Správou kláštera Plasy, 2015, s. 171–184. ISBN 978-80-87185-20-9.

⁴⁸ DYTRTOVÁ, Kateřina a SLAVÍK, Jan a LUKAVSKÝ, Jindřich. *Hledání tušeného: konceptová analýza přípravného modelu edukačního projektu v Stretti galerii*. In: ŠOBÁŇOVÁ Petra a kol. *Vzdělávací obsah v muzejní edukaci*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015, s. 105–120. ISBN 978-80-244-4625-7.

⁴⁹ BREJCHOVÁ, Stanislava a DIENSTBIEROVÁ-ŠIMICOVÁ, Helena a LUKAVSKÝ, Jindřich a PLUCHAROVÁ, Petra a ŠŤASTNÁ, Barbora a ELLIS, Irena. *Památka není jen Karlštejn – Galerie Stretti jako prostředek tvůrčí práce v klášteře Plasy* [online]. Klášter Plasy 2014 [cit. 20. 11. 2014]. Dostupné z: http://www.studijini-depozitar.cz/e_download.php?file=data/editor/44cs_5.pdf&original=Pam%C3%A1tka+n%C3%AD+j%20en+Karl%C5%A1tejn+_+Galerie+Stretti%281%29.pdf

⁵⁰ ŠOBÁŇOVÁ, Petra a kol. *Vzdělávací obsah v muzejní edukaci*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4625-7.

katalogu pro školní rok 2014/2015 (Příloha S) jsme společně s dalšími zaměstnanci navrhli doprovodné edukační programy. Mezi programy zveřejněnými na webových stránkách byly i mé výtvarné dílny nazvané *Mini-Muzeum, Mini-Galerie, Mladým architektem a moje první Mini-stavba, Proměny bydlení od pravěku do 20. století*.⁵¹ Kvůli programům pro školy byl v roce 2015 v jedné místnosti, vybavené stoly a židlemi a původně sloužící pro přípravu výstav, vytvořen ateliér.⁵² Proměna edukace v objektu nastala s tím, že jsem vytvořila vzdělávací program s výtvarnou dílnou speciálně pro objednanou skupinu padesáti žáků základní školy.⁵³

---

⁵¹ Mariánská Týnice měla na webových stránkách nabídkový katalog pro školy pro školní rok 2014/2015 se všemi programy. Nyní je v sekci pro školy kvůli nové expozici *Baroko a jeho svět* napsáno „*Připravujeme novou nabídku přednášek a programů!*“ Dostupné z: http://www.marianskatynice.cz/index.php?lang=czech&str=pro_skoly

⁵² Součástí bylo i vytvoření muzejních kufříků. První se týká archeologie a druhý obsahuje výtvarné potřeby. Výtvarný a archeologický kufřík byl finančně podpořen grantem z Nadace ČEZ.

⁵³ Informace o realizovaných programech uvádím v praktické části diplomové práce v šesté kapitole s názvem *Mini-Muzeum, město a výtvarná výchova* s podkapitolou 6.1 *Edukační program „Město v muzeu“*.

2 Veřejný prostor a výtvarná výchova očima dětí a pedagogů

Oblastí edukačního potenciálu ve výtvarné výchově v prostředí školy a ve veřejném prostoru se zabýval výzkum a projekt Univerzity Palackého v Olomouci v roce 2014. V knize s názvem *Uvnitř a vně. Sociální a edukativní aspekty výtvarné tvorby v prostředí školy a ve veřejném prostoru* jsou náměty pro tvorbu ve veřejném prostoru (street art, reklama, performance).⁵⁴ Mgr. Magdalena Adámková–Turzová se zabývá vztahovým trojúhelníkem *žák – učitel – současné umění*. Zabývá se v rámci svého výzkumu tématem *Žák a umění ve veřejném prostoru, Realizace ve veřejném prostoru, Street art, Kultura a umění v regionu*. Aktivně svojí prací a působením na žáky oživuje prostředí, ve kterém žijeme. Ptá se žáků, jestli znají současná díla ve veřejném prostoru.⁵⁵ Autorka Mgr. Petra Pavlů napsala příspěvek k tématu *Město jako součást mě, já jako součást města*. V textu představuje intermediální výtvarný projekt, který žákům přiblížil možnosti práce ve městě a měl několik etap: *Vzpomínka na město, Záznamy cest* (kresba, video), *Město k obrazu mému* (fotografie), *Land art* (upravení fotografií v Adobe Photoshopu), *Barvy města* (pocit z města v barvách), *Reflexe, Presentace intermediálního projektu*.⁵⁶ Další příspěvek k této problematice byl publikován pod názvem *Veřejný prostor jako přirozený prostor ve vztahu k výtvarné výchově* od autorky Mgr. Ivany Červinkové.⁵⁷ Ve svém textu uvádí, že práce s prostorem ve školní praxi se opírá o *objektovou tvorbu, instalaci, land-art*. Věnuje se tématu urbanismu ve výtvarné výchově (kresba budov města, teorie historických slohů a architektury), hovoří o *urban landscape*, o *figurách*⁵⁸ a projektu *Meziprostory*. Připomíná také projekt studentek *Katedry výtvarné kultury Pedagogické fakulty Ústí nad Labem* o urbanismu města a o provázkovno-bavlnkových akcích.⁵⁹ V rámci zahraničního výzkumu bych ráda zmínila odbornou publikaci ze Slovinska.

---

⁵⁴ STEHLÍKOVÁ BABYRÁDOVÁ, Hana a MUSILOVÁ, Jana a TIKALOVÁ, Lucie a SOSNA, Jiří. *Uvnitř a vně. Sociální a edukativní aspekty výtvarné tvorby v prostředí školy a ve veřejném prostoru*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014, s. 42 a s. 109. Registrační číslo projektu: PdF_2013_001. ISBN 978-80-244-4073-6.

⁵⁵ ADÁMKOVÁ TURZOVÁ, Magdalena a FILIPOVÁ, Petra. *Učit umění: učitel a žák v labyrintu současného umění*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015, s. 58–79. ISBN 978-80-244-4849-7.

⁵⁶ BABYRÁDOVÁ-STEHLÍKOVÁ, Hana a ŠOBÁŇOVÁ, Petra a BLAŽEK, Timotej a MUSILOVÁ, Jana a SOSNA, Jiří a TIKALOVÁ, Lucie. *Téma – akce – výpověď: projektová metoda ve výtvarné výchově*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015, s. 124–127. ISBN 978-80-244-4506-9.

⁵⁷ ČERVINKOVÁ, Ivana. *Veřejný prostor jako přirozený prostor ve vztahu k výtvarné výchově*. In: HORÁČEK, Radek a Křepela, Pavel (eds.) *Veřejný diskurs výtvarného umění*. Brno: Masarykova univerzita, 2010, s. 109–116. ISBN 978-80-210-5390-8. Webové stránky autorky, dostupné z: <http://iva.cervinkova.net/>

⁵⁸ Urban landscape – projekty realizované v městském prostředí, figura – v urbanismu poznání určitého tvaru na komplexním pozadí.

⁵⁹ HORÁČEK, Radek a KŘEPELA, Pavel. *Veřejný diskurs výtvarného umění*. Brno: Masarykova univerzita, 2010, s. 109–114. ISBN 978-80-210-5390-8.

Týká se edukace dětí na téma město a výtvarná výchova. Najdeme zde prostorovou tvorbu formou netradičních aktivit v ateliéru i ve veřejném prostoru například křídlová kresba interiéru a nábytku na dlažbě do připraveného půdorysu místností. Kniha se věnuje i architektuře a tvůrčím aktivitám, jako jsou domky z krabic seřazené do kruhu umístěné na náměstí, nebo i deskovým hrám jako skládání piktogramů a další zajímavé inspirativní příklady.⁶⁰

Doc. PaedDr. Hana Babyrádová, Ph.D.,⁶¹ vedoucí didaktiky *Katedry výtvarné výchovy PdF Univerzity v Olomouci*, v knize *Výtvarná dílna* představila podobný typ práce, při které se děti věnovaly tvorbě kartonových objektů/domů/artefaktů, v německém jazyce „*Kinderwunderkammer*“ – „*dětská komora zázraků*“. Dílna se konala v termínu 31. 7. – 10. 8. 1999 ve Scheersbergu, v Německu. Wunderkammer byly evokací zapomenutých předmětů. Dílna odkazuje na komory kuriozit na dvoře Rudolfa II., kde se jednalo o malá muzea s předměty uspořádanými bez logického řádu. Myšlenka původních Wunderkammer byla oživena akčním umělcem Josephem Beuysem. Byl autorem výstavních expozic. Zdrojem materiálu pro dílnu byl Spermüll – nábytek, nádoby, koberce, obaly a jiné věci, které lidé v Německu vždy v určité datum dávají před dům, aby si je odnesl ten, kdo je potřebuje. Na Spermüll děti malovaly a z jednotlivých kusů nábytku stavěly instalace–stavěly domky podobající se squatům. Autorka dílny napsala: „*Dal by se například vytvořit jediný velký squat jako komora–muzeum.*“⁶² Do objektu by děti instalovaly předměty, exponáty, umístily obrazy, sochy a vymalovaly by ho podle představ. Jedná se o inspirativní příklad pro možnou vizuální podobu Mini-Muzea. Pro město dětí jsem měla vizi Mini-Domků, ale nakonec byl pro děti v době realizace projektu ve veřejném prostoru hotel.

V rámci dřívějších výzkumů se již mnozí badatelé zabývali tématem dětské kresby města jako diagnostického nástroje. Prvním v historii diagnostiky kresby města byl *Roger Mucchielli*,⁶³ který nastínil cestu k testu města. První World test vytvořila v roce 1925 *Margaret Lowenfeldová*. Dnes používaný World test byl navrhnut v roce 1934 *Charlottou Bühlerovou*. Dalšími pokračovateli byli v roce 1939 *Henri Arthus*, autor 1. testu města,

---

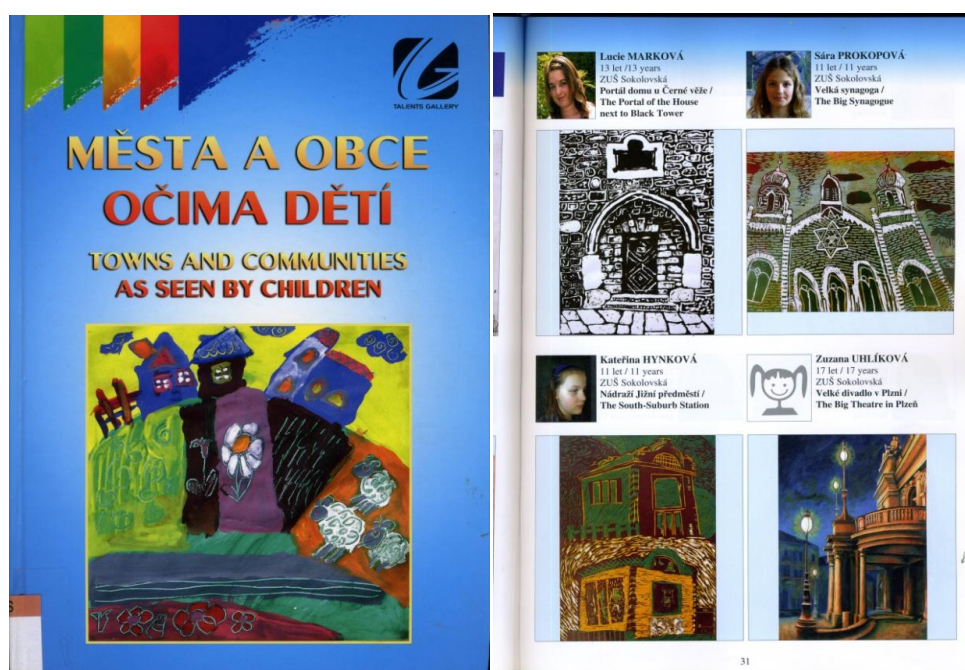
⁶⁰ FILIPIČ a KAVČIČ a KUHAR a MALJEVAC a BREGAR a ŠUBIC. *Igriva architektura – priručník za izobraževanje o grejenem prostoru*. Závod RS za školstvo, Poljanska cesta 28, 1000 Ljubljana, Slovinsko. Dostupné z: <http://www.zrss.si/default.asp?link=ang>

⁶¹ Dostupné z: http://kvv.upol.cz/?seo_url=kvv-predmety-didaktika-hana-babyradova-stehlikova

⁶² Můj dům, objekt – asambláž, 1999 fotografie na s. 197–204 (citace s. 204). BABYRÁDOVÁ, Hana. *Výtvarná dílna*. Praha: Triton v koedici s Masarykovou univerzitou v Brně, 2005, s. 197–204. ISBN 80-210-3879-9.

⁶³ Byl to francouzský neuropsychiatrik, filozof, sociolog a pedagog. Vytvořil techniku projektivní hry „*Test imaginární vesnice*“. Hlavní díla: *Mythe de la cité idéale* (Mýtus ideální obce).

a v roce 1950 *Pierre Mabile*. Nejvýraznější osobností byl v roce 1971 *Raphaël Djan*, který se začal zabývat zjednodušenou dvojrozměrnou verzí testu města. Navrhl vytvořit plán imaginárního města.⁶⁴ V rámci výzkumu v České republice byl v roce 2010 realizován projekt *Václava Barty* s názvem „*Města a obce očima dětí – Towns and Communities as seen by children*“. Kniha představuje kresby a malby dětí s námětem města Plzně a lokalitami městský obvod *Plzeň 1 a Plzeň 2 – Slovany*. Zastoupeny jsou zde i práce žáků na námět měst z Plzeňského kraje jako například *Horní Bříza* a *Třemošná*. V mimoškolní estetické výchově dětí a mládeže sehrávají významnou roli i základní umělecké školy. Cituji z knihy z kapitoly *Městský obvod Plzeň 1: „Výborných výsledků dosahuje ZUŠ Sokolovská, která přispěla do naší knížky obrázky svých žáků.“*⁶⁵

Obrázek 1: Titulní strana knihy a čtyři výtvarné práce dětí na téma *Město Plzeň*.⁶⁶

2.1 Výtvarná díla, náměty a soutěže na téma město

K této problematice zobrazení města očima dětí ve výtvarné výchově najdeme mnoho literatury. Jeden z autorů se zabýval problematikou *Rozvoje tvořivosti a kreativity u dětí*

⁶⁴ COGNET, Georges. *Dětská kresba jako diagnostický nástroj*. Praha: Portál, 2013, s. 190–194. ISBN 978-80-262-0499-2.

⁶⁵ BÁRTA, Václav. *Města a obce očima dětí – Towns and Communities as seen by children*. Plzeň: Kletř, 2010, s. 24. ISBN 978-80-85822-64-9. Do knihy přispělo svými obrázky celkem 699 dětí.

⁶⁶ Zdroj: Městská knihovna v Praze, BÁRTA, 2010, s. 31.

mladšího školního věku výtvarné aktivity *Znáš své rodné město?*⁶⁷ Konaly se literární a výtvarné soutěže, například *Město, v jakém bych chtěl žít: sborník příspěvků z literární soutěže pro děti a mládež*,⁶⁸ *Jak vidím své město za 1000 let: Sokolov*,⁶⁹ *Moje město Český Těšín*,⁷⁰ *Naše město mezi minulostí a budoucností*⁷¹ a *Děti a technika: výstava dětského výtvarného projevu*.⁷² Existuje i celá řada poezie o městě, kterou je možné využít v hodinách výtvarné výchovy jako inspirativní zdroj pro tvorbu nebo se podívat na ilustrace například s názvem *Stojí město*.⁷³ Kniha o veřejném prostoru je mnoho, například publikace s názvem *Města pro lidi*.⁷⁴

Výtvarné soutěže. Moji žáci z kroužku Kreslení v *DDM Praha 9* se zapojili do XII. ročníku výtvarné soutěže pořádané organizací *Dům dětí a mládeže Praha 12 Monet* s názvem *Svět dětské fantazie* na téma *město*.⁷⁵ *Městská část Praha 14* v květnu v roce 2016 zveřejnila Fotosoutěž *Moje město*. *Evropská agentura pro životní prostředí* (EEA) vyhlásila fotosoutěž s názvem *My city*, zaměřenou na problémy dnešních měst odrážející se v životním prostředí. Soutěžící mají za úkol se zamyslet, co pro ně město jako takové znamená.⁷⁶ *Technologická agentura ČR* ve spolupráci se *Svazem průmyslu a dopravy ČR* a *Českou asociací science center* vyhlásuje v rámci podpory roku *Industry IV.O* třetí ročník soutěže *Propojený svět – Život ve městě budoucnosti* pro žáky a studenty základních, středních a uměleckých škol.⁷⁷

---

⁶⁷ BERÁNEK, Václav (vedoucí práce KOVÁŘOVÁ, Irena). *Rozvoj tvořivosti a kreativity u dětí mladšího školního věku výtvarné aktivity „Znáš své rodné město?“* Bakalářská práce (Bc.). České Budějovice: Jihočeská univerzita, Teologická fakulta, 2013. ISBN není uvedeno.

⁶⁸ WOLNA, Martina. *Město, v jakém bych chtěl žít: sborník příspěvků z literární soutěže pro děti a mládež*. Třinec: Městská knihovna, 2004 ISBN není uvedeno.

⁶⁹ *Jak vidím své město za 1000 let: Sokolov – Wie ich meine Stadt in 1000 Jahre sehe*. Schwandorf. Sokolov: Fornica, 2006. ISBN není uvedeno.

⁷⁰ GALÁŠOVÁ, Jana. *Moje město Český Těšín, Moje miasto Cieszyn, Moje mesto Rožňava, Az én városom Szerencs: sborník: X. ročník mezinárodní literární a výtvarné soutěže Moje město*. Český Těšín: Městská knihovna Český Těšín, 2007. ISBN 978-80-254-0709-7.

⁷¹ *Naše město mezi minulostí a budoucností: výroční almanach dětských a seniorských prací*. Kopřivnice: Městská knihovna Kopřivnice, 2008. ISBN 978-80-260-1353-2.

⁷² VESELÝ, František a KUDRNA, Miroslav. *Děti a technika: výstava dětského výtvarného projevu*. Národní technické muzeum v Praze, prosinec 1968 – leden 1969: [katalog výstavy] Národní technické muzeum, 1968. ISBN není uvedeno.

⁷³ ŠTÍPLOVÁ, Ljuba. *Stojí město*. Nepovězto; ilustrovala Markéta Vydrová. Praha: Triton, 2013. ISBN 978-80-7387-668-5.

⁷⁴ GEHL, Jan. *Města pro lidi*. Jan Gehl a Partnerství, o.p.s. Brno: Partnerství, c2012. ISBN 978-80-260-2080-6.

⁷⁵ Výstava proběhla v Divadle Na Cikorce. Fotogalerie dostupné z: <http://www.ddmmonet.cz/fotogalerie/303-svet-detske-fantazie-mesto>

⁷⁶ Přihlásit mohou fotografie o městském prostředí, a to v kategoriích udržitelný městský životní styl, pohyb po městě, volnočasové aktivity ve městě. Zadání soutěže dostupné z: <http://www.eea.europa.eu/high.../take-part-in-our-photography/> nebo na www.praha14.cz

⁷⁷ Dostupné z: <https://www.tacr.cz/index.php/cz/novinky/695-ta-cr-vyhlasuje-jiz-treti-rocnik-vytvarne-souteze-propojeny-svet-zivot-ve-meste-budoucnosti.html>

Veřejný prostor ve výtvarné výchově je možné znázornit, zachytit a poznat v rozmanitých technikách.⁷⁸ Hlavním tématem je *Město*, od něhož jsou odvozeny dílčí náměty a motivy. Výtvarným dílem pro inspiraci při tvorbě žáků na základní škole mohou být rozmanitá zobrazení například veřejného prostoru, kde je náměstí města, kupříkladu Plzně od malířky *Evy Štýbrové* (30. 9. 1984, Plzeň) s názvem *Ze dveří Galerie města Plzně*.⁷⁹ Dílo s názvem *Plzeň z výšky*, vytvořila umělkyně *Marie Lacigová* (7. 3. 1928, Pardubice), kresba, kombinovaná technika, papír, 36 krát 53 cm, 1979 nebo *Plzeň od Lochotína*.⁸⁰ Umělci často zachytí skutečně živé opravdové město netradiční technikou. Může to být například rytina známky s názvem *Plzeň – Evropské město kultury* od *Jaroslava Tvrdoně* podle výtvarného návrhu *Karla Zemana*. Poštovní známka byla vydána dne 18. února 2015 s nominální hodnotou 25 Kč a katalogovým číslem 837.⁸¹

Příkladné výtvarné zadání s názvem *Mapa města v mojí hlavě* nalezneme v knize *Nápadník do hodin výtvarné výchovy*.⁸² Cílem bylo přemýšlet nad městským prostorem a jeho vnitřními vztahy. K Rámcovému vzdělávacímu programu pro základní vzdělávání se projekt vztahoval prostřednictvím uplatňování subjektivity. Učitel prezentoval o městě, přečetl motivační báseň a ukázal obrazové reprodukce. Žáci vytvořili výkres ve formátu A3 tlustým černým fixem. Důležitá byla motivace zaměřená na město, ve kterém žáci bydlí. Při výuce je vhodné, aby žáci šli na vycházku městem s možností zaznamenávat výtvarnými skicami či záznamy místa veřejného prostoru (básně, fotografování, atd.). Pracovní postup měl žáky dovést k vytvoření „*mapy města*“, tedy strukturované mapy „*myslí žáků*“, kdy si všímáme, jak rozdílně žáci vidí reálné místo se zdůrazněním rozdílné individuality představ.⁸³

---

⁷⁸ Převládá kresba, malba, grafika, sochařství, prostorová interaktivní instalace, akční umění, happening, nová média, počítačová grafika. Další výtvarné techniky v příloha Z.

⁷⁹ Informace o díle: olej, plátno, 113 krát 145 cm, 2011. *20 let Artotéky města Plzně (1996–2016). Výběr z kolekce děl současného výtvarného umění v majetku města Plzně, Galerie města Plzně a Odbor kultury Magistrátu města Plzně*. 3. prosince 2015 – 10. ledna 2016. Plzeň: Galerie města, o. p. s. a Odbor kultury MMP, 2015. s. 50–51. ISBN 978-80-87289-35-8.

⁸⁰ Informace o díle: kresba, tuš, papír, 32 krát 48 cm, 1970. *20 let Artotéky města Plzně (1996–2016)*, 2015, s. 88–89.

⁸¹ Dostupné z: <http://www.infofila.cz/plzen-evropske-mesto-kultury-r-2-c-5380>

⁸² JAŠURKOVÁ, Petra. *Nápadník do hodin výtvarné výchovy: nápadník pro ty, kdo skrze vlastní tvorbu chtějí pochopit, co nám sděluje tak zvané „abstraktní umění“*. Brno: Edika, 2015. ISBN 978-80-266-0175-3.

⁸³ *Mapa města v mojí hlavě*. In: JAŠURKOVÁ, Petra. *Nápadník do hodin výtvarné výchovy: nápadník pro ty, kdo skrze vlastní tvorbu chtějí pochopit, co nám sděluje tak zvané „abstraktní umění“*. Brno: Edika, 2015, s. 146. ISBN 978-80-266-0175-3.

Výtvarnou hodinu mohou vyučující připravit podle obsáhlejší kapitoly *Město I.* v knize od Pavla Šamšuly.⁸⁴ Při zadání tématu město budoucnosti učitelé při přípravě mohou pro inspiraci využít dílo od ruského malíře Nikolaje Nedbajlova *Město roku 2100*.⁸⁵ Náměty blízkící se k tématu města jsou *Technická fantazie a Auta, o autech, s auty, v autech*.⁸⁶ Zajímavá výtvarná zadání a náměty týkající se města a institucí najdeme v knize od Vladimíry Slavíkové, Jana Slavíka a Sylvy Eliášové: *Dívej se, tvoř a povídej!: artefiletika pro předškoláky a mladší školáky*.⁸⁷ Zahrnuta je práce s rozmanitým materiálem – *asambláže*, kapitola *Naše město*, mezi témata patří *Návštěva galerie, Výlet mezi obrazy, Můj barevný svět v obrazech, Oživlé obrazy, Hledání*. Mezi techniky zařadíme *dotváření pomocí různých materiálů*, kde je součástí výtvarná aktivita s názvem *Domku, domečku, kdo v tobě bydlí?* Mezi náměty, které je možné využít v rámci projektu *Mini-Plzeň 2015 – město dětí* je kapitola *Piktogramy a symbolizace a Města*.⁸⁸ Město je možné ve výtvarné výchově vizuálně ztvárnit formou netradičních výtvarných technik (Příloha E).⁸⁹

---

⁸⁴ ŠAMŠULA, Pavel. *Obrazárna v hlavě 4: výtvarná čítanka pro 7. ročník základní školy*. Praha: SPL-Práce; Úvaly: Albra, 1999, s. 54–61. ISBN 80-86287-01-7.

⁸⁵ Vytvořené technikou tempera roku 1976. ŠAMŠULA, Pavel. *Obrazárna v hlavě 4: výtvarná čítanka pro 7. ročník základní školy*. Praha: SPL-Práce; Úvaly: Albra, 1999, s. 61. ISBN 80-86287-01-7.

⁸⁶ ZHOŘ, Igor. *Výtvarná výchova v projektech I. pracovní sešit pro 6. a 7. ročník – 1995*, s. 48–53 a s. 66–71. ISBN 80-85808-48-X.

⁸⁷ SLAVÍKOVÁ, Vladimíra a SLAVÍK, Jan a ELIÁŠOVÁ, Sylva. *Dívej se, tvoř a povídej!: artefiletika pro předškoláky a mladší školáky*. Praha: Portál, 2007, s. 64–156. ISBN 978-80-7367-322-2.

⁸⁸ SLAVÍKOVÁ, SLAVÍK, ELIÁŠOVÁ, 2007, s. 64, s. 69, s. 133, s. 134, s. 139, s. 140, s. 141, s. 142, s. 155, s. 156. ISBN 978-80-7367-322-2.

⁸⁹ Příklady témat a námětů z literatury a jejich využitelnost v rámci projektu uvádím v tabulce (Příloha E). Většinu z témat jsem během hodin výtvarné výchovy realizovala.

3 Edukační potenciál a fenomén pro 21. století – město dětí

Při zahájení výzkumné činnosti dětských měst zjišťuji nedostatek odborných textů v českém jazyce. Základním zdrojem informací jsou německy psané texty. Jedním z nich je kniha o městě dětí Mini-Mnichov, kterou napsali GRÜNEISL Gerd⁹⁰ a ZACHARIAS Wolfgang a byla vydána pod názvem *Die Kinder-stadt eine Schule des Lebens. Handbuch für Spiel, Kultur, Umwelt.* v Hamburku v roce 1989.⁹¹ Ve své diplomové práci uvádím překlad textů z knihy o Mini-Mnichově.⁹² Před každým ročníkem nového města dětí jsou na internetu publikovány nové texty.⁹³ Publikační centrum Mini-Mnichova vydalo *user's manual*.⁹⁴ Jsou stanoveny pedagogické vize v praxi a hlavní pedagogické idey. Důležitým článkem je *Herní město – Model pro nové učení*.⁹⁵ Například pro 17. ročník mezinárodního herního města *Mini-Munich 2014* byl zveřejněn na webových stránkách *Úvod do kulturního projektu pro inovační učení*.⁹⁶ Pro výzkum jsem k této problematice získala dvě publikace od iniciátorek projektu *Mini-Plzeň 2015 – město dětí*⁹⁷ Lenky Hubáčkové a Marty Lajnerové.⁹⁸ Jsou členkami sdružení nazvaného *TRK o.s.*, které spolupracuje s německou organizací *Kultur & Spielraum e.V.*⁹⁹. Jedná se o německou organizaci, která byla založena v roce 1970 pro organizování kulturně-pedagogických projektů pro děti a mládež. Probíhá

⁹⁰ Rozhovor s panem Grüneisl o výtvarné výchově ve městě dětí najdete v Příloze G.

⁹¹ GRÜNEISL, Gerd a ZACHARIAS, Wolfgang. *Die Kinder-stadt eine Schule des Lebens. Handbuch für Spiel, Kultur, Umwelt.* Germany, Reinbek bei Hamburg: November 1989. 2480-ISBN 3 499 18595 4.

⁹² V knize a v textu diplomové práce je kapitola *Produkce v řemeslných dílnách* uvedena v německém jazyce: *Produktion und Werkstätten – Mini-München, Umělecká akademie Die Joseph-Beuys-Akademie a Mini-Muzeum.*

⁹³ Další informace k tématu se dají dohledat na webových stránkách konkrétního města dětí a jednotlivých projektů, dostupné z: www.kulturundspielraum.de, www.kinderspielstaedte.com, www.kommunale-jugendarbeit-regensburg.de, www.mini-muenchen.info/, www.minisalzberg.spektrum.at/

⁹⁴ Jedná se o návod k použití pro děti i dospělé, o tom, co je to město dětí. Internetový text: *Mini – München user's manual, The children's town as a game, The play town – a pedagogic vision in practice, The Play Town Project.* Dostupné z: www.mini-muenchen.info/.

⁹⁵ GRÜNEISL, Gerd a MASCHKEK, Margit. *The play town – A model for new learning. Mini – München user's manual: The children's town as a game. The play town – A pedagogic vision in practice. The Play Town Project. Introduction to the Culture Project for Innovative Learning. Central Pedagogic Ideas* [online]. Kultur & Spielraum e.V. 17th Play Town Mini-Munich International 2014 [cit. 6. 8. 2014]. Dostupné z: <http://www.mini-muenchen.info/>.

⁹⁶ GRÜNEISL, Gerd, MASCHKEK, Margit. *Introduction to the Culture Project for Innovative Learning* [online]. *Central Pedagogic Ideas. Kultur & Spielraum e.V.* [cit. 5. 8. 2014]. Dostupné z: www.mini-muenchen.info/

⁹⁷ www.miniplzen.eu

⁹⁸ Zakladatelky projektu jsou členkami občanského sdružení nazvaného *Občanské sdružení TRK – Tvořivost, Rozmanitost, Komunikace.* Zkratka *TRK o.s.*, dostupné z: www.trk-os.cz

⁹⁹ Svůj současný název *Kultur & Spielraum* získala v roce 1989. Jedná se o neziskovou organizaci, která je zřízena jako – „*Municipal Youth Welfare Office of the City of Munich*“, Obecná veřejně prospěšná kancelář města Mnichova. Její hlavní aktivity jsou v mimoškolní oblasti. Pořádá workshopy pro děti a mládež ve dvou městských komunitních centrech a nabízí program ve městě a kulturně-pedagogické služby. Je odpovědná za fórum pro děti i za městskou halu, koordinuje Asociaci mnichovských uměleckých škol pro mládež a Kulturní léto pro děti. Organizuje školení a vydává pedagogické publikace, jako např. didaktické materiály.

výzkum ve městech dětí v zahraničí.¹⁰⁰ Na základě vzájemné práce byl publikován výtisk textu v českém jazyce *Mini-Mnichov international 2008 – Návod k použití: Tak funguje Mini-Mnichov! Herní pravidla a krátká charakteristika jednotlivých pracovišť a oddělení v Mini-Mnichově z německých informačních materiálů pro spolupracovníky v Mini-Mnichově*¹⁰¹ a sdružení archivuje i další zahraniční materiály.¹⁰² V roce 2015 byla vydána česky psaná brožura s názvem *Informace pro spolupracovníky projektu Mini-Plzeň 2015 – město dětí*.

Co si pod pojmem město dětí představit? Vypadá stejně jako ve světě dospělých, ale pracují zde děti. Je zde vše tak, jak má být v normálním městě – například radnice, úřad práce, živnostníci, banka, pošta, náměstí, redakce a mnoho dalšího. Ale město dětí, na rozdíl od skutečných měst, ožívá jen na několik týdnů v letních měsících, většinou o prázdninách. Město dětí je otevřené v pracovních dnech od 10 do 17 hodin a je pro děti ve věku od 7 do 15 let. Hrací město v Německu je připraveno pro různý počet dětí, většinou se kapacita pohybuje kolem 300–1000 na jeden den. Organizační zázemí tvoří tým dospělých a mladí ve věku 15–18 let.¹⁰³ Počty spolupracovníků se podle jednotlivých měst liší. Při vstupu do města děti na evidenci obyvatel/matrice děti vyplní do průkazu základní údaje a dostanou razítko. V rámci hry karta slouží jako výkaz práce.¹⁰⁴

¹⁰⁰ Je možné uvádět příklady práce s dětmi a mládeží z oblasti výtvarné výchovy v mini-městech či překládat texty z cizího jazyka, které slouží pro rozvoj edukačního potenciálu projektu v České republice.

¹⁰¹ TRK o.s. a Kultur & Spielraum e.V. *Mini-Mnichov international 2008 – Návod k použití: Tak funguje Mini-Mnichov! Herní pravidla a krátká charakteristika jednotlivých pracovišť a oddělení v Mini-Mnichově z německých informačních materiálů pro spolupracovníky v Mini-Mnichově*. Mnichov 2008.

¹⁰² Uveďme například zahraniční bankovky či herní pasy.

¹⁰³ V Mini-Regensburgu je v týmu zhruba 20 placených pořadatelů a kolem 80 brigádníků z řad studentů, kteří zajišťují chod celého města.

¹⁰⁴ V rámci dětské hry na město fungují jako občanský průkaz a zároveň jako pracovní i městská karta. Vyplní jméno a příjmení a napíší datum narození. Často se může stát, že rodiče chtějí do města v doprovodu staršího sourozence ke hře pusit i mladší děti, než je stanovená věková hranice. V případě, že vypadají na méně než 7 let, jsou děti přezkušovány.

Obrázek 2: Herní pas, Mini-Plzeň 2015, město dětí, grafik Zdeněk Zolnay. Zdroj: archiv projektu.

Historie měst dětí. Neformální a zájmové vzdělávání přináší rok od roku nové trendy. Existuje nová dimenze ve vzdělávacím procesu vhodná pro rozšíření do dalších zemí v rámci celého světa. Poprvé byl světu tento edukační fenomén pro 21. století představen v roce 1979 hnutím „*Kultur & Spielraum – Rada, sdružení a svaz měst dětí*“.¹⁰⁵ Tento nový vzdělávací potenciál byl poprvé nazván městem dětí Mini-Mnichov, protože historie hracích měst začala před třiceti sedmi lety v tělocvičně v Olympijském parku v Mnichově. Od té doby se tato vzdělávací akce pro děti koná jednou za dva roky o prázdninách a v roce 2014 byl organizován sedmnáctý ročník. V roce 2016 se koná osmnáctý ročník v termínu 1. – 19. 8. 2016.¹⁰⁶ První Mini-Mnichov založila organizace *Kultur & Spielraum*, která nyní zaštiťuje i jiná německá města. Na celém světě se nachází okolo 88 měst dětí.¹⁰⁷ *Jaký je překlad do cizího jazyka?* V německém jazyce se nazývá „*Kinderspielstadt*“.¹⁰⁸ V Německu je celkem 52 *Kinderspielstadt*. V anglickém jazyce nalézáme tyto varianty cizojazyčného překladu „children’s town“, „game town“, „kids’ town“, „play town“, „miniature city“, „fun town“, „card play space“. Města dětí jsou v Německu, Rakousku, Itálii, Lucembursku, Japonsku a v Egyptě. Pro celkový přehled jsem vytvořila tabulku s počtem měst dětí (Příloha F).

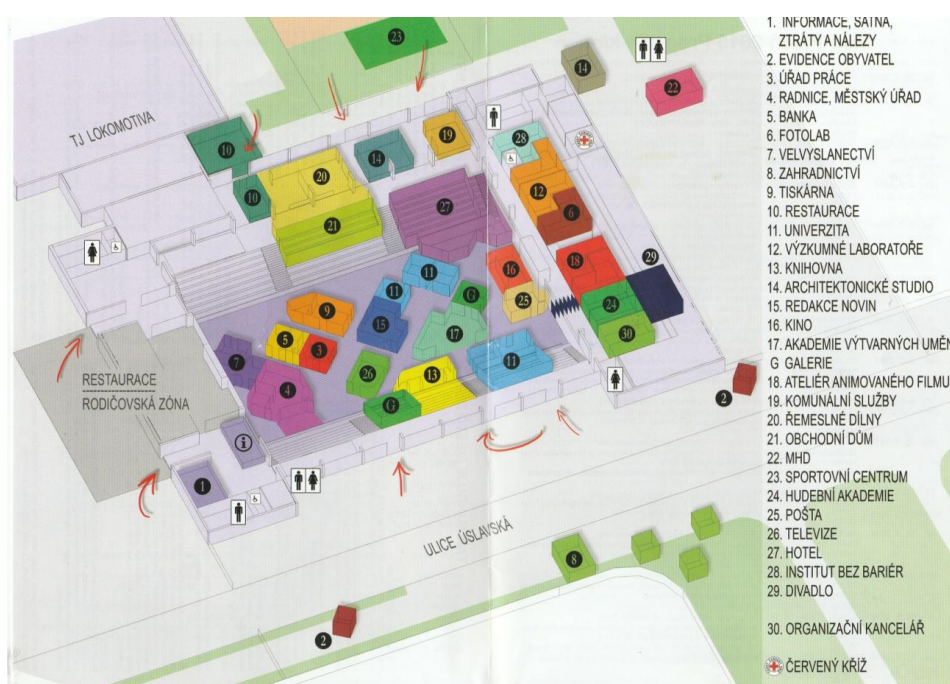
¹⁰⁵ Webové stránky, dostupné z: www.kulturundspielraum.de

¹⁰⁶ Na webových stránkách je zveřejněn text s názvem *18th Play City Mini-Munich International 2016 Introduction to the Culture Project for Innovative Learning*. Internetový zdroj, dostupné z: http://www.mini-muenchen.info/index.php?article_id=19

¹⁰⁷ Toto číslo lze vypočítat z odkazů na jednotlivá města, která jsou uvedena na webových stránkách Mini-Mnichova, dostupné z: www.mini-muenchen.info/

¹⁰⁸ Cizojazyčné překlady slovníku *město dětí* jsou různé. Často se používá předpona „Mini“ – a následuje název města. Vymyslela jsem si vlastní gramatická pravidla velkých písmen pro označení Mini-Institucí.

Hra na město a účast v kulturním a uměleckém životě. Důležité je představit sociální a teoretická východiska koncepce města dětí. Ve veřejném prostoru plném dětí probíhá kulturní edukace dětí a mládeže. *Jak se edukace proměňuje sociálně a z hlediska obsahu kultury?* Děti mají právo na vlastní kulturu. Podle *Úmluvy práv dětí a mládeže na vlastní kulturu*¹⁰⁹ je podstatný článek 31, který hovoří o právu dítěte na odpočinek a volný čas, na účast ve hře a oddechové činnosti odpovídající jeho věku, jakož i na svobodnou účast v kulturním životě a umělecké činnosti. Česká republika patří mezi státy, které ratifikovaly Úmluvu, proto pro občany naší republiky vyplývá povinnost uznat a zabezpečit dítěti právo na všestrannou účast v kulturním a uměleckém životě.¹¹⁰ Ve světě dospělých chybí přímý podíl dětí na řízení kultury a umění. Ve volnočasovém prázdninovém městě dětí má dítě právo na účast ve hře i možnost podílet se na kulturním a uměleckém životě. V rámci kultury zde můžeme počítat s kulturní, muzejní, galerijní, divadelní, a institucionální¹¹¹ a bibliopedagogikou. *Jak mají ve městě děti fungovat edukační a kulturní instituce?*¹¹²

Obrázek 3: Plán Mini-Plzně 2015, grafická práce architektů Jana Soukupa a Kamila Štajgla. Zdroj: archiv projektu.

¹⁰⁹ Úmluva nabyla platnost v roce 1990 a byla přijata v New Yorku v roce 1989. Ratifikace v České republice proběhla v roce 1991. Dostupné z: <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/umluva-o-pravech-ditete.pdf>

¹¹⁰ JŮVA, Vladimír. *Dětské muzeum. Edukační fenomén pro 21. století*. Brno, Paido 2004, s. 100. ISBN 80-7315-090-5.

¹¹¹ Institucionální pedagogika – v německém textu bývá nazývána hra dětí na práci v instituci, respektive v Mini-Muzeu.

¹¹² Edukační instituce mají fungovat stejně jako ve městě dospělých. Didakticky by bylo vhodné je zjednodušit kvůli porozumění různě starých dětí (věk dětí od 8 do 15 let). V práci sleduji ve městě dětí edukační a kulturní instituce z hlediska teorie i praxe.

Inovační modelový pokus společného zpřístupnění různých kulturních a uměleckých institucí (muzea, galerie, ...) dětem v rámci jednoho dětského města byl v České republice uskutečněn v termínu 29. 6. – 17. 7. 2015 v Plzni s názvem projektu *Mini-Plzeň 2015 – město dětí* v hale TJ Lokomotiva. Přípravné aktivity kulturního projektu modelu nového učení jako hracího města však zde probíhaly již několik let od roku 2008.¹¹³

3.1 Herní město – Model pro nové inovační učení a městskou pedagogiku

Každý z nás se denně ve městě pohybuje. Dítě z České republiky do 29. 6. 2015 neznalo účast na veřejném životě ve městě dětí. Položme si otázku: *V čem bylo pro dítě město dětí v oblasti sebevzdělávání jiné než město reálné?*¹¹⁴ Socioložka Mgr. Nikola Nová¹¹⁵ o městě dětí řekla: „*Dítě se pohybuje v bezpečném veřejném prostoru, kde mu nehrozí taková nebezpečí jako v reálném světě, ať už dopravní nehoda či nebezpečí ze strany dospělých lidí (pedofilové atd.). Takže si vyzkouší, jak funguje město, v bezpečném prostředí.*“ *Jak město dětí funguje v oblasti vzdělání, pedagogiky a učení?*¹¹⁶ Základní idea je heslo „*The children’s town as a game*“,¹¹⁷ v překladu to znamená „*Město dětí jako hra*“. Dochází k učení hrou, ke hře plné pracovních rolí. Hra na město má mnoho výhod a pozitiv pro rozvoj dítěte. Všechny děti ve městě dětí mají právo na práci. Je to práce jako hra.¹¹⁸ Město dítě připraví pro život a výkon různých profesí. Vše prožívá „na vlastní kůži“ (profese, svět práce).¹¹⁹ Důležité je, aby si děti hrály na dospělé a učily se, jak pracovat nebo vydělávat peníze a jak se účastnit ve veřejném životě (volby, autoškola, první pomoc, studium). Pro město dětí je vhodné vytvořit nový speciální termín *městská pedagogika*.¹²⁰ Socioložka Mgr. Nikola Nová si myslí: „*Zároveň děti mohou inovativním přístupem obohatit samotné fungování města.*

---

¹¹³ *Jak je těžké v českém prostředí prosadit nový Model pro nové inovační učení převzatý z německého prostředí?* Na tuto otázku se zeptejte zakladatelky projektu Lenky Hubáčkové.

¹¹⁴ Domnívám se, že dítě má více svobody dělat to, co ho baví, k čemu má předpoklady. Z pracovní nabídky a pracovních karet si mohou vybrat na pracovišti hned po otevření města, nebo jsou uvedeny pracovním úřadem do pracovní situace na volnou pozici, kterou se teprve musí naučit zvládnout.

¹¹⁵ Ve městě dětí Mini-Plzeň 2015 pracovala na stanovišti evidence obyvatel – matrika.

¹¹⁶ Nejdůležitější je osobní zkušenost dítěte s pracovním procesem, jeho individuální zásah do veřejného života a vztahy s dalšími spoluobčany.

¹¹⁷ V textech sdružení *Kultur & Spielraum e.V.* jsou stanoveny pedagogické vize v praxi a hlavní pedagogické idey. Publikáční centrum Mini-Mnichova vydalo „*user’s manual*“, tedy něco jako návod k použití pro děti i dospělé, o tom, co je to město dětí. Dalším článkem je *Herní město – Model pro nové učení. Úvod do kulturního projektu pro inovační učení*. Text: GRŮNESL, Gerd a MASCHKE, Margit. *Kultur & Spielraum e.V.*

¹¹⁸ Ve vyspělých státech děti pracují během hry ve městě dětí, zatímco v rozvojových zemích pracují kvůli tomu, že musí živit rodinu.

¹¹⁹ Mohou se zde tedy rozvíjet procesy signifikantního, tzv. smysluplného-zkušenostního, prožitkového, komunitního, objektového, situačního, autentického a interaktivního učení.

¹²⁰ Definuje postavení dítěte v sebevzdělávacím procesu v rámci veřejného prostoru, který řídí a proměňuje tvořivou prací (převážně výtvarného a uměleckého charakteru), vlastním jednáním, činy a činnostmi včetně produktů. Veřejný prostor je učitelem dětí. Je ke zvážení, zda zde má být pedagog, nebo edukaci zajišťuje každý občan.

Nejsou vázány strukturami jako my, nýbrž mohou samy pozměnit to, co se jim zdá, že by ve městě-životě mělo fungovat jinak.“ Připraví společné vzdělávání ve městě děti lépe na život a práci v budoucnosti? Je možné chápat města dětí, která fungují v Německu a v dalších světových zemích, jako příklad modelu učení ve městě, který dítě rozvíjí a připravuje formou hry na dospělácký život?¹²¹ Co předat?¹²² Co dětem skrz vzdělávací obsah může město dětí dát?¹²³ Probíhá hodnocení? Dítě se neučí kvůli dobrým výsledkům (klasifikace známkami), ale učí se pracovat kvůli peněžní odměně. Socioložka Mgr. Nikola Nová uvedla, že „dítě si pro své další fungování ve městě bez peněz nekoupí jídlo. Motivace by měla být hlubší než jen hrát si kvůli penězům – což je zde zajištěno uměle vytvořenými penězi, které se mimo hru neuplatní.“ Jak vybudovat nejvhodněji městské didaktické strategie?¹²⁴ Jak spolupracovat se školami v rámci příprav projektu?¹²⁵ Je možné zařadit pracovní aktivity ve větším rozsahu do školního vzdělávacího plánu Člověk a svět práce? Otázka uplatnění pracovních činností během vyučovacích předmětů¹²⁶ záleží na metodickém způsobu vedení učitele, ŠVP a RVP.

Specifičnost edukační činnosti města dětí spočívá v kulturní edukaci dětí a mládeže, v sociálních proměnách obsahu kulturní edukace a netradičním pojetí učení a didaktických aspektech města dětí. Město a lidé v něm vytváří veřejný prostor, kde je možné stimulovat výchovný proces. Utváří ho ale především děti. Ty mají rozhodující vliv na to, co se bude ve městě dít. Městská pedagogika děti učí všestrannosti. Dospělí mohou ukázat například to, jak se výrobek vyrábí, ale proces učení a pracovní činnost zůstává na dítěti. Ohledně definování specifičnosti edukačního potenciálu města dětí je potřeba si klást mnoho otázek: *Jaké jsou didaktické aspekty města dětí?¹²⁷ Jaká je specifičnost edukační činnosti města dětí? Jaké je pojetí učení a didaktické aspekty města dětí? Jaké mají být formy a metody*

---

¹²¹ Ano. Město dětí je koncipované jako hra na život, který se odehrává ve veřejném prostoru a v pracovních rolích připravuje dítě na budoucí roli dospělého.

¹²² Předávat jako vzdělávací obsah by se mělo vše, co rozvíjí tvořivost u dítěte a vztahuje se k ojedinělé výukové situaci, kdy veřejný prostor je řízen dětmi.

¹²³ Může jim zajistit všeobecný rozhled, z hlediska osobnosti dochází ke zlepšení rozhodování, rozvoji komunikačních dovedností a kolektivní spolupráce, schopnosti naučit se podřízením vedoucímu a sebehodnocení formou získání peněžní odměny za práci. Děti se učí sebeprosazovat. Musí bojovat o výplatu, vydělávat peníze, aby si mohly užívat zábavy a například chodit do kina.

¹²⁴ Důležitý je týmový duch organizátorů, kteří jsou proškoleni vyzkoušením hry na vlastní kůži ve městě, poučení a inspirování z manuálu pro vedoucí stanovišť a návštěvy zahraničních měst dětí.

¹²⁵ Před zahájením projektu je možné školy, učitele i žáky zapojit do příprav například prostřednictvím výtvarné soutěže.

¹²⁶ *Nakolik se uplatňuje samostatnost žáků při plnění rozdílných pracovních úkolů využitelných pro budoucí život v dospělosti?* Lze ověřit dotazníkovým šetřením i praktickou výukou. Zaměřit se na činnosti, které by žáci pro život měli znát, a zeptat se, zda se po dobu svého studia na základní škole věnovali ve výuce činnostem, které perspektivně využijí pro svůj život v dospělosti.

¹²⁷ Zcela nepochybně zde chybí typické školní prostředí.

vzdělávacích aktivit ve městě dětí?¹²⁸ Jaké mohou být doprovodné edukační programy ve městě dětí?¹²⁹ Mohou vznikat doprovodné materiály města dětí?¹³⁰ Jaké jsou perspektivy neformálního učení ve městě dětí?¹³¹ Je možné vytvořit městské didaktické strategie? Vyhodnotit po skončení prázdninového projektu kazuistiky vybraných edukačních programů?¹³²

Formy a metody aktivit ve městě dětí. Ve škole je možné hru na město dětí začlenit a zařadit do Školního vzdělávacího plánu (ŠVP) do sekce Člověk a svět práce.¹³³ Žák si procvičí činnosti pracovní-technické, pracovní-výtvarné, například vytváření vlastního výrobku.¹³⁴ Zařadit lze činnostní aktivity jako práce prostorové, montážní a demontážní, plastická koláž, skládání z papíru, výroba z textilií či například obrázky z přírodních materiálů. Ve městě dětí tvoří didaktický obsah především námětové hry na obchod, na kadeřníka, u doktora, v bance, v knihovně, na poště. Pro námětové hry dětí je důležité mít prostor, kde si hrát. Každý z nás dospělých si pamatuje, že si jako dítě hrál na obchod.¹³⁵ Herní pomůckou¹³⁶ jsou prioritně peníze. Město je kolektivní dílo s dostatkem času pro tvorbu – skupinové projekty a individuální úkoly. Důležitou součástí je tvorba dětí z vlastního popudu a rozhodnutí: „*Není pochyby o tom, že výtvarná práce prováděná z vlastního popudu a rozhodnutí mívá největší vnitřní napětí. Vyznačuje z ní spontánní chuť k tvorbě a zvláštní, těžko definovatelné fluidum tvůrčí radosti. Škola výtvarného myšlení se však na spontánní motivaci spoléhat nemůže. Znamenalo by to spoléhat se na vánek, který přichází, kdy se mu*

---

¹²⁸ V současné době je potřeba vytvořit doprovodné edukační programy a materiály pro město dětí. Měly by být pro děti samoobslužné, aby se daly plnit snadno a rychle bez pomoci dospělého a srozumitelné pro všechny věkové kategorie.

¹²⁹ Jako akce je potřeba zmínit workshopy, besedy, festivaly, promítání, projekty. Z hlediska výtvarné výchovy je možné uvést výstavy, vernisáže, módní přehlídky, aukce, dílny.

¹³⁰ Ano. Je to velmi potřebné. Jsou to hrací průkaz, pracovní karty a listy.

¹³¹ Neformální učení je perspektivní pouze v případě, když organizátoři získají finanční podporu na pravidelné organizování projektu jednou za dva roky.

¹³² V Mini-Plzni proběhlo v rámci stanovišť vyhodnocení formou vyplnění dotazníku.

¹³³ KALÁBOVÁ, Naděžda. *Pohádkové vzdělávání*. Praha: Národní institut dětí a mládeže, 2007, s. 33–34. ISBN 978-80-86784-56-4.

¹³⁴ Během školního roku probíhá příprava výrobků určených pro prodej například na vánoční a velikonoční jarmark. Výrobu předmětů a objektů lze zařadit do výtvarné výchovy, ale tradiční řemeslné výrobky pro prodej jako tvorba adventních věnců a malování kraslic se více hodí do předmětu pracovní činnosti.

¹³⁵ Měl své peníze, pokladnu, nákupní tašku a zboží k prodeji. Pro hru stačili dva. Mini-obchod: Děti si hrají na prodejnu. Realizace námětových her při výtvarně-dramatickém kroužku, kdy si děti nakreslily zboží, ke hře využily kulisy a rekvizity. Při realizaci aktivity je vhodná tvorba prodejného zboží z modelíny, například pečivo pro pekařství a uzenyiny pro uzenařství.

¹³⁶ Jedná se například o kuchyňku s dětským nádobím. V rámci školního vyučování jsou tyto herní pomůcky určeny většinou pro žáky nulté, první až čtvrté třídy v učebně nebo ve školní družině. Ve školách chybí vybavení pro námětové hry i pro starší žáky. Uvedu příklad ze zkušenosti s žáky první třídy. O přestávce si hrají na obchod a prodávají spolužákům křupky či bonbóny. Peníze používají oku neviditelné. Děti si pouze hrají, že nějaké mají a dělají patřičná gesta rukama.

*zachce, neuchopitelný a neovlivnitelný. Tak jako každá škola je i tato místem určité kázně. Snaží se nabízet impulsy, otvírat oči, ukazovat cesty, a to i takové, které lze projít jen jednou a pak se na ně už nevrátit. Je to škola, která se vědomě spoléhá víc na kolektivní práci než na individuální improvizaci. Důvod pro to je ryze věcný: tísnivý nedostatek času. Silně diferenciované a individuální projekty vyžadují, jak známo, velké časové plochy. Proto volíme spíš úzce vymezený, pro všechny závazný plán, abychom se rychleji pohnuli z místa a dříve dosáhli rozšíření svých osobních vyjadřovacích možností. Při tom ovšem vytyčujeme vždy jen základní rámec úkolu, jeho řešení zůstává výkonem každého jednotlivého autora.*¹³⁷

Edukační potenciál dětského muzea, školy a města. *Je edukace v muzeu či ve městě pro život přínosnější než učení ve škole? Škola je nepostradatelná pro každé dítě. V čem je potřeba ji inovovat?*¹³⁸ *Bylo by možné v současné době školu nahradit jinou vzdělávací a kulturní institucí?*¹³⁹ Dnes například na celém světě jsou dětská muzea, která představují edukační fenomén pro 21. století.¹⁴⁰ O vzniku a rozvoji dětských muzeí píše v knize s názvem *Muzejní pedagogika: „V současnosti na světě působí okolo 510 dětských muzeí.*¹⁴¹ *Bylo by možné školu nahradit městskou strukturou orientovanou a zaměřenou jen na děti nebo dětským muzeem? Odpověď nalezneme prostřednictvím slov Petry Šobáňové: „Hlavní výhrady proti pojetí muzeí jako míst výchovy a vzdělávání lze shrnout v následujících tvrzeních:*

- *muzeum jako takové není místem výchovy a vzdělávání, pouze vzdělávání umožňuje;*

---

¹³⁷ ZHOŘ, Igor. *Škola výtvarného myšlení: Metodický materiál pro práci v zájmové výtvarné činnosti*. Brno: Krajské kulturní středisko, 1987, s. 7.

¹³⁸ Pohled na vzdělávací systém byl představen v textu *Inovace školního vzdělávání v Evropě*. Zabývá se tématy *Dobrá škola jako výraz inovace, Budeme ve 21. století potřebovat školu?, Společnost bez škol?* RÝDL, Karel. *Inovace školního vzdělávání v Evropě*. In: WALTEROVÁ, Eliška. *Rozvoj národní vzdělanosti a vzdělávání učitelů v evropském kontextu*. 1. díl, Teoretické a komparativní studie: výzkumný záměr: výstupy řešení za rok 2001, Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2002, s. 88–107. ISBN 80-7290-085-4.

¹³⁹ Záleží na úhlu pohledu. Učitelé spatřují pozitiva edukace v muzeích, v galeriích a na památkách. Odkazují na výsledky našeho dotazníkového šetření specifického výzkumu. Konkrétní slovní odpovědi od učitelů v rámci *Výzkumné analýzy možností edukace v oboru výtvarná výchova na památkových objektech v Králověhradeckém kraji*. Podle mě je účast v edukačních programech v historickém prostředí muzea například pro předměty dějepis a výtvarná výchova zajímavější, intenzivnější a interaktivnější.

¹⁴⁰ Dětské muzeum se v České republice nachází v Brně. Adresa: Koblížná 1, 659 37, Brno. Webové stránky, dostupné z: <http://www.mzm.cz/detske-muzeum/>. Kromě výstavní činnosti nabízí programy pro školy a pro děti. Národní muzeum má zveřejněnou nabídku doprovodných programů v rámci Hravého muzea. Webové stránky, dostupné z: <http://www.nm.cz/Pro-rodiny-s-detmi/Hrave-muzeum/>. Publikace: JŮVA, Vladimír. *Dětské muzeum. Edukační fenomén pro 21. století*. Brno: Paido – edice pedagogické literatury, 2004. ISBN 80-7315-090-5.

¹⁴¹ JAGOŠOVÁ, Lucie a JŮVA, Vladimír a MRÁZOVÁ, Lenka. *Mujejní pedagogika. Metodologické a didaktické aspekty muzejní edukace*. Brno: Paido 2010, s. 30–38 (citace s. 31). ISBN 978-80-7315-207-9.

– úkol vzdělávat patří škole – muzeum nemá se školou nic společného, jsou to zcela odlišné, ba proti sobě stojící světy.“¹⁴²

Když je muzeum městem, kde si žák vyzkouší pracovní pozice, je to pro něj přínosné. *Je pro život dítěte důležitější, aby se naučilo pohybovat ve městě, které se pro něho stane školou? Žáci se během výuky sice ve veřejném prostoru vyskytují... ale v jaké míře se učí v praxi poznávat instituce s doprovodnými programy? Chodí do galerií a muzeí? Z pohledu učitelky musím konstatovat, že to kvůli splnění ŠVP a RVP není časté, ale příležitostné. Učitelé kvůli splnění plánů a příznivějšímu finančnímu ohodnocení raději učí ve škole, než aby plánovali akce v institucích. Otázka pro rodiče a učitele: Je možné představit veřejnosti utopické zamyšlení o městě pro děti? Je možné považovat ho za edukační fenomén pro 21. století? Jak zde bude probíhat výchovný proces? Pro dítě je v rámci výchovy důležité, aby se naučilo s druhými komunikovat a jednat, aby si umělo zařídit v institucích vše potřebné, co pro život potřebuje. Město je opravdu školou života. Edukační a výchovný potenciál města dětí se může stát fenoménem, který je předmětem vědeckého zkoumání, ale v praxi je mládeži oblíben, přináší užitek a rozvoj dětí v pracovních-dovednostních kompetencích.*

Chtěly by děti ve městě děti školu?¹⁴³ Jak bude vzdělávací instituce vypadat a fungovat? Může být dítě v roli učitele? Co se žáci učí ve městě dětí na dětské univerzitě?¹⁴⁴ Co se dozví o veřejném prostoru v opravdové škole?¹⁴⁵ Jak navrhnout opravdu fungující město jako edukační prostor, ve kterém pobývají společně pouze děti? Jedná se o utopické zamyšlení.¹⁴⁶ Jak by vypadala výuka bez školy a ve městě? Je možné se děti ptát a chtít po nich vizuální odpověď formou výtvarných děl, jako například kresby města. Zkuste zadat při výuce výtvarný námět: Jak by vypadala škola/třída, kdyby v ní byly pouze děti? Jak by vypadala hodina výtvarné výchovy, kdyby o všem rozhodovaly děti?¹⁴⁷ Předtím než bylo první město dětí realizováno, bylo možné se zamyslet, jak bude vypadat? Jak si představíte

¹⁴² ŠOBÁŇOVÁ, Petra. *Edukační potenciál muzea*. Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012, s. 173. ISBN 978-80-244-3034-8.

¹⁴³ Můžeme se žáků ptát, nechat je o tom rozhodnout při plánovací dílně či jim dát vyplnit dotazníky.

¹⁴⁴ Žáci po zapsání na dětskou univerzitu mohou plnit vědomostní testy a úkoly na počítači, poslouchat přednášku, zapsat se do kurzů (první pomoc) nebo si svojí přednášku na libovolné téma připravit. Například v *Mini-Plzni 2015 – město dětí* mohli být občané posluchači přednášky na téma *Mini-Muzeum a město dětí*, kterou jsem dvakrát vedla v posluchárně jako zaměstnanec *Řemeslných dílen*. Po Power-Point prezentaci (Příloha Y – CD) účastníci vyplnili dotazník (Příloha P).

¹⁴⁵ Ve výtvarné výchově se žáci někdy věnují tématu město, kde se nachází památkové objekty, muzea a galerie, které děti ve svých výtvarných pracích často zobrazují nebo se jako žáci účastní jejich edukačních programů.

¹⁴⁶ *Utopie* je představa ideální společnosti nebo města. Slovo vytvořil anglický myslitel Thomas More jako název své knihy *Utopie* z roku 1516.

¹⁴⁷ Žáci by nesplnili tematické plány, učební osnovy, ŠVP a RVP?

architektonický komplex, prostor věnovaný pouze dětem? Každý z nás by si ve svých vizuálních představách odpověděl jinak. Představami netradičně řešeného prostoru se zabývala i umělkyně Eva Kořátková, která navrhla v rozhovoru *Ztráty a nálezy*¹⁴⁸ prostorový utopický model města, ve kterém žijí společně staří lidé a děti (*Stories from the living room*). Její další řešení představuje prostor, který obývají senioři (*City of the old*).¹⁴⁹ Z hlediska edukační dimenze její práce je důležité zmínit, že se z její strany v rozměrných instalacích jedná o pokus vizualizovat schéma výchovného procesu. To například lze demonstrovat na instalaci, která je složena ze stolů (školních lavic) naskládaných na sebe do tvaru hierarchické pyramidy. Děti do této instalace mohou vstoupit, i se v ní pohybují, a stávají se součástí modelu.

Obrázek 4: Fotografie – instalace složená ze stolů do tvaru pyramidy, Eva Kořátková.¹⁵⁰

Obrázek 5: Kresba – instalace složená ze stolů do tvaru pyramidy, Eva Kořátková.¹⁵¹

Autorka instalací se zabývá vybudováním nového prostoru uvnitř prostoru, ale je pro ni důležité, aby zde byly i kulisy a dočasná scénografie.¹⁵² Eva Kořátková v expozici vystavila školní třídu pro předmět Výtvarná výchova – akce s názvem „*Výtvarná výchova – Změna! Prostoru i pohybu!*“ v termínu 27. 3. – 20. 4. 2008.¹⁵³ *Jak je možné představit si hodiny výtvarné výchovy ve městě dětí? Zachovaly by děti školní třídu? Nebo by malovaly po stěnách či by přeuspořádaly školní lavice stejně jako ve své instalaci Eva Kořátková.*

¹⁴⁸ CÍSAŘ, Karel. *Stav věci: sochy v ulicích III*. Brno: Dům umění města Brna, 2011, s. 21–23. ISBN 978-80-7009-160-9.

¹⁴⁹ Jedná se o navrženou dispozici fiktivního architektonického komplexu. Její tvorba zahrnuje návrhy možných typů obytného prostoru, existence a pohybu v něm (*Řízená ztráta paměti*).

¹⁵⁰ Zdroj: www.art-agenda.com.

¹⁵¹ Zdroj: www.warsaw.czechcentres.cz.

¹⁵² CÍSAŘ, 2011, s. 22.

¹⁵³ Na výstavě byla školní třída jako výstavní prostor s možností proměny zažitého vzdělávacího stereotypu. Třída nebyla improvizovaná, ale opravdová. MAŠKOVÁ, Jana. *Výtvarně-didaktický projekt – PowerPoint prezentace Eva Kořátková* (Příloha Y – CD): Necháme žáky vymyslet, jak přeuspořádají nábytek (lavice, židle, tabuli, drobné pomůcky), tak aby našli vhodné uspořádání pro rovnocennou diskusi učitele a žáka a podnítili více tvořivou atmosféru. Kresběné návrhy na proměnu interiéru včetně možnosti pro vystavení děl přímo ve třídě. Přesun lavic a židlí a i výstavu při hodině realizují. Společně vybereme jednoho výtvarného umělce a pozveme ho učit na jednu vyučovací hodinu.

Výtvarná výchova ve městě dětí.¹⁵⁴ Výzkum se věnuje novým výzvám pro výtvarnou výchovu. Důležitou otázkou je: *Jak má vyhlížet „správná“ výtvarná výchova?*¹⁵⁵ Výzkum a teorie edukačního procesu ve městě dětí jsou mimořádnou výzvou pro současnou výtvarnou výchovu. *Jak zaplnit město vzdělávacím procesem a edukací dětí v oblasti umění a kultury?*¹⁵⁶ Vzhledem k mému výzkumnému zaměření, ve kterém se zabývám otázkou, *Jak nový projekt a model učení – město dětí jako hra může být začleněn do školního prostředí v rámci hodin výtvarné výchovy?*, nezbyvá než přiblížit problematiku města dětí i žákům ve škole. *Jaká může probíhat spolupráce mezi organizátory města dětí a školou, mezi dětmi a projektem?*¹⁵⁷ *Je možné ve městě dětí nazvat výtvarnou činnost výtvarnou výchovou?* Činnost¹⁵⁸ je možné nazvat výtvarným projektem. *Co k výtvarné výchově řekla v rozhovoru ředitelka projektu Lenka Hubáčková?* „*Město dětí jako prostor, který není hotový, který umožňuje dětem, aby realizaci svých představ vzaly do svých rukou, například založení vlastního podnikání. Jedná se o kreativní prostor, kde realizace představ zapadá do konceptu města dětí.*“¹⁵⁹ K edukaci dětí řekla, že „*projekt stojí na tom, na styku s osobou, která něco umí, a probíhá společná výroba s dospělým.*“¹⁶⁰ *Jak probíhá výtvarná výchova ve městě dětí?* Z hlediska didaktiky výtvarné výchovy jsou dětem nápomocni dospělí.¹⁶¹ *Je možné během výuky výtvarné výchovy pracovat v pracovních rolích?* Děti ve městě dětí samy svými výtvarnými díly přispívají k rozvoji umělecké tvorby a proměnám veřejného prostoru, v rámci toho se zapojují do fungování veřejných institucí jako *Mini-Muzeum a Mini-Galerie.*¹⁶²

---

¹⁵⁴ Předmět se neustále rozvíjí a proměňuje v mnoha oblastech.

¹⁵⁵ SLAVÍK, Jan a FULKOVÁ, Marie. *Výzkum a teorie edukačního procesu – slepá skvrna výtvarné výchovy?* In: HORÁČEK, Radek a ZÁLEŠÁK, Jan. *Veřejnost a kouzlo vizuality. Rozvoj teoretických základů výtvarné výchovy a otázky kulturního vzdělávání.* Olomouc: Masarykova Univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4722-8. *Může být realizována výtvarná výchova v rámci veřejného prostoru bez učitelů, jen s dohledem dospělých nadřízených v rámci města dětí, kde se děti nevzdělávají, ale hrají si a pracují kvůli vydělání peněz?*

¹⁵⁶ Zastávám názor, že je potřeba se inspirovat již fungujícími městy a zároveň obohacovat výtvarnou výchovu ve městě dětí o nová témata a náměty i výtvarné techniky (*nová média, instalace, happening, akce, streetart*).

¹⁵⁷ Vzájemný vztah je možné navázat prostřednictvím dílen, setkání, přednášek, výtvarné soutěže či výstavy.

¹⁵⁸ Jedná se o vytváření produktů v řemeslných dílnách pro prodej v obchodě nebo tvorbu v Umělecké akademii pro výstavní činnost v Mini-Galerii či pro prodej děl na aukci. Motivací je prioritně vytvořit prodejní výrobek.

¹⁵⁹ Podle jejích slov výtvarná činnost probíhá ve spolupráci s umělci (designéři, grafici a jiní).

¹⁶⁰ Lenka Hubáčková hovořila například o pracovní pozici truhláře, který dostane zakázku na židli. S dětmi pak společně vyrábí a vzniknou i další produkty jako stojan.

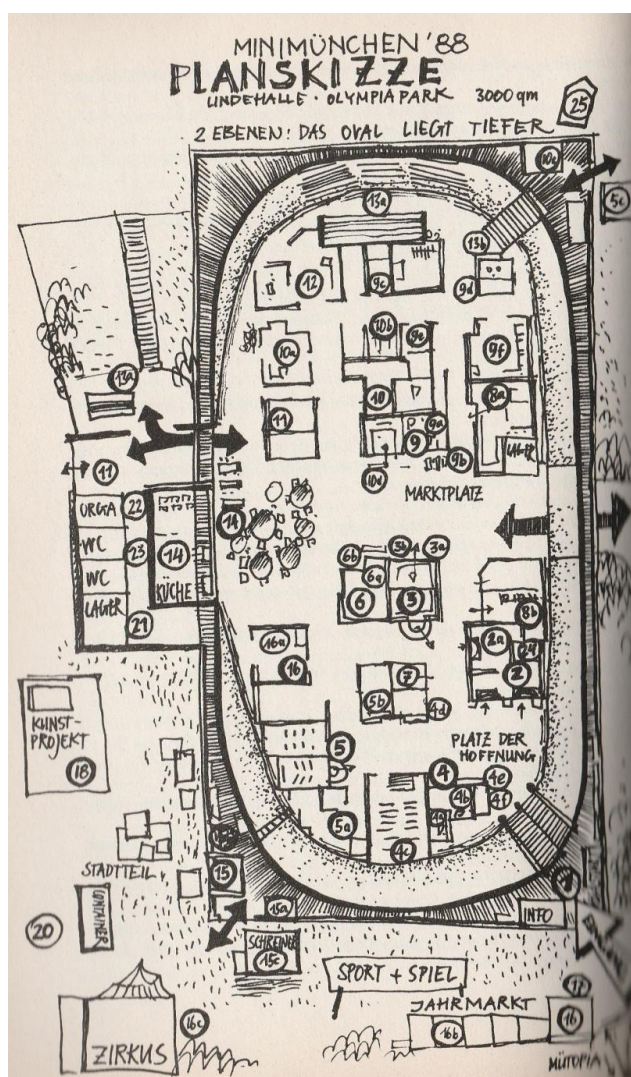
¹⁶¹ Dospělí výtvarné aktivity pro stanoviště, z hlediska tématu a námětu výtvarné dílny, materiálu, potřeb a pomůcek, dopředu připravují. Výuka není řízena pedagogem, ale dospělí pracují jako nadřízení. Učitel zde může být, ale je vedoucím stanoviště během pracovního procesu dětí. Nemá frontální výklad. Pouze pomáhá dětem plnit pracovní povinnosti, ukazuje a sděluje návod, jak se co dělá. Dává jim prostor k tvůrčí realizaci. Často zde chybí role kvalifikovaného učitele výtvarné výchovy, který by plně využil svoji kvalifikaci pro obor včetně příprav pro školní třídu, jelikož v rámci profese není vyžadováno pedagogické vzdělání. Jedná se o dospělé, kteří mají k danému stanovišti vztah například vzhledem k předchozím pracovním zkušenostem.

¹⁶² Bylo by vhodné zařadit i *Mini-Památkový objekt*.

4 Historie výtvarné výchovy ve městě dětí Mini-Mnichov v Německu

*Jak fungují tyto instituce řízené dětmi?*¹⁶³ Odpověď nalezneme v historii. V rámci výtvarné výchovy ve městě dětí *Mini-Mnichov 1988* probíhala výstavní činnost (fotografií, objektů atd.). Děti si mohly vyzkoušet práci ve filmovém animačním studiu nebo se mohly stát kovářem či krejčím. Navštívit mohly i kulturní instituce jako Mini-Muzeum či Mini-Galerii. Nechyběl malířský sál ani objektová a konceptuální tvorba či plošná tvorba pro ulice, jelikož zde fungovala *umělecká akademie a řemeslné dílny*.

Obrázek 6: Kreslený plán Mini-Mnichova z roku 1988. Zdroj: Kniha GRÜNEISL a ZACHARIAS, 1989, s. 74.

Stanoviště byla ve městě, vyznačena na plánu čísly. Pod číslem 5a zde najdete *Joseph-Beuys-Akademii*. Pod číslem 10 se nacházela *výroba a rukodělná komora: řemeslné dílny, tržnice, obchodování*. Na čísla 10a ležela *výrobní aut*, 10b *ruční dílna maličností*, 10c *sklářství, filmové animační studio, keramická dílna, kovářství, krejčovství*, 10d *nákupní dům*. Z institucí bylo možné nalézt pod číslem 12 *městské muzeum a výstavní sál s prezentováním mobilní služby*. Na čísle 13 stálo *městské divadlo s výrobou loutek* a pod číslem 13d se konala *výstava – Dějiny města – velké fotografie, objekty – Mini-Mnichov 1979, 1985, 1986*. Pod číslem 18 se skrýval *umělecký projekt*.¹⁶⁴

¹⁶³ V rámci svého výzkumu jsem si na výzkumnou otázku odpověděla uspořádáním akce s názvem *Mini-Muzeum* v rámci práce v *Řemeslných dílnách v Mini-Plzni 2015 – městě dětí*.

¹⁶⁴ GRÜNEISL, Gerd a ZACHARIAS, Wolfgang. *Die Kinder-stadt eine Schule des Lebens. Handbuch für Spiel, Kultur, Umwelt*. Germany, Reinbek bei Hamburg: November 1989, s. 71–75. 2480-ISBN 3 499 18595 4.

4.1 Řemeslné dílny

V následující kapitole s názvem “*Produktion und Werkstätten – Mini-München*” jsem přeložila z cizojazyčného německého textu¹⁶⁵ vše o *produkcí a řemeslných dílnách*. Mezi první důležitou část v oblasti výtvarné výchovy a doprovodných programů patřilo v Mini-Mnichově 1988 *umělecké řemeslo*. V *dílnách* ve městě dětí byla činná tato stanoviště z oblasti uměleckého řemesla: *šperkařství, ruční a manuální světnice*,¹⁶⁶ *dílny z papíru, maďarské národní umění*,¹⁶⁷ *hračkářská dílna*,¹⁶⁸ *továrna s výrobou aut a dopravních prostředků, krečovská dílna, hrnčířství a keramická dílna, košíkářství a foukané sklo*.¹⁶⁹

V první řadě *šperkařství*, které využívalo různé materiály, výtvarné potřeby či komponenty a mělo rozmanité produkty: jehlice, spony, řetízky. Pracovalo se v různých výtvarných technikách: smaltování, mramorování či umělecké nalévání pryskyřice. Jako další uveďme *práci s textilem*. Probíhalo malování na hedvábí. Zajímavá byla i práce se sklem, na které se malovalo. Mezi netradiční výtvarná umělecká díla zařaďme kouzelnické hůlky a pískové obrázky. Druhá dílna byla nazvána netradičně *Ruční a manuální světnice*. Byly zde vyráběny proutěné a látkové výrobky, například zvířata. Děti se ve světnici věnovaly dřevorezbě a řezbářství. Mezi produkty patřil voňavý látkový polštář. Konala se i netradiční výtvarná dílna využitelná pro místní divadlo zaměřená na výrobu žonglovacích míčků. Třetí ateliér byl zaměřen na *tvorbu z papíru*. Mezi produkty patřily papírové sáčky. Zdobily se krabice technikou nanášení barvy špachtlí a koláží. Vyráběly se poštovní karty. Mezi další produkty patří papírové šperky a ozdoby na obličej. Čtvrtá dílna byla věnovaná *maďarskému národnímu šperku*. Zhotovovala se tradiční panenka. Mezi produkty řadíme plstěné výrobky. Tvořilo se umění z uzlů. Děti se věnovaly tkaní a předení. Pátý ateliér byl určen pro *práci se dřevem*, převážně ji tedy tvořila *hračkářská dílna* věnující se dřevařství. Vyráběly se hračky různých typů.¹⁷⁰ K řemeslu v ateliérech patřilo knihařství. Šestá dílna byla nazvána *továrnou s výrobou aut a dopravních prostředků*. Sedmá v pořadí byla nazvána *krečovská a* produkovala šatové panenky, kostýmy i módu pro děti. Osmá dílna byla zaměřená na *hrnčířství*, kde se pracovalo na keramickém kruhu, tvořilo se s hlinou nebo se vyráběly kulaté

¹⁶⁵ Překlad z odborné literatury se totiž dá využít při reálném plánování stanoviště Řemeslné dílny.

¹⁶⁶ Proutěné, látkové a dřevěné výrobky.

¹⁶⁷ Výroba šperků a hraček.

¹⁶⁸ Práce se dřevem a knihařství.

¹⁶⁹ Byly zde diferenciovány pracovní pozice – například řemeslníci pracující na zakázku, učni a učnice.

¹⁷⁰ Vyráběla se například káča, vlk, datel, kufr, větrná kola, hračkářské kuličky, kývací labutě, pohyblivá zařízení, hrací automat, šachy, hrací mlýn. Některé hračky vypadaly jako koně, medvědi či husy.

medaile pro různá ocenění v rámci činnosti města.¹⁷¹ V devátém ateliéru se děti věnovaly řemeslu *košíkářství*. V desáté dílně dokonce děti pracovaly jako opravdoví *skláři* a foukaly sklo.¹⁷²

4.2 Umělecká akademie

V Mini-Mnichově v roce 1988 měli uměleckou akademii nazvanou *Die Joseph-Beuys-Akademie*, pojmenovanou k úctě tohoto velkého umělce a výtvarného pedagoga.¹⁷³ *Akademie der Bildenden Künste* byla zaměřená na tradiční, moderní i postmoderní umění – *Tradition, Moderne und Postmoderne*. V rámci každodenního fungování města zde děti kreslily, malovaly, sochařily, lepily. Vytvářely obrazy na zeď. Malovaly plakáty či podle předlohy. Věnovaly se užité grafice nebo reklamě. Na stanovišti stavěly jako architekti. Například postavily lešení, což vyžadovalo řemeslnou zručnost. Mezi témata obrazů v galerii patřily náměty *Můj dům, Moje nejoblíbenější hračka, Moje rodina a já, Moje oblíbené zvíře*. Vytvářely papírový formát a rámy. Během činnosti děti pracovaly s různými materiály a výtvarnými potřebami jako plst, tužka, křídly. V *sochařské dílně* se odlévaly sádrové plastiky do formy slona a památníku. V *padělatelské dílně* byl prováděn umělecký tisk. V *uměleckém muzeu* byly k vidění kalendáře a umělecké vyřezávané knihy. *Joseph-Beuys-Akademie* byla rozdělena na dvě části a dílny odlišné podle techniky: *Malstudio* (kreslení a malování) a *die Beuys-Objektwerkstatt* (prostorová tvorba). Práce v *Malstudio* měla odlišné výtvarné pomůcky.¹⁷⁴ Dělal se pohyblivé obrazy pro vystavení. Tvořily se mozaikové obrazy s náměty *moře, města, květin*. Vyráběly se obrazy s nařizenými, tedy *piktogramy jako dopravní značky či informativní obrázky*. Výtvarná díla vznikala technikou *koláže* (Mona Lisa). Kreslily se ilustrace do knih a zhotovovaly historické malby. Malovalo se podle hudby. Kreslily se bankovky. Bylo zde pojmenováno náměstí *Andy-Warhol-Platz*.¹⁷⁵ Byla udělována ocenění a pořádaly se různé soutěže. Vyrábělo se umění z odpadků. Sprejovalo se. Proběhla výroba památníků na podstavce. Na nařasené prostěradlo se psaly nápisy. Pracovalo

---

¹⁷¹ Nad tvorbou v oblasti keramiky využitelnou pro město dětí jsem se zamýšlela ve své seminární práci: MAŠKOVÁ, Jana. *Výtvarně-didaktický projekt – ateliér Keramika*. Hradec Králové 2015.

¹⁷² GRÜNEISL a ZACHARIAS, 1989, s. 213–222.

¹⁷³ Byl to německý performer, sochař, malíř, estetik, filozof a teoretik umění, pedagog Kunstakademie Düsseldorf. V České republice se proslavil tím, že Milan Knížák zakoupil jeho dílo *Auto* do Národní galerie za 500 000 Eur.

¹⁷⁴ Užívány byly tužky, uhle, fixy, voskové křídly, krycí barvy, klíž, lepidlo, štětce všech velikostí, kelímky, kbelíky, krycí fólie, papír a různé barvy.

¹⁷⁵ Andy Warhol (1928–1987 USA) byl americký malíř, grafik, filmový tvůrce a vůdčí osobnost amerického hnutí pop-art.

se s dlažebním kamenem. Vyráběly se pohyblivé i jiné objekty.¹⁷⁶ Tvořilo se s různým materiálem – se dřevem, s větvemi, s kameny, s plastickými hmotami.¹⁷⁷

4.3 Městské muzeum

Mini-Muzeum je instituce nacházející se ve veřejném prostoru města dětí. *Jak bude vypadat? Jak bude fungovat v rámci hry? Jak bude probíhat vzájemná interakce mezi školou a muzeem?* V našich představách je prozatím Mini-Muzeum bez stanovené vizuální podoby budovy a interiéru. Pro Mini-Muzeum dětí kvůli absenci historické hmotné kultury nemáme exponáty ani sbírky. Zatím není odkud zapůjčit předměty. *Může dětské muzeum navázat vztahy s muzei, která jsou ve městech dospělých?*¹⁷⁸ *Nastává problém, co v muzeu může být vzdělávacím obsahem? Co pro ně my dospělí můžeme vzhledem k našim pedagogickým zkušenostem připravit? Jak může probíhat edukace dětí v Mini-Muzeu a dalších kulturních institucích v hracím městě? Jak funguje muzeum v německém městě dětí?*

Překlad o Mini-Muzeu v Mini-Mnichově z cizojazyčného textu. „*Naše kultura je složena ze tří složek:*¹⁷⁹ *práce, zábava, poučení,*“ napsal Karl Kraus. Uvádím překlad z knihy psané v německém jazyce od panů Grüneisla a Zachariase s názvem *Die Kinder-stadt eine Schule des Lebens. Handbuch für spiel, kultur, umwelt*. V publikaci nazvané *Město dětí školou života* zmiňují nový termín: „*mám povinnost před veškerými dalšími, uvést dvě části hracího města, městské muzeum a městské divadlo, upozorovat v tomto směru **institucionální pedagogiku**, úkolem je objasnit pomocí příkladu to, co bude nutné a co se bude dělat právě ve vztahu s dětmi, mladými a dalšími lidmi. Muzeum a místo, kde se nachází, soustředně sbírá vědění kulturních možností a odtud přirozeně vychází vzdělávací ústav – škola.*“ Muzeum: „*V muzeu je dnes mnoho věcí, velmi staré a jsou k prohlédnutí. Je to stará móda – oblečení a mnoho ručně vyrobených prací k poznání. A hračky ze starých časů. Najdeme ve vstupu: vstupné 1 MiMů,*¹⁸⁰ *pro dospělého vstup zdarma! Pouze s bezplatnou prohlídkou.*“ (Mario, 11 let)¹⁸¹

Činnost. Hlavní přínos velmi speciální instituce muzea v hracím městě tkví v tom, které pracovní techniky a metody ukazují způsob s předmětovými objekty, zvěcnění materiálu

¹⁷⁶ Patřily mezi ně papírové labyrinty, barevné rámy, sluneční hodiny, cedule s názvy ulic, šipky, vývěsní tabule.

¹⁷⁷ Překlad z knihy: GRÜNEISL a ZACHARIAS, 1989, s. 263–274.

¹⁷⁸ Muzeum může být prostorem, kde bude probíhat výuka v pracovní roli učitele vybraného z řad dětí. Návštěvníci Mini-Muzea jsou pouze, až na výjimky, děti.

¹⁷⁹ V překladu chybí část textu z originálu: „...z nichž dvě jsou uzavřené, a když jsou otevřeny...“

¹⁸⁰ *MiMů* je zkratka měny a označení peněz platné v herním městě v Mini-Mnichově.

¹⁸¹ Překlad z knihy: GRÜNEISL, ZACHARIAS, 1989, s. 277.

a kulturního majetku ukazovaného pro obstarání práce. K tomu připadá, že aktuální prezentace není jen esteticky rozváděna jako téma, nýbrž jsou v tom také informace, vědění o aktuálních dobových trendech uchování a uložení, jsou z toho dešifrovány. To není závazek o komplikovaném vysvětlení, nýbrž prostředky specifické metody výstavby, u čehož jsou děti aktivní a zaměstnaní a vypořádávají se s muzejním obsahem a pracovní nabídkou a ukázkou muzea s jejich vlastní zkušeností, dělají a něco se jim přihodí. Kontakt s úkoly je zevšeobecnění v situacích při zhotovení jejich vlastní sbírky. Prezentují a reflektují jejich umění. Důležitá je schopnost a dovednost, stejně jako s tím souvisí metody informačních opatření a rekonstruování možností prostřednictvím experimentálních ověřovacích metod. Při uvažování o vložení nějakého takového vybavení či zařízení instituce a svolení nebo vybrání metody a formy pro děti srozumitelných a také si ještě mohou dělat legraci. Alespoň v konkurzech se všechny další dny v hracím městě smí se jenom nechat zlákat ke hře. Tento školní výkon orientuje muzejní didaktiku a chce ji porazit.¹⁸²

Nové Mini-Mnichovské výstavy v Muzeu: *„Dnes v 16 hodin bude otevřena výstava Šaty dělají člověka v Mini-Mnichovském městském muzeu. Zde bude ukázáno, čemu děti podle módy přikládají hodnotu, nebo co bude módní v budoucnosti. Muzeum připraví zahájení před otevřením výstavy. Přítomný mecenářský¹⁸³ spolek: má 32 členů, kteří podporují muzeum. Každý člen je pozván jednou týdně na shromáždění a musí kromě toho 5 nebo 10 MiMü zaplatit týdně jako peněžní příspěvek. To vše musí děti počítat. Je to mezi 200 a 320 MiMü za týden, pro muzeum je to příjem peněz. Ale proto jsou výstavy tady tak velmi pěkné!!! Každý se může stát členem Mini-Mnichovského muzea a mecenářského spolku.“* (Phillipp, 8 let).

Novinky z muzea v Mini-Mnichově: *„Pro všechny sběratele nálepek, připínáčků atd. je pořádáno dne 11. srpna velké sběratelské setkání v muzeu Mini-Mnichova. Nejlepší sběratelé budou odměněni cenami. Dne 10. srpna roku 1988 najdeme na místě výstavu vlasů a chlupů. Uvnitř Mini-Mnichovského muzea byste měli alespoň jednou vidět výstavu a to jen za senzační vstupní cenu v MiMü.“* (Stefan, 9 let) *Co se děje?: „V muzeu bude nyní vybrán peněžní příspěvek od architektonické soutěže, jejíž ocenění se včera na radnici konalo a veřejnost k tomu poskytla posouzení. Soutěž byla na téma auto, dům a ulice budoucnosti, a byly vyhlášeny i jiné podobné. Nebývale mimořádně vysoký byl peněžní příspěvek na nápady: Mnichov s jedním obrovským uměleckým látkovým a objemným pohyblivým*

¹⁸² Překlad z knihy: GRÜNEISL, ZACHARIAS 1989, s. 277–278.

¹⁸³ Člověk, který finančně podporuje instituce. Synonymum je slovo sponzor.

obloukem vypadající jako archový list papíru k vybarvení a opatřený poznámkami a nepřehlédnutelný, tedy zakulacená ulice pro konstruování a fantazii a představu, jak město vypadalo po svržení atomové bomby. Slavnostní otevření se uskuteční v programu v 16 hodin (s čokoládovým pudíngem).“ (mV, 12 let)¹⁸⁴

Činnosti. Zaměstnanců muzea je trvale 12 až 15 dětí. V přípravné fázi výstavy se konají „vesmírné akce“ jako „muzejní mobil“, „výstavní stěna na kolech skrz Mini-Mnichov“ se mění posunutím pro veřejnou návštěvu a prohlídku. K nabídce povolání patří: *Ředitel muzea* se přijatelně stará o obsah výstavy¹⁸⁵ a povinně reprezentuje při otevření. *Vedoucí sbírky a strůjce výstavy* je iniciátor jednotlivých výstav a zápůjček. Důležitý je rozvoj prezentované tvorby, úprava a grafické vytvoření, jak sbírky tak jako katalogu, přiměřené řešení nápisů u předmětů – popisků. *Muzejní strážci neboli kustodi* pak v dalším kroku budou vyškoleni na muzejní průvodce, budou mít na starosti zabezpečení zápůjčky a sbírky předmětů, proběhne zaškolení od muzejních průvodců správy (jednotlivě a ve skupině). *Správa archivu* se věnuje péči o 600 objektů z dřívějšího muzejního programu v pravém městském muzeu: *dějiny dětí a majetek v krabicích*, uspořádání podle archivních čísel, kartotéka a archivní karty popsané a v řadách podle systému, a bylo to tak uvedeno do chodu a s tím byly věci znovu nalezeny. *Asistenty výstavy neboli muzejní řemeslníci* měli na starosti stavbu, instalaci vitríny pro obzvláště cenné a hodnotné objekty, malování plakátů a oznámení o otevření a uzavření, zajištění dekorací a stavbu modelů, správu osobní pokladny.¹⁸⁶

Výstavy v městském muzeu. Téměř všichni opatrovníci výstavy potřebují osobní dokumenty se slavnostním vzezřením.¹⁸⁷ *Dějiny dětí a věci v krabicích*, pokračování výstavy před pravým městským muzeem, může začít. K otevření nových výstav budou pozváni všichni účastníci: *Výstava fotografií Mini-Mnichova v roce 1985 a 1986*,¹⁸⁸ *Vysněná žena/vysněný muž*,¹⁸⁹ *Oblečení dělá člověka*,¹⁹⁰ *Výstava ručních výrobků*,¹⁹¹ *Kabinet*

¹⁸⁴ Překlad z knihy: GRÜNEISL, ZACHARIAS 1989, s. 278–279.

¹⁸⁵ Vlasy, děti a opatrovníci ze soukromé sbírky. Kontakt při péči o exponáty k dvěma směrům: se spoluprací a s domluvou vědecké instituce a obchodní komory o převzetí managementu všeobecných muzejních závodů.

¹⁸⁶ Rozdělení úkolů bude velmi přísné, jak to tady zní. Pojmenování profesí měl na starosti nástupní psací spolek pracovních míst, v důsledku toho vždy určitá náplň práce a název. V klidném interním zahájení práce byla určena pravidla a hranice hry, kdy bylo všemi společně přehodnoceno téma a pracovní rozvržení skupiny. Překlad z knihy: GRÜNEISL, ZACHARIAS, 1989, s. 279.

¹⁸⁷ Jako je to u poskytování učitelského náhledu (udělat obrázek).

¹⁸⁸ Společně s dokumentací a produkty dětí nahromaděné od té doby. K tomu je badatelská hra: *kdo najde a pozná znovu přátele?*

¹⁸⁹ Děti formulují k tomu jejich představy a to ilustrují. Výstava bude jezdit ve zmenšené verzi také na výstavní zdi s koly v hracím městě (muzejní mobil).

kuriozit,¹⁹² *Den sběratele*: Každé dítě přinese svou vlastní sbírku a smějí ji vystavit. O tom je reportáž z MiMü zpráv: „*Nejprve přednese ředitel muzea projev... pak bude výstava otevřena, s tím že stuha dveří bude přestřížena nůžkami. Pak smíte dovnitř a v této chvíli dostanete studený bufet. Potom my smíme vidět výstavu. Je zde: Hroší výstava (s více než 80 rozdílnými hrochy), výstava loutek a panenek, ražených mincí, o plavbě, jízdenek z MHD, lyžařských permanentek, houpaček, nálepek, plná překvapení, parfumovaných lístečků, výšivek, kýchavých poštovních dopisních papírů a známek, látkových zvířat, samolepek a krabiček od dóz. Prakticky musíte na nezapomenutelnou výstavu plastových sáčků a uzávěrů. V této chvíli musíme napsat na lístek, co pro výstavu nejlepšího, kvalitního a dobrého a nejoblíbenějšího máte.*“ (Daniela, 12 let) Výsledek popořadě: *Hroši, Plavba, Lyžařské permanentky, Poštovní známky, Jízdenky,...* *Stojany s brýlemi* jsou bohužel kvůli příležitosti k účasti na sběratelském setkání v okamžiku skoro prodány.¹⁹³

Průběh. Zřízení pracovní pozice *průvodce muzea*¹⁹⁴ se obzvláště osvědčilo: Děti jen nepostávají okolo, nýbrž nachází ve své nové funkci nějaké pozitivní potvrzení: návštěvník byl mnohonásobně vděčný, že mu byla výstava ukázána s výkladem. Pro vzdělání byl vytvořen muzejní vzdělávací kurz: *jak já jako člověk mluvím, jak provádět výstavou, co musím vyložit*, a proto společná práce nad realizací výstavy.¹⁹⁵ Mimořádná výstava: *Labyrint podivuhodností* – tak se jmenuje nová výstava v městském muzeu. Je to úzká cesta, ve které se bez průvodce sotva můžete vyznat. Překlad textu průvodce uvádím v poznámce pod čarou.¹⁹⁶ Svůj původ má tato svérázná výstava ve vyprávění zaplacené *průvodkyně a pečovatelky o umění v divotvorné komoře* neboli *komoře zázraků* jako *kabinet kuriozit*, který byl knižecky a královsky zařízen od pozdějších 15. století.¹⁹⁷

---

¹⁹⁰ Móda od dětí, včera, dnes, zítra a všechno, co děti nad to představí a v tom vydrží či vyloží v textu a obraze. K tomu se koná módní přehlídka a výstava: móda vytvořená z plastových sáčků, módní styl o vlasti (dychtění a vlněné sukno).

¹⁹¹ Dnes ve společné práci s obchodní komorou.

¹⁹² Se vším, co děti všechno komického, děsivého a pozoruhodného najdou.

¹⁹³ Překlad z knihy: GRÜNEISL, ZACHARIAS, 1989, s. 280.

¹⁹⁴ Dohromady bylo s pracovním místem *muzejní dozorce/kustodi*.

¹⁹⁵ Překlad z knihy: GRÜNEISL, ZACHARIAS, 1989, s. 280–281.

¹⁹⁶ „*Když první přijde na druhý telefon, s těmi nějakými je prastarý, to je to nejstarší na světě. Poté to je ještě paní, jejíž hlava pod ramena je nošena: bude stát ona v Egyptě vedle jejího hrobu. Pak přijdou tři tykve, čarodějnický dům bude nalezen. Starší 2000 ½ let. Rypák ženy, libající se sloni a nyní také podruhé dostane chobot, bude celý strašně překvapený: na zadní plachtě sedí najednou ďábel/čert a najednou strašidlo/duch, nějaká hrůza/děs nahání strach. Velbloud bez hlavy bude vytáhnut z jeskyně. Takové je přežít setnutí hlavy s krví. V této chvíli to musí chudák žena i muž bez hlavy dále přežít. To je 920 let starý. Také když celkově všechno trochu nevěrohodně zvučí, přesvědčit se přesto osobně.*“ (Nicolai P., 10 let)

¹⁹⁷ Překlad z knihy: GRÜNEISL, ZACHARIAS, 1989, s. 281.

5 Výzkum v zahraničních městech dětí

Provedla jsem zmapování výtvarných aktivit ve městech dětí v zahraničí, tedy v Mini-Bayreuthu 2013 (8. 8. 2013), v Mini-Regensburgu 2013 (14. 8. 2013) a v Mini-Mnichově 2014 (1. 8. 2014). Při návštěvě se skupinou dětí z Plzně jsem pozorovala výtvarné aktivity přímo ve veřejném prostoru, všechna tři města jsem fotografovala¹⁹⁸ a článkem pro webové stránky a krátkou evaluací jsem zhodnotila oblíbenost různých stanovišť.

5.1 Mini-Bayreuth

Dne 8. 8. 2013 se skupina dětí¹⁹⁹ s dospělými vydala na jednodenní výlet do Mini-Bayreuthu.²⁰⁰ V roce 2013 se kulturní akce v Bayreuthu ve zvláštní míře zaměřují na jubileum 200 let od narození Richarda Wagnera, proto bylo v Mini-Bayreuthu speciální stanoviště s názvem Richard Wagner, kde se každý den připravovaly různé kulturní akce a probíhaly zde umělecké, výtvarné i hudební dílny. V rámci tohoto stanoviště proběhla dne 8. 8. 2013 příprava kostýmů a následně na pódiu módní přehlídka.

Obrázek 7: Fotografie. Módní přehlídka dětí v Mini-Bayreuthu 2013. Zdroj: vlastní archiv.

V této souvislosti mě napadá, že by bylo vhodné zaměřit některá stanoviště v Mini-Plzni na známé osobnosti, plzeňské rodáky. Například u Jiřího Trnky by se mohl vyrábět animovaný film,²⁰¹ u Josefa Skupy se mohou vyrábět loutky a hrát divadelní představení,²⁰² u Mikoláše Alše se mohou malovat nástěnné malby na fasády plzeňských domů,²⁰³ u Bedřicha Smetany

mohou být hudební workshopy, u Františka Křížíka mohou být fyzikální a elektrické pokusy např. se světlem, lampou, barevným spektrem. Stanoviště by mohlo mít na starosti

¹⁹⁸ Fotodokumentace se nachází v příloze U na CD.

¹⁹⁹ Děti byly z měst jako Kaznějov, Nýřany, Třemošná a Blovice. V celkovém počtu 28 dětí s 12 dospělými.

²⁰⁰ Městem dětí nás provedla Jana Kučerová.

²⁰¹ Návrh názvu stanoviště pro Mini-Plzeň 2015 *Filmové ateliéry Jiřího Trnky*. Mohlo by zde být malé kino, čítárna jeho knížek (Broučci, Bratři Grimmové).

²⁰² *Řemeslné dílny* nebo *Divadelní dílny Josefa Skupy*. Toto stanoviště by si mohlo vzít na starosti Muzeum loutek Plzeň.

²⁰³ *Umělecká akademie Mikoláše Alše*. Výtvarná aktivita vybarvování štětcem a barvami podle šablon velké nástěnné malby s motivy jeho návrhů.

Západočeské muzeum v Plzni, které má od něho lampu ve vstupní hale muzejní budovy.²⁰⁴ Nebo je možné zapojit plzeňská divadla jako *J. K. Tyla* či *Alfa*.

Ve městě dětí byla pestrá nabídka rukodělných, výtvarných a tvůrčích aktivit. Například stříhání tvarů z barevných papírů podle předlohy (obr. 8, 9). Realizovala jsem závěrečné hodnocení ve formě dotazníku s otázkou *Co se vám líbilo?*²⁰⁵ Nejvíce oblíbeným pracovním místem s počtem 19 hlasů byla dílna, kde se pracovalo s měděnými pláty, do kterých se tlouklo kladivy a vyráběly se tak misky. Druhou nejzajímavější dílnou byla ta, kde se z různých plastických částí slepovaly modely od firmy *Auhagen*. Malé domky představovaly nádražní budovu.²⁰⁶ Ve městě byly mezi rukodělné aktivity zahrnuty: výroba soch z materiálu *Ytong-Steine*, skládání mozaiky, modelů letadel, dílna s kůží, výroba jehelníčků, malování kasiček, vypalování a vtluokání znaků do železa. Před dětským kostelem se zvonicí, kde se zpívalo a tančilo, se vybarvovaly meditační mandaly. Skautské středisko s názvem *Heilig Kreuz Bayreuth a Deutsche Pfadfinderschaft Sankt Georg* mělo na starosti dílnu malování na šátky a vypalování znaků do dřeva.²⁰⁷

Obrázek 8: Fotografie. Obrázek z barevných papírů sloužící jako předloha, Mini-Bayreuth 2013. Zdroj: vlastní archiv

Obrázek 9: Fotografie. Stříhání tvarů z barevných papírů podle předlohy, Mini-Bayreuth 2013. Zdroj: vlastní archiv

²⁰⁴ Otázkou je, zda do Mini-Plzně zařizovat i Mini-Pivovar, kde by se prodávala chmelová limonáda (spolupráce s Prazdrojem).

²⁰⁵ Bylo určeno pro každého účastníka, který mohl udělat dvě čárky a dát tak hlas dvěma aktivitám.

²⁰⁶ Děti z Plzně se nemohly zapojit do všech aktivit, proto daly přednost tvůrčím dílnám, kde jazyková bariéra tolik nebránila zapojení do hry.

²⁰⁷ Děti si každý vyrobený výtvar z města dětí mohly odvézt domů.

Sedm dětí se mohlo účastnit setkání se starostkou Mini-Bayreuthu a se zastupitelstvem města, proběhl tlumočený dialog a vzájemná výměna informací o dvou zemích, sousedech na hranicích, kteří se stávají přáteli.²⁰⁸ Dalších pět dětí dostalo možnost zažít, jaké je to v rádiu.²⁰⁹ Každý druhý den vycházely místní noviny s názvem *Käsblättla*.²¹⁰ Místní děti se vzdělávaly a navštěvovaly přednášky na univerzitě. Mohly navštívit kurz první pomoci. Dbalo se zde i o úklid ulic a to díky pojízdným popelnicím, které parkovaly v recyklační ulici. Každé dítě za vykonanou práci na jednom stanovišti obdrželo místní peníze s názvem *Knobbern*, za které si mohlo koupit oběd, limonádu nebo se mohlo nechat připojistit v místní pojišťovně.²¹¹ Za některé nadstandardní, například kosmetické služby si ve městě děti musel občan zaplatit. Oblíbená stanoviště byla malování na obličej nebo vlasové studio. Děti si mohly zaplatit i skákací hrad nebo horolezeckou stěnu. Pořadatelé zajistili i pravidelný příjezd auta se studenými mléčnými koktejly a zmrzlinou, kterou si děti mohly koupit.²¹²

Během pobytu ve městě dětí jsem se setkala s lektory a instruktory. Například jsem si u druhého nejoblíbenějšího stanoviště vzala kontaktní adresu na instruktora dílny s modely od firmy *Auhagen*, která skládačku poskytuje dětem zadarmo. Město bylo malého rozsahu, proto bylo přehledné. U vstupu byl plánec se stanovišti. Postrádala jsem, ale větší nápisy na stanovištích, tak aby stany působily jako městské budovy. Nebyl zde žádný obchod, kde by děti mohly prodávat. Zdálo se mi spíše, že zde mají větší postavení lektoři, a děti tedy nemají prostor samostatně řešit a navrhnout kreativním způsobem nové činnosti, kromě předem naplánovaných. Město by se dalo přirovnat k našim setkáním mládežnických organizací typu *Bambiriáda*²¹³ nebo *skautské jamboree*²¹⁴. Chyběl mi zde úřad práce a možnost dětí účastnit

---

²⁰⁸ Jako dárek z radnice jsme dostali letáček v českém jazyce o městě Bayreuth.

²⁰⁹ Vyzkoušely si nahrávání rozhovorů na diktafon, oslovování jiných dětí a zpracování informací.

²¹⁰ Na dvoustránce novin ze dne 8. 8. 2013 se dočtete dva rozhovory se čtyřmi dětmi z České republiky (Bárou, Jakubem, Honzou a Kubou), které německým dětem napsaly o Čechách i o tom, co zde mají rády nebco zde dělají. Zmínily i zážitky o vzdělání např. u místní policie, u které německé děti plnily testy týkající se pravidel v dopravě a když je splnily, dostaly policejní průkaz a tričko a mohly vyrazit do města na obchůzku.

²¹¹ Rozdávaly se zde dárečky za registraci například kšiltovky.

²¹² Nikoliv již koupit za herní městské peníze, ale za eura. Každopádně to děti neodradilo a před zmrzlinářským autíčkem stála dlouhá fronta.

²¹³ Bambiriáda – Akce se koná jednou za rok, zpravidla v květnu či červnu, jeden až pět dnů. Jedná se o představení volnočasových organizací, které se věnují práci s dětmi a mládeží. Každá organizace ve stánku prezentuje svoji činnost a má pro děti připravenou výtvarnou, vědomostní či sportovní aktivitu. Probíhá ve větších městech, například v Plzni či v Praze.

²¹⁴ Skautské jamboree – Jednou za čtyři roky se koná akce pro skauty například ve městech v České republice, nebo i na mezinárodní úrovni v zahraničí. Akce je vždy pro určitou skupinu dětí, které spolu tráví volný čas například 3–5 dní. Spí ve stanu, jsou rozdělené do týmů, hrají hry, plní úkoly a výtvarné aktivity na stanovištích.

se vaření a pečení.²¹⁵ Všichni odcházeli s úsměvem na tváři, moc děkujeme všem organizátorům za vřelé přijetí a jsme moc rádi, jelikož si i někteří z nás za hranicemi našli nové kamarády. Byli jsme moc rádi, že zde byli i tři kluci z Čech, kteří pod projektem „*Sousedé se stávají přáteli*“²¹⁶ učili děti různé cirkusové dovednosti, například žonglovat nebo házet míčky, a když si tedy děti chtěly promluvit s česky mluvícím instruktorem, byli tu pro ně, stejně tak i my jako pedagogický doprovod a tlumočníci.

5.2 Mini-Regensburg

Město při naší návštěvě dne 14. 8. 2013 působilo celistvým a uspořádaným dojmem. Bylo rozčleněno do několika sektorů. Venkovní prostor tvořila dvě sportovní a jedno dopravní hřiště, asfaltové a červené náměstí s povrchem pro pohybové hry, zelené zatravněné plochy se zahradnictvím a komunikační spoje. Vnitřní členění bylo uspořádáno do dvou hal, malé a velké, podle slov pořadatelů poprvé také byla možnost využít velkou školní budovu pro kino, architektonický ateliér, včetně dvou malých tělocvičen pro taneční a divadelní workshopy. Ve městě byla různá pracoviště,²¹⁷ jako například umělecké, kulturní a vzdělávací instituce: muzeum, umělecká dílna, úřad pro kulturu, městské divadlo, univerzita a výzkumné laboratoře, architektonická kancelář.²¹⁸ Četně zde byla zastoupena média. Byla zde online redakce, vydavatelství novin *Mini-Mittelbayerische*, rozhlas, fotografické nebo televizní studio a produkce.²¹⁹ Prostor zde byl kladen na hry, zábavu a volný čas. Park byl plný možností ke sportování i k relaxaci.²²⁰ Bylo zde kasino, kino, knihovna, autoškola, kosmetické studio, fitness studio, labyrint. Nechyběla zde v uniformě policie, hasiči nebo záchranný tým.²²¹ Na jednom z kreativních pracovišť si německé děti vyzkoušely i natírání hasičského auta.²²² Ve velké hale byl dobře členěný prostor. Z vyvýšeného pódia se stupňovitými sedadly byl sehora možný pohled na celé město. Z výhledu děti i další

---

²¹⁵ Ohledně další činnosti s mládeží budu ráda, když se nám v rámci projektu podaří navázat kontakt s německými i českými firmami, které by nám mohly poskytnout sponzorské dary, jako např. modely domečků či letadel a jiné výtvarné potřeby.

²¹⁶ Projekt a výlet pro děti byl finančně podpořen a realizován s partnerskou organizací TANDEM z Plzně.

²¹⁷ Nacházejí se zde úřady a služby.

²¹⁸ Jsou zde pracoviště jako hudební a divadelní dílna. Na náměstí je jeviště, scéna, pódium.

²¹⁹ Na pracovištích bylo dostatečné množství potřebných technických zařízení jako kamery, ozvučení, počítače, obrazovky, diktafony a další, které děti během práce hojně využívaly.

²²⁰ Relaxování bylo možné v plážových lehátkách. Před kosmetickým studiem ležely dvě dámy s maskou na obličejí a plátky okurek na očích. Další odpočinek v lenoškách byl u plážového baru, kde se dalo objednat několik druhů koktejlů.

²²¹ Velmi mě zaujala práce dětí při zásahu u dopravní nehody a první pomoc „zraněnému“ chodci.

²²² Pro Mini-Plzeň navrhuji Škoda auto továrnu, kde se budou sprejovat kartonová či dřevěná auta, letadla a popř. tramvaje.

návštěvníci mohli pořádně pozorovat hezky udělané jednotlivé městské domy, jelikož budovy neměly střechu, bylo možné sledovat i probíhající činnost a práci v nich.²²³

Organizátoři nás vřele přijali. Po prvním hodinovém setkání pro dospělé v 11.00 hodin, které proběhlo s tlumočenou diskusí nad řízením Mini-města, zde mezi vyhlídkou a kuchyní byl přichystán a rezervován pro plzeňskou delegaci stůl, a poté roznášen oběd.²²⁴ Některé děti z naší delegace vyzkoušely i vaření či pomoc v kuchyni jako placenou profesi. Seshora od dobrého jídla jsme viděli až na náměstí, které bylo vytvořeno před pódiem, kde se konala různá kulturní a hlavně hudební vystoupení, v těsné blízkosti byla městská radnice. Ve 14.00 hodin na pódiu proběhlo setkání dětí z Plzeňska s dětmi z Německa. Přivítala nás starostka Mini-města a 1. místostarosta "opravdového" města Regensburgu p. Gerhard Weber. Děti z České republiky měly čtvrtky s nápisem Mini-Plzeň.²²⁵ Proběhlo předání darů. Na pódiu byli i zástupci z radnice města Plzně a z projektu *Plzeň 2015 – Evropské hlavní město kultury*. Doprovodem delegace bylo *Rádio Junior a Český rozhlas*, a tak děti své zážitky z práce ve městě sdělovaly a sdílely s dalšími dětmi, které měly zapnuté radio. Každému se při práci ve městě líbilo něco jiného. Nejvíce dětem připadala zajímavá tkalcovna, druhým oblíbeným stanovištěm bylo zahradnictví. Třetím atraktivním pracovním místem byla laboratoř.²²⁶ Děti z České republiky si našly práci v televizním studiu, v rádiu, muzeu, krejčovství, divadle, na poště, v nemocnici, na úřadě kultury nebo práce, v kanceláři univerzity či v bance. Děti z Plzně se zapojily do tanečního workshopu, rýžovaly zlato nebo sportovaly. Místa na dalších pracovištích si nenašly, neměly ani vyděláno za den tolik peněz, aby měly finanční prostředky na zábavu.²²⁷ My dospělí jsme si vychutnali kávu v kavárně pro rodiče, podruhé diskutovali s organizátory Mini-Regensburgu a odvezli si plno nápadů a inspirace pro Mini-Plzeň 2015.²²⁸

Jaké exponáty byly k vidění při prohlídce v Mini-Muzeu v Mini-Regensburgu? Vyráběl se zde nábytek slepováním částí kartonu, skládáním papíru, omotáváním provázků, vyhotovením drátěné konstrukce a nabarvením temperami. V muzeu byly také vystaveny všechny vydané a vytisknuté městské noviny. Na fotografii vidíte ukázkou nábytku vystaveného v Mini-Muzeu (obr. 10, 11, 12).

---

²²³ Zde na vyhlídce byla v těsné blízkosti kuchyň.

²²⁴ Stoly byly ozdobeny květinami, které děti měly za úkol přinést z místního zahradnictví.

²²⁵ Každý otočil jednu čtvrtku a tak písmenko po písmenku odkryly před publikem toto slovní spojení.

²²⁶ Zde se například pod mikroskopem zkoumaly prasečí oči.

²²⁷ Děti si neodnášely vyrobené věci domů, ale předměty byly nabízeny k prodeji v supermarketu.

²²⁸ Každý z nás dostal slušivé tričko.

Obrázky: 10, 11, 12: Fotografie exponátů – nábytek. Mini-Muzeum v Mini-Regensburgu 2013. Zdroj: vlastní archiv.

5.3 Mini-Mnichov

V pátek 1. 8. 2014 odjelo z Plzně celkem 39 náctiletých i dospělých osob na návštěvu města dětí s názvem Mini-Mnichov, které se v letošním roce nacházelo v *Zenith-Halle* a v *Kessel-Haus* v opravdovém Mnichově. Organizátoři z hnutí *Kultur & Spielraum e. V.* pořádali od založení prvního města dětí již sedmnáctý ročník městečka Mini-Mnichova pro děti. První město dětí bylo postaveno v roce 1979 a od té doby se tato akce zde v Mnichově koná jednou za dva roky.²²⁹ Hry na město dětí se mohou účastnit děti ve věku 7 až 15 let. Otevřeno je o prázdninách každý pracovní den od 10 do 17 hod. po dobu tří týdnů.

V našem projektovém autobuse byla skoro všechna místa zaplněna, volných bylo jen 6 míst, jelikož ta byla rezervována pro velvyslance z řad dětí z Plzně, kteří se podíleli na řízení a chodu českého velvyslanectví v Mnichově a byli v zahraničí již s předstihem. Ze zájemců, kteří zaslali svůj životopis a ucházeli se o takto významnou pozici reprezentanta České republiky v Německu, bylo z předvýběru nakonec vybráno 6 dětí.²³⁰ *Co obnášelo mít na starost české velvyslanectví? Za zaměstnání velvyslanci dostávali plat, reprezentovali Mini-Plzeň.*²³¹ Hned při příjezdu jsme byli informováni, že včera chtělo být ve městě dětí více dětí, než je kapacita pro jeden den, a tedy dnes vidíme, jak děti přicházejí brzy a bojují tak

²²⁹ Každý ročník byl pro občany z řad dětí jiný. Pořadatelé tři až čtyřikrát změnili místo konání. Vždy zvolili velké a prostorné haly.

²³⁰ Z toho se účastnili 3 chlapci a 3 dívky.

²³¹ Na českém velvyslanectví byl architektonický model návrhu Mini-Plzně, který byl vytvořen při tvůrčí dílně konané v Plzni. Byla zde i ukázka propagačních materiálů z Plzně jako triček, známek i pohlednic. I přes jazykovou bariéru se velvyslanci snažili informovat německé děti o novém připravovaném projektu v Čechách. Společně s nimi zde každý den pracovali dva sekretáři, kteří také byli platově ohodnoceni. Aby si vydělali zdejší měnu, museli pomáhat s tím, co bylo potřeba. Například jednou z aktivit byla příprava triček pro Mini-Plzeň 2015.

o místo, protože může nastat stejná situace; proto je potřeba, aby organizátoři počet korigovali a stanovili hranici pro jeden den. Kapacita je 2000 dětí. Denní chod města zajišťuje 30 mladých lidí ve věku 15–18 let a 200 zaměstnaných dospělých. S organizací *Kultur & Spielraum e. V.* partnersky spolupracuje mnoho organizací z řad města.²³² Účast dětí v Mini-Mnichově je díky podpoře institucí a sponzorů zcela bezplatná.

Po příchodu do města děti jsme dostali visačky návštěvníka a tištěný manuál s herními pravidly města dětí a s programem akcí ve městě i v dílčích kulturních institucích, jako je například kino.²³³ Město je zaplněné rozmanitými částmi, ve kterých se děti formou hry učí, jak řídit a volit v rámci města, objevují vzdělání, kulturu, umění, sport i vědecky bádají v laboratořích nebo přednášejí na univerzitě. Funguje zde i městská hromadná doprava.²³⁴ Dítě si ve městě může za odpracované hodiny a vydělané peníze nakoupit zábavu i zlepšit kondici. Nevšední zážitek může přinést jízda na jednokolce, návštěva kina, sportovní centrum, lezení na stěně, akrobatické a gymnastické centrum či taneční Pop akademie. Nechybí zde fotoateliér, filmové (obr. 13) a architektonické studio (obr. 14). Z výtvarných aktivit pro děti zmiňme tato studia, kde se kreslí komiksy, věnují se grafice, designu (obr. 15)²³⁵ a vytváří sochařská díla se dřevem.

Obrázek 13: Fotografie. Natáčení v prostorách za galerií, Mini-Mnichov 2014. Zdroj: vlastní archiv.

²³² Partnerem byl městský úřad, policie, Bavorská výzkumná stanice, Bavorská architektonická kancelář, Odpadní společnost, Německé a židovské muzeum a další významní sponzoři projektu, bez kterých by realizace města nebyla možná.

²³³ Nástiletá skupina mladých novinářů obdržela novinářskou kartu a projektové tričko, aby mohla fotit a filmovat vše, co se ve městě děje.

²³⁴ Jezdily zde dopravní prostředky jako městský autobus a různé druhy pojízdných taxi.

²³⁵ Hlavním materiálem pro tvorbu byl karton, vyráběly se kartonové židle, stoly a další produkty.

Obrázek 14: Fotografie. Model budovy. Architektonické studio, Mini-Mnichov 2014. Zdroj: vlastní archiv.

Obrázek 15: Fotografie. Designérské studio, Mini-Mnichov 2014. Zdroj: vlastní archiv.

V rámci venkovní stavební firmy se odehrává práce na dřevostavbě (obr. 16, 17) i malování velkých kulis pro realizaci domů (obr. 18, 19).

Obrázky 16, 17: Fotografie. Práce stavební firmy odehrávající se na dřevostavbě, Mini-Mnichov 2014. Zdroj: vlastní archiv.

Obrázky 18, 19: Fotografie. Malba kulis pro realizaci domů, Mini-Mnichov 2014. Zdroj: vlastní archiv.

V ručních dílnách se podle denního programu děti tvořivě věnovaly šití, výrobě plstěných korálkových náhrdelníků, práci s kovy a dalším materiálem. Nachází se zde výstavní prostor pro instalace děl. Během dne se zde konalo mnoho událostí například vernisáž obrazů a výtvarných děl či divadelní představení. Zajímavou akcí byla výstavka výherní bankovky. Každý z nás dospělých, budoucích organizátorů, měl po obědě stáž na vybraném pracovišti, abychom se přiučili od kolegů tomu, jak to budeme ve městě dětí v budoucnu dělat my. Já jsem měla stáž ve výtvarné akademii a dostali jsme s kolegyní za úkol dokončit rozmalovaný obraz. Od čtyř hodin proběhla závěrečná diskuse se zakladateli prvního Mini-Mnichova, s paní Maschek-Grüneisl a panem Grüneislem. Byla nám představena základní idea města dětí, pravidla a principy hry, i komplexní pedagogika. Byl zde prostor pro naše otázky, na které jsme zjistili odpovědi.²³⁶

Organizátoři každý rok město podle těchto požadavků dětí upravují. Přibyla například městská autobusová linka nejen vevnitř, ale i druhá, která děti přepravuje z opravdového Mini-Mnichova. Co připravili čeští velvyslanci na první ročník projektu, to zjistí děti účastníci hry během prvního města dětí Mini-Plzeň 2015.²³⁷

Výtvarná stanoviště ve městech dětí. *Jaké byly výtvarné aktivity přímo v zahraničních městech dětí? Která z nich byla nejoblíbenější?* Účastníci z řad dětí mi vyplnili krátký dotazník s evaluací, pomocí něž jsem zhodnotila oblíbenost různých stanovišť.²³⁸ Z výsledků vyplynulo, že nejoblíbenějším stanovištěm v Mini-Regensburgu byla tkalcovna (obr. 20) a zahradní centrum, zatímco v Mini-Bayreuthu se dětem líbilo na radnici setkání s dětským zastupitelstvem města a výroba měděných misek. V Mini-Mnichově na základě mého dotazování děti zaujala vernisáž v galerii a workshop kresby komiksů. Ze zpráv o návštěvě zahraničních měst dětí mohu uvést příklady výuky výtvarné výchovy, výroby v řemeslných dílnách a konkrétní výrobky a produkty. Ve městech dětí byly vyráběny pro prodej v obchodě například lapače snů, náramky, spšerky (obr. 21),²³⁹ přáníčka, knížečky, pomalované květináčky, placky, rámečky, mozaiky, cedule na ukazatel a rozcestník, květiny na výzdobu oken.²⁴⁰ Probíhaly netradiční výtvarné dílny jako výroba kartonového mini-

²³⁶ Jednou z netradičních událostí, která se odehrála, bylo noční přespání ve městě. Akce byla zorganizována z popudu dětí, které ji navrhly při plánovací dílně. Pořadatelé jim to splnili jen částečně, a to formou večerního dobrodružství, kdy do půlnoci běhaly po městě s baterkami.

²³⁷ Děkuji organizátorům za milé přijetí. Po návštěvě proběhlo dne 27. 9. 2014 pracovní setkání s pořadatelem v Plzni.

²³⁸ Dostupné z: http://www.miniplzen.eu/Navsteva_Mini-Regensburgu

²³⁹ Vyrobené z různých materiálů, tedy plstěné, korálkové, drátěné, pletené.

²⁴⁰ Vytvořené z drátu, škrobu, papíru.

nábytku v Mini-Muzeu, sochařské opracování bílého kamene, skládání obrázku z barevných papírů, složení stavebnice do tvaru domečku, tvorba scénografických kostýmů pro přehlídku, výroba divadelních kulis, práce s textilem a kreativní úprava triček, výroba měšců, měděných mističek a malování na šátky.

Obrázek 20: Fotografie. Práce dívek na tkalcovském stavu, Mini-Regensburg 2013. Zdroj: vlastní archiv.

Obrázek 21: Fotografie. Výroba šperků, Mini-Mnichov 2014. Zdroj: vlastní archiv.

6 Mini-Muzeum, město a výtvarná výchova

Vzdělávat je jednou ze základních funkcí muzea. Souvisí s ní základní termíny jako muzejní,²⁴¹ výstavní,²⁴² a prezentační didaktika.²⁴³ Práce v Mini-Muzeu probíhá v rozmanitých pracovních pozicích.²⁴⁴ Doprovodný program hry na práci v muzejní hravé místnosti může být realizován kdekoliv ve městě, ve škole nebo i v každém muzeu. Dětská instituce může fungovat jako ve světě dospělých (Příloha V). Uvedme nejdůležitější profese: *zřizovatel, ředitel, kurátor sbírek, historik, kunsthistorik dějin umění, architekt, správce sbírek, instalační pracovník, restaurátor, konzervátor, umělec (malíř, sochař, grafik, znalec užitého umění), designér (nábytku, vitrín, věcí), designér interiéru,*²⁴⁵ *knihovnik, archivář, řemeslník, dokumentační pracovník, lektor umění, animátor, muzejní pedagog, edukační pracovník, technik, kustod, pokladník, správce depozitáře, sběratel.*²⁴⁶

Předmětem mého příspěvku na konferenci *Vzdělávací obsah v muzejní edukaci* byl vzdělávací obsah v Mini-Muzeu. V následující kapitole se budu věnovat možnému použití projektového konceptu v muzejních expozicích, který bude demonstrován na názorném příkladu ideální městské *Expozice Muzea a galerie severního Plzeňska v Mariánské Týnici*. Budou popisovány edukační aktivity, které jsou založeny na osobní zkušenosti dítěte s pracovním procesem, kdy si na vlastní kůži vyzkouší práci z oblasti výtvarné výchovy v historickém prostředí. Představím příklady z praxe, které jsou zároveň novým trendem v muzejní kultuře. Jedná se o edukativní programy využitelné pro školní i mimoškolní výuku v oblasti výtvarné výchovy, které žáky seznámí se základním chodem muzea nebo galerie jako instituce. Nastává zde ojedinělá vzdělávací situace, nemusí se zpravidla jednat o typické muzejní prostředí, ale o běžné prostředí pro výuku jako třída nebo ateliér.

Zabývala jsem se myšlenkou, jak realizovat koncept města dětí v historickém prostředí muzejní expozice. Urbanistické koncepce muzeí najdeme v České republice i ve světě. Jako příklad lze uvést v zahraničí *Centrum Georges Pompidou* v Paříži, *muzeum vídeňského*

---

²⁴¹ Definici nalezneme v odborné literatuře: DOLÁK, Jana a HOLMAN, Pavel a JAGOŠOVÁ, Lucie a JŮVA, Vladimír a MRÁZOVÁ, Lenka a ŠERÁK, Michal a ŠOBÁŇOVÁ, Petra. *Základy muzejní pedagogiky. Studijní texty*. Brno, Moravské zemské muzeum 2014, s. 24.

²⁴² Vysvětlení termínu je uvedené v knize: DOLÁK a HOLMAN a JAGOŠOVÁ a JŮVA a MRÁZOVÁ a ŠERÁK a ŠOBÁŇOVÁ, 2014, s. 26.

²⁴³ Co je prezentační didaktika? Najdeme v publikaci: DOLÁK a HOLMAN a JAGOŠOVÁ a JŮVA a MRÁZOVÁ a ŠERÁK a ŠOBÁŇOVÁ, 2014, s. 27.

²⁴⁴ Ve městě dětí úřad práce vypisuje různé profese.

²⁴⁵ Vzhledem k tomu, že děti vytváří nový objekt, musí být mezi povoláními tvůrčí profese.

²⁴⁶ Sběratel sbírá předměty z měst dětí, které slouží jako exponáty. Při jejich nedostatku je potřeba vypsát pracovní pozici *tvůrce exponátů*. Při programu v Mariánské Týnici děti měly možnost pracovat navíc jako *kaligraf, iluminátor, šperkař, malíř na sklo, výrobce pečeti*.

architekta Hanse Holleina na Abteilbergu v Mönchengladbachu v Německu, které se představuje jako město ve městě,²⁴⁷ nebo Dětské muzeum v La Paz v Bolívii. „V sekci ‚Město‘ mohou návštěvníci zkoumat sociální a kulturní kořeny města z pohledu vlastních perspektiv. V ‚Přírodě a prostředí‘ pak vzniká areál pro děti, v němž mohou získávat významné interaktivní zkušenosti a informace o přírodě a životním prostředí.“²⁴⁸

I v České republice najdeme městské a vesnické expozice muzeí, které jsou vhodné pro hru na pracovní role. Jedním z muzeí je již zmíněné Muzeum a galerie severního Plzeňska v Mariánské Týnici. Expozice se proměnila. *Jak vypadala ve školním roce 2014/2015?* „Sbírkový fond byl rozdělen do tří částí expozice a zaměřen na historický vývoj regionu. První část přibližovala kulturu, vzdělání (škola), duchovní život (oratoř) i dobové bydlení (salon z 19. století). Druhá část představovala život na venkově (lidové a církevní zvyky, řemesla, náves, venkovský dům – světnice a stodola). Třetí část ukazovala život ve městě (obchody, živnosti, řemesla, hostinec, měšťanská kuchyně)“.²⁴⁹ Dalším ideálním příkladem pracovní expozice je Muzeum techniky a řemesel Koloveč, kolovečská keramika. „V expozicích jsou zastoupena všechna tradiční řemesla a živnosti, které se nacházely na vesnici. V současnosti se v muzeu nachází 67 kompletních řemeslných dílen a živností a dalších dvanáct technických expozic.“²⁵⁰

Nejzásadnější je různorodá vizuální proměna podoby Mini-Muzea. Prostorové řešení může být rozmanité, může se například jednat o stavbu z kartonu menšího muzejního objektu ve větším muzeu města dětí. Rozměry a vzhled budovy se liší podle materiálu použitého ke stavbě i podle zaměření expozice. Mezi netradiční příklady řadíme mobilní autobus nebo muzeum v kufru. Nejzajímavější exponáty vycházejí z niterného dětského světa, dají se zaměřit na předměty každodenní, které děti uchovávají ve své domácnosti, například *Můj šuplík a věci v něm*, *Moje schránka vzpomínek* nebo *Moje pokladnice s tajnostmi*. Děti si často archivují a shromažďují předměty, které jim připomínají pěkné chvíle zažité s blízkými lidmi, někdy takové schránky drží v tajnosti, ukládají si tam dopisy od blízkých, narozeninová přání, drobné dárky od jiných dětí. I s těmito předměty se dá pracovat při hodinách výtvarné výchovy. V oblasti výtvarné techniky je žádané zvolit asambláž, kde lze seskupit předměty

---

²⁴⁷ JÚVA, Vladimír. *Dětské muzeum. Edukační fenomén pro 21. století*. Brno: Paido – edice pedagogické literatury, 2004, s. 29. ISBN 80-7315-090-5.

²⁴⁸ JÚVA, 2004, s. 61.

²⁴⁹ Webové stránky muzea, dostupné z: <http://www.marianskatynice.cz/>

²⁵⁰ Webové stránky muzea, dostupné z: <http://www.muzeum-kolovec.cz/>

do jedné krabice, šuplíku nebo kufru. Dá se tak vytvořit sbírka exponátů, která je pro daného žáka důležitá. Tato výtvarná práce je individuální a samostatná, ale dá se na ní i kooperovat.

Vhodným příkladem je Mini-Muzeum ve škole, vytvořené během jedné dvouhodinové výuky v jedné školní třídě. Během jeho tvorby není nutné opustit školní budovu, a přesto se lze vzdělávat v oblasti muzeologie. Při hodinách výtvarné výchovy žáci zjišťují vše o činnosti a fungování instituce a prostorový objekt muzea se při hodině staví. Inspirují se příkladem muzea z jejich města.²⁵¹ Každý žák má za úkol vytvořit jeden exponát. Poté je potřeba vyplnit pracovní list (katalog) a dále pokračovat na architektonické stavbě v různých pracovních rolích (pracovní karty). Mini-Muzeum ve škole může připomínat muzeum miniatur nebo domeček pro panenky s exponáty, vytvořený z kartonových krabic, v nichž jsou umístěny předměty určené k vystavení. Proměna záleží na materiálu a technice zvolených pro výtvarnou činnost (Příloha R).

Mini-Muzeum z jedné krabice se dá vytvořit i při tvůrčí dílně, která je jako doprovodný program ve velkém, opravdovém muzeu. Je vhodné ji zaměřit na tvorbu objektu, který je plný exponátů, jež připomínají sbírkové předměty. Jednat se může o věrné repliky²⁵² a napodobeniny skutečných exponátů, které se promění v herní předměty bez sbírkové a historické povahy. „*Dobrym základem pro práci s předmětem je tzv. objektové učení.*“²⁵³ Otázkou k zamyšlení je, zda pro velká a skutečná muzea nevytvořit i menší muzea věrných miniatur, tedy replik podobných exponátům, s kterými se při prohlídce expozice návštěvník setkává. „*Trendem v přibližování muzejních sbírek jsou tzv. ‚hands-on‘ výstavy.*“²⁵⁴ Děti rády hýbou věcmi, rády na ně sahají a rády je přemísťují, jako je to například při hře v domečku pro panenky. Mohou si tak libovolně uspořádat exponáty a vytvářet výstavu. Jako výhledovou perspektivu vidím možnost – nechat si na zakázku vyrobit domeček pro napodobeniny sbírky nazvaný muzeem například pro dětský herní koutek ve skutečné muzejní instituci, jehož obsahem jsou menší repliky exponátů z výstavních prostor. Mohou tak vytvářet a přeměňovat interiér. Vhodné je také mít kromě nábytku a exponátů v domku i lidské figury, s kterými děti

---

²⁵¹ Například v Hradci Králové mají v depozitáři a expozici nábytek z období kubismu, je možné se inspirovat výtvarnou kulturou, a nabízí se proto možnost vytvářet předměty z tohoto období.

²⁵² Problematika replik je řešena v knize: POLÁKOVÁ, Zdeňka s kol. *Inspiration muzejní pedagogiky* 1. Brno: Dětské muzeum – Centrum muzejní pedagogiky, Moravské zemské muzeum, 2010, s. 16–17. ISBN 978-80-7028-361-5.

²⁵³ Objektové učení – jedná se o způsob využití předmětů v edukačním procesu. Každý objekt v sobě nese informace. Informační potenciál využívá podporu edukačního procesu. DOLÁK a HOLMAN a JAGOŠOVÁ a JŮVA a MRÁZOVÁ a ŠERÁK a ŠOBÁŇOVÁ, 2014, s. 28.

²⁵⁴ Trend „hands-on“ – výstavy, ve kterých je možné se exponátů dotýkat, zkoušet je a manipulovat s nimi. DOLÁK a HOLMAN a JAGOŠOVÁ a JŮVA a MRÁZOVÁ a ŠERÁK a ŠOBÁŇOVÁ, 2014, s. 29.

mohou hýbat jako s návštěvníky a dávat jim jména. Kromě architektonické stavby, kde se nacházejí různé místnosti, je možné zvolit formu interiéru bez střechy, který není jako patrová budova, ale má jen jedno podlaží. Možným příkladem je virtuální muzeum, které děti z počítačové učebny mohou navštívit na webových stránkách muzea. Zde formou digitální počítačové hry mohou poznávat exponáty muzea.

Důležitou roli v edukaci, kdy je ve škole nebo v muzeu vyrobeno Mini-Muzeum, hraje prostorová tvorba. Děti mohou vytvořit sochu, plastiku, objekt, instalaci, scénu, model, maketu nebo stavbu. Součástí každého trojrozměrného objektu nebo hravé místnosti by měly být prostory s expozicí a výstavami. Pro stavbu Mini-Muzea bohatě postačí zázemí o rozměrech 0,5 × 0,5 metru pro instituci z kartonu a 3 × 3 metry pro hernu ze čtyř stěn z překližky, ale po vzoru velkých muzeí zde cíleně při navrhování městského plánu můžeme zahrnout i muzejní obchod (prodejnu suvenýrů a knih), kavárnu, restauraci, bufet, knihovnu, prostory pro tvůrčí práci (ateliér, tvůrčí dílny), pracovnu ředitele, konferenční sál, učebny, čtenářský koutek, prostory pro odpočinek, šatnu, pokladnu. Vzhledem k absenci vlastnictví muzejní sbírky nebo možnosti zapůjčit výstavu s předměty, které podléhají zákonům Ministerstva kultury ČR, je nutné zařadit netradiční místo – výrobní exponátů. Důležitá je také existence továrny na umění produkující nová umělecká díla či nové výrobky. Ve městě dětí je potřebné veškerá vzniklá umělecká díla ukládat do depozitáře,²⁵⁵ ze kterého je možné připravovat nové výstavy.

Výstavy a exponáty. *Z jakých oblastí vybrat muzejní exponáty? Co vše děti mají doma a mohou do muzea darovat nebo vyrobit jako exponát? Otázkou je také, jak koncipovat výstavy v Mini-Muzeu. Čím prázdné muzeum zaplnit? Děti se mají přímo podílet na přípravě expozice. Klíčová je tedy spoluúčast neboli participace na tvorbě expozic a výstav.²⁵⁶ Jaké artefakty mohou děti v Mini-Muzeu mít? Názorným příkladem je největší dětské muzeum na světě v Indianapolis – *The Children's Museum of Indianapolis*,²⁵⁷ kde „děti z městského prostředí, které věnovaly artefakty z rozličných kultur, určily povahu svého vlastního muzea“.²⁵⁸ Jako exponát lze vybrat dětem blízké předměty, jako například *moje hračka pro muzeum, vše, co najdu v přírodě – pomalované nerosty a kameny, vše, co najdu na půdě, odložené věci, tvorba z odpadků, moje fotografie, sádrové odlitky do forem, keramické nádoby**

²⁵⁵ Pokud je muzeum realizováno v rámci řemeslných dílen, nejsou exponáty uskladněny, ale jsou prodány v obchodním domě.

²⁵⁶ Vzhledem k absenci historického prostředí hraje důležitou roli nutnost a potřeba výroby exponátů.

²⁵⁷ Webové stránky *The Children's Museum of Indianapolis*, dostupné z: <http://www.childrensmuseum.org/>

²⁵⁸ JÚVA, 2004, s. 36.

a střepy. Nejvhodnější témata výstav je možné hledat v různých oblastech. *Která ale děti zaujmou?* Výběr z možností je velmi široký.²⁵⁹ *V čem témata a názvy výstav mohou být veměstě dětí specifické a odlišné od běžných, které jsou součástí města? Napadá Vás vlastní téma nebo název výstavy?* Vezmeme-li si inspiraci z názvu, který prezentoval výstavu v Dětském muzeu, novou výstavu ve městě dětí mohou děti pojmenovat třeba „*Být dítětem – žádná dětská hra*“, v německém jazyce „*Kindsein kein Kinderspiel*“,²⁶⁰ nebo *Já a mé tělo, Hledej, tvoř a komunikuj, Žít a pracovat společně*.

Kartónové město a muzeum. Nejdostupnějším materiálem při prostorové tvorbě pro výrobu muzea je karton. Kartonové muzeum může být různých velikostí. Inspirační zdroje nalézáme v Košicích, kde se v rámci festivalu *USE THE C!TY*²⁶¹ konaly dvě zajímavé akce. První s názvem *Kartónové mesto* při ročníku konaném ve dnech 24. 5. – 27. 5. 2012.²⁶² Nemám zprávy o tom, že by zde měli i muzeum, ale jednalo se o akci pro děti i dospělé. Druhá akce *USE THE C!TY* byla pořádána v roce 2013. Jednalo se o stavbu kartonových monumentů na náměstí v Košicích.²⁶³ Stavbě z kartonových krabic do tvaru obrovské pyramidy se děti věnovaly i na zámku Hrádek u Nechanic o letních prázdninách v roce 2014. Město dětí může být z kartonu, jako například bludiště, které bylo uveřejněno v příspěvku webové stránky, která se zabývá kreativními nápady (Příloha Z – obr.).²⁶⁴ Vhodnější jsou však tvrdší materiály jako dřevotřísky a překližky. V případě, že se rozhodneme pro propagační a zážitkovou akci pro děti například na náměstí, je žádoucí zvolit pro muzeum stavbu z kartonových krabic. Uvnitř muzea pak může být výstava o historii měst dětí či fotografií, bankovek, známek a herních karet z měst dětí. Pokud se rozhodneme vybudovat Mini-Muzeum z kartonu přímo v expozici či v dětském koutku instituce je vhodnější si za inspirativní příklad vzít objekty, které byly zhotoveny v Austrálii s názvem *Card Play Space at ArtPlay* pod záštitou *Monash University and the City of Melbourne* (Příloha Z – obr.).²⁶⁵ Děti jimi mohou prolézat, uvnitř mohou být nalepené a vytištěné kopie – fotografie uměleckých děl z expozice velkého muzea.

---

²⁵⁹ Potenciál v oblasti témat výstav: *výtvarná umění, etnologie, historie, dětská kultura, řemesla a povolání, dějiny umění a kultury, smyslové vnímání, estetika, lidské tělo, zdraví, biologie, nová média, přírodní vědy, technika.*

²⁶⁰ JÚVA, 2004, s. 69.

²⁶¹ Webová stránka festivalu, dostupné z: <http://www.usethecity.sk/program/>

²⁶² Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=PLCd6mQBle8>

²⁶³ Facebook skupina USE THE C!TY festival, dostupné z: <https://www.facebook.com/photo.php?v=597758903594677&set=vb.191246710912567&type=2&theater>

²⁶⁴ Dostupné z: <http://www.kreativita.info/>

²⁶⁵ Dostupné z: <http://architectureau.com/articles/card-play-space-a-designmake-studio-by-monash-university/>

6.1 Edukační program „Město v muzeu“

V rámci vysokoškolské výuky jsem představila svůj výtvarně-didaktický projekt (prostorová tvorba) s názvem *Expozice Muzea a galerie severního Plzeňska v Mariánské Týnici a vzdělávací programy pro 2. stupeň základní školy*. Princip doprovodných programů v rámci výtvarně didaktického projektu spočívá v pracovním procesu dětí uvnitř muzea.²⁶⁶ Každá část městské expozice se promění v pracoviště, kde děti stráví jako zaměstnanci nejméně 15 minut a pracují – tedy splní nějaký úkol, vykonávají výtvarnou činnost.²⁶⁷ Muzeum by při použití tohoto konceptu mělo být pro děti otevřeno minimálně na jeden celý den, kdy se z něj stane město.²⁶⁸

Po vytvoření *Nabídkového katalogu pro školní rok 2014/2015* byl dne 12. 6. 2015 uskutečněn program *Mini-Město plné řemesel* pro žáky třetí třídy ze základní školy v Třemošné pod mým vedením. Během příprav na program jsem vytvořila výtvarný kufřík, pracovní listy, didaktické učební a herní pomůcky.²⁶⁹ V ateliéru muzea jsem realizovala jako doprovodné programy výtvarné dílny pro děti a mládež. První sobotní výtvarná dílna se konala dne 30. 5. 2015 s názvem *Mini-Muzejní pokladnice*²⁷⁰ a *Iluminátorské skriptorium*.²⁷¹ Druhá sobotní výtvarná dílna byla uskutečněna dne 13. 6. 2015. Celkem zde byly tři menší dílny: *Mariina klenotnice* (šperk), *Mini-Stavba jako od architekta Santiniho* (prostorová tvorba) a *Ďáblova padělatelská dílna*.²⁷² V rámci dílen byly vytvořeny i dva letáčky (Příloha S – CD).

---

²⁶⁶ Záleží na zvolených výukových předmětech a části ŠVP. Pracovní aktivity mohou být nastaveny tak, aby splňovaly RVP a ŠVP.

²⁶⁷ Například v Mariánské Týnici je v expozici škola, kde děti pracují jako učitelé a mají za úkol něco přednést či naučit druhé nebo jsou zde vystaveny liturgické texty a knihy, tedy zde děti pracují jako iluminátoři a vytvoří jednu iniciálu jednoho písmena, což řadíme do výtvarné výchovy. V kapli mohou skládat ze sklíček skleněnou mozaiku a vytvořit tak okno, které vidí před sebou, nebo vybarvit vitráž barevně podle věrné kopie (Vytvořila jsem si vlastní omalovánky pro vybarvení vodovými barvami podle předlohy vitráží z Žebnice v kapli.).

²⁶⁸ Ideální pro realizaci je poslední týden v červnu, kdy namísto školního výletu v rámci hodin výtvarné výchovy, dějepisu a dalších předmětů děti poznávají regionální muzeum. Na základě vzájemné domluvy ředitele školy, učitelů a vedení muzea je možné pro děti zorganizovat netradiční den v muzeu. V případě zvolení prázdninové netradiční akce pro děti je ideální uzavřít muzeum na týden před návštěvníky z řad dospělých. Děti do expozice mohou přicházet zdarma či za denní vstupné, ve dnech a časech po předchozí domluvě s rodiči. Muzeum se stane letním příměstským táborem jen pro děti. Pracovní stanoviště by měl na starosti v roli kustoda dospělý, např. učitel, zaměstnanec nebo dobrovolník, který by v případě nejasností v zadání práce dětem poradil.

²⁶⁹ V ateliéru byla nejdříve dne 11. 6. 2015 realizována archeologická dílna s názvem *Hledání ztraceného času aneb za tajemstvím archeologie* pro žáky ze základní školy v Kaznějově pod vedením archeologa Mgr. Daniela Stráníka.

²⁷⁰ Výroba a tisk peněz technikou linorytu.

²⁷¹ Iluminace, iniciála, listina a výroba pečeti mariánským pečetidlem.

²⁷² Psaní husím brkem, kaligrafie a falšování muzejních exponátů.

Doprovodný program pro žáky základní školy *Mini-Město v Muzeu plném řemesel.*²⁷³ Děti společně objevily příběh Panny Marie v uměleckých dílech.²⁷⁴ Průvodkyní programu byla devítiletá dívka Maruška (oblečná v kostýmu), která dětem řekla mnoho zajímavostí z jejího dětství v Mini-Městě plném řemesel. *Jak se obstarávalo živobytí na venkově i ve městě prostřednictvím řemesel před více než sto lety? Vypátrají žáci, k čemu sloužily různé muzejní předměty a nářadí?* Žáci na začátku programu na úřadě práce (kostel) podepíší husím brkem pracovní smlouvu/listinu s pečeti (Příloha S – obr.). Poté jsou rozděleni do čtyř skupin po 12 žácích.²⁷⁵ Každou skupinu má na starosti jeden vyučující. Postupně navštíví čtyři stanoviště podle předem rozdané časové tabulky: 1. *Kostel Zvěstování Panny Marie*, 2. *Ambit a přízemí – Archeologie*, 3. *Expozice*.²⁷⁶ Zde jsou rozděleny na dvě skupiny po 6 dětech, vždy je k nim jeden vyučující. 4. *Výtvarný ateliér*. Na každém stanovišti jsou zhruba 30 minut. První, druhé a třetí stanoviště zahrnují práci s pracovním listem a aktivity v obálkách s mariánskou pečetí či hry s rekvizitami z muzejního kufříku. S pomocí pracovního listu se žáci seznámili s úctou k Panence Marii, s interiéry proboštství, s expozicí a s exponáty. Součástí programu je výtvarná dílna ve výtvarném ateliéru: *Mini-Muzejní pokladnice*,²⁷⁷ *Mini-Mariánská klenotnice*,²⁷⁸ *Iluminátorské skriptorium*.²⁷⁹ Žáci si vyzkoušeli v rámci výtvarné dílny některá z řemesel.²⁸⁰ Na závěr děti dostaly za účast v programu zapláceno. Vydělaly si muzejní peníze (Příloha S – obr.), za které si mohly koupit malou drobnost v muzejním obchodě (pokladna muzea). V každé skupině vyučující představuje *rolí bankéře, správce Mini-Pokladnice a muzejního pokladu* (ten je plný bankovek Mariánské koruny). Na konci či v průběhu programu sleduje Maruška i vyučující chování dětí a správnost informací v pracovním listě. Může rozdávat bankovky v průběhu programu. Nejvhodněji až na závěr podle splněných úkolů rozdělí bankovky mezi žáky. Je možné i žákům Pokladnici schovat např. venku (ideální Ambit) jako poklad a dát jim indicii, kde hledat. Žáci dostali v dílně pracovní oblečení a rukavice (práce s tiskařskou barvou). Mohou

---

²⁷³ K edukačnímu programu náleží podtitul: *...a úcta řeholníků k Panně Marii.*

²⁷⁴ *Jaká byla mariánská úcta na významném poutním místě v 18. století? Jakou roli Panenka Marie sehrála v životě řeholních bratrů cisterciáků z nedalekého kláštera v Plasích?*

²⁷⁵ Názvy čtyř skupin dětí (Maruščini pomocníci): Hvězdičky, Růžičky, Lilie a Andělíčky. *A jaké názvy skupin si vymyslely děti při programu?* Andílci, Ďáblíci a Chrochtáci.

²⁷⁶ Národopisná, Kultury a vzdělanosti, Měst, řemesel a spolků.

²⁷⁷ Mini-Banka.

²⁷⁸ Výroba šperku.

²⁷⁹ Kaligrafická dílna, Padělatelská dílna.

²⁸⁰ *Grafik/rytec/tiskař – výrobce muzejních bankovek Mariánská koruna (MK), šperkař, kaligraf/pismař, iluminátor, falsifikátor, výrobce pečeti, výrobce vitráží.*

si odnést domů i bankovky.²⁸¹ Pro koho je program určen: Účastníky byli žáci ze 3. třídy ZŠ.²⁸² Celkem program trval 160 min (11.30–14.00).²⁸³ Výstupy – žák: chápe význam poutního místa, rozumí příběhu Panny Marie, poznává jen skrze umělecká díla a zamýšlí se nad tím, jak funguje venkovské osídlení a město prostřednictvím řemesel. Žák je schopný zhotovit po výtvarné stránce výrobek. Žák si vyzkouší různé pracovní pozice. Mezi výtvarné aktivity jsem zařadila: rytí rydlem do lina, grafický tisk bankovky, výroba šperku z drátu a korálků, kaligrafie a písmo ve výtvarné výchově,²⁸⁴ zhotovení listiny s vlastní pečeti, kolorování vodovými barvami námětu předtištěném na pracovních listech jako iluminace písmene M nebo vitráž s pannou Marií (pracovní list).²⁸⁵ Na závěr programu děti navštíví muzejní obchod a za vytištěnou Mariánskou Korunu si mohou koupit drobné suvenýry.

---

²⁸¹ Vytvořené bankovky, které nebudou zcela zaschlé, je možné uschovat a doručit do školy; nutné je vyučující upozornit na možné zašpinění v ateliéru.

²⁸² Prvních 30 minut probíhá začátek s výkladem průvodce, vysvětlení hry na město a rozdělení do skupin.

²⁸³ Vzdělávací oblasti: Člověk a společnost, Člověk a svět práce. Klíčová slova: historie, mariánská úcta, křesťanství, region, architektura, umění, řemesla, lidová kultura.

²⁸⁴ Napodobit redisperem/husím brkem a tuší podpis opata Tyttla.

²⁸⁵ Fotodokumentaci, pracovní listy a naskenovaná výtvarná díla naleznete v Příloze S – CD.

7 Projekt Mini-Plzeň 2015 – město dětí

Kultura a umění ve městě. Ve městě dětí je velmi kreativní prostor, který pro volné vymýšlení pracovních činností není tak svázán historickým veřejným prostorem či interiérem. Vše se dá navrhnout podle potřeby i fantazie. *Co vše může být ve městě dětí?* Jmenujme příklady kulturních, vzdělávacích a uměleckých stanovišť a institucí: *akademie výtvarného umění, náměstí s pódiem, ministerstvo kultury, úřad kultury, kulturní zařízení, Mini-Muzeum, Mini-Galerie, Mini-Divadlo, mini-archiv dětského umění, mini-knihovna, památkový úřad, mini-hrad, mini-zámek, vydavatelství novin, rádio, grafické studio, dětská univerzita, dětský sál, tančírna, dětské kulturní centrum, dětské výzkumné centrum, vědecká laboratoř, svět dětských her, dům pohádek, kout pro vyprávění, umělecká pracovna, výtvarný ateliér, kino, televizní studio,*²⁸⁶ *amfiteátr, rodný dům regionálního umělce, festivalový a zábavní park, hračkárna, fashion studio, krejčovství, filmové studio, fotoateliér, univerzita či škola.*²⁸⁷

Přípravné akce při realizaci projektu. V rámci svého výzkumného šetření jsem nechala žáky zpracovat výtvarné zadání: *Město dětí* pro analýzu kreseb, abych mohla výtvarnému tématu města i námětu dětí lépe porozumět a dále ho interpretovat. Chtěla jsem zjistit kresebné odpovědi na otázku, jak to vidí děti. Provedla jsem první test zaměřený na imaginární plán neexistujícího města dětí. Jednalo se o vytvoření společné *Mind Map*,²⁸⁸ kterou žáci tvořili formou hry příkládáním kartiček s názvy částí města ke kartičce náměstí. Každý žák dostal dvě karty – na první napsal jednu budovu či část města a na druhou nakreslil obrázek. Žáci si následně po hře vybrali v rámci testu pět částí města dětí, které si napsali na papír a poté i nakreslili na čtvrtku rozměru A4. Moji žáci se podíleli na přípravách projektu. Vytvořili výtvarnou práci na téma *Ideální město dětí* (Příloha T – obr.).

V rámci projektu se konala celá řada přípravných dílen. Konaly se na radnici v Plzni v neděli 20. 10. 2013 a druhá dne 18. 10. 2014. Kreslili jsme bankovky (Příloha U – obr.) a navrhovali sochu do veřejného prostoru.²⁸⁹ Dne 1. 12. 2014 při doprovodném programu vztahující se k výstavě architektonických modelů jsme během akce s názvem *Virtuální Plzeň*

²⁸⁶ Byla zde i stanoviště jako archeologický park, skanzen, zoo a botanická zahrada.

²⁸⁷ Ve škole a na univerzitě přednáší děti v roli učitele.

²⁸⁸ Mind Map – Využívána je k učení či plánování. Ve středu mapy jsem položila kartičku s nápisem „náměstí“ a žáci příkládali své názvy částí města (nebo obrázky) napsané na kartičkách kolem podle toho, jak jim to ve veřejném plánu v rámci urbanismu přišlo správné. Letiště nebo továrnu umístili většinou dál od městského centra.

²⁸⁹ Měla na starosti skupinu složenou z dětí věnující se tématu *Propagace na Facebooku*, v té době jsem byla správcem skupiny. Dostupné z: <http://www.facebook.com/MiniPlzen>. Měli jsme společně vymyslet, co mohou zveřejňovat v rámci nových médií na Facebooku. Děti pro facebookové stránky projektu vybraly dva nejzajímavější obrázky na téma *Město dětí* z celkového počtu 15 výtvarných děl, která byla vytvořena pod mým vedením v říjnu roku 2013 v DDM a na ZŠ.

vytvářeli maketu města v papírně v Plzni (Příloha U – obr.). Pro první ročník Bavorských dnů v Plzni, který se konal ve dnech 16. – 17. 5. 2014, jsme při přípravě výtvarných děl dne 15. 5. 2014 vytvořili kulisy (Příloha U – obr.) pro typické německé dětské aktivity a připravili tak hry pro děti. Během přípravné manufaktury v *DEPU v Plzni* ve dnech 15. – 17. 5. 2015²⁹⁰ proběhlo vyhlášení výtvarné soutěže a výstava *Bankovek Mini-Plzeňské koruny*. S dětmi jsme během dílny namalovaly *cedule s nápisy*. V mém ateliéru se tvořily *piktogramy se zastávkami tramvaje* (Příloha U – obr.) a promýšlel se i natíral *bankomat*. Byly zde dílny jako čištění šperkařských komponentů pro řemeslné dílny, výroba maňásků ze starých ponožek a šití taštiček. O tom, co vyrobit během manufaktury, jsem měla původně jiné výtvarné představy než ty, které byly realizovány. Navrhla jsem ředitelce projektu své vlastní nápady, jako výrobu základních piktogramů,²⁹¹ rozcestníku k hlavnímu vchodu,²⁹² skládání a zdobení krabic na úložný materiál a další.²⁹³ V pracovním týmu jsme tři měsíce před otevřením města dětí měli několik setkání, při kterých jsme promýšleli koncept řemeslných dílen. Díky mému překladu z německého jazyka jsme rychle vymysleli celé stanoviště s dílčími ateliéry. Během příprav jsem dostala za úkol vytvořit písemné podklady²⁹⁴ v oblasti výtvarné výchovy pro papírovou, enkaustickou, dekorativní a hodinářskou dílnu.²⁹⁵ Prostřednictvím organizačního webu jsme vkládali námi požadovaný materiál, promýšleli jsme pracovní pozice a položila jsem i několik otázek, například pro uměleckou akademii: *Jaké vyhlásit výtvarné soutěže?*²⁹⁶

---

²⁹⁰ Projektu se dostalo finanční podpory, záštit důležitých osobností – a pozitivního mediálního obrazu na veřejnosti, například v televizi. V programu *Naše zprávy* byla dne 16. 5. 2015 v čase 15.40 odvysílána videoreportáž na BarrandovTýden.cz, odkaz: <http://www.barrandov.tv/video/32056-nase-zpravy-16-5-2015>.

²⁹¹ Jedná se o grafiku vizuálních komunikací s obrázky WC, šipky, směrovky, únikové východy.

²⁹² Na něm jsou umístěny nápisy s nejdůležitějšími budovami, cedule s nápisy: banka, pracovní úřad, náměstí – pódium.

²⁹³ Tematicky ozdobené, např. koláží, nápisy, dekorem, razítka, obrázky (architektura, řemeslo, zdravotnictví), natírání fasády domů (malba na architektonické stěny), zahradní dekorace (kartonové stromy) do haly, škrabové květiny nabarvené barvou v květnících, interiérový nábytek, kreslení a malba barvami na keramiku a sklo na bílé hrnečky či sklenky – vše pro děti k využití ve veřejném prostoru, Mini-Plzeňská tematika – městská, dětská – např. logo pro sekretariáty na tužky, propisky.

²⁹⁴ Sepsat potřebný materiál, výtvarné potřeby, pomůcky.

²⁹⁵ V rámci pracovních schůzek v týmu společně s kolegyněmi jsem schválila a doplnila seznam pro šperkařskou dílnu kolegyně Mgr. Jitky Listicové.

²⁹⁶ V rámci řemeslných dílen a činnosti papírové dílny mě napadla soutěž *O nejlepší papírový obal*. Ve městě dětí by se na reklamu a propagační prostředky (obaly, leták, poutač, plakát) zaměřila tiskárna ve spolupráci s papírovou dílnou. Shrnutí možných témat výstav: *Být dítětem – žádná dětská hra, Žít a pracovat společně, Já a mé tělo, Hledej, tvoř a komunikuj, Škola naruby v rukou dětí, Dětská kultura, Můj dům, Má oblíbená hračka, Moje rodina a já, Moje oblíbené zvíře*. Soutěže: *Mini-Město tvýma očima, Město a děti, O nehumornější značku – piktogram, Netradiční výtvarné počiny: Umění z odložených věcí, Odpadkové umění, Inspirace regionálními umělci, Udělej pro divadlo herce z papírové ruličky. Nevšední prostorová tvorba – Dětská komora zázraků, Krabicový dům, Rekvizitárna, Mini-Cirkus, Mini-Divadlo, Interiér a exteriér města dětí – maketa a model, Městská desková hra*.

7.1 Kulturní a umělecké Mini-Instituce

Jaké jsou příklady z praxe jako například ukázky realizovaných hodin na téma město a kulturní instituce, výtvarné dílny, hodiny výtvarné výchovy a edukativní programy? V následujících odstavcích popíši výtvarné projekty nazvané *Mini-Galerie*, *Mini-Muzeum*, *Mini-Divadlo*, *Mini-Cirkus*. Všechny akce se konaly v *Domě dětí a mládeže Praha 9 – Černý Most*. V příloze T – CD je možné si prohlédnout všechny pracovní listy a fotografie.

Mini-Galerie. V první fázi jsem se začala zamýšlet nad tím, jak během hodiny výtvarné výchovy v rámci kroužku kreslení vytvořit s žáky kulturní instituci „*Mini-Galerie*“, jak během vyučovací jednotky předat základní znalosti z pracovního procesu včetně uměleckých profesí, informace o galeriích, stylech, proměnách díla, pracovat s reprodukcí výtvarného díla, rozlišovat ho z pohledu ikonografie a hlavně vytvořit prostorovou tvorbou malou galerii a pracovní list pro přípravu výstavy. Otevřená hodina byla realizována v rámci prvního ročníku *Týdne umělecké tvorby a amatérského vzdělávání 2013*.²⁹⁷ *Mini-Galerie* měla podobné cíle jako projekt uveřejněný v příspěvku ve sborníku *Brána muzea otevřená, Průvodce na cestě muzea k lidem a lidí do muzea*, který se týká problematiky „*Jak se dělá (vaše) výstava*“, jehož cílem bylo „*přiblížit dětem a mládeži vnitřní strukturu muzejní práce se zaměřením na oblast prezentace sbírek, umožnit jim osahat si proces přípravy krátkodobé tematické výstavy a poskytnout jim možnost vlastní tvořivé práce*.“²⁹⁸

V úterý 21. 5. 2013 jsem od 17 do 18.30 hodin pořádala otevřenou hodinu s názvem *Mini-Galerie*.²⁹⁹ Jednalo se o interaktivní program s tvůrčí činností, přístupný zdarma pro děti ve věku 10–15 let. Žáci byli vzděláni v oblastech Člověk a společnost (výchova k občanství, dějepis), Umění a kultura (výtvarná výchova – rozumět malířství, jak vnímat obrazy, čeští slavní umělci, výběr děl, umělecké směry, analýza a interpretace uměleckého díla, ikonografie), Jazyk a jazyková komunikace. Účastníci si vysvětlili, čím se díla liší, a zdůvodnili, proč tomu tak může být (druhy výtvarného umění, popis formy a obsahu). Děti uplatnily svou vynalézavost k vytvoření *Mini-Galerie* z neobvyklých materiálů a kopií slavných děl umělců. Na vlastní kůži si vyzkoušely různé role jako *ředitel galerie*, *správce*

²⁹⁷ O výtvarném projektu jsem napsala závěrečnou práci s názvem *Mini-Galerie* v rámci studia pedagogiky pro pedagogy volného času. MAŠKOVÁ, Jana. Závěrečná práce *Mini-Galerie. „Otevřená lekce v rámci Týdne uměleckého vzdělávání a amatérské tvorby 2013“*, vedoucí práce Mgr. Romana Kočová Doktorová, Studium pedagogiky pro pedagogy volného času vykonávající dílčí přímou pedagogickou činnost. Praha: Dům dětí a mládeže Praha 9, 2013.

²⁹⁸ Autorky projektu – námět: Tereza Typoltová, UPM, koncepce: Vladimíra Jinochová, UPM, ve spolupráci s Hanou Pfejferovou. BRABCOVÁ, Alexandra (ed.). *Brána muzea otevřená*. Náchod: Nakladatelství Juko, 2005, s. 178–179. ISBN 80-86213-28-5.

²⁹⁹ Dostupné z: <http://ddmpraaha9.cz/akce/900> a Dostupné z: <http://www.amaterskatvorba.cz/mapa/index.php?showDetail=299&#detailAkce>

depozitáře, řemeslník, designér interiéru (bytový architekt, scénograf), kurátor, historik umění, architekt atd. Zvolily si téma výstavy, připravily libreto a scénář, společně vybraly díla z deponitářů, vytvořily nákresy, diskutovaly o doprovodných programech, realizovaly Mini-Galerii, umělecká díla umístily na panely, do vitrín, vydaly jednoduchý katalog. Účastníci vytvořili výstavu s názvem: *Proměny českého malířství*, téma bylo zaměřené na *lidskou osobnost*. Celkem byly vytvořeny čtyři panely s 20 vystavenými díly. Programu se účastnili čtyři žáci.³⁰⁰

Mini-Muzeum. Výtvarného projektu se zúčastnily děti ve věku 8–15 let. Stavba muzeí proběhla ve dvou pracovních skupinách. Dne 5. 2. 2014 se zúčastnily celkem 4 dívky ve věku 8–12 let. Bylo vytvořeno „*Barevné muzeum*“, jehož výstava nesla název „*Hračky a příšerky*“. Pracovalo se během tří vyučovacích hodin po 90 minutách. V první fázi bylo vytvořeno 7 exponátů a 8 kusů nábytku. V druhé fázi byla upravena fasáda muzea, byl vytvořen návrh a vyřezána okna, dveře, byly namalovány barevně stěny a střecha, sprejována podlaha a zhotoven nápis *Muzeum*. Ve třetí fázi byly napsány malé popisky k exponátům a větší informativní cedule pro návštěvníky muzea. Z navržených pracovních pozic si účastníci akce vybrali *profese architekt, umělec, kurátor sbírek, designér, malířka*.

Druhého kroužku dne 6. 2. 2014 se účastnilo celkem 5 dětí ve věku 8–14 let, z toho jeden chlapec. Na rozdíl od první skupiny se zde nepracovalo jen s jednou krabicí, ale dvě děti tvořily s jednou krabicí a jedna další dvojice měla také vlastní muzeum. Poslední dívka se stala grafikem a vyplňovala katalog (pracovní list) a vytvořila informativní ceduli. Bylo vytvořeno *Muzeum historického nábytku*, kde bylo vystaveno 7 exponátů a kusů nábytku včetně kachlových kamen. Ve druhé expozici nacházející se v *Zrcadlovém muzeu* mohli návštěvníci obdivovat 6 exponátů včetně nábytku. Jednalo se především o zrcadla. Poslední výstava, na které spolupracovala dvojice dívek, byla realizována v rámci stavby *Čokoládového muzea*. Celkem zde bylo 12 exponátů a kusů nábytku. Účastníci otevřené hodiny se zapojili do hracích pracovních rolí. Byl zde *architekt, designér interiéru, kustod, knihovník/archivář, a grafik katalogu*.

Mini-Divadlo. Ve středu dne 21. 5. 2014 si děti od 17 do 18.30 přišly si hrát na město dětí. Akce byla pro děti a mládež od 8 do 15 let. V tvůrčím ateliéru děti poznaly, jak funguje jedna dílčí městská kulturní instituce – divadlo.³⁰¹ Vytvořily jeviště, kulisy, kostýmy pro herce. Proměnily několikrát scény. Hrály si se světelným designem. Na vlastní kůži

---

³⁰⁰ Jména účastníků: Tereza Nováková, Jan Čurda, Tereza Glaičová, Simona Skorkovská.

³⁰¹ Dostupné z: <http://ddmp Praha9.cz/akce/992>

si vyzkoušely různé profese (*jevištní výtvarník – scénograf, umělecký šéf sekce výroby, vedoucí odboru výroby dekorací, divadelní architekt, grafik divadelního plakátu, výrobce loutek, vedoucí výroby kostýmů a vlásenek, maskér, kostymérka, osvětlovač, zvukař* a další).³⁰² Cílem bylo porozumět, jak se dělá umění v divadle a kdo je to scénograf. Vysvětlit, co znamená slovo divadlo, scéna, scénografie, kulisa, dekorace, kostým. Ukázat rozdílné tvorby umělců a poznat historii scénografických proměn jeviště.³⁰³ Programu se účastnily čtyři dívky.³⁰⁴ Divadlo nazvaly *Třpyt* a představení *Brazilské prázdniny*. *Jevištní výtvarnice/scénografka* vytvořila kulisu pláže v noci na černé čtvrtce A3 vodobými a temperovými barvami posypanými třpytkami. *Ředitelka* realizovala plakát/upoutávku na černé čtvrtce A3 obyčnou tužkou a glitrovými lepidly ve spolupráci s kolegyněmi. *Architektka* proměnila krabici v budovu divadla.³⁰⁵ Akce se konala v rámci druhého ročníku *Týdne uměleckého vzdělávání a amatérské tvorby 2014* (Příloha T – CD).³⁰⁶

Mini-Cirkus. V pondělí dne 25. 5. 2015 od 17 do 19 hodin jsem pořádala akci s názvem „*Mini-Cirkus*“. V tvůrčím ateliéru účastníci poznali, jak funguje Mini-Umělecká Akademie plná tvůrčích pracovníků. Děti si formou hry s hracími kartami vyzkoušely různá řemeslná i umělecká povolání jako například roli *hračkářů, loutkařů* nebo *konstruktérů pohyblivých zařízení pro artisty a akrobaty*. Každý účastník si vyzkoušel nejméně jednu pracovní roli. Postavili jsme oválnou arénu pod cirkusovým stanem – šapitó, obklopili ji lavičkami pro diváky, po obvodu manéže vytvořili lóže.³⁰⁷ Jednalo se o otevřenou hodinu, interaktivní program,³⁰⁸ rukodělnou tvůrčí činnost zaměřenou na řemeslo.³⁰⁹ Naučit účastníky pochopit, jak se dělalo řemeslo v historii a jak mohou vytvořit pohyblivou konstrukci hračky či loutky v současnosti.³¹⁰ Akce se konala v rámci třetího ročníku *Týdne uměleckého vzdělávání a amatérské tvorby 2015*³¹¹ pro děti ve věku od 8 – 15 let (Příloha T – CD).³¹²

---

³⁰² Každý účastník si vyzkoušel jednu uměleckou pracovní roli. Vzdělávací oblasti: Umění a kultura (výtvarná výchova).

³⁰³ Během programu si dívky prohlížely pohlednice se scénografickými díly z plzeňských divadel.

³⁰⁴ Běla Lukavcová, Kristýna Skoumalová, Vendula Flutková, Pavlínka Marešová.

³⁰⁵ V závěrečném hodnocení účastníci dostali za vykonanou práci zapláceno. *Kolik si vydělali sladkostí?* Najdete v pracovním listě v pracovním výkaze (Příloha T – CD) označené slovem výplata.

³⁰⁶ Dostupné z: http://amaterskatvorba.cz/tyden_2014/tuvat.php?str=detail&showDetail=645

³⁰⁷ První Mini-Cirkus dětí byl vystaven na chodbě. V závěrečném hodnocení účastníci dostali za vykonanou práci zapláceno. *Kolik si vydělali?* Zjistíte z vyplněného pracovního listu.

³⁰⁸ Vzdělávací oblasti: Umění a kultura, Výtvarná výchova – prostorová tvorba, umělecké řemeslo, kresba, malba.

³⁰⁹ Výroba postavy z chlupatého drátku, hračky.

³¹⁰ Ukázka z umělecké tvorby loutkářů a hračkářů. Naučit účastníky poznat historii proměn historických loutek a hraček.

³¹¹ Dostupné z: http://amaterskatvorba.cz/tyden_2015/tuvat.php?str=detail&showDetail=146

³¹² Cena: zdarma, cena obsahuje: materiál, pedagogický dozor, pojištění. Vstupenky je možné rezervovat a zakoupit předem v informační kanceláři DDM. Dostupné z: <http://ddmpraha9.cz/akce/1094>

7.2 Výtvarná soutěž

Z hlediska metod jsem zvolila kvalitativní přístup v pedagogickém výzkumu – rozhovor o výtvarné soutěži s ředitelkou projektu Mini-Plzeň 2015. V dialogu jsme se zamýšlely nad otázkou, jaké nejvhodnější téma vybrat pro výtvarnou soutěž. Výsledky této části výzkumu byly písemně zaznamenány v mé seminární práci (Příloha X – CD).³¹³ V seminární práci je doslovně přepsán rozhovor, který jsem nahrála dne 7. 10. 2013 ve 20.00 pro studijní a výzkumné účely. Z audio nahrávky byla provedena doslovná transkripce rozhovoru.³¹⁴ Mou prací bylo snažit se kódy určitým způsobem vztahovat k výzkumnému cíli. Cílem rozhovoru bylo odhalit vhodná témata/názvy/náměty výtvarné soutěže, vyslovit další nápady ohledně přípravy a realizace této přípravné akce projektu. Prvotním impulsem byla pro mě výzkumná otázka: *Jaké téma/název/námět pro výtvarnou soutěž zvolit?* Další směr výzkumu byl určen dotazováním: *Jaká z možných slovních variant námětu na téma město je nejvhodnější pro zadání a tvorbu dětí?* V rámci rozhovoru mě zajímalo slovní vyjádření ředitelky projektu k této problematice. Zajímalo mě, jaký názor a myšlenky ohledně výtvarného projevu dětí ředitelka zastává a zda umožní realizaci soutěže v rámci projektu.

V rámci výzkumu jsem nejprve vytvořila rešerši různých témat výtvarných soutěží a provedla sběr dat písemným záznamem rozhovoru. Uvedu doslovnou citaci významných částí rozhovoru. Na internetu jsem našla odpověď na otázku: *Jaké byly pořádány a jsou realizovány výtvarné soutěže v Plzeňském kraji?* Přepis mých slov jako autorky diplomové práce: *„Zkusím nadhodit témata výstav, které už byly: například Plzeňská folklorní scéna pořádala soutěž s názvem: ‚Plzeňský kroj‘, tradiční soutěž ‚Plzeňský Kašpárek‘. Odbor životního prostředí města Plzně pořádal soutěž s názvem ‚Tvář země‘. Nebo další, která se jmenovala, ‚Průkopnice českého knihtisku‘, tu pořádala Knihovna města Plzně. Další soutěž byla například pořádána Hasičským záchranným sborem Plzeňského kraje a nesla název ‚Kdy zavolat 150‘.“*

Zamýšlela jsem se i ohledně spolupráce. *„Bylo by možné spolupracovat s galerií dětského výtvarného projevu – s Galerii Paletka, kde se konalo již mnoho plzeňských výstav, i my se ZUŠ jsme tam vystavovali. Zde právě měli výtvarnou soutěž věnovanou osobnosti Jiřího Trnky. Mohli bychom se inspirovat deseti slavnými umělci, jako například Mikoláš Aleš*

---

³¹³ MAŠKOVÁ, Jana. *Rozhovor o výtvarné soutěži v rámci projektu Mini-Plzeň 2015*, Kvalitativní přístup v pedagogickém výzkumu, Seminární práce, předmět Praktická metodologie pro učitele 2 (PRAMETU2), garanti předmětu: Mgr. Kateřina Juklová, Ph. D. a Mgr. Markéta Levínská, Ph. D. Hradec Králové 2013.

³¹⁴ V dalších fázích byla uskutečněna segmentace, kódování a kategorizace. V závěru jsem uskutečnila porovnání kategorií a jednotlivých vztahů a interpretaci rozhovoru a shrnula zjištění do výsledků.

a Jiří Trnka. Mohli bychom se zaměřit na některá slavná díla ze západočeských sbírek, z galerií. Mohli bychom spolupracovat s katedrou výtvarné kultury či jinými uměleckými středními školami, které by nám také pomohly s propagací soutěže, zvláště by se zapojili jejich žáci, kteří mají i více předpokladů udělat kvalitní umělecká díla.“³¹⁵

Významným momentem rozhovoru byla reakce ředitelky projektu, kde představila realizaci výtvarné aktivity, která se týkala tvorby poštovních známek, herních peněz a bankovek. Nakreslení herních peněz bylo vybráno a v našem pracovním týmu zvoleno jako téma výtvarné soutěže. Lenka Hubáčková: „V roce 2008 jsme si vyzkoušeli jednoduchou aktivitu v Praze v rámci Bambiriády, kdy jsme představovali náš projekt ‚Města dětí‘ vůbec poprvé. Tam jsme měli stůl, kde jsme měli jen pastelky a tužky, a prosili jsme děti, aby nám udělaly návrhy, jak by mohly vypadat herní peníze nebo dopisní známky. Byl to formát A4, byly to různé druhy rámečků, které byly natištěné na bílých papírech. Děti do těch rámečků malovaly, mohly si vybrat to, co chtěly, jak by si představovaly, že by mohly vypadat bankovky nebo poštovní známky.“³¹⁶ My všechny tyto obrázky máme v originále k dispozici. Použít něco takového jako inspiraci, když to tak řeknu, do nějakého prostoru to vyvěsit a říct si, pojdme se prostě zamyslet, jak by vše mohlo vypadat, jak vidíme město...“³¹⁷

Z rozhovoru bych ještě ráda ocitovala, jaká byla při přípravě projektu důležitá inspirace výtvarnou akademií v Mini-Mnichově. Lenka Hubáčková: „Z mé zkušenosti z Mini-Mnichova, kde funguje výtvarná akademie, v níž pracují primárně lidé, kteří jsou především výtvarníci a dělají s dětmi různé psí kusy. Například si pamatuji jednoho umělce, který dělal všechno z drátu. Druhý šil obrovské textilní květiny, které sázel po celém městě, měly tři metry, vypadaly jako slunečníky. Určitě bych nebyla pro to, aby se dělala nějaká soutěž, soutěže jsou primárně o tom, že si někdo sám za sebe vytvoří nějaké dílo a pak s tím dílem jde soutěžit. Pro nás je především důležité, aby se lidé zapojili do Mini-Plzně jakýmkoliv způsobem. Byli přímo na místě a tvořili s těmi dětmi.“ A co realizovala ředitelka projektu v rámci hry na město, když pracovala v projektu v Německu? „V rámci Mini-Mnichova, jsem pracovala na různých ročnících. Například jsme tam s dětmi dělali flash mob.“³¹⁸ V době, kdy

³¹⁵ MAŠKOVÁ, 2013, s. 17–18.

³¹⁶ Máme obrovskou spoustu nápadů a i zvláštních děl typu Mája a Vilík, kombinace zvířete napůl včelka Mája a napůl Vilík, nebo kuňo-pták, a takové záležitosti a bankovku na 10 000 zubů.

³¹⁷ MAŠKOVÁ, 2013, s. 14.

³¹⁸ Flash mob – podle internetového slovníku, dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Flash_mob se jedná o „...bleskovou zábavnou akci, při níž se náhle vyskytne vícero lidí v předem určený čas na předem určeném místě, spojených jistou společnou myšlenkou (stejně oblečení, chování apod.). Rychle se shromáždí na veřejných místech, udělají něco bizarního a zmizí.“

se flash mob začal rozvíjet. Byli tam lidé, kteří se věnovali umění ve veřejném prostoru, a ti s dětmi akci připravili. Bylo zajímavé sledovat, co to naopak dělá s dětskou veřejností, co se tam děje a podobně. Takže je možné zapojit různé výtvarníky je možné, pomocníky, dobrovolníky, inspirátory a tak dále, aby se stali spolupracovníky Mini-Plzně.“

Lenka Hubáčková se zamýšlí i nad galerií v plánovaném městě dětí. *„Určitě jestli bude v Mini-Plzni galerie, tak lidé se budou s dětmi zamýšlet nad tím, co dělat v galerii, pořádat výstavy a věnovat se různým tématům. Může vzít nějaký slavný obraz, ať už jeho kopie nebo nějaké slavné dílo a s dětmi ho naprosto přetvořit ve stylu Andyho Warhola, portrét Marilyn Monroe. Kdy se neustále jeden motiv objevuje v těch možnostech, barevných variantách. Určitě výtvarní umělci budou mít víc nápadů, než jich mám já. Primárně v soutěži, je mým cílem probudit v dětech zájem o to, zamyslet se nad tím, co je město jako aglomerace, co v tom městě, jak oni vnímají sebe v tom městě. To by bylo právě to, co by mě na výtvarné soutěži zajímalo nejvíc. Bylo by mi jedno, když si to děti nějak rozmyslí. Když se tyto děti objeví v Mini-Plzni, kde si budou povídat, budou moci provádět různé akce s jinými dětmi.“*³¹⁹ Z hlediska výtvarné výchovy byly řešeny různé kódy týkající se plánované výtvarné soutěže.³²⁰

V rámci dialogu jsme kladly důraz na to, aby soutěž byla cílena na dítě a žáka. Přemýšleli jsme o věkové kategorii, cílové skupině i o odlišném vnímání podle věku, o rozdílném úhlu pohledu i vlivem výšky, a uvažovaly nad otázkou: *Co vidí mladší? Co vidí víc než my dospělí a starší? Je třeba podívat se na to z dětské perspektivy, aby se ukázalo, jak to vidí?* Řešili jsme problematiku představitosti, plně reálných a nereálných idejí,³²¹ kontrastu reálného a pohádkového až mytického světa. Jedna rovina soutěže může být o vycházení dětí z reálné skutečnosti při vymýšlení příběhů a kreslení obrázků, zatímco druhá rovina o fantazii a vlastních nápadech například i pod vlivem reklamy, jejímž se stávají konzumenty, protože na ně útočí firmy například se seriály s fantazijními postavami. Nejdůležitější při plánování výtvarné soutěže i pro výzkum bylo zamyslet se nad otázkami Lenky Hubáčkové: *Co pro děti město dětí znamená? Jaké symboly s městem spojují? Co si pod pojmem město představují? Jak by děti ve městě chtěly žít? Jak děti vnímají ve městě sebe?* Řešili jsme vztah k prostoru,

---

³¹⁹ MAŠKOVÁ, 2013, s. 18.

³²⁰ Tvorba, vizuální stránka, technika: volba – prostorové objekty, kresba, malba temperou, práce s keramickou hlinou, fotografie, grafika. Jako zmíněné výtvarné aktivity a experimenty uvedme: přetvoření slavného obrazu, výrobu krabice od bot, předtištěné papíry s rámečky pro známky a bankovky, barevný tisk na tašky, trička, návrh loga a textových sdělení, produkci a výrobky – tričko, taška, židle. V rámci hry na město je herní artikl užitečná věc.

³²¹ V nahrávce vysloveno slovo „představ“.

kteřý se týká několika vrstev vnímání: *Co v prostoru vnímám já?* Lenka Hubáčková chápe město dětí „...jako prostor, který není hotový, který umožňuje dětem, aby realizaci svých představ vzaly do svých rukou, například založením vlastního podnikání. Uvádí příklad z Mini-Mnichova – prodávání vtipů, tajných, zamilovaných, pomlouvačných informací. Bude v rámci projektu usilovat o kreativní prostor, kde je možná realizace představ. *Zamýšlí se, jak děti vnímají ve městě sebe?* Podle ní je to o člověku a jeho postavení v rámci určité struktury, prostoru, vztahu k prostoru a několik vrstev vnímání, co já v tom prostoru vnímám jako člověk.³²²

Při vzájemné komunikaci jsme řešily spolupráci během realizace výtvarné soutěže se školami. Zamýšlely jsme se nad otázkou: *Pro koho bude soutěž určena? – Výtvarné kroužky, výtvarné školy, základní školy?* Já osobně jsem uváděla příklady z výuky na základní škole. Lenka Hubáčková navrhla zapojení školních tříd formou aktivity týkající se přetvoření židle pro město dětí tak, aby byla funkční např. při využití na dražbě v Mini-Plzni, nebo uvažovala o sochách krav v prostoru, čili o standardizovaných figurách. Mě napadlo, že školy by mohly vyrobit cokoliv, co je užitečné v rámci provozu města dětí jako dar pro hru ve veřejném prostoru (dřevěnou lžičku, obrázek na stěnu). Lenka Hubáčková sdělila, že je „...důležité, aby se lidé zapojili jakýmkoliv způsobem.“ Oslovit různé výtvarníky, pomocníky, dobrovolníky, inspirátory, spolupracovníky, kteří se stanou vedoucími stanovišť.³²³ V rozhovoru řešíme vše ohledně přípravy soutěže: *Co vše udělat předem?*³²⁴ Pro výtvarnou soutěž bude důležité zajistit výstavní prostor. Řešit jsme musely i vše, co se výstavy týkalo, jako výběr, prezentaci děl, výstavní prostor a zázemí,³²⁵ slavnostní vyhlášení, představení výsledků – *Jakou formu zveřejnění výtvarných děl zvolit?*³²⁶

---

³²² MAŠKOVÁ, Jana. *Rozhovor o výtvarné soutěži v rámci projektu Mini-Plzeň 2015*, 2013.

³²³ Výběr zájemců o pracovní pozici je bez nutnosti vedení ateliéru kvalifikovanými výtvarnými pedagogy s patřičným vzděláním, ale s důrazem na pracovníky z oboru, kteří mají praxi v pracovní činnosti a zkušenosti.

³²⁴ Kódy: název, návrh, propozice, námět, cílová věková kategorie, plakát, aktivita, zapojení jednotlivých lidí (umělci, výtvarní pedagogové). *Jak a čím mohou pomoci?* Například shánění věcí (vyřazené, staré, sběr dílčích částí), tříd, zaslání na adresu (předem daný rozměr díla, obálka, štítky) nebo přinesení děl na místo (kam?), výklad, čtení a interpretace děl, hodnocení děl, způsob hlasování (občanské – vhození hlasu do krabice), ohodnocení, spolupráce s odborníky, s médii, komise pro výběr děl či hlasování on-line, kritéria: nejpřesnější, nejkvalitnější vystižení tématu, výsledky, vyhodnocení, ocenění výtvarných děl, nafocení děl.

³²⁵ Radnice, nádražní hala, nezvyklé místo – plavecký bazén, sportoviště, galerie, vztahy, spolupráce: ohledně propagace a zapojení s KVK, Galerie Paletka, Techmania, výstavní panel, Kontejner (proběhla akce *Kontejnery k světu*).

³²⁶ Krátkodobá či dlouhodobá netradiční vernisáž, výroba herních artiklů, dlouhodobá výstava a užití ve městě dětí, jarmark a prodej vyrobených děl, možné zpeněžení, umělecký počín jen pro estetickou hodnotu (prodej pohlednic s tematikou města), přístupnost výstavy: zdarma nebo vstupné? Zveřejnění děl online či zážitek stát dílu tváří v tvář.

Cíle Lenky Hubáčkové: „Čeho se má výtvarnou soutěží docílit?“ Zacílení na vnímání (pohyb prostorem, vzájemné působení). *Co si pod pojmem město představují? Jak by děti ve městě chtěly žít?* Důležité je vzbudit zájem u dětí. Témata jsme rozdělily na dvě skupiny, první cílenou na Plzeň a druhou zaměřenou na obecný výraz města či dílčí části (Příloha X – graf). Ředitelka projektu zmiňovala při volbě tématu, že je důležité dávat pozor na rozpor reálných a nereálných představ, vizuální a fantazijní témata. Uvažovaly jsme nad tématy *město budoucnosti – Plzeň za 100 let, komunikace – silnice, tunely, podjezdy, tramvaje a autobusy, krásná Plzeň s kostelem, architektura, kulturní dědictví, vztahy různých zaměstnaných lidí ve městě (přátelství, profese, povolání, vzájemná spolupráce), přetvoření židle, výroba herních artiklů, shánění věcí, sběr (věnování starých a vyřazených věcí), peníze, bankovky, poštovní známky, městská aglomerace ve městě, městský život, člověk a jeho vztah k prostoru*. Nejvíce otázek bylo vyřčeno o veřejném prostoru. *Co znamená pro děti slovo město? Na jakých principech funguje? Jaké by ho děti chtěly mít? Jak ho děti vnímají?* Při volbě tématu a námětu bylo potřeba se zamyslet nad městem jako obecným výrazem, specifickým útvarem s různými zákonitostmi, nad jeho podobami (neexistující, ideální pro děti, v budoucnosti). *Co chybí a chtějí děti ve městě změnit?* Zjistit návrh proměn a změn z pohledu mládeže, vztah a lásku k veřejnému prostoru, význam a to, jaké je město v očích dětí... Uvažovaly jsme o možných výtvarných zpracováních města dětí. Dětské vyjádření – *jaké symboly s tím městem spojují?*, interpretace vizuálních děl dětí na téma město, pohled a srovnání s realitou, možná témata: „*Město dětí*“, „*Naše město*“, „*Město, jak bych ho chtěl mít*“, „*Město dětí, jak bych ho chtěl mít*“, „*Město dětí – Mini-Plzeň 2015*“, „*Město jako aglomerace*“, „*Kulturní dědictví města*“. Témata výtvarné soutěže se týkala i města Plzně. „*Jaké to město Plzeň je?*“, „*Plzeň nás baví*“, „*Srdce v Plzni*“, „*Srdce dětí v centru Plzně*“, „*Co nám v Plzni chybí*“, „*Plzeňské školky a školy*“, „*Zvířata na výletě v Plzni*“, „*Život kolem řek – Mže, Radbuzy, Úhlavy a Úslavy*“, „*Srdce Plzně*“, „*Štíty plzeňských domů*“, „*Plzeň očima mladých*“.

V závěru rozhovoru se těšíme na nápady od dětí po realizaci soutěže. Řešíme možnosti, co všechno děti mohou vymyslet. Pro výtvarné zadání bylo na základě rozhovoru vybráno za téma a námět *Peníze – Bankovky pro město dětí*. Pro toto téma jsem vypracovala výtvarné zadání, které Lenka Hubáčková schválila a najdete ho na webových stránkách projektu.³²⁷

³²⁷ Dostupné z: http://miniplzen.eu/k_tisku/A2_final.jpg, http://miniplzen.eu/k_tisku/Soutez_deti_a5.pdf, http://miniplzen.eu/k_tisku/Soutez_dospeli_A4.pdf

7.3 Řemeslné dílny

Řemeslo ve výtvarné výchově není zastoupeno příliš často.³²⁸ *Do jaké míry je řemeslo zastoupeno v ŠVP a RVP škol?*³²⁹ Na 1. stupni mají žáci „pracovní vyučování“. Předmět má různé názvy např. svět práce. Nachází se ve *Standardech pro základní vzdělávání – Výtvarná výchova?*³³⁰ *Je možné lehce definovat, co patří mezi „tradiční řemesla“?* V dnešní době v rámci nových výzkumů se řemeslo liší podle každého národa a kultury. *Jaké je řemeslo v České republice? Souvisí s lidovou tradicí? Probíhá ve výuce?* Během vyučování ve škole jsou řemeslné aktivity a výroba zastoupeny v hodinách výtvarné výchovy. V rámci výuky na základní škole probíhá během výuky nejčastěji s rozmanitým práce s barvami, s papírem, se dřevem, s keramickou hlinou, se sklem, s kovem, s textilem či s kůží. *Jak často je ve výtvarné výchově zastoupeno písmo a knižní malba, tedy umění kaligrafie, iluminace, ilustrace, grafický tisk nebo vazba knih?* Ve škole se vyrábí běžně hračky, například zvířecí hlava, sešitá z filců, a ozdobená knoflíky, nebo i loutky, např. postava z filcu na prst. Často se ve školách setkáme s pracovní rolí *šperkař*, kdy třída pracuje s drátem a dalšími materiály. Významnou pracovní rolí je v rámci výuky výtvarné výchovy i *zpracovatel přírodnin* (větve, kamínky, suché květy atd.) nebo *dekoratér*.³³¹ Obvykle se těmto činnostem věnují učitelé při předmětech výtvarná výchova a pracovní činnosti.

Ve městech dětí v rámci řemeslných dílen je zaměstnáno mnoho pracovníků. Uvedme si ty profese, které do řemesla patří v rámci studie a výzkumu řemesel provedeného ve Velké Británii.³³² Některá pracovní místa jsou pro děti těžká kvůli složitě a náročné výrobě produktu.³³³ Další pracovní pozice jsou jednodušší a děti je zvládají na základě již získaných zkušeností či s odborným vedením.³³⁴ Často jsou tato řemesla zastoupena ve volnočasových

---

³²⁸ Edukační potenciál ve vypracování kapitoly na základě vyplnění dotazníků a analýzy výsledků dotazníků – konkrétní odpovědi od vyučujících výtvarné výchovy, co s žáky vytváří.

³²⁹ Cíl: *Zjistit, jak a nakolik je řemeslo zastoupené ve výtvarné výchově?*

³³⁰ BROŽOVÁ, HORVÁTHOVÁ, KUSÁ, PASTOROVÁ, RŮŽIČKOVÁ, VANČÁT, VYLEŤALOVÁ. *Standardsy pro základní vzdělávání – Výtvarná výchova*, zpracováno dle upraveného RVP ZV platného od 1. 9. 2013.

³³¹ Z osobních zkušeností jsem se setkala například v rámci výuky na základní škole s výrobou hraček, zvířecí hlavy vzniklé sešíváním z filců a našíváním knoflíků, nebo se také pracuje s drátem, například na výrobě šperků.

³³² *Mapping Heritage Craft, Velká Británie*, Institut umění, Praha 2014.

³³³ Jako například *hodinář, výrobce aut, dopravních prostředků, košíkář, tesař a truhlář, stolař, velkovýrobce žebříků, dřevař, výrobce dalších dřevěných předmětů, sklář, kovář, cihlář, řezbář a umělecké opracování dřeva, zlatník, výrobce hudebních nástrojů, výrobce nábytku, skříní, restaurátor*.

³³⁴ *Šperkař, hračkář, zpracovatel kůže, hrnčír, keramik, malíř, dekoratér, výrobce papíru, kaligraf a iluminátor, tiskař, vazač knih, pracovník se sádrou, pracovník s kamením, zpracovatel textilií, módní návrhář, krejčí a návrhy oblečení, výrobce textilií (plst', plachta, síťovina, provazy, předení, stáčení vlákna, tkaní látek, obarvení látky), zpracovatel přírodnin, starožitník, rámař*.

organizacích pro děti během táborů jako například Domy dětí a mládeže. *Kolik času je řemeslům věnováno ve školním prostředí?* V následujícím odstavci řeším, kolik času bylo ve veřejném prostoru věnováno doprovodným edukačním programům v oblasti řemesla a výtvarné výchovy. *Jaké byly s výtvarnou nabídkou a zaměřením doprovodné edukační programy ve městě dětí Mini-Plzeň 2015?* (Příloha H a U – CD).

Dílny produkují výrobky pro obchodní dům. Sekretariát určí cenu umělecko-řemeslných děl. Zaměstnanci obchodního domu s cenami souhlasí či navrhnou jinou cenu, za kterou zboží odkoupí. Zájem o výrobky a realizaci zakázek mají i ostatní stanoviště. Probíhá spolupráce a vzniká nabídka a poptávka. Výroba produktů reaguje na aktuální potřebu a požadavky ostatních stanovišť. Sekretariát stanoviště veškerý prodej, příjem a výdej peněz zaznamenává do účetní knihy. Vždy vyhotovuje dvě účtenky, jednu nalepí do sešitu. Na sekretariátu obvykle pracují dva zaměstnanci. Po otevření města dětí začnou sekretáři nabízet pracovní pozice přímo na stanovišti. O hodinu později již jsou pracovní karty na úřadě práce, kde čekají na děti, které mají zájem o práci. Na sekretariátu mají v kartotéce hrací karty³³⁵ všech pracovníků v Řemeslných dílnách a pokladnu s penězi³³⁶. Sekretář vždy запиše čas příchodu a odchodu dítěte do práce, aby zaměstnanci v bance mohli dát dětem za nejméně půlhodinovou práci výplatu. Stanoviště celkem nabízí práci v šesti dílnách. Maximální kapacita zaměstnanců na pracovišti je 35 řemeslníků (Příloha I – skupinová fotografie od fotolabu).

V dílnách se vyrábí rozmanitými technikami a z různých materiálů. Využívají se speciální výtvarné potřeby. Do dílen se zapojují i příměstské tábory a realizují dílny vlastní. Jedná se o skupiny z domů dětí a mládeže z Plzeňského kraje například Kralovice atd. V průběhu hry byla v režii pedagogů ze středisek volného času například realizována dílna enkaustická, mozaiková, knihařská, šperkařská, textilní, dekorační, balicí, dílna pro zahradnictví. Dílny a vypsání denní pozice se v průběhu trvání Mini-Plzně měnily podle personálního zajištění (rozlišení denně/nárazově), ale zpravidla byla činná stejná stanoviště jako *dekoratérství, košíkářství, krejčovství a módní návrhářství, šperkařství a brašnářství, papírová dílna a tvorba veřejných zakázek*. Některé speciální dílny byly činné pouze 1 až 3 dny, jiné týden. V areálu bylo stanoviště umístěno vedle obchodního domu. Stanoviště zajistil kooperační partner SVČ

---

³³⁵ Karty slouží ve hře jako občanské průkazy či pasy občanů města dětí. Děti je získají na stanovišti Evidence obyvatel – Matrika.

³³⁶ Peníze a bankovky jsou nazvány Mini-Plzeňská koruna, vydává je banka za odpracovanou práci na stanovišti. Řemeslné dílny platí poplatky radnici, popelářům za každodenní úklid nebo za fotografování produktů od Fotolabu.

Radovánek. Zástupkyní byla kolegyně Bc. Kristýna Běhová,³³⁷ která měla na starosti chod sekretariátu a vyzvedávala každé ráno pracovní karty na úřadu práce, na kterých bylo denní razítko s datem a podpisem vedoucího stanoviště. Dílnu šperkařství a brašnářství měla na starosti výtvarná pedagožka kolegyně Mgr. Jitka Listicová.³³⁸ Mně, tedy autorce diplomové práce Bc. Janě Maškové, se náplň práce v dílnách měnila s každým dnem. Pracovala jsem celkem tři týdny, tedy 15 dní. První dny jsem byla v dekoratérské dílně, tři dny v hodinářské dílně, týden jsem byla ve šperkařské dílně namísto kolegyně Listicové, dva dny jsem realizovala bankomat ve veřejném prostoru, tři dny jsem s dětmi pracovala na Mini-Muzeu, poslední dva dny jsem byla v krejčovství a ateliéru módního návrhářství. Spolupracovala jsem na dvou výstavách v galerii Výtvarné akademie s názvem *Design blok* a dvou módních přehlídkách ve veřejném prostoru na pódiu u Radnice. Jiné dílny měli v průběhu konání projektu na starosti i jiní zaměstnanci.³³⁹ Během příprav stanoviště jsme na plánovací web vkládaly pracovní pozice v řemeslných dílnách v Mini-Plzni 2015 (Příloha I). V průběhu hry na město v rámci spolupráce s ostatními stanovišti proběhly například výstavy. Pro výstavu poštovních známek děti ve městě dětí potřebovaly znázornit krátkodobé prázdninové město a jeho symboly či atributy.³⁴⁰

7.3.1 Ateliér dekoratérství a hodinářství

Pro dílnu byly vypsány následující pracovní pozice: *dekoratér/ka, realizátor/ka veřejných zakázek, hodinář/ka*. Dílna se věnovala designu, vyráběla různé předměty a hodiny a realizovala zakázky, které přicházely z ostatních stanovišť veřejného prostoru.

Hodinářství. Celkem bylo vyrobeno 30 hodin. Podívejte se na tabulku (Příloha J), kde je uveden popis hodin, místo ve městě dětí, kdo si je koupil a fotografie. Většinou přišla veřejná zakázka od konkrétního stanoviště s požadavkem na výrobu hodin za určitou cenu nebo žádost o konkrétní barevnost a způsob dekorování. Cena za závěsné hodiny se pohybovala v rozmezí 70–120 MPK. Většinou prodány za 90 MPK. Zvolenou výtvarnou

³³⁷ Dostupné z: <http://www.radovaneek.cz/index.php/kontakty/27-kontakty-pracoviste-petrinska/15-kristyna-behava>

³³⁸ Mgr. Jitka Listicová vystudovala katedru výtvarné výchovy na pedagogické fakultě při Západočeské univerzitě v Plzni, obor Učitelství odborných uměleckých předmětů pro SŠ a ZUŠ. Je absolventkou certifikačních kurzů Galerijní animace a Dramatická výchova. Pracuje jako výtvarný pedagog a učí ve škole od roku 2011 výtvarný obor a od roku 2012 literárně dramatický obor. Dostupné z: <http://www.zuszbirah.cz/informace-o-skole/zamestnanci/mgrliscova-jitka/>

³³⁹ Mezi dalšími spolupracovnicemi uveďme jména kolegyní: Anna Martinovská, Helena Šimicová, Eva Vanišová, Petra Štěpánová, Petra Vavříková, Michaela Chvostová, Hana Maříková.

³⁴⁰ Při jedné výtvarné akci ve spolupráci se stanovištěm Pošta ve městě dětí Mini-Plzeň jsem dala dětem za úkol před přípravou výstavy chodit po městě dětí se čtvrtkou s tužkou, fixy, pastelkami v ruce, aby mohly zachytit atmosféru významného místa či člověka, jednoduše městské budovy a občany na návrh poštovní známky formátu A4. Na čtvrtce si předem vytvořily zdobný vlnkovaný rámeček jako u opravdové známky.

technikou při výrobě hodin byla asambláž.³⁴¹ Byl využit různorodý materiál pro výrobu hodin.³⁴² Na stanovišti byly k dispozici výtvarné potřeby.³⁴³

Dekoratérství. Ve stanovišti se střídaly výtvarné pedagožky z domů dětí a mládeže z Plzeňského kraje. Proběhla speciální enkaustická dílna. V rámci realizace zakázek pro město vznikly v ateliéru dekoratérství tyto výrobky: různé kartoteční krabičky pro každé stanoviště – pro všechna, která si je objednala.³⁴⁴ Byl vytvořen také originální výtvarný počín – krabice ve tvaru fotoaparátu s CD, z alobalu a s nápisy Foto pro fotolab, pokladničky,³⁴⁵ boxy pro přenášení prodejních předmětů, lístků a zásilek, pro kino box s pruhem sloužícím k upevnění na tělo pro poštu. Reagovali jsme na veřejné zakázky jako úprava certifikátu pro sportovní centrum, menu pro hospodu, rozměrný transparent s logem projektu pro návštěvu z Chrudimi – zakázka od radnice. Vytvořili jsme cedule,³⁴⁶ stojánky na tužky,³⁴⁷ plechovky pro zahradnictví, látkové přepážky či závěsy – například růžová pro poštu, bílá pro úřad práce, zelené závěsy pro radnici, stojánky pro výrobky – například šperky, pro obchodní dům – výroba váz, secesní sklenice ze zavařovacích sklenic inspirované Alfonsem Muchou, papírové květiny, kuličky, výroba těžítek – pomalované kameny. Na stanovišti byl materiál,³⁴⁸ výtvarné potřeby³⁴⁹ a tvořilo se různými výtvarnými technikami.³⁵⁰

---

³⁴¹ Asambláž – jedná se o výtvarnou techniku, která dává dvojrozměrnému obrazu třetí, prostorovou dimenzi. Dadaisté vymysleli trojrozměrnou koláž a používali jí i surrealisté. Na plochu jsou fixovány (například nalepením) předměty například kolem ciferníku.

³⁴² Nakoupeny byly ciferníky, ručičky, matičky a podložky, hodinové strojky, tužkové baterky, silnější hnědý karton pro základ hodin, pro ozdobu kartonových hodin. Ze sběru starších věcí: stará CD, staré neplatné mince, ořezané menší pastelky, staré vymačkané tuby od barev jako tempery, umělé květy růže, plastové velmi malé kulaté krabičky, kovové komponenty jako ozubená kolečka, pružinka, klíček, otvírácí od plechovky, síto na přesívání mouky, přírodniny: mušle, makovice, kožich s kůží zvířat, dekorační: barevný ozdobný písek, velmi malé kuličky, vícebarevné chlupaté drátky, látkový filc, brčka. Z papíru: papírové hvězdičky, krepový papír, časopisy pro vystřihávání obrázků, samolepky s fotografiemi.

³⁴³ Potřeby jako štětce, různobarevné tempery a akrylové barvy, nůžky, řezák, tavicí pistole a silikonové náboje, lepidlo Herkules, tyčinkové lepidlo, pravítko, obyčejná tužka, černá fixa, drátek pro upevnění strojku.

³⁴⁴ Krabice byly polepené papírovými dekoracemi například s hvězdami, obalené krepovým papírem, novinovým papírem, obalené v balicím papíru s motivem psa pro výzkumné laboratoře a knihovnu, olemovaná papírem s krepovými růžemi, motýlky, květinami a jinými motivy pro informace a šatnu, zdobená alobalem a CD pro poštu, ozdobené drobnými předměty – plastovými mini-zkumavkami pro kybernetiku.

³⁴⁵ Sloužily na roztřídění bankovek například pro banku, bankomat, tiskárnu.

³⁴⁶ Půjčování dek a polštářů pro zahradnictví, dvakrát cedule sekretariát pro obchodní dům.

³⁴⁷ Například barevný papírovo-dřevěný stojánek z šesti ruliček pro robotiku.

³⁴⁸ Jednalo se o 30 ks krabic od bot, 60 ks plechovek, 40 ks zavařovacích sklenic, 15 ks kamenů, dřevěné kuličky na prádlo, balicí, krepový a novinový papír, papírové roličky, alobal, stará CD, plastové krabičky, karton, větší krabice, barevné čtvrtky a papíry, látky, ubrousky, plyšové drátky.

³⁴⁹ Potřebovali jsme k tvorbě tyčinkové lepidlo, lepidlo Herkules, tavicí pistole a silikonové náboje, nůžky, štětce, temperové a akrylové barvy, barevné tuše, hobby barvy, izolepu, glitrová třpytivá lepidla.

³⁵⁰ Využívaly se techniky lepení, stříhání, koláž, malba, kresba, práce s papírem a drátem, dekorování předmětů, prostorová tvorba.

7.3.2 Ateliér šperkařství, brašnářství, módní návrhářství a krejčovství

V dílně fungující v rámci řemeslných dílen se děti věnovaly tradičnímu řemeslu, tedy například tvorbě šperků z drátu a plastu, práci s kůží a textilem. Dětem byly nabízeny tyto pracovní pozice: *šperkař/ka, brašnář/brašnářka, krejčí/ová, módní návrhář/ka*.

Šperkařství a brašnářství. Během fungování ateliéru byly vyrobeny rozmanité výrobky a produkty ze šperkařství jako prstýnky, náušnice z peříček, z plastu, korálků, náramkové ozdobné hodinky (Některé ozdobené ozubenými kolečky. Byly inspirované tvorbou umělce z Vídně Hundertwasser³⁵¹ a španělským tvůrcem Antoni Gaudím.³⁵²), korálkové náramky, náhrdelníky, brože s plastovými květinami či brože z filcu, korunky, žezlo, jablko, přívěsky na klíče. Na stanovišti byly výtvarné potřeby pro výrobu šperků³⁵³ a materiál.³⁵⁴ Do výrobků a produktů v ateliéru brašnářství patřili měšce, peněženky, pásky zdobené plastovými květinami, plastové peněženky na krk. Při netradiční tvorbě z plastu v ateliéru vznikaly velmi originální výtvarné plastové počiny jako recykloprodukty. Další inspirace nalezneme v publikacích o využití pet-lahví,³⁵⁵ o problematice PET ve výtvarné výchově a o ekologických nápadech pro ateliér tvořivé recyklace,³⁵⁶ zajímavou inspirací je například plastová květina a další výtvary z plastu.³⁵⁷

Módní návrhářství. Ve čtvrtek 16. 7. 2015 a pátek 17. 7. 2015 jsem pracovala v ateliéru módního návrhářství a krejčovství. Vznikly výrobky jako například oblečení – šaty, sukně, trička, halenky, topy, rozstříhané a pokreslené džíny, přestříhaná dvě bílá trička pomalovaná barvami na textil a dekorovaná krajkou s názvy – „*Jsem kočka*“, „*Miss*“, sukně, šaty, topy, šály, šerpy (miss, 4 × *Nejlepší zakladatel města* jako dárek pro hlavní vedoucí projektu), kabátky a saka pro muže, motýlci pro závěrečné městské oslavy. Proběhla příprava

³⁵¹ Vytvářel náramkové hodinky: *Hodinky jako poznávací značka, 1998, Hodinky z edice Genesis, třetí den: bud klenba uprostřed vod a odděluj vody od země, 1995, Watch-object – Oboustranné hodinky nepravidelného tvaru, 1992*. Čísla na hodinkách jsou na vnějším ciferníku. RESTANY, Pierre: *Síla umění, Hundertwasser, Malíř-Král v pěti podobách*, Taschen/Nakladatelství Slovart, nepag. ISBN 80-7209-529-3.

³⁵² ZERBST, Rainer. *Gaudí architektonické dílo*. V Praze: Slovart; Köln: Taschen, c2010. ISBN 978-80-7391-388-5.

³⁵³ Šperkařské náčiní jako kleště, kulovačka, štípačka, děrovací kleště, nůžky, jehla, hřebík, kladívko, žehlička na tavení plastu.

³⁵⁴ Materiál pro brašnářství: kůže, kůžičky, kožené řemínky a hodinové pásky, barevné filcy, bavlnky, ozubená kolečka, barevné plastové lahve (nastříhaná kolečka, čtverce), peříčka, korálky, karton, tvrdý papír, šperkařské komponenty: drát, háčky, spínací špendlíky na brože, zapínání náramků a náhrdelníků atd.

³⁵⁵ NOVÁKOVÁ, Kateřina a ACHTEN, Henri. *150 000 PET Bottles. A Book on PET Bottles in Architecture*. MOLAB – Faculty of Architecture, Prague: Czech Technical University, 2014. ISBN 978-80-905693-1-7.

³⁵⁶ HOROVÁ Jitka. *100 inspirací z Ekoateliéru. Moderní abeceda tvořivé recyklace*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-748-0.

³⁵⁷ HONZÍKOVÁ, Jarmila. *Kdo tvoří, ten nezlobí. Průvodce pro práci s materiálem*. Plzeň 2013, s. 29: Plastová květina. ISBN 978-80-7211-455-9.

módní přehlídky. Modelky během módní přehlídky byly ozdobeny výrobky z jiných dílen. Spolupráce při přípravě show s ateliérem košíkářství (pletené klobouky), ateliérem dekorátérství (papírové čelenky s květinami, náramky, náhrdelníky, kravaty, korunky) a s ateliérem šperkařství a brašnářství (pletené věnce, náhrdelníky, náušnice, náramky, hodinky, kabelky, brašny, tašky). Kvůli přehlídce byla vypsána pracovní pozice nazvaná *produkční*, která zapisovala vybrané modely, dávala jim zajímavé názvy a při módní show pracovala v roli moderátorky a komentátorky.³⁵⁸ Předvádělo celkem 13 modelek/ů, z toho jeden muž.

7.3.3 Instituce Mini-Muzeum a objekt Bankomat ve veřejném prostoru

Mini-Muzeum. V posledním týdnu Mini-Plzně od pondělí 13. 7. 2015 do středy 15. 7. jsem pracovala na akci Mini-Muzeum 2015. Děti pracovaly v těchto profesích: *hračkář/ka, nábytkář/ka, konstruktér/ka prostorových objektů, dekorátér/ka*. Pro objekt byl zrenovován domeček pro panenky a pro výrobu exponátů a interiérového vybavení bylo zapotřebí hodně různorodého materiálu³⁵⁹ a výtvarných potřeb.³⁶⁰

V prvních dvou týdnech jsem dvakrát měla přednášku s názvem Mini-Muzeum a město dětí na univerzitě a posluchači mi vyplnili dotazníky (Příloha P). První den 13. 7. 2015 a druhý den 14. 5. 2015 se vyráběly mini-hračky³⁶¹ a nábytek v ateliéru hračkářství a nábytkářství³⁶² a vytvářely se nápisy sloužící jako popisy k jednotlivým místnostem.³⁶³ Kromě výroby nábytku³⁶⁴ a předmětů do hračkářství, hodinářství (mini-hodiny), zahradnictví, umělecké akademie – ateliér umělce, dekorátérství, krejčovství, bylo potřeba se věnovat

---

³⁵⁸ Zapisovala všechny vybrané modely a jejich názvy na přehlídku: *Stříbrná hvězda, Kovbojka, Rozkvetlá růže, Miss, Pěkná kočka, Pravěká kočka, Moderna, Muž v saku a v kravati, Růžová elegance, Dáma v kůži, Fialová hvězda, Rozstříhané dříví a klobouk, Havajský obleček, Modrá nebeská batikovaná sukně, ozdobená šperky a doplňky, Večerní růžové elegantní šaty, bílo-modrý top a sukně, bílé šaty.*

³⁵⁹ Výtvarný materiál: bílý a hnědý karton, barevný papír, ozdobný vlnitý papír, papírové roličky, krabičky od sýra, čajů, od vajíček, špejle, barevné filcy, látky (oblečení na krejčovskou panu, povlečení, záclony a závěsy), barevný ozdobný drát, mini-hodinové ciferníky, ozubená kolečka, CD, alabal, zrcadla, plastová víčka, polystyrenová koule, korálky, sušené květiny, bílé čtvrtky, špejle, vlna, provázek, drobné předměty – velmi malé hračky například z Kinder vajíček, modelína, moduritová samotvrdnoucí hmota, časopisy, barevně či černobíle vytištěné obrázky děl umělců z Plzně a nafoceně hodiny z hodinářství v Mini-Plzni.

³⁶⁰ Výtvarné potřeby jako lepidlo tyčinkové, Herkules, Tapetol, tavicí pistole a silikonové náboje, nůžky, štetce, temperové a akrylové barvy, barevné tuše, hobby barvy, izolepa, fixy, obyčejné tužky, pastelky.

³⁶¹ Hračky vytvořené z barevné modelíny, samotvrdnoucí hmoty, z ozdobných plyšových drátků, ruliček a barevných papírů.

³⁶² Krátkodobou dílnu můžeme nazvat i *Ateliér Designu interiéru a scénografie*.

³⁶³ Nápisy s názvy expozic v Mini-Muzeu: *Hračkářství, Hodinářství, Umělecká akademie, Dekorátérství, Zahradnictví, Krejčovství, Vesmírná expozice*.

³⁶⁴ Jako příklady uvedme podstavce pod hodiny, pod květiny, stoly, židle, křesla, postel.

i dotváření interiéru – dekorování stěn tapetami³⁶⁵ a zdobení oken záclonami. To měl na starosti dekoratér. Netradičním počinem byl Mini-Bankomat přesně podle městského bankomatu. Plakát s názvem *Netradiční originální exponáty pro muzeum* (Příloha K – obr.) byl po vytvoření namnožen a rozvěšen ve veřejném prostoru. Ve středu 15. 7. 2015 patřilo mezi nejdůležitější úkoly vytvořit nápis Mini-Muzeum a upevnit na muzeum ostatní nápisy, do Vesmírné expozice umístit obrázky z Plzně, zajistit propagaci akce (rozdání pozvánek, kopírování letáků a vstupenek), sesbírat *netradiční a kuriózní exponáty od stanovišť a občanů* (Příloha K – obr.), vyplnit Mini-Katalog, zvolit název výstavy a celkově spočítat exponáty, objednat občerstvení u hospody pro vernisáž (Příloha K – časový harmonogram práce při přípravě výstavy a vernisáže v Mini-Muzeu).

Na přípravě výstavy v Mini-Muzeu (Příloha K – obr.)³⁶⁶ se podílela celá řada významných umělců z řad města. Byli to *výrobci cedulí*,³⁶⁷ *hračkáři*,³⁶⁸ *dekoratéri*,³⁶⁹ *dekoratéri záclon*,³⁷⁰ *dekoratéri tapet*,³⁷¹ *konstruktéři*,³⁷² *nábytkáři* (výrobci mini-hodin),³⁷³ *umělci/designéři*,³⁷⁴ kteří byli uvedeni a podepsaní v katalogu. Pracovní list s názvem Mini-Katalog se v rámci hry ztratil, pravděpodobně byl prodán. Počet dětí celkem za první dva dny akce Mini-Muzeum byl orientačně 50. Z toho 42 dívek a 7 chlapců. Kulturní program zajistilo orientačně 12 *dětí z divadla*, 3 *hudebníci*, 2 *zaměstnanci hospody*, *fotograf*, *novinář*, *návštěvníci vernisáže a výstavy*. Denně přišlo více než 25 dětí. Celkem se účastnilo a zapojilo do hry více než 100 dětí.

Celkový počet uměleckých děl v Mini-Muzeu: hraček celkem 30, hodin celkem 46, mezi nábytek zařadíme 2 lavičky, 2 stojánky pod květiny, 1 gauč, 1 stoly, 2 křesla, 2 židle, 1 postel, 1 noční stolek, 1 lampa, 1 skříň, nechyběla ani nevšední konstruktérská díla jako 7

---

³⁶⁵ Technikou koláž pro mini-muzejní uměleckou akademii byly vystřihány a nalepeny obrázky s tematikou z oblasti výtvarné výchovy z časopisu s uměleckými díly. Pro mini-muzejní hodinářství byly vystřihnuty hodiny z aukčního katalogu a z barevných fotokopií skutečných hodin z města dětí. Do vesmírné expozice byly tapetolem vlepeny podobizny slavných umělců z Plzně včetně jejich díla – Jiří Trnka, Josef Skupa, Mikoláš Aleš.

³⁶⁶ Fotografie, kde nejsou děti, byla vyfocena dětmi zaměstnanými ve fotoalbu.

³⁶⁷ Adéla Hellmayerová, Adam Kotek, Majda Jandová.

³⁶⁸ Magdaléna Huclová, Barbora Ptáčková, Marie Drlíková, Tereza Mudrová, Denisa Polanková, Laura.

³⁶⁹ Alena Bursová, Kupcová Renata, Karolína Kroupová, Sára Vápeníková, Eliška Okrouhlá, N. Berková, L. Barborová, Berka.

³⁷⁰ Kateřina Kloboučková.

³⁷¹ Sára Herianová, Kamila, Dominika.

³⁷² Zuzka Capoucková, Klaudie Marxová, Martin Kops, Markéta Pytelková, Samuel Bárta, Pavel Chládek.

³⁷³ Sabina Pavelková, Sára Herianová, Tobias Dietler, Karel Kloboučník, Kateřina Kloboučnicková, Radek Brada, Lucie Svobodová, Bára Kasalová, Denisa Polanková, Evička Čikotová, Eleková, Evička, Linda, Laura, Kateřina, Viki, Bibiana, Hanec, Evička, Lucie, Veronika.

³⁷⁴ Nela Hubeňáková a další, tedy hlavně ti, kteří se zapoměli podepsat nebo vyplnit popisku k exponátu nebo se jejich jména dají dohledat ve vyplněném a podepsaném katalogu.

vesmírných objektů (obr.),³⁷⁵ 1 bankomat, 1 auto, z dekorací uvedme tapety a obrazy, 5 záclon, 1 závěsy. Ke každému dílu vytvořil každý účastník doprovodného programu popisku (Příloha L).

Bankomat. Vedle banky byl ve veřejném prostoru kreativně upraven bankomat, který byl již sestaven, upraven vyřezáním, natřen a dětmi promyšlen při přípravné dílně manufaktuře. V oblasti výtvarné tvorby se jednalo o prostorovou tvorbu. Pro realizaci objektu byl zapotřebí speciální materiál³⁷⁶ a výtvarné potřeby.³⁷⁷ *Jak probíhala realizace ve veřejném prostoru?* Nejprve pracovali na bankomatu tři zaměstnanci. Dva z nich latexovou barvou obílili bankomat na dvou stranách, kde ještě nebyl natřený. Jedna dívka, jmenovala se Zuzka, napsala nápis *Bankomat* na přední stranu. Na této čelní desce byla vyříznuta díra obrazovky, čtyři kulaté díry na tlačítka a obdélník na rozměňování bankovek. Dva pracovníci vyráběli tlačítka, která vypadala jako dvě polystyrenové koule spojené a slepené ruličkou obalené do stříbrného alobalu. Zaměstnanci vymysleli, že dovnitř roličky nasypou malé kamínky. Tlačítko po instalaci do bankomatu vydávalo chrastivý zvuk. Dva zaměstnanci skončili svojí směnu a přišly dvě nové dívky. Ty pracovaly a vybarvovaly pravou stranu bankomatu.³⁷⁸

Zuzka pokračovala ve vybarvování přední strany a poté se pustila do vytvoření manuálu. Nejprve domyslela přední nápis, poté navrhla pravidla používání bankomatu, která přepsala velkými písmeny z levé strany bankomatu, poté i vevnitř pro obsluhu bankomatu. V další fázi jiní zaměstnanci připevňovali obrazovku. Dovnitř byl umístěn i kapsář na bankovky, který realizoval ateliér dekorátérství a krejčovství. Ve spolupráci s architektonickým studiem se uvnitř bankomatu upevnilo dřevěné prkno sloužící jako sedačka pro obsluhu z banky, se kterou byla domluvena pravidla provozu. Bankéř zajišťoval výměnu a rozměňování bankovek.

Obrázek 22: Fotografie. Bankomat, stanoviště řemeslné dílny, Mini-Plzeň 2015. Zdroj: vlastní archiv.

³⁷⁵ Vyrobili rakety, ufo, talíře na stěnu.

³⁷⁶ Výtvarný materiál pro výrobu: alobal, polystyrenové koule, kartonové roury, papírové ruličky, neprůhledné lesklé fólie, bílá latexová barva, stará CD, průhledné velmi maličké kamínky, látka, nitě, akrylové barvy.

³⁷⁷ Potřeby: štetce, tavicí pistole a silikonové náboje, noviny, paleta, kalíšky, skleničky, izolepa, provázek, jehla.

³⁷⁸ Nakreslili a vymalovali z jedné strany bankomatu kasičky v podobě prasátek, padající mince a bankovky a na pozadí přírodu se šnekem a motýlky.

8 Výuka výtvarné výchovy na základních školách

V následujícím odstavci uvedu výuku, která se zaměřila v učivu na hru na práci a vizuální zobrazení města. Přípravy na vyučovací hodiny přikládám společně s diplomovou prací v pořadači nazvanou *Pedagogický deník praxe* a příloze na CD. Jedná se o Power Point prezentaci (Příloha Y – CD), pracovní listy, herní karty, fotodokumentaci, tabulky, výstupy – výtvarná díla. Při mé průběžné praxi a výuce na *Základní škole Štefánikova 566, 50011 Hradec Králové* v termínu 2. 10. – 17. 10. 2013 (Příloha R – CD) jsem učila v sedmých třídách (7. A a 7. C) ve dnech 11. 10 a 23. 10. 2013 a seminář volitelné VV. Vedoucí praxe byla Mgr. Blanka Marešová. Ve třídě 7. A jsem vyučovala výtvarnou výchovu na téma *Město a jeho územní plán* a v 7. C byla hodina pojmenovaná *Barevné město a pět budov v něm*. Vyučovala jsem celkem čtyři vyučovací hodiny na téma *město dětí*. Žáci hráli hru s kartičkami a vymýšleli nové části patřící do veřejného prostoru. Vznikla myšlenková mapa nově vymyšlených názvů částí města a budov.³⁷⁹ Z nabídky si měli vybrat 5 názvů a budovy či části města nakreslit. Jedna skupina se věnovala černobílé kresbě obyčejnou tužkou a fixou a druhá třída kolorované kresbě na formát čtvrtky A3.³⁸⁰

Praxi jsem měla na základní škole *Základní škole, tř. SNP 694, Hradec Králové 3, 500 03* v termínu 10. 2. – 4. 4. 2014 (Příloha R – CD) ve třídách 9. B a 9. A. Vedoucí praxe byla paní učitelka Mgr. Magda Lutonská. V rámci prvních dvou vyučovacích hodin (90 minut) dne 14. 3. 2014 bylo žáky vyrobeno *Mini-Muzeum s Mini-Galerií Františka Kupky*. Při výuce (90 minut) dne 28. 3. 2014 bylo vytvořeno *Mini-Muzeum kubistického nábytku Kamila Kubici*. Žáci si sami zvolili název výstavy: *I v kubismu se muselo sedět!* Celkem se účastnilo 22 žáků a vzniklo 22 židlí z kartonu. Ti žáci, kteří byli s výrobou židle hotoví, si mohli vybrat jednu z profesí tak, že si vzali hrací kartu a přečetli úkol ke splnění, pro každého žáka byla jedna pracovní role připravena. Budova muzea byla vytvořena ze tří krabic nad sebou (Příloha R – obr.). Součástí byl zde také katalog složený z 6 listů (Příloha R – CD). Na úpravě budovy pracoval *ředitel, kurátor a správce sbírek, architekt, instalační pracovník, restaurátor, umělec, knihovník/archivář, dokumentační pracovník/fotograf*, který všechny židle vyfotografoval. Při praxi dne 4. 4. 2014 žáci ve třech skupinách stavěli trojrozměrné

³⁷⁹ Kartičky s nápisy: farma, hotel, casino, airsoftové hřiště, rozhledna, fontána, pěstírna kaktusů, hvězdárna, paintball, obchod s hračkami, veselý dům (Kameňák), skatepark, továrna na čokoládu, gymnázium, autobazar, fotbalové hřiště, sportovní škola, policie, velikánská sportovní hala, aquapark, technické služby, hasiči, botanická zahrada, zimní stadion.

³⁸⁰ Všechny výtvarné práce žáků mám nafotografované v osobním fotoarchivu a umístěné ve složkách v počítači.

„*Futuristické superměsto s architekturou budoucnosti*“. Prostorová tvorba postavená z rozmanitého materiálu (krabičky a ruličky všech velikostí, alobal, špejle atd.) se vydařila. Dne 21. 4. 2014 každý žák kreslil komiks „*Příběh odehrávající se ve škole a ve městě.*“

Souvislá praxe na *Gymnáziu a SOŠ Plasy, Gymnázium Plasy, Stará cesta 363, centrální adresa školy: SOŠ Plasy, Školní 280, 331 01* proběhla v termínu od 9. 9. 2014. Vedoucí praxe byla vyučující Mgr. Renáta Tymrová. Vyučovala jsem na gymnáziu studenty ve věku žáků 2. stupně základní školy od třídy primy. Na škole jsem realizovala výuku v oblasti „*Vizuální orientační systém a měna ve městě dětí.*“ Témata výtvarných projektů byly *bankovky do výtvarné soutěže* (různé techniky: kresba sady 7 bankovek, jedna barevná bankovka fixami, velký formát s pastelovým pozadím, počítačová grafika, grafický linoryt), *znaky a piktogramy, cedule a nápisy pro město dětí.* Vytvořila jsem tabulku s vyučovacími jednotkami v rámci souvislé praxe (Příloha M) a výtvarné práce vytvořené žáky během praxe jsou v Příloze N. Ve výuce výtvarné výchovy s názvem *Nápisy ve městě dětí* se žáci věnovali *písmu ve výtvarné výchově* (iniciála, jedno písmeno, typografie). *Písmena a nápisy* (pro nástěnku, nápis z písmen – uvítání delegace ze zahraničí). Věnovali se grafickým znakům (piktogram, dopravní značky). Řadíme do oblasti užité tvorby a písma a do grafiky vizuálních komunikací. Žáci primy vytvořili *cedule s názvy budov a ulic*. Složili z karet dvě myšlenkové mapy (mind-map). Prostřednictvím této hry týkající se územního plánování města dětí, jsem zjistila odpověď na otázku: *Co by žáci ve městě dětí chtěli mít?* Vzniklo první³⁸¹ a druhé město³⁸² plné nápisů, názvů budov a částí města. Při výuce byly využity muzejní exponáty z depozitáře *Muzea a galerie severního Plzeňska v Mariánské Týnici*, jednalo se o dvě historické cedule s názvem budovy a ulice (Příloha N – obr.).

V příloze W – CD najdete fotogalerii nástěnek a výtvarných děl mých žáků, které jsem vyučovala ve školním roce 2015/2016 na *Základní škole Šimanovská 16, Praha 9 – Kyje.*

---

³⁸¹ Okolo náměstí byly umístěny karty s nápisy: Plyšový dům, PC Room, Ulice Marie Terezie, Mědovo ulice, Nádražičková ul., Krtečkova cukrárna, Popkornové centrum, Strašidelný dům, Pohádkový dům, Hračkárna, Ulice Křeček, Zemědělská ulice, Pečící dům, Cukrová vata u dvou žízaláků, Kino snů, Park u Karla IV.

³⁸² Okolo náměstí myšlenková mapa z názvů budov a částí města dětí: Plyšový ráj, Taxi, Candy street, Drbárna, Letecká ulice, Ulice U Sladkých, Fotbalová ulice, Muzeum zvířat, Bowling, Hokus pokus, Vstup za 100,-, Ulice Volné bonbónky, Bonbónový svět, Pocukrované hračkářství, Zmrzlinový ráj, Zastávka Mini-Bus, Cukrárna U Kotátek.

8.1 Výtvarně-didaktické projekty pro žáky 2. stupně základní školy

V rámci svého vysokoškolského studia jsem zpracovala formou Power Point prezentace s výkladem několik výtvarně-didaktických projektů pro žáky základních škol. Problematice doprovodných programů na památkovém objektu a návrhu 10 vyučovacích jednotek jsem se věnovala v rámci zpracování seminární práce na téma *Galerie Stretti v Plasích a vzdělávací programy pro 2. stupeň základní školy* (Příloha Y – CD). Jednalo se o výtvarně-didaktický projekt zaměřený na dějiny umění. Mezi témata deset vyučovacích jednotek patřila tato: *Rodina Stretti a jejich výstavy, Karel a Victor Stretti, Další rodinní příslušníci, Portréty, Figurální zobrazení (Orientální náměty), Karikatura, Krajinomalba – Plasy (jako centrum panství rodu Metternichů), Venkovské náměty (národopisný žánr), Obrazy městských zákoutí, Grafika (Victor a Jaromír Stretti)*. V termínu 18. a 19. 10. 2013 na pracovním setkání odborníků s názvem *Památky není jen Karlštejn – Galerie Stretti jako prostředek tvůrčí práce v klášteře Plasy* jsme s kolegyněmi Dagmar Wizovskou (Bečov nad Teplou) a Barborou Kailovou (klášter Plasy) v rámci pracovní skupiny vymyslely nový program č. 3. – model edukačního projektu pro Stretti galerii. Vytvořila jsem i návrh 10 vyučovacích jednotek určený pro objekt *Expozice Muzea a galerie severního Plzeňska v Mariánské Týnici a vzdělávací programy pro 2. stupeň Základní školy* (Příloha Y – CD).

Připravila jsem i deset vyučovacích jednotek s různými náměty na společné téma: *Nová média ve výtvarné výchově pro město dětí*. Cílovou věkovou kategorií byli žáci 7. – 9. třídy ZŠ (11–15 let). Témata hodin výtvarné výchovy byla různorodě pojmenována: *Fotografický, Multimediální a Ilustrátorský ateliér, Filmové, Televizní, Rozhlasové a hudební studio, Scénografické studio ve virtuální realitě internetové místnosti, Studio Animace a Počítačové grafiky, Exkurze do grafického studia* (Příloha Y – CD). Vypracovala jsem i deset vyučovacích jednotek s různými náměty na společné téma: *Peníze a ceniny pro první město dětí. Grafické techniky pro město dětí*. Cílovou věkovou kategorií byli žáci 7. – 9. třídy ZŠ (11–15 let). Hodiny výtvarné výchovy byly zaměřeny na témata: *Peníze – Bankovky, Ceniny: Poštovní známky, Vstupenky, Dopravní jízdenky, Poukázky (k platbám za zboží), Stravenky, Nálepky potvrzující zaplacení poplatku za svoz odpadu, Kniha pro nevidomé děti* (Příloha Y – CD). V rámci ateliéru *Keramika 2* jsem napsala seminární práci zaměřenou na výtvarně-didaktický projekt – keramika – *Tvorba dětí z keramické hlíny na téma město dětí* (Příloha Y – CD). Hodiny výtvarné výchovy byly zaměřeny na projektové téma – *ocenění anděl pro Mini-Plzeň 2015* (inspirační zdroje pro tvorbu sochy anděla – čeští a zahraniční umělci), *městské cechovní závěsné poutače/domovní znamení, městský znak/dlaždice/kachle,*

*čísla domů, hrneček jako městský suvenýr,*³⁸³ *tvorba medailí, výroba stojánků na tužky do sekretariátů, zapichovátek do květináčů, závěsných dekorací do interiérů, přívěsky).* Výtvarně-didaktický projekt s názvem *Zapojení žáků do výtvarných soutěží* jsem zpracovala i v rámci ateliéru Malba (Příloha Y – CD). Vyučovací jednotky byly zaměřené na náměty – *circus,*³⁸⁴ *budovy ve městě dětí, scénografie, náborový plakát na zaměstnání pro město dětí a plakát pro výtvarnou soutěž „Peníze pro město dětí“ inspirovaný výtvarníkem Alfonsem Muchou.* Projekt prezentovaný v ateliéru prostorové tvorby se týkal výroby šperků z pryskyřice. V rámci studia jsem přednášela i Power Point s deseti vyučovacími hodinami výtvarné výchovy o umělkyni Evě Kořátkové (*1982).³⁸⁵ Název výtvarně-didaktického projektu byl *Dětství, škola a devět let mého života versus rošťáctví ve volném čase a doma.* Každá hodina výtvarné výchovy byla inspirována díly umělkyně Kořátkové.³⁸⁶

---

³⁸³ Možnost vytvořit šablony (znaků a erbů), raznice, sádrová razítka s nápisem *Město dětí – Mini-Plzeň 2015* (pro zdobení hrníčků). Razítka využít jako označení vlastnictví v rámci města dětí (obchodní cechovní značky – vlastnictví podle tomu komu věc patří).

³⁸⁴ Patřila jsem i tato témata vyučovacích hodin – *duch zimy, pohyb po moři, po vodě i po souši, mořská obluda, památky z České republiky, latinsko-americké květiny, pohyb barev a hudba v obraze, hudební skladba v malířském obraze.*

³⁸⁵ V roce 2007 se stala držitelkou *Ceny Jindřicha Chalupeckého.*

³⁸⁶ Vyučovací hodiny: *vývoj v těle matky, přístroje na kreslení – hravost v mateřské školce, první cesta do školy, výtvarná výchova – změna prostoru i pohybu, nepořádek v domácnosti nebo při výtvarné výchově, domácnost, můj volný čas, nový ekologický netradičně řešený byt pro naši rodinu, barevný diktát – korzet výchovného systému, výročí školy, můj oblíbený školní předmět.*

9 Popis dosažených výsledků

9.1 Vyhodnocení výtvarné soutěže

V úvodu jsem si položila otázku: *Na jaké téma je možné realizovat výtvarnou soutěž v rámci projektu?* V rámci práce jsem si odpověděla a našla vhodné téma *Peníze – bankovky pro město dětí*. Vytvořila zadání výtvarné soutěže (Příloha U – CD) a nechala jej schválit ředitelkou projektu Lenkou Hubáčkovou. Děti měly za úkol navrhnout podobu bankovek pro 1. město dětí v ČR, které se konalo v létě v Plzni. Podle vítězného návrhu vznikly první herní peníze (obr.) a všechny děti, které přišly do Mini-Plzně, jimi platily. Na sadě bankovek se hodnotilo dodržení základního zadání.³⁸⁷ Porota z řad dětí si všimla i dalších důležitých kritérií jako čitelnosti a srozumitelnosti písma, originality pojetí, kompozice, nápaditosti, estetické a výtvarné hodnoty.³⁸⁸

Obrázek 23: Bankovka – 1. MPK, Mini-plzeňská koruna, Mini-plzeňská banka, Mini-Plzeň 2015, grafik Zdeněk Zolnay. Zdroj: archiv projektu.

Jaké byly v rámci soutěže nejčastější náměty bankovek ve výtvarné soutěži? Zachytily děti na bankovkách město Plzeň tak, jak ho vidí svými očima? Nebo to byly náměty ze světa dětí plného pohádek a zvířátek? Které tři výherní sady bankovek se umístily na prvních pozicích? Co na nich najdeme? První místo ve výtvarné soutěži vyhrála Anna Höfflerová z Touškova. Na bankovkách jsou zobrazeny nejvýznamnější zajímavosti z Plzně: na bankovce s číslicí 5 – logo Plzeň 2015, 10 – pivo, 20 – věž kostela, 30 – synagoga, 50 – Hurvínek, 100 – FC Viktoria, 200 – Andělíček (Příloha U – obr.). Celkově jsou peníze pěkně členěné dekorativními čarami a obrázky jsou nakresleny do trojúhelníků, což působí zajímavě. Mají pěkný rámeček i zdobné orámování. Výtvarná práce je vytvořena černou fixou. Porotcům z řad dětí, kteří se sešli dne 26. 4. 2015 ve *Středisku volného času RADOVÁNEK – SVČ Pallovka – Pallova 52/19*³⁸⁹ během Miniplzeňské dílny³⁹⁰ věnující se třídění, hodnocení

³⁸⁷ Formát: papír 11 × 7 cm, černobílé, označení měny MPK (Mini-Plzeňská koruna), označení vydavatele Mini-Plzeňská banka, datum vydání: 6–7/2015, číslo (hodnota bankovky) 1, 5, 10, 20, 30, 50, 100, 200 musí být umístěno viditelně a mít rozměr min. 2 × 2 cm, vlastnoruční podpis autora bankovek (psané písmo), soutěžící musí vytvořit celou sadu všech 7 bankovek, bankovky navrhnete pouze jednostranné, na zadní straně jméno autora, věk a název obce, ve které bydlí a školy, do které chodí.

³⁸⁸ Web s informacemi o výtvarné soutěži: http://miniplzen.eu/vytvarna_soutez_odstartovala

³⁸⁹ Dostupné z: <http://www.svcpallovka.cz/>

výtvarné soutěže³⁹¹ a přípravě bankovek na vernisáž, se tato výtvarná práce líbila nejvíce, proto jednoznačně vyhrála. Tento návrh byl převeden a graficky upraven v počítači a použit jako herní peníze ve městě dětí. Pro potřeby hry bylo nutné vytvořit v počítači i bankovku s hodnotou 1, která v soutěžním návrhu chyběla. Na druhém místě se v soutěži umístila Natálie Sloupová z Plzně, která na bankovky umístila portréty významných plzeňských osobností: *J. K. Tyl, M. Aleš, F. Křížík, E. Škoda, B. Smetana, J. Trnka, J. Skupa* (Příloha U – obr.). Na třetím místě skončila Jana Sochořová z Plzně. Vyhlášení vítězného návrhu bankovek a vernisáž výstavy³⁹² proběhly dne 15. 5. 2015 v prostorách *DEPO2015*.³⁹³ Za výhru v 1. ročníku výtvarné soutěže o podobu MPK bankovek dostali výherci velkou poukázku, na které bylo uvedeno, co za výhody v rámci města Mini-Plzeň budou mít.³⁹⁴

Jaké byly na bankovkách nejčastější náměty a motivy? Při hodnocení výtvarných děl se ukázalo, že jsou čteně zastoupeny symboly typické pro Plzeň. V ikonografii převažovaly nejdůležitější znaky města jako pivo Gambrinus, kašna na náměstí, zvony (Mária, Hroznata, Jan Nepomucký), logo Plzně 2015, fontána (před muzeem), dřevěná postavička. V jiné sadě na každé bankovce jedna z kašen z náměstí (ze znaku chrtice, anděl, velbloud), soška andělíčka z chrámu sv. Bartoloměje, významné stavby z města jako radnice, katedrála, Masné krámy. Jedna sada bankovek byla věnována významným památkám a symbolům.³⁹⁵ Další série peněz vyprávěla příběh o cestě městem Plzeň.³⁹⁶ Jedna sada zobrazovala znaky města.³⁹⁷ Zajímavá sada bankovek byla s památkovými objekty.³⁹⁸ Série bankovek pro město dětí byla nakreslena i s plzeňským půllitrem³⁹⁹ nebo s významnými místy ve veřejném prostoru.⁴⁰⁰

---

³⁹⁰ Dostupné z: <http://www.miniplzen.eu/node/121>

³⁹¹ Celkem soutěžních návrhů bylo kolem 160. Bankovky nespĺňující zadání byly postupně vyřazovány v průběhu hodnocení. Většinou kvůli tomu, že nebyly od autora podepsány. Z průběhu během výběrových kol byl pořizován záznam soutěžních čísel. U 1. kola se záznam nedochoval. Tato čísla byla vybrána ve 2. kole: 78,7,1,34,124,157,159,158,48,43,126,61,122,23,13,41,21,16,99, ve 3. kole: 1, 48, 122, 4. kolo: 1, 48, vítězem se stalo číslo: 48.

³⁹² Členění výstavy bylo rozděleno na soutěžní a nesoutěžní návrhy. Fotodokumentace děl v příloze U – CD.

³⁹³ Dostupné z: <http://www.miniplzen.eu/node/131>

³⁹⁴ Výherci v soutěži na bankovkách měli uvedené tyto výhody: Budeš slavnostně uvítána na radnici a zapsána do pamětní knihy Mini-Plzně. Jsi zvána na zahájení výstavy v Mini-Plzni. Obdržíš zarámovanou sadu vytištěných peněz. Tvá fotografie a návrh budou zveřejněny na webu. V Mini-Plzeňských novinách s tebou vyjde rozhovor.

³⁹⁵ Například na 5 byl výjev z Techmanie, tedy koule, po které vedlejší postavě elektrizují vlasy, 10 – logo zoo, 20 – brána pivovaru, 30 – synagoga, 50 – hrad Radyně, 100 – radnice, 200 – katedrála.

³⁹⁶ 5 – logo zoo, 10 – logo Škody, 20 – pivovarská brána, 30 – Hurvínek a Spejbl, 50 – synagoga, 100 – nové divadlo, 200 – katedrála.

³⁹⁷ 5 – anděl, 10 – chrtice, 20 – klíče, 30 – pivo, 50 – velbloud, 100 – lev, 200 – znak s indiánem.

³⁹⁸ 5 – radnice, 10 – kostel, 20 – synagoga, 30 – Malostranská beseda, 50 – muzeum, 100 – pivovarská brána, 200 – domy.

³⁹⁹ 5 – pivo, 10 – galerie Masné krámy, 20 – kostel, 30 – katedrála, 50 – osobnost Bedřich Smetana, 100 – synagoga, 200 – staré divadlo.

Zajímavě výtvarně řešená byla sada bankovek se soutokem řek: Mže, Radbúzy, Úhlavy, Úslavy, Berounky. Převládaly návrhy bankovek plné pohádkových námětů. Dvě krásně zpracované sady bankovek se Spejblem a Hurvínkem.⁴⁰¹ Do soutěže děti zasílaly i zvířecí náměty. Jedna sada se žábou, šnekem, krtkem, sovou, zajícem, myší, ježkem. Další bankovky s koněm, žábou, netopýrem, rybou, delfínem (žralokem) a smajlíkem.⁴⁰² Na peněžích převládaly také abstraktní motivy jako kuličky, geometrické útvary jako šipky, kolečka, tvar bankovky a další. Do soutěže byly zaslány i peníze zpracované v grafickém počítačovém provedení. Jedna sada se sklenicí piva, katedrálou sv. Bartoloměje a s novým divadlem. Jiná sada měla na bankovkách sedm tygrů. Objevily se také zajímavě zpracované bankovky s námětem podmořského světa (řasy, medúzy). Moji žáci z kroužku kreslení kreslili na bankovky karikatury dětí, jak sportují či žijí kulturně. Do soutěže jsme zaslali i bankovky vytvořené technikou linorytu a vytištěné irisovým vícebarevným tiskem. Odpověděla jsem v této kapitole na otázku: *Jak děti vidí město?* Na hypotézu z úvodu můžu odpovědět kladně. Děti na peníze ilustrovaly představu, jak vidí nově postavenou Mini-Plzeň v budoucnu. Většina z nich ji na bankovky nakreslily jako opravdové město Plzeň. Vyjímkou byla sada s námětem podmořského světa, jelikož v Plzni nemáme moře a bankovky s exotickými zvířaty (možné zobrazení plzeňské zoo) či peníze s abstraktními motivy.

9.2 Výzkumné šetření zaměřené na výtvarné aktivity ve městě dětí – Mini-Plzeň 2015

Je potřeba odpovědět na otázku z úvodu: *Jaká je výhledová perspektiva v oblasti výtvarné výchovy pro Projekt Mini-Plzeň 2015?* V rámci dotazníku bylo položeno celkem 12 otázek, z nichž poslední zněla: *Co byste rádi nového a inovativního dětem v oblasti výtvarné výchovy nabídli v příštím ročníku Mini-Plzně?* Všechny otázky z formuláře naleznete v Příloze O. V následujících odstavcích najdete odpovědi na všechny otázky, které byly součástí *Výzkumného šetření zaměřeného na výtvarné aktivity ve městě dětí – Mini-Plzni 2015*. V textu nalezneme i odpověď na otázku: *Jaký je edukační potenciál pro oblast výtvarné výchovy ve městě pro děti?* Ve městě dětí se nachází mnoho stanovišť, která nabízí různé možnosti v oblasti výtvarné výchovy. Uvedme si příklady některých z nich, abychom

---

⁴⁰⁰ 5 – kašna, 10 – nový most?, 20 – radnice, 30 – synagoga, 50 – kostel, 100 – nové divadlo, 200 – pivo (loga: FC Victoria, Škoda, indián).

⁴⁰¹ Bankovky: 5 – Hurvíněk, 10 – Žeryk, 20 – Mánička, 30 – Spejbl, 50 – Teta, 100 – Hurvíněk a Spejbl, 200 – Hurvíněk a Žeryk. Jiná sada představuje postavu Spejbla ve stanu. Jiná sada představila několik pohádkových bytostí vždy ve dvojici se zajímavostí z Plzně: 5 – kostel a Krtěk, 10 – Cipísek, les, jelen, 20 – Amálka a andělíček, 30 – Bob a Bobek a synagoga, 50 – Hurvíněk, 100 – Rákosníček, 200 – Myš a Radyně.

⁴⁰² Jiná zvířata byla na bankovkách uspořádána takto: 5 – panda, 10 – chameleon, 20 – velbloud, 30 – had, 50 – slon, 100 – lev, 200 – žirafa. Na jiných byla zvířata ze zoo: 5 – slon, 10 – myš a kočka, 20 – panda, 30 – sova, 50 – hroch, 100 – myš a 200 – zebra. Netradiční byly peníze plné dinosaurů.

měli lepší představu, kde se ukrývá edukační potenciál. Na dotazník odpovědělo celkem 10 respondentů. Každý z nich pracoval na jiném stanovišti. Jednalo se o zástupce ze 7 pracovišť. Tři odpovědi od pracovníků Řemeslných dílen. Dvakrát vyplněný formulář od vedoucích stanoviště fotolabu. Pět respondentů se vyjádřilo ohledně výtvarné výchovy na výtvarné akademii, v dílně animace, v knihovně, v robotice a v evidenci obyvatel.

Dílna animace nabízela výtvarné aktivity jako vytváření loutek, tvorba scénáře, animace typu „*slow-motion*“⁴⁰³ a digitální editace.⁴⁰⁴ Děti vytvořily několik filmů, které jsou k dispozici v archivu Mini-Plzně. Na stanovišti byly k dispozici různé výtvarné potřeby, pomůcky a materiál.⁴⁰⁵ Stanoviště spolupracovalo s televizí a s hudební akademií. Vedoucí stanoviště si myslí, že nejvíce děti bavila výtvarná aktivita nazvaná snímání. O film (reklama stanoviště) byl zájem a prodával se za 50 Mini-Plzeňských-korun (MPK). V příštím ročníku Mini-Plzně by vedoucí stanoviště rádi dětem nabídli z výtvarné výchovy jako novou a inovativní možnost vlastního knihtisku v dílně.

Ve fotolabu děti fotografovaly, věnovaly se tvorbě černobílé a digitální fotografie včetně zpracování na počítači a postprodukci v adobe programu. Vytvořily výtvarné fotografie, pexesa a letáky. Alena Žalmanová v dotazníku uvedla: „*Vznikala fotodokumentace práce jednotlivých stanovišť, tvořily se fotografie podle zakázek jednotlivých stanovišť, vznikaly černobílé fotografie města Plzně, které se nabízely jako pohlednice na poště.*“ Na stanovišti byly k dispozici fotoaparáty a další důležité potřeby.⁴⁰⁶ Spolupráce v rámci zakázek proběhla skoro s každým stanovištěm. Děti nejvíce bavilo dokumentární fotografování a podle slov Aleny Žalmanové: „*Největší zájem byl o vlastní fotografování pomocí digitálního fotoaparátu a zpracování foto na PC, v temné komoře mohly pracovat zároveň dvě děti, proto byl zájem menší.*“ V oblasti výtvarné výchovy se jednalo o fotografii a grafiku. Alena Žalmanová uvedla ohledně svého osobního vztahu k výtvarné výchově a k edukaci žáků, že nepracuje v oboru, ale umělecká činnost a fotografování jsou její koníčky. Mezi významné, netradiční a originální výtvarné počiny by anonymní vedoucí stanoviště zařadil pexesa pro neslyšící a dokument města dětí a aktivit v něm, zatímco Alena Žalmanová do dotazníku napsala: „*Fotografování jednotlivců nebo skupin dětí na náměstí města v převlecích s vtipnými texty na plakátcích.*“ Ohledně cen a částek, které se týkaly

⁴⁰³ Dostupné z: <http://slowmotion.cz/?id=2&n=29>, Citace z webových stránek: *slow-motion* – „*je specifické snímání dějů pomocí kamer, které jsou schopny vytvořit větší počet snímků za sekundu jako klasická kamera.*“

⁴⁰⁴ V oblasti výtvarné výchovy řadíme do kategorie film a animace.

⁴⁰⁵ Pro výtvarnou tvorbu na stanovišti potřebovali papíry, modelínu, kreslicí potřeby, tempery, vodové barvy, tabulku skla.

⁴⁰⁶ Pro práci na stanovišti byly potřebné fotopapíry pro digitální foto, softboxy, počítače, tiskárna, zvětšovací přístroj, fotopapíry pro č-b fotografii, chemikálie (vývojka, ustalovač apod.), leštička a temná komora.

prodeje služeb či vyhotovení díl, bylo sděleno vedoucím stanovišť finanční rozmezí od 20 do 400 MPK.

Výsledky dotazníků ukázaly, že v Řemeslných dílnách převládala rukodělná práce zaměřená na jemnou motoriku dítěte s rozmanitým materiálem. Byl to například plast. Dílny nabízely možnost výroby hodin, naučit se knihařské vazbě, košíkářství, zhotovovat produkty pro obchodní dům i pro konání módní přehlídky ve veřejném prostoru jako šperky, módní doplňky, textilní výtvary. V galerii bylo uspořádáno mnoho výstav plných zajímavého designu. Do veřejného prostoru jsem umístila bankomat a Mini-Muzeum. V následujícím dotazníku uvedu své odpovědi, které jsem vyplnila do formuláře za řemeslné stanoviště z pohledu učitelky výtvarné výchovy a lektorky kreslení. Jako výtvarné potřeby, materiál a pomůcky jsme měli na stanovišti k dispozici mnoho věcí.⁴⁰⁷ Spolupracovali jsme nejvíce s obchodním domem a výtvarnou akademií. Každé dítě bavilo něco jiného, to bylo individuální, ale bylo pěkné, když se druhý den snažily najít pracovní místo u nás v dílnách.⁴⁰⁸ Děti obohatily veřejný prostor o netradiční výtvarný počín, který se jmenoval – bankomat. Výrobky se prodávaly za různé ceny, například za hodiny sekretariát požadoval 50–120 MPK a za šperky od 2–40 MPK. Většina stanovišť měla zájem o zakázku týkající se výroby hodin. Ráda bych v budoucnu v dalším ročníku Mini-Plzně dětem jako inovativní nabídla tyto výtvarné akce: *happening, instalace, událost, specifická performance, street, land a body art, umění místa, akce a akční umění.*

Jednou ze zástupkyň papírové dílny byla Michaela Chvostová, která děti učila knihařské vazbě, což spadá do oblasti řemesel. Výtvarným výstupem byl deníček a tato aktivita děti bavila podle jejích slov nejvíce. V ateliéru bylo zapotřebí mnoho výtvarných pomůcek, potřeb a materiálů.⁴⁰⁹ Spolupracovala v rámci hry s radnicí, se stanovišti týkajícími se reklamy. Michaela Chvostová je zaměstnaná v oboru knižní vazby. Mezi významné, netradiční a originální výtvarné počiny, kterými děti obohatily veřejný prostor města dětí, patřily pamětní listy pro návštěvníky Mini Plzně. Částka za produkt podle jejích slov byla 50 MPK.

Představím odpovědi Jitky Liscové, která pracovala ve šperkařské a brašnářské dílně. Děti vytvořily „...šperky, odznaky, tašky, pouzdra, pásky a jiné designové doplňky pro užití v prodeji města, při módních přehlídkách, případně jako reakce na individuální zakázky.

⁴⁰⁷ Děti k výtvarné tvorbě potřebovaly karton, akrylové barvy, lepidlo, štětce, paletu, hodinové strojky, ciferníky, staré věci, plastové lahve, drátky, krepové a vlnivé papíry, přírodniny, papíry, nůžky, řezák, tavicí pistole a náboje, nůžky, izolepu, staré časopisy, ubrusky, barevné chlupaté drátky, zavařovací sklenice, plechovky, stará CD a další.

⁴⁰⁸ Z hlediska výtvarné výchovy řadím tyto výtvarné aktivity do řemesla, kresby, malby, architektury.

⁴⁰⁹ Výtvarné potřeby, materiál a pomůcky jako kartony, balicí papíry ozdobné, lepidlo, nůžky, knihařské plátno.

Zajímavostí byla například zakázka svatebních prstenů pro první svatbu Mini-Plzně, funkční řešení pracovních brašen pro architekty, oficiální odznaky pro pracovníky poštovního úřadu atd.⁴¹⁰ Kolegyně měla na stanovišti k dispozici především „recyklovaný materiál (plast, kov, látka) a další důležité k výtvarné tvorbě.“⁴¹¹ Dílny spolupracovaly s ostatními stanovištěmi. Výtvarná pedagožka a umělkyně sdělila, že děti podle ní nejvíce bavilo šití brašniček z recyklovaných částí PETlahví. Jitčin pohled je následující: „Stanoviště bylo zaměřeno na detailní práci, v prostoru města se nijak výrazněji neodrazilo, na to se cíleně specializovaly jiné vybrané sekce Řemeslných dílen. Nicméně ve spolupráci s fotografickou dílnou vznikla fotoreklama, která byla v prostoru města vylepena.“ Nevěděla nic o cenách a uvedla, že tyto informace spadaly pod konkrétní dětské vedení Řemeslných dílen. V budoucnu by ráda ve své šperkařské dílně nabídla tyto nové a inovativní možnosti: „Zvažuji více možností, opět bych se ráda zaměřila na recyklovaný materiál jakožto stěžejní hmotu řemesla, aby si děti uvědomily opětovnou použitelnost věcí kolem nás.“

Zajímavé jsou i odpovědi od zástupkyně výtvarné akademie. Ta dětem nabízela kresbu, malbu a sochařství, proto děti mohly vyrábět velká umělecká díla. Na stanovišti bylo mnoho výtvarných potřeb a materiálu.⁴¹² Děti v rámci hry spolupracovaly skoro se všemi stanovišti a nejvíce je podle slov respondentky bavila malba. Vedoucí stanoviště pracovala jako lektorka výtvarných dílen celkem 3 roky. Děti obohatily veřejný prostor tím, že měly na starost výzdobu stanovišť, kam umístily vlastní návrhy na vymalování bílých stěn na přání. Ceny obrazů a ceník služeb například za pronájem galerie se pohybovaly v rozmezí 50–250 MKP.

Výtvarné aktivity dokonce probíhaly na stanovišti evidence obyvatel. Pro děti zde zařadili aktivity jako tvorba plakátů a kresba křídami na zem. Podle slov vedoucí stanoviště: „Vytvořily plakáty, které rozdaly dalším stanovištím, ve kterých nabízely služby evidence obyvatel – tvorbu statistik, a také vytvořily plakáty, které učinily z našich předsunutých ‚budek‘ prostor pro reklamu jiným stanovištím. Dále graficky zpracovaly ‚výměru pokut za ztracený herní pas‘ a rozdělení příjmu nových a stávajících občanů/ek do dvou front – formou nadpisů nových pasů a denních razítek. Také na zem před budky nakreslily nápisy ‚Evidence obyvatel‘.“ Na stanovišti byly k dispozici jednoduché výtvarné pomůcky.⁴¹³

⁴¹⁰ Výtvarné aktivity zařazené do oblasti řemesla.

⁴¹¹ „...kůže, koženka, drát, bižuterní komponenty, korálky, hodinové součástky, textilní doplňky (např. zipy, knoflíky, kloboukové gumičky, mašle, nitě), provázky, bužírky, karton, papír, folie, apod. Z pracovních potřeb se jednalo spíše o nářadí nežli o výtvarné potřeby: nejrůznější kleště, děrovače, průrazníky, odlamovací nože, jehly, nůžky, tavicí pistole, šroubováky atd.“

⁴¹² Z toho nejdůležitější byly barvy, štětce, rudky, stojany, hlína, tvárnice, nářadí a další, co vedoucí potřebovali.

⁴¹³ Jednalo se o papíry, tužky, lihové fixy – černé, červené a modré, bílé křídly, izolepy.

Nejvíce děti spolupracovaly s radnicí, výtvarnou dílnou, tiskárnou a novinami. Podle respondenta děti nejvíce bavila tvorba plakátů a nápisů, což řadíme do oblasti kresby. Vznikaly netradiční výtvarné počiny jako letáky s nabídkou prostoru pro reklamní činnost jiných stanovišť. Částka za jednu reklamu na den byla orientačně 15 MPK. A co by stanoviště ráno inovativního nabídlo v budoucnosti? „*Vše, co bylo výše zmíněno a co by děti samotné napadlo. Určitě by se hodil i prostor a materiál na malbu, který jsme neměli.*“

V knihovně nabízeli mnoho výtvarných aktivit jako kreslení, vybarvování, stříhání, slepování, koláže, tisk razítkem, psaní na psacím stroji.⁴¹⁴ Děti vytvořily návrh na výrobu stolní hry, malé knížky, plakáty, letáčky, pozvánky, záložky, obaly na knihy, knižní lístky, měly na starosti slepování papírových modelů a výzdobu stanoviště. Děti mohly tvořit s tímto materiálem a potřebami.⁴¹⁵ V rámci zakázek knihovna spolupracovala s těmito stanovišti: tiskárna, architektonická dílna, televize, rozhlas, zahradnictví, univerzita, restaurace. Všechny aktivity měly přibližně stejný počet zájemců, proto se nedá říci, která výtvarná aktivita děti nejvíce bavila. Vedoucí stanoviště paní Markéta Skálová má pozitivní vztah k výtvarné výchově a je laik, který rád navštěvuje výstavy, sleduje umění v tisku, literatuře a médiích. Pracuje v oblasti edukace jako pracovník v kulturně-vzdělávací instituci, např. zodpovídání dotazů či vyhledávání informací z výtvarného světa, monitoring článků o plzeňské kultuře (i výtvarné). Originálním výtvarným počinem, kterým děti obohatily veřejný prostor, byla výzdoba zdí jednotlivých stanovišť. Ceny nebyly vysoké a ceník byl od 1 – 10 MPK za jednu službu, část nabídky ale byla zdarma.⁴¹⁶ V budoucnu chtějí vedoucí stanoviště: „*pracovat s větší nabídkou materiálu (výzdoba stanoviště, výroba výše popsaných výrobků) – textil, dřevo, přírodní materiály, umělá hmota*“.

Moderní a nadčasová výtvarná výchova probíhala na stanovišti robotika, jelikož pro děti v nabídce mělo aktivity, které spočívaly ve „*vytvoření programu, který umožňoval kreslit pomocí kurzoru myši. Děti vytvářeli obrázky, tvořené programově nebo kurzorem myši.*“ Děti měly na stanovišti k dispozici počítač. Proběhla spolupráce převážně a nejvíce s fotokoutkem, výtvarnou dílnou, rozhlasem, televizí, bankou, univerzitou. Podle slov vedoucího stanoviště děti bavily všechny výtvarné aktivity. V oblasti výtvarné výchovy řadíme do oblasti grafiky. Stanoviště měl na starosti pedagog volného času a podle jeho slov: „*Vystavili jsme všechny jejich výtvary a je těžké vybrat jen jeden nejlepší.*“ V budoucnu by

---

⁴¹⁴ Výtvarné aktivity by zařadila mezi řemeslo, malířství, kresbu.

⁴¹⁵ Papíry, vyřazené noviny, časopisy a plakáty, fixy, pastelky, tužky, propisovací tužky, razítka s barvou, vodové barvy a štětce, nůžky, lepicí pásy a lepidla, psací stroj, sešíváčky, děrovačky.

⁴¹⁶ Tak jako v reálném městě je i v městské knihovně část zdarma nebo za symbolický poplatek.

chtěl jako inovativní v oblasti výtvarné výchovy v příštím ročníku zařadit „*kreslení pomocí robota*“.

Výsledky dotazníkového šetření pro účastníky přednášky Mini-Muzeum.

V herním městě jsem dvakrát přednášela Power Point prezentaci na téma Mini-Muzeum pro 12 posluchačů. Po skončení celkem čtyři respondenti vyplnili ve dvojicích dotazník (Příloha P). Jednalo se o dvě dívky a dva chlapce ve věku 10–13 let. Ve městě pracovaly ve sportovním centru, v redakci, v divadle, v řemeslných dílnách. Podle jejich odpovědí by Mini-Muzeum mělo být součástí města a mělo by v něm pracovat zhruba 6 až 7 zaměstnanců. Chlapci uvedli, že by jako muzejní exponát mohli darovat boty a hračky. Děti uvedly dva názvy výstav *Zlatá bota* a *Hračky* a navrhly velikost výstavních ploch objektu 4 nebo 10 m² a počet místností 2 nebo 5. V expozici by chtěly mít tvůrčí dílny a prostory pro odpočinek. Jako vstupné uvedly částku 20 MPK a 10 Kč. Mini-Muzeum by mělo nabízet prohlídky s průvodcem, kurzy a programy. Všechny odpovědi najdete v příloze P na CD.

Analýza výsledků a jejich hodnocení a srovnání s výsledky obdobných výzkumů.

Obdobný výzkum v oblasti pedagogiky probíhá od založení prvního města dětí v Mnichově v Německu. Vychází zde odborné publikace k tématu. Z mého překladu textu v kapitole *Historie výtvarné výchovy ve městě dětí Mini-Mnichov v Německu* je zřejmé, že se vědečtí badatelé a vedoucí stanovišť dětí dotazovali ohledně práce v oblasti výtvarné výchovy a archivovali odpovědi v textových i obrazových výstupech týkající se města dětí, jako je například kniha, ze které jsem prioritně čerpala: GRÜNEISL Gerd a ZACHARIAS Wolfgang, vydaná pod názvem *Die Kinderstadt – Eine Schule des Lebens. Handbuch für Spiel, Kultur, Umwelt.* v Hamburgu v roce 1989.⁴¹⁷ Omezením práce bylo neúspěšné snažení zařídit si dlouhodobý studijní pobyt v Německu. Důvodem byla snaha být ve městě celé tři týdny konání projektu města dětí nebo možnost celoročního pobytu s možností navštěvovat osobně knihovnu sdružení *Kultur & Spielraum* v Mnichově. V oblasti edukačního potenciálu mohu srovnat výsledky provedení dotazníkového šetření s názvem *Výzkumná analýza možností edukace v oboru výtvarná výchova na objektech v Plzeňském kraji*⁴¹⁸ s obdobným výzkumem v jiné lokalitě v rámci jiného kraje s názvem *Výzkumná analýza možností edukace v oboru výtvarná výchova na památkových objektech v Královéhradeckém kraji*,⁴¹⁹ který jsem jako řešitelka specifického výzkumu Katedry

⁴¹⁷ GRÜNEISL, Gerd a ZACHARIAS, Wolfgang. *Die Kinder-stadt eine Schule des Lebens. Handbuch für Spiel, Kultur, Umwelt.* Germany, Reinbek bei Hamburg: November 1989. 2480-ISBN 3 499 18595 4.

⁴¹⁸ Konference *Proměny plaského kláštera (1145–2015)*, v termínu 8. – 9. 10. 2015.

⁴¹⁹ DOHNAL, Petr, MAŠKOVÁ, Jana, PATKOVÁ, Aneta, ZÁŘECKÁ, Klára, *Výzkumná analýza možností edukace v oboru výtvarná výchova na památkových objektech v Královéhradeckém kraji*, Univerzita v Hradci

výtvarné kultury a textilní tvorby 2014–2015 na Pedagogické fakultě v Univerzitě Hradci Králové vyhodnocovala.

9.3 Návrh diskuse a dalšího bádání

Záleží na potenciálních spolupracovnících, zda se v rámci projektu najdou badatelé, kteří se budou zabývat výzkumem v městě dětí Mini-Plzeň. Mohou být zhotoveny kazuistiky úspěšných aktivit, vybraných edukačních programů a určeny aspekty učení ve městech dětí. Cílem může být i analyzovat pedagogické atributy (formy a metody pedagogické práce, doprovodné didaktické prostředky, personální zabezpečení) formou zjištění prostřednictvím dotazníku. Chybí zde odborné příspěvky, například jedním z mých návrhů může být vytvořit odborný text na téma *Dětská města: idea a koncepce*, „*Co očekávají děti od měst dětí – co dělají města dětí pro děti?*“. Odpověď na otázku byla zjišťována formou diskuse v přípravné fázi projektu přímo od dětí na školách a při přípravných dílnách. Vhodné je rozeslání dotazníků pro učitele výtvarné výchovy s výzkumnými otázkami a zaměřením na témata: *Námět města ve výtvarné výchově*, využití nabídky námětů na téma město dětí ve výuce a možnost spolupráce mezi školou a projektem. Edukační potenciál nabízí vytvořit pracovní listy pro žáky 1. a 2. stupně ZŠ a doprovodné didaktické materiály jako *Manuál pro učitele sloužící jako metodická pomůcka pro učitele – téma město (jako hra, pro děti) ve výtvarné výchově*. Nedílnou součástí výzkumné práce je zhodnocení potřeby určitého architektonického a uměleckého zásahu ve veřejném prostoru a analyzování bezprostředního kontaktu dětí s umělci. Cílem výzkumu by mohly být rozhovory s odborníky (výtvarníky a teoretiky výtvarné pedagogiky) na téma výtvarné činnosti, dílen a realizace v oblasti výtvarné výchovy (tvorba objektů) ve městě dětí. Tyto projekty nazvané město dětí umožňují pozorovat děti přímo v nově vytvořeném městě, proto je důležité provést výzkum formou rozhovorů a dotazníků. Z těchto výzkumných materiálů, které vyplní, můžeme získat různé podněty. Bylo by velmi vhodné, aby všechny získané poznatky sloužily učitelům jako metodický materiál pro realizaci netradičních hodin výtvarné výchovy ať už přímo ve městě dětí, ve veřejném prostoru měst České republiky, v institucích nebo ve školách. Důležitým aspektem je, že výuka probíhá podle *modelu nového učení – město dětí jako hra*, kde je během výtvarné výchovy začleněna práce, pracovní pozice, herní doprovodné materiály jako výkaz práce, pracovní list urychlující proces samostatné skupinové práce jako například katalog s instrukcemi, co který zaměstnanec má za úkol během výtvarného projektu.

Odpovědi na otázky (cíl práce) a odkazování na tabulky, grafy, obrázky.

Jaká je možnost vztahu, spolupráce a propojení města Plzeň a Plzeňského kraje, institucí (škola, galerie, muzea a jejich doprovodné programy) s projektem pro děti Mini-Plzeň 2015? Výtvarní pedagogové ze škol i z jiných institucí mohou vycházet při přípravě hodin výtvarné výchovy z uměleckého a kulturního bohatství města a kraje (Seznam literatury). Mohou připravovat výuku inspirovanou výtvarnou kulturou na základě tvorby umělců z lokality, publikací dostupných k tématu. Mohou se s žáky účastnit výtvarných soutěží, dílen, doprovodných programů v muzeích, galeriích, v památkových objektech i ve veřejném prostoru. Mohou se účastnit projektu *Mini-Plzeň 2015 – město dětí* jako vedoucí výtvarných pracovišť pro děti. Instituce jako galerie, muzea, památkové objekty, divadla, knihovny a jiné mohou spolupracovat s organizátory projektu a mít na starosti během otevření města fungování své stanoviště jako tomu bylo i v prvním ročníku projektu město dětí v České republice. Uvedu například občanské sdružení *Animánie Plzeň, o. s.* mělo na starosti provoz v Mini-Plzni 2015 stanoviště *Fotolab a Studio animovaného filmu*, zatímco volnočasové centrum *Dům Digitálních Dovedností a Centrum Robotiky* dětem nabídlo i v rámci stanovišť *Výzkumné laboratoře – Robotika a experimenty*.

Jaké jsou vzdělávací programy v galeriích, muzeích a kulturních památkách v Plzeňském kraji? Plzeň i Plzeňský kraj jsou bohaté na možnosti edukačního potenciálu. V první kapitole *Edukační potenciál v Plzeňském kraji pro žáky základních škol* je podkapitola s názvem *Doprovodné programy kulturních institucí*, ve které jsem uvedla výběr programů, které galerie, muzea a kulturní památky v Plzni a okolí nabízí. K lokalitě města Plasy, nacházející se v Plzeňském kraji, jsem publikovala v rámci své diplomové práce příspěvek ve sborníku konference⁴²⁰ s názvem „*Proměny edukačního potenciálu a doprovodné programy objektů patřících v minulosti pod klášter Plasy pro žáky základních škol*“, kde jsem popsala aktuální nabídku vzdělávacích programů v Plasích a v objektech, které k nim historicky náleží jako *Muzeum a galerie severního Plzeňska v Mariánské Týnici*.

Jaké jsou programy ve vztahu k tématu město a jeho umění a kultura? Mezi výtvarné programy řadím akce s názvem *Mini-Galerie, Mini-Muzeum, Mini-Divadlo a Mini-Cirkus*. Týkají se města a jeho umění a kultury. Děti jsou vzdělávány v oblasti městské a institucionální pedagogiky a zjistí, jak funguje kulturní a umělecká instituce v rámci hry na město. Všechny programy uvádím v kapitole o výsledcích dotazníku *Výzkumného šetření zaměřeného na výtvarné aktivity ve městě dětí – Mini-Plzeň 2015*. Patří sem i výtvarné

---

⁴²⁰ *Proměny plaského kláštera (1145–2015)*.

aktivity v *Mini-Řemeslných dílnách*, v *Mini-Výtvarné akademii*, v *Mini-Knihovně* a v dalších umělecko-kulturních institucích a pracovištích. Jednou z nich byl i realizovaný program *Mini-Město v muzeu* v Mariánské Týnici.

Jak nový projekt a model učení město dětí jako hra může být začleněn do školního prostředí v rámci hodin výtvarné výchovy? Model učení – Město dětí jako hra může být začleněn do školní výuky tak, že učitel se zapojí při hodině výtvarné výchovy do výtvarné soutěže nebo připraví výtvarný program či projekt včetně didaktických materiálů nutných pro městskou pedagogiku,⁴²¹ jako například pracovní list.⁴²² Průběh výtvarného programu fotografuje a podporuje tým ve společné skupinové práci. Programy hry na galerii, muzeum, divadlo i cirkus mohou být realizovány ve školním prostředí, v instituci i ve veřejném prostoru, když se žáci stanou účastníky v pracovních rolích.⁴²³

Na jaké téma realizovat výtvarnou soutěž v rámci projektu Mini-Plzeň 2015 – město dětí? Vyplývala na základě rozhovoru o výtvarné soutěži, prioritně z výtvarné aktivity, kterou realizovala v minulosti ředitelka projektu Lenka Hubáčková. Téma bylo vybráno několikrát v rámci historie měst dětí. Ve 4. kapitole zjišťujeme, že v umělecké akademii děti kreslily bankovky již v roce 1988. Zajímavou akcí byla výstavka výherní bankovky v Mini-Mnichově v roce 2014. V Mini-Plzni 2015 proběhla vernisáž v galerii jako jeden z doprovodných programů instituce nazvané Umělecká akademie, při které byly k vidění všechny soutěžní bankovky. Z výsledků vyplynulo, že většina dětí, které nevěděly, co město dětí je, a znaly jen název Mini-Plzeň 2015, kreslila na sadu peněz náměty z opravdového a skutečného viditelného města Plzně (Příloha X).

Diskuse. V diskusi uvedu zamyšlení nad projektovým vyučováním ve výtvarné výchově. Uvažujme o slovech autorky Petry Šobánové: „*Tématem výtvarného projektu může být jakýkoliv podnět ze všech oblastí lidské kultury nebo přírody.*“⁴²⁴ Když je tématem město, které nabízí široký prostor pro vybrání námětu pro výtvarnou tvorbu, nemůžeme na otázku „*Která výtvarná díla dětí se věnují zobrazení města?*“ najít jednoznačnou odpověď. Dá

⁴²¹ Jedná se o obálky s herními kartami s pracovními rolmi pro každého žáka.

⁴²² Součástí pracovního listu katalog, název galerie/muzea/divadla/cirkusu nebo výstavy/expozice/představení, pracovní role s podpisem žáků, pracovní výkaz, popis výtvarných děl a výrobků.

⁴²³ V souvislosti s Mini-Cirkusem uvedu například projekt *Základní školy Šimanovská 16, Praha 9 – Kyje*, který během vyučování jako první v Praze v roce 2016 připravil vystoupení žáků v cirkuse *Happy kids*. Děti si vyzkoušely pracovní pozice: *šašek/klaun, akrobat/akrobatka, fakýr/fakýrka, kouzelník/kouzelnice, provazolec/provazolezkyně, gymnasta/gymnastka, herec/herečka v černém divadle.*

⁴²⁴ BABYRÁDOVÁ-STEHLÍKOVÁ, Hana a ŠOBÁNOVÁ, Petra a BLAŽEK, Timotej a MUSILOVÁ, Jana a SOSNA, Jiří a TIKALOVÁ, Lucie, *Téma – akce – výpověď: projektová metoda ve výtvarné výchově*, Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015, s. 59. ISBN 978-80-244-4506-9.

se říci, že součástí veřejného prostoru jsou všechna témata z lidského života vhodná jako výtvarné náměty. Výtvarná výchova se odehrává vždy ve veřejném prostoru a v budovách města jako ve škole, v galerii, v muzeu, v památkovém objektu. Klasické zobrazení budov a ulice je nejčteněji zastoupeno při výtvarné tvorbě na námět města. Téma projektu zaměřené na město odkazuje na mnoho autorů jako Pavel Šamšula,⁴²⁵ Vladimíra Slavíková, Jan Slavík, Sylva Eliášová,⁴²⁶ intermediální výtvarný projekt představila Petra Pavlů.⁴²⁷ Diskutovat nad veřejným prostorem ve vztahu k výtvarné výchově může s autory jako Ivana Červinková,⁴²⁸ Magdalena Adámková-Turzová,⁴²⁹ Hana Stehlíková Babyrádová, Petra Šobánková, Jana Musilová, Lucie Tikalová, Jiří Sosna.⁴³⁰ Blízkými náměty⁴³¹ v rámci veřejného prostoru se zabýval Igor Zhoř.⁴³² I škola je institucí. Dítě je vychováváno v institucionálním edukačním prostředí. V práci ve 3. kapitole navazují na autorku Doc. PhDr. Marii Fulkovou, Ph.D.⁴³³

---

⁴²⁵ ŠAMŠULA, Pavel, *Obrazárna v hlavě 4: výtvarná čítanka pro 7. ročník základní školy*. Praha: SPL-Práce; Úvaly: Albra, 1999, 61. ISBN 80-86287-01-7.

⁴²⁶ SLAVÍKOVÁ, Vladimíra a SLAVÍK, Jan a ELIÁŠOVÁ, Sylva. *Dívej se, tvoř a povídej!: artefiletika pro předškoláky a mladší školáky*. Praha: Portál, 2007, s. 64–156. ISBN 978-80-7367-322-2.

⁴²⁷ BABYRÁDOVÁ-STEHLÍKOVÁ, Hana a ŠOBÁŇOVÁ, Petra a BLAŽEK, Timotej a MUSILOVÁ, Jana a SOSNA, Jiří a TIKALOVÁ, Lucie, *Téma – akce – výpověď: projektová metoda ve výtvarné výchově*, Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015, s. 124–127. ISBN 978-80-244-4506-9.

⁴²⁸ ČERVINKOVÁ, Ivana. *Veřejný prostor jako přirozený prostor ve vztahu k výtvarné výchově*, s. 109–116, IN: HORÁČEK, Radek a Křepela, Pavel (eds.) *Veřejný diskurs výtvarného umění*. Brno: Masarykova univerzita, 2010. ISBN 978-80-210-5390-8.

⁴²⁹ ADÁMKOVÁ-TURZOVÁ, Magdalena a FILIPOVÁ, Petra, *Učit umění: učitel a žák v labyrintu současného umění*, Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015, s. 58–79. ISBN 978-80-244-4849-7.

⁴³⁰ STEHLÍKOVÁ BABYRÁDOVÁ, Hana a MUSILOVÁ, Jana a TIKALOVÁ, Lucie a SOSNA, Jiří. *Uvnitř a vně. Sociální a edukativní aspekty výtvarné tvorby v prostředí školy a ve veřejném prostoru*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014, s. 42 a s. 109. Registrační číslo projektu: Pdf_2013_001. ISBN 978-80-244-4073-6.

⁴³¹ Námět, kdy se nejedná o více než 2 budovy města/zobrazení domů/ulice).

⁴³² Pro žáky vybral témata: sporty a sportovci, auta, technická fantazie ZHOŘ Igor: *Výtvarná výchova v projektech I. pracovní sešit pro 6. a 7. ročník*, 1995, s. 8–11, 48–53, 66–71, ISBN 80-85808-48-X.

⁴³³ Napsala text *Ideál a realita (Moc ve výtvarné výchově)*: 1. Škola – včera, dnes a navždy (Kateřina Šedá: *Výchova dítěte*) a 2. *Ateliér ve škole (Vzdělávací komplex)* a jiné podkapitoly. FULKOVÁ, Marie. *Diskurs umění a vzdělávání*. Jinočany: H&H Vyšehradská, s.r.o, 2008, s. 78–155. ISBN 978-80-7319-076-7.

Závěr

Ve své diplomové práci jsem se zaměřila na oblast výtvarné kultury v německém městě dětí *Mini-Mnichov*. Koncept je inspiračním zdrojem pro výtvarnou tvorbu v *Mini-Plzni 2015* a v rámci předmětu výtvarná výchova v České republice. Příloha B obsahuje *Přehled výzkumného šetření a činností v rámci projektu*. Celý průběh výzkumu, zahrnující teoretickou a praktickou část, je uspořádán do tabulky (Příloha C). Vlastní práce a výsledky jsou uvedené v příloze D. V závěrečné kapitole byly představeny odpovědi na všechny výzkumné otázky. V kapitole *Vyhodnocení výtvarné soutěže* byla potvrzena hypotéza. Nebyl realizován můj předpoklad – vize, že se do *Mini-Plzně 2015* zapojí instituce jako muzea, galerie a divadla z Plzně. V rámci projektu se nám podařilo spolupracovat s *Knihovnou města Plzeň*, s organizacemi, se školami a s domy dětí a mládeže. Projekt byl podpořen finančním grantem Plzeňského kraje a Plzně – Evropského hlavního města kultury 2015. Neproběhla spolupráce s žádným plzeňským muzeem, proto byl blíže představen a rozebrán výtvarný projekt nazvaný *Mini-Muzeum*.

Závěrem je potřeba uvést i nevyřešené otázky diplomové práce: *Jaký edukační potenciál bude možné využít při realizaci druhého města dětí v Plzni? Co bude realizováno v oblasti výtvarné výchovy v 2. ročníku města dětí v České republice? Podaří se vedoucím stanovišť realizovat nové inovativní nápady v oblasti výtvarných programů?* Edukačním potenciálem je splnit to, co v dotaznících vedoucí stanoviště slíbili pro další ročník – jako například nové akce: *happening, instalace, událost, specifická performance, street, land a body art, umění místa, akční umění, kreslení pomocí robota, využití recyklovaného materiálu při tvorbě*. V nabídce je několik možností dalšího zkoumání. První z nich je cílená na nový výzkum v oblasti výtvarné výchovy pro 2. ročník města dětí v České republice. V budoucnu by bylo dobré provedení analýzy financování výtvarných projektů pro děti a mládež se zaměřením na edukaci ve veřejném prostoru. Edukačním potenciálem by bylo například zasazení projektového města do prostoru památek kulturního dědictví na území Plzeňského kraje. Perspektivní a přínosné pro rozvoj výtvarné výchovy v pracovních rolích je i možnost navázání spolupráce s novými partnery a výtvarnými pedagogy.

Jsem ráda, že jsme dětem umožnili plně se realizovat v oblasti kultury a umění – stát se na chvíli dospělými s vlastním zaměstnáním v městské instituci s možností se vzdělávat při doprovodných programech. Každý spolupracovník z organizačního týmu pomohl postavit nový veřejný prostor pro děti odlišným způsobem. Města dětí mohou v budoucnu vzniknout i v dalších městech, záleží na osobní iniciativě každého z nás.

Seznam literatury

Bibliografické citace příspěvku v tištěné monografii

ČERVINKOVÁ, Ivana. *Veřejný prostor jako přirozený prostor ve vztahu k výtvarné výchově*. In: HORÁČEK, Radek a Křepela, Pavel (eds.) *Veřejný diskurs výtvarného umění*. Brno: Masarykova univerzita, 2010, s. 109–116. ISBN 978-80-210-5390-8.

DYTRTOVÁ, Kateřina a SLAVÍK, Jan a LUKAVSKÝ, Jindřich. *Hledání tušeného: konceptová analýza přípravného modelu edukačního projektu v Stretti galerii*. In: ŠOBÁŇOVÁ Petra a kol. *Vzdělávací obsah v muzejní edukaci*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015, s. 105–120. ISBN 978-80-244-4625-7.

MAŠKOVÁ, Jana. *Proměny edukačního potenciálu a doprovodné programy objektů patřících v minulosti pod klášter Plasy pro žáky základních škol*. In: FÁK, Jiří. *Proměny plaského kláštera (1145-2015)*. V Mariánské Týnici: Muzeum a galerie severního Plzeňska, p. o. ve spolupráci s Národním technickým muzeem a Národním památkovým ústavem – Správou kláštera Plasy, 2015, s. 171–184. ISBN 978-80-87185-20-9.

SLAVÍK, Jan a FULKOVÁ, Marie. *Výzkum a teorie edukačního procesu – slepá skvrna výtvarné výchovy?* In: HORÁČEK, Radek a ZÁLEŠÁK, Jan. *Veřejnost a kouzlo vizuality. Rozvoj teoretických základů výtvarné výchovy a otázky kulturního vzdělávání*. Olomouc: Masarykova Univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4722-8.

Bibliografická citace elektronické publikace nebo její části

GRÜNESL, Gerd a MASCHEK, Margit. *Introduction to the Culture Project for Innovative Learning* [online]. *Central Pedagogic Ideas. Kultur & Spielraum e.V.*, [cit. 5. 8. 2014]. Dostupné z: <http://www.mini-muenchen.info/>.

GRÜNEISL Gerd / MASCHEK Margit: *The play town – A model for new learning. Mini – München user's manual: The children's town as a game. The play town – A pedagogic vision in practice. The Play Town Project. Introduction to the Culture Project for Innovative Learning. Central Pedagogic Ideas* [online]. Kultur & Spielraum e.V. 17th Play Town Mini-Munich International 2014 [cit. 6. 8. 2014]. Dostupné z: <http://www.mini-muenchen.info/>.

BREJCHOVÁ, Stanislava a DIENSTBIEROVÁ-ŠIMICOVÁ, Helena a LUKAVSKÝ, Jindřich a PLUCHAROVÁ, Petra a ŠŤASTNÁ, Barbora a ELLIS, Irena. *Památka není jen Karlštejn – Galerie Stretti jako prostředek tvůrčí práce v klášteře Plasy*. [online]. Klášter

Plasy 2014. [cit. 20. 11. 2014]. Dostupné z: http://www.studijini-depozitar.cz/e_download.php?file=data/editor/44cs_5.pdf&original=Pam%C3%A1tka+nen%C3%AD+jen+Karl%C5%A1tejn+_+Galerie+Stretti%281%29.pdf

Seznam literatury související s tématem (oblast výtvarné výchovy a pedagogiky)

ADÁMKOVÁ–TURZOVÁ, Magdalena a FILIPOVÁ, Petra. *Učit umění: učitel a žák v labyrintu současného umění*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4849-7.

BABYRÁDOVÁ, Hana: *Výtvarná dílna*. Praha: Triton v koedici s Masarykovou univerzitou v Brně, 2005. ISBN 80-210-3879-9.

BABYRÁDOVÁ-STEHLÍKOVÁ, Hana a ŠOBÁŇOVÁ, Petra a BLAŽEK, Timotej a MUSILOVÁ, Jana a SOSNA, Jiří a TIKALOVÁ, Lucie. *Téma – akce – výpověď: projektová metoda ve výtvarné výchově*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4506-9.

BABYRÁDOVÁ-STEHLÍKOVÁ, Hana a MUSILOVÁ, Jana a TIKALOVÁ, Lucie a SOSNA, Jiří. *Uvnitř a vně. Sociální a edukativní aspekty výtvarné tvorby v prostředí školy a ve veřejném prostoru*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014, s. 42 a s. 109. Registrační číslo projektu: PdF_2013_001. ISBN 978-80-244-4073-6.

BEČVÁŘOVÁ, Ivana: *Výtvarná dramatika v pedagogické praxi. Netradiční činnosti pro předškolní a školní věk*. Praha: Portál 2015. ISBN 978-80-262-0906-5.

BEJLOVEC, Radim a LASOTOVÁ, Dáša: *Metodika výuky výtvarné výchovy na 2. Stupni základních škol a středních školách z pohledu pedagogické praxe náměty pro začínajícího učitele*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2010. ISBN 978-80-7368-892-9.

BERTRAND, Yves. *Soudobé teorie vzdělávání*. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-216-5.

BRABCOVÁ, Alexandra (ed.): *Brána muzea otevřená. Průvodce na cestě muzea k lidem a lidí do muzea*. Náchod: Nakladatelství Juko, 2003. ISBN 80-86213-28-5.

BREJCHOVÁ, Denisa (ed.). *Evropské přesahy muzejní edukace*. Plzeň 2015. Sborník příspěvků z mezinárodního kolokvia 28. – 29. 4. 2015. Plzeň: Západočeské muzeum v Plzni, 2015. ISBN 978-80-7247-116-4.

BROŽOVÁ, HORVÁTHOVÁ, KUSÁ, PASTOROVÁ, RŮŽIČKOVÁ, VANČÁT, VYLEŤALOVÁ. *Standardy pro základní vzdělávání – Výtvarná výchova*, zpracováno dle upraveného RVP ZV platného od 1. 9. 2013.

CÍSAŘ, Karel. *Stav věci: sochy v ulicích III*. Brno: Dům umění města Brna, 2011. ISBN 978-80-7009-160-9.

COGNET, Georges. *Dětská kresba jako diagnostický nástroj*. Praha: Portál, 2013, s. 190–194. ISBN 978-80-262-0499-2.

ČERNOCHOVÁ, Pavla a MORÁVKOVÁ, Zdeňka. *Programy pro školní a zájmové skupiny ve stálých expozicích*. Praha: Národní galerie v Praze, 2011. ISBN není uvedeno.

DYTRTOVÁ, Kateřina. *Inspirační zdroje v oblasti Umění a kultura*. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně, 2007. ISBN 978-80-7044-856-4.

DYTRTOVÁ, Kateřina. *Interpretace a metody ve vizuálních oborech*. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2010. ISBN 978-80-7414-250-5.

DOHNAL, Petr, MAŠKOVÁ, Jana, PATKOVÁ, Aneta, ZÁŘECKÁ, Klára, *Výzkumná analýza možností edukace v oboru výtvarná výchova na památkových objektech v Královéhradeckém kraji*, Univerzita v Hradci Králové, Pedagogická fakulta, Specifický výzkum Katedry výtvarné kultury a textilní tvorby 2014–2015, číslo zakázky 2141, číslo pracovní 01530, čin. 1210.

EXLER, Petr. *Využití projektové metody ve výtvarné výchově s artefietickými postupy*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4620-2.

FÁK, Jiří. *Proměny plaského kláštera (1145-2015)*. V Mariánské Týnici: Muzeum a galerie severního Plzeňska, p. o. ve spolupráci s Národním technickým muzeem a Národním památkovým ústavem – Správou kláštera Plasy, 2015. ISBN 978-80-87185-20-9.

FERENCOVÁ, Yvona. *Apozice obrazu*. Brno: Křepela, 2009. ISBN 978-80-86669-12-0.

FULKOVÁ, Marie. *Diskurs umění a vzdělávání*. Jinočany: H&H Vyšehradská, s.r.o, 2008. ISBN 978-80-7319-076-7.

HORÁČEK, Radek a KŘEPELA, Pavel. *Veřejný diskurs výtvarného umění*. Brno: Masarykova univerzita, 2010. ISBN 978-80-210-5390-8.

HORÁČEK, Radek a ZÁLEŠÁK, Jan. *Veřejnost a kouzlo vizuality. Rozvoj teoretických základů výtvarné výchovy a otázky kulturního vzdělávání*. Olomouc: Masarykova Univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4722-8.

HORÁČEK, Radek a ZÁLEŠÁK, Jan. *Aktuální otázky zprostředkování umění. Teorie a praxe galerijní pedagogiky, vizuální kultura a výtvarná výchova*. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra výtvarné výchovy, 2007. ISBN 978-80-210-4371-8.

JAGOŠOVÁ, Lucie a JŮVA, Vladimír a MRÁZOVÁ, Lenka. *Muzejní pedagogika. Metodologické a didaktické aspekty muzejní edukace*. Brno: Paido 2010. ISBN 978-80-7315-207-9.

JAŠURKOVÁ, Petra. *Nápadník do hodin výtvarné výchovy: nápadník pro ty, kdo skrze vlastní tvorbu chtějí pochopit, co nám sděluje tak zvané „abstraktní umění“*. Brno: Edika, 2015. ISBN 978-80-266-0175-3.

JŮVA, Vladimír: *Dětské muzeum. Edukační fenomén pro 21. století*. Brno: Paido – edice pedagogické literatury, 2004. ISBN 80-7315-090-5.

KALÁBOVÁ, Naděžda. *Pohádkové vzdělávání*. Praha: Národní institut dětí a mládeže, 2007, s. 33–34. ISBN 978-80-86784-56-4.

KOTTOVÁ, Karolína a HESOVÁ, Alena. *Kufřík plný umění, aneb, Netradiční putování Museem Kampa s Medou Mládkovou*. Praha: Museum Kampa – Nadace Jana a Medy Mládkových, 2009. ISBN 978-80-87344-00-2.

MAŠKOVÁ, Jana: *Rozhovor o výtvarné soutěži v rámci projektu Mini-Plzeň 2015, Kvalitativní přístup v pedagogickém výzkumu, Seminární práce, předmět Praktická metodologie pro učitele 2 (PRAMETU2), garanti předmětu: Mgr. Kateřina Juklová, Ph. D. a Mgr. Markéta Levínská, Ph. D. Hradec Králové 2013.*

MAŠKOVÁ, Jana. Závěrečná práce *Minigalerie. „Otevřená lekce v rámci Týdne uměleckého vzdělávání a amatérské tvorby 2013“*, vedoucí práce Mgr. Romana Kočová Doktorová, Studium pedagogiky pro pedagogy volného času vykonávající dílčí přímou pedagogickou činnost. Praha: Dům dětí a mládeže Praha 9, 2013.

MRÁZOVÁ, Lenka. *Tvorba pracovních listů: Metodický materiál*. Brno: Moravské zemské muzeum, 2013. ISBN 978-80-7028-403-2.

PARKAN, František a kol. (eds.). *Výchova ke vztahu ke kulturně historickému dědictví*. Metodická příručka. Praha, Univerzita Karlova v Praze, 2008. ISBN 978-80-7290-287-3.

POLÁKOVÁ, Zdena s kol. *Inspiration muzejní pedagogiky*. 1. Brno: Dětské muzeum – Centrum muzejní pedagogiky, Moravské zemské muzeum, 2010, s. 16–17. ISBN 978-80-7028-361-5.

POLÁKOVÁ, Zdena a JELÍNKOVÁ, Eva a SEITLOVÁ, Pavla. *Děti, mládež, ... a muzea? II: sborník příspěvků ze stejnojmenné konference, uspořádané v Moravském zemském muzeu*. Brno: Moravské zemské muzeum. Dětské muzeum, 1999. ISBN 80-7028-156-1.

PRŮCHA, Jan a WALTEROVÁ, Eliška a MAREŠ, Jiří. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, s. 226. ISBN 978-80-262-0403-9.

ROESELLOVÁ, Věra. *Prostorová tvorba ve výtvarné výchově pro základní školu 1*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2006. ISBN 80-7290-254-7.

SCHWAKE, Susan. *Výtvarné dílny pro děti: 52 tvůrčích dobrodružství s kresbou, malbou, potiskem, papírem a smíšenými technikami*, Praha: Slovart, 2014. ISBN 978-80-7391-883-5.

SKŘIVANOVÁ UHL, Věra. *Pojetí vzdělávacích cílů v ČR a Německu aneb umělecko-pedagogická interpretace kurikulárních dokumentů českých a bavorských gymnázií*. Brno: Paido 2011. ISBN 978-80-7315-228-4.

SKŘIVANOVÁ UHL, Věra a kol. (eds.). *Pedagogika umění – umění pedagogiky. Aneb přínos oboru výtvarná výchova ke všeobecnému vzdělávání*. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně, 2014. ISBN 978-80-7414-663-3.

SLAVÍKOVÁ, Vladimíra a SLAVÍK, Jan a ELIÁŠOVÁ, Sylva. *Dívej se, tvoř a povídej!: artefiletika pro předškoláky a mladší školáky*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-322-2.

SLAVÍK, Jan a WAWROSZ, Petr: *Umění zážitku, zážitek umění. Teorie a praxe artefiletiky*. 2. Díl. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2004. ISBN 80-7290-130-3.

STRAUSS, Anzelm a CORBINOVÁ, Juliet. *Základy kvalitativního výzkumu*. Brno (Boskovice): Albert, 1999. ISBN 80-85834-60-X.

ŠAMŠULA, Pavel, *Obrazárna v hlavě 4: výtvarná čítanka pro 7. ročník základní školy*. Praha: SPL-Práce; Úvaly: Albra, 1999. ISBN 80-86287-01-7.

ŠOBÁŇOVÁ, Petra. *Plánování edukačních aktivit v muzeu: od strategického plánu k přípravě edukačního programu*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4626-4.

ŠOBÁŇOVÁ, Petra a kol. *Vzdělávací obsah v muzejní edukaci*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4625-7.

ŠOBÁŇOVÁ, Petra. *Muzejní edukace*. Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, Olomouc 2012. ISBN 978-80-244-3130-7.

ŠOBÁŇOVÁ, Petra. *Edukační potenciál muzea*. Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. ISBN 978-80-244-3034-8.

ŠOBÁŇOVÁ, Petra. *Poznámky k partnerství výtvarné a muzejní pedagogiky*. Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, 2007. ISBN 978-80-244-1866-7.

UHLÍŘ, Jan. *Tvoříme ve stylu známých malířů*. Praha: Portál, 2002. 80-7178-670-5.

VONDROVÁ, Petra. *Zábavné výtvarné lekce: [náměty pro děti od 4 do 10 let]*. Praha: Portál 2008.

WALTEROVÁ, Eliška. *Rozvoj národní vzdělanosti a vzdělávání učitelů v evropském kontextu*. 1. díl, Teoretické a komparativní studie: výzkumný záměr: výstupy řešení za rok 2001, Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2002. ISBN 80-7290-085-4.

ZHOŘ, Igor. *Škola výtvarného myšlení: Metodický materiál pro práci v zájmové výtvarné činnosti*. Brno: Krajské kulturní středisko, 1987.

ZHOŘ, Igor. *Výtvarná výchova v projektech I.: pracovní sešit pro 6. a 7. ročník – 1995*. ISBN 80-85808-48-X.

ZHOŘ, Igor. *Výtvarná výchova v projektech I.: pracovní sešit pro 8. a 9. ročník*. Havlíčkův Brod: Tobiáš, 1996. ISBN 80-85808-30-7.

Kolektiv autorů. *Sborník příspěvků z mezinárodního kolokvia Evropské přesahy muzejní edukace*. Plzeň: Západočeské muzeum v Plzni, 2015. ISBN 978-80-7247-116-4.

Mapping Heritage Craft, Velká Británie. Praha: Institut umění, 2014.

Úvod do muzejní praxe. Učební texty základního kurzu Školy muzejní propedeutiky. Asociace muzeí a galerií České republiky. Praha: Asociace muzeí a galerií České republiky, 2010. ISBN 978-80-86611-40-2.

Zahraniční literatura

FINN, Jonathan. *Visual communication and culture images in action*. Oxford: Oxford University Press, 2012, ISBN 978-0-19-542662-5.

GRÜNEISL, Gerd a ZACHARIAS, Wolfgang. *Die Kinder-stadt eine Schule des Lebens. Handbuch für Spiel, Kultur, Umwelt*. Germany, Reinbek bei Hamburg: November 1989. 2480-ISBN 3 499 18595 4.

MCLEISH, Minnie. *Beginnings: Teaching Art to Children*. London; New York: Studio Publ., 1941. ISBN není uvedeno.

MORGANOVÁ, Pavlína. *Czech action art: happenings, actions, events, land art, body art and performance art behind the iron curtain*. Prague: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2317-7.

READ, Carol. *500 activities for the primary clasroom*. Oxford: Macmillan Education, 2007. ISBN 978-1-4050-9907-3.

WRIGHT, Andrew. *Art and crafts with children*. Oxford: Oxford University Press, 2001. ISBN 0-19-437825-X.

ŽIŽKA, Tomáš a SCHMELZOVÁ, Radoslava. *Art of place: creation from space: the study and practice of site specific performance in the Czech Republic*. Praha: Akademie múzických umění, c2012. ISBN 978-80-7331-298-5.

Literatura o městech

BÁRTA, Václav. *Města a obce očima dětí – Towns and Communities as seen by children*. Plzeň: Klettr, 2010. ISBN 978-80-85822-64-9.

BERÁNEK, Václav (vedoucí práce KOVÁŘOVÁ, Irena). *Rozvoj tvořivosti a kreativity u dětí mladšího školního věku výtvarné aktivity „Znáš své rodné město?“* Bakalářská práce (Bc.). České Budějovice: Jihočeská univerzita, Teologická fakulta, 2013. ISBN není uvedeno.

GALÁŠOVÁ, Jana: *Moje město Český Těšín, Moje miasto Cieszyn, Moje mesto Rožňava, Az én városom Szerencs: sborník: X. ročník mezinárodní literární a výtvarné soutěže Moje město*. Český Těšín: Městská knihovna Český Těšín, 2007. ISBN 978-80-254-0709-7.

GEHL, Jan. *Města pro lidi*. Jan Gehl a Partnerství, o.p.s. Brno: Partnerství, c2012. ISBN 978-80-260-2080-6.

ŠANTORA, Roman, ŠEJTKA, Ondřej, MAJER, Jiří. *Město dětem: jak města, obce a kraje podporují či mohou podporovat sdružení dětí a mládeže*. Praha: Česká rada dětí a mládeže, 2009. ISBN 978-80-254-7111-1.

ŠTÍPLOVÁ, Ljuba. *Stojí město*. Nepovězto; ilustrovala Markéta Vydrová. Praha: Triton, 2013. ISBN 978-80-7387-668-5.

VESELÝ, František a KUDRNA, Miroslav. *Děti a technika: výstava dětského výtvarného projevu*. Národní technické muzeum v Praze, prosinec 1968 – leden 1969: [katalog výstavy] Národní technické muzeum, 1968. ISBN není uvedeno.

WATTOVÁ, Fiona. *Velká kniha výtvarných nápadů pro šikovné děti. Více než 280 nápadů, jak si vyzkoušet výtvarné prostředky*. Praha: Svojka, 2006, s. 126-127. ISBN 80-7352-283-7.

WATTOVÁ, Fiona (uspořádaly Amanda Barlowová a Non Figgová): *Kniha výtvarných nápadů*. Praha: Svojka 2009, s. 31-32 a další námět na s. 78-79. ISBN 978-80-256-0313-0.

WOLNA, Martina. *Město, v jakém bych chtěl žít: sborník příspěvků z literární soutěže pro děti a mládež*. Třinec: Městská knihovna, 2004 ISBN není uvedeno.

FILIPIC, KAVČIČ, KUCHAR, MALJEVAC, BREGAR, ŠUBIC, *Igriva arhitektura – priročnik za izobraževanje o grejenem prostoru*. Závod RS za školstvo, Poljanska cesta 28, 1000 Ljubljana, Slovinsko. Dostupné z: <http://www.zrss.si/default.asp?link=ang>

Naše město mezi minulostí a budoucností: výroční almanach dětských a seniorských prací. Kopřivnice: Městská knihovna Kopřivnice, 2008. ISBN 978-80-260-1353-2.

Jak vidím své město za 1000 let: Sokolov – Wie ich meine Stadt in 1000 Jahre sehe. Schwandorf. Sokolov: Fornica, 2006. ISBN není uvedeno.

TRK o.s. a Kultur & Spielraum e.V.: *Mini-Mnichov international 2008 – Návod k použití: Tak funguje Mini-Mnichov! Herní pravidla a krátká charakteristika jednotlivých pracovišť a oddělení v Mini-Mnichově z německých informačních materiálů pro spolupracovníky v Mini-Mnichově*. Mnichov 2008.

Literatura určená pro učitele týkající se výtvarné kultury v Plzni a Plzeňském kraji

BUKAČOVÁ, Irena. *Architektura Jana Blažeje Santiniho-Aichla na severním Plzeňsku*. Beroun: MH, 2012. ISBN 978-80-86720-61-6.

DEJLOVÁ, Jaroslava a KOHOUTOVÁ, Marie. *Loutky: život a dílo Josefa Skupy a Jiřího Trnky*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, c2013. ISBN 978-80-261-0200-7.

FORMANOVÁ, Markéta. *Paměť loutky. The Memory of a Puppet*. Plzeň: Západočeské muzeum v Plzni, 2015. ISBN 978-80-7247-111-9.

FRANCOVÁ, Mariana. *Věda, vědci, vynálezci z Plzně: Ludvík Očenášek, Jaroslav Skála, Alois E. Dobner, Emil Škoda*. Plzeň: Západočeská univerzita, c2013. ISBN 978-80-261-0201-4.

FRÝDA, František a POTUŽÁKOVÁ, Ladislava. *Deset století: tisíc let českého umění ve sbírce Západočeské galerie a Západočeského muzea v Plzni*. Plzeň: Západočeská galerie, 2000. ISBN 80-86415-00-7.

JONÁKOVÁ, Ivana a DOMANICKÁ, Jana. *Mikoláš Aleš v Plzni*. Plzeň: Západočeská galerie v Plzni, 2013. ISBN 978-80-86415-88-8.

KOHOUTOVÁ, Marie. *Adolf Loos: vídeňský architekt a Plzeň*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, c2013. ISBN 978-80-261-0198-7.

KREJSOVÁ, Marcela a ČERNÍK, Roman a PELCL, Petr. *Program rozvoje kultury ve městě Plzni 2009–2019*. Plzeň: Statutární město Plzeň, 2010. ISBN není uvedeno.

KUNTMANNOVÁ, Miroslava a ZAJÍČEK, Zdeněk. *Kuchařka plzeňských strašidel*. Plzeň: RLA Stallion, 2009. ISBN 978-80-254-5408-4.

LAHODA, Vojtěch. *Ohlasy kubismu v Plzni: Galerie města Plzně, 25. října - 2. prosince 2001*. Plzeň: Galerie města Plzně, 2001. ISBN 80-238-7748-8.

LINDA, Jaromír. *Soupis rukopisů Západočeského muzea v Plzni – Catalogus manuscriptorum quae in museo Bohemiae occidentalis Plznea asservantur*. Plzeň: Západočeské muzeum, 2004. ISBN 80-7247-014-0.

PEŠOVÁ, Jiřina. *Děti dětem: interaktivní průvodce zoologickou a botanickou zahradou města Plzně*. Plzeň: Zoologická a botanická zahrada města Plzně, 2011.

POTUŽÁKOVÁ, Jana a SOKOLOVÁ, Květuše a JÍLKOVÁ, Marie. *Jiří Trnka a Plzeň. Po plzeňských stopách Jiřího Trnky*. Plzeň: Typografik centr., 2012. ISBN 978-80-905400-1-9.

ŠCHIEBL, Jaroslav (upravil MAZNÝ, Petr a ilustrace Jiřina Valečková). *Plzeňská strašidla se vrací*. Plzeň: Starý most, 2004. ISBN 80-239-2931-3.

ŠMOLÍKOVÁ, Tereza. *Plzeňské pověsti: komiks*. Plzeň: Západočeská univerzita c2013. ISBN 978-80-261-0197-0

VAŠÍČEK, Pavel a FORMANOVÁ, Markéta. *Příběh plzeňského loutkářství*. Plzeň: Západočeské muzeum, 2012. ISBN 978-80-7247-087-7.

Alfons Mucha a jeho doba: katalog k výstavě Západočeského muzea v Plzni. Plzeň: Západočeské muzeum, 2008. ISBN 978-80-7247-059-4.

Muzea, galerie Plzeňského kraje. Plzeň: Muzea a galerie Plzeňského kraje, 2003. ISBN neuvedeno.

Národní umělec Jiří Trnka: výběr z tvorby. Plzeň: Západočeská galerie, 1984. ISBN neuvedeno.

Na scénu!: [výtvarné návrhy scénografií spolupracujících s Divadlem J. K. Tyla od počátku 20. století až po současnost.] Plzeň: Divadlo J. K. Tyla, 2009.

15 ročníků Skupových Plzní / Skupova Plzeň. Plzeň: Divadlo dětí Alfa, 1982

20 let Artotéky města Plzně (1996-2016). Výběr z kolekce děl současného výtvarného umění v majetku města Plzně, Galerie města Plzně a Odbor kultury Magistrátu města Plzně. 3. prosince 2015 – 10. ledna 2016. Plzeň: Galerie města, o. p. s. a Odbor kultury MMP, 2015. s. 88–89 ISBN 978-80-87289-35-8.

Plzeň

MÍKA, Radek. *Plzeň [kartografický dokument]: panoramatický plán a průvodce (Bildstadtplan/Stadtführer/panoramic city map & guide).* Mariánské Lázně: M'Plan, 2005. ISBN 80-86306-47-X.

ŠMÍDLOVÁ, Petra a VODIČKOVÁ, Karolína. *Průvodce (nejen) pro rodiny s dětmi, aneb, Kam s nimi v Plzni?* Plzeň: Odbor sociálních služeb Magistrátu města Plzně, 2012.

VAIZ, Zdeněk. *Plzeň známá neznámá = Plzeň - a know-unknown city = Plzeň – eine bekannte unbekante Stadt.* Plzeň: Starý most, 2010. ISBN 978-80-87338-09-4.

Plzeň: historie, architektura, příroda, společnost, osobnosti, tradice, zajímavosti, informace. Plzeň: Fraus, 2005. ISBN 80-7238-413-9.

Plzeňský kraj

BAXA, Martin a ZIMMERMANN, Petr (kolektiv autorů). *Paměť Plzeňského kraje: muzea a galerie zřizované Plzeňským krajem.* Plzeň, Plzeňský kraj, 2008.

BERNHARDT, Tomáš a DUDKOVÁ, Veronika a FRÝDA, František, HUS, Miroslav a ORNA, Jiří a ŠEDO, Ila. *Pohledy do minulosti Plzeňského kraje. Historie 10. - 19. Století.* Průvodce stálou expozicí Západočeského muzea v Plzni. Plzeň: Západočeské muzeum v Plzni, 2013. ISBN 978-80-7247-094-5.

BUKAČOVÁ, Irena a FÁK, Jiří. *Mariánská Týnice: muzeum a galerie.* Mariánská Týnice: Muzeum a galerie severního Plzeňska, 2003.

PIKSOVÁ, Lucie a LONTSCHAR, Jan (Tandem Plzeň). *Práce s mládeží v Horních Francích, Plzeňském a Karlovarském kraji.* Publikace byla vydána v rámci projektu *Sousedé se stávají přáteli 2009–2011, v rámci činnosti Koordinačního centra česko-německých výměn mládeže Tandem*, Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni 2011. ISBN 978-80-261-0056-0.

PODHORSKÝ, Marek. *Plzeňský kraj: [kultura, historie, sport, ubytování, mapy].* Praha: Freytag & Berndt, 2004. ISBN 80-7316-076-5.

SVOBODOVÁ, Alena a DLOUHÝ, Stanislav. *Plzeňsko.* Brno: Computer Press, 2007. ISBN 978-80-251-1789-7.

VURM, Bohumil. *Krásy a tajemství České republiky. Plzeňský kraj.* Příbram: Společnost Praha Mystica, 2003. ISBN 80-902363-9-1.

Poznejte barokní krásy Plzeňského kraje. Plzeň: Plzeňský kraj, 2015.

Studenti oboru Ekonomika a podnikání – cestovní ruch Střední odborné školy, obchodu, užitého umění a designu. Poznejte barokní krásy Plzeňského kraje. Plzeň: Plzeňský kraj, 2012. ISBN 978-80-260-4898-5.

Plzeňský kraj: muzea a galerie: vybraná muzea, galerie, výstavní prostory a historické zajímavosti. Plzeň: Plzeňský kraj, 2009.

Muzea a galerie: Plzeňský kraj: tradiční řemesla, loutky, umění, sklo, architektura. Plzeň, Plzeňský kraj, 2014.

Literatura pro učitele výtvarné výchovy

BRODEKOVÁ, Ayako. *Papír: umělecká tvorba ozdobných předmětů a dekorací.* V Praze: Metafora, 2011. ISBN 978-80-7359-306-3.

HONZÍKOVÁ, Jarmila: *Kdo tvoří ten nezlobí. Průvodce pro práci s materiálem.* Plzeň 2013, s. 29: Plastová květina. ISBN 978-80-7211-455-9.

HOROVÁ Jitka. *100 inspirací z Ekoateliéru. Moderní abeceda tvořivé recyklace.* Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-748-0.

KIELBUSOVÁ, Marie. *Malujeme voskem enkaustickou žehličkou.* Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3610-5.

MEHIGAN, Janet. *Kaligrafie a iluminace: tvorba nejrůznějších typů písma, iluminací a ozdobných technik krok za krokem.* Praha: Metafora, 2010. ISBN 978-80-7359-231-8.

NOVÁKOVÁ, Kateřina a ACHTEN, Henri: *150 000 PET Bottles. A Book on PET Bottles in Architecture.* MOLAB – Faculty of Architecture, Prague: Czech Technical University, 2014. ISBN 978-80-905693-1-7.

PLASS, Jiří. *Základy animace: základní pravidla klasické a virtuální animace.* Plzeň: Fraus, 2010. ISBN 978-80-7238-884-4.

RESTANY, Pierre. *Síla umění, Hundertwasser, Malíř-Král v pěti podobách,* Taschen/Nakladatelství Slovart, nepag. ISBN 80-7209-529-3.

SKARLANTOVÁ, Jana. *Od fíkového listu k džínům.* Praha: Grada Publishing, 1999. ISBN 80-7169-785-0.

STEIGER, Eva. *Umění hraček dvou tisíciletí: obrázkový průvodce zlatým věkem historických hraček.* Praha: Muzeum hraček, c2013. ISBN 978-80-260-5108-4.

ŠTEIGLOVÁ Taťána. *Textilní a prostorová tvorba [elektronický zdroj]: nová témata.* Olomouc: Univerzita Palackého, 2012. ISBN 978-80-244-3154-3.

ŠTEMBERA, Petr. *Plakát v Evropě - Evropa na plakátech: plakáty ze sbírky Uměleckoprůmyslového musea v Praze.* Praha: Clam-Gallasův palác, 2009. Praha: Pražská edice, 2009. ISBN 978-80-86239-17-0.

ZERBST, Rainer. *Gaudí architektonické dílo.* V Praze: Slovart; Köln: Taschen, c2010. ISBN 978-80-7391-388-5.

Slovníky

PARDYL, Věkoslav. *Česko-anglický a anglicko-český odborný slovník divadelních výrazů z uměleckých řemesel / Czech-English and English-Czech specialised dictionary of theatrical terms and the vocabulary of applied art*. Praha: Akademie múzických umění, 2001. ISBN 80-85883-70-8.

BALEKA, JAN. *Anglicko-český slovník výtvarného umění = English-Czech dictionary of art terms*. Voznice: Leda, 2003. ISBN 80-7335-033-5.

WAISSER, Pavel. *Academic English for humanities: art history*. Olomouc: Palacký University, 2013. ISBN 978-80-244-3997-6.

Seznam vyobrazení

Obrázek 1: Titulní strana knihy a čtyři výtvarné práce dětí na téma *Město Plzeň*. Zdroj: Městská knihovna v Praze, BÁRTA, 2010, s. 31. ISBN 978-80-85822-64-9.

Obrázek 2: Herní pas, Mini-Plzeň 2015, město dětí, grafik Zdeněk Zolnay. Zdroj: archiv projektu.

Obrázek 3: Plán Mini-Plzně 2015, grafická práce architektů Jana Soukupa a Kamila Štajgla. Zdroj: archiv projektu.

Obrázek 4: Fotografie – instalace složená ze stolů do tvaru pyramidy, Eva Kořátková. Zdroj: www.art-agenda.com.

Obrázek 5: Kresba – instalace složená ze stolů do tvaru pyramidy, Eva Kořátková. Zdroj: www.warsaw.czechcentres.cz.

Obrázek 6: Kreslený plán Mini-Mnichova z roku 1988. Zdroj: GRÜNEISL a ZACHARIAS, 1989, s. 74.

Obrázek 7: Fotografie. Módní přehlídka dětí v Mini-Bayreuthu 2013. Zdroj: vlastní archiv

Obrázek 8: Fotografie. Obrázek z barevných papírů sloužící jako předloha, Mini-Bayreuth 2013. Zdroj: vlastní archiv

Obrázek 9: Fotografie. Stříhání tvarů z barevných papírů podle předlohy, Mini-Bayreuth 2013. Zdroj: vlastní archiv

Obrázky: 10, 11, 12: Fotografie exponátů – nábytek. Mini-Muzeum v Mini-Regensburgu 2013. Zdroj: vlastní archiv.

Obrázek 13: Fotografie. Natáčení v prostorách za galerií, Mini-Mnichov 2014. Zdroj: vlastní archiv.

Obrázek 14: Fotografie. Model budovy. Architektonické studio, Mini-Mnichov 2014. Zdroj: vlastní archiv.

Obrázek 15: Fotografie. Designérské studio, Mini-Mnichov 2014. Zdroj: vlastní archiv.

Obrázky 16, 17: Fotografie. Práce stavební firmy odehrávající se na dřevostavbě, Mini-Mnichov 2014. Zdroj: vlastní archiv.

Obrázky 18, 19: Fotografie. Malování kulis pro realizaci domů, Mini-Mnichov 2014. Zdroj: vlastní archiv.

Obrázek 20: Fotografie. Práce dívek na tkalcovském stavu, Mini-Regensburg 2013. Zdroj: vlastní archiv.

Obrázek 21: Fotografie. Výroba šperků, Mini-Mnichov 2014. Zdroj: vlastní archiv.

Obrázek 22: Fotografie. Bankomat, stanoviště řemeslné dílny, Mini-Plzeň 2015. Zdroj: vlastní archiv.

Obrázek 23: Bankovka – 1. MPK, Mini-plzeňská koruna, Mini-plzeňská banka, Mini-Plzeň 2015, grafik Zdeněk Zolnay. Zdroj: archiv projektu.

Součástí práce jsou i další ilustrativní obrázky a fotografie, které jsou umístěné v tabulkách (Přílohy). Jedná se převážně o autorské fotografie, které naleznete i ve větším formátu v archivu na CD. V přílohách se nacházejí tři fotografie zakoupené stanovištěm řemeslné dílny v rámci hry na město dětí, které byly realizovány jako zakázka ve fotolabu pracovníky z řad dětí. Jedná se o skupinovou fotografii zaměstnanců řemeslných dílen, Mini-Muzeum a výrobek řemeslných dílen z ateliéru šperkařství – náušnice z plastu.

Přílohy

Příloha A – Základní pojmy a termíny.	- 2 -
Příloha B – Tabulka: Přehled výzkumného šetření a činností v rámci projektu Mini-Plzeň.....	- 4 -
Příloha C – Tabulka: Průběh výzkumu (teoretická a praktická část).	- 6 -
Příloha D - Tabulka: Vlastní práce a její výsledky.....	- 8 -
Příloha E - Tabulka: Netradiční výtvarné techniky a téma město ve výtvarné výchově.....	- 8 -
Příloha F – Tabulka: Přehled zemí a počet měst dětí na celém světě.....	- 10 -
Příloha G – Tabulka: Otázky pro zakladatele města dětí Mini-Mnichov a jeho odpovědi.	- 11 -
Příloha H – Tabulka: Doprovodné edukační programy ve městě dětí v Mini-Plzni 2015.	- 14 -
Příloha I – Tabulka: Pracovní pozice v řemeslných dílnách v Mini-Plzni 2015.	- 15 -
Příloha J – Tabulka: Výrobky z řemeslných dílen - hodiny z ateliéru hodinářství.	- 17 -
Příloha K – Tabulka: Organizace práce ve městě dětí při výtvarné akci Mini-Muzeum.	- 19 -
Příloha L – Tabulka: Popisky k exponátům pro Mini-Muzeum.....	- 20 -
Příloha M – Tabulka: Souvislá praxe a výuka výtvarné výchovy na gymnáziu v Plasích.	- 23 -
Příloha N – Tabulka: Výtvarné práce vytvořené žáky během souvislé praxe v Plasích.	- 25 -
Příloha O – Dotazník: Výzkumné šetření zaměřené na výtvarné aktivity ve městě dětí – Mini-Plzeň 2015.	- 27 -
Příloha P – Dotazník Mini-Muzeum pro účastníky přednášky na univerzitě.....	- 27 -
Příloha Q – Dotazník: Výzkumná analýza možnosti edukace v oboru výtvarná výchova na objektech v Plzeňském kraji.	- 28 -
Příloha R – Tabulka: Průběžná praxe na základních školách v Hradci Králové.	- 32 -
Přípravy na vyučovací hodinu a fotodokumentace (Příloha CD).....	- 32 -
Příloha S – Tabulka: Výtvarný program a dílny v Muzeu a galerii severního Plzeňska v Mariánské Týnici.	- 33 -
Příloha T – Tabulka: Výuka výtvarného kroužku v Domě dětí a mládeže Praha 9 – Černý Most. ...	- 35 -
Příloha U – Výtvarné aktivity a dílny v rámci projektu Mini-Plzeň 2015 – město dětí.....	- 37 -
Příloha V – Tabulka: Mini-Muzeum.	- 39 -
Příloha W – Tabulka: Výuka výtvarné výchovy na Základní škole Šimanovská 16, Praha 9 – Kyje. -	- 39 -
	-
Příloha X – Graf: Rozhovor o výtvarné soutěži v rámci projektu Mini-Plzeň 2015.	- 41 -
Příloha Y – Power Point prezentace výtvarně-didaktických projektů, seminární práce.	- 42 -
Příloha Z – Ostatní materiály.	- 42 -

Součástí diplomové práce je CD nosič, který obsahuje složky s fotografiemi, Power-Point prezentacemi a dokumenty (pracovní listy, herní karty, seminární práce).

Příloha A – Základní pojmy a termíny.

Edukační potenciál – Slovo potenciál má mnoho výkladů, pochází z latinského slova *potentia*, což znamená možnost, moc, síla. Edukační potenciál je v kontextu formálního (ve spolupráci se školami) i neformálního vzdělávání (mimoškolní – dobrovolné a přístupné každému dítěti a žákovi ze základní školy, zaměřené na osvojování dovedností pro život a přípravu k aktivnímu občanství, jedná se jak o individuální, tak skupinové učení s kolektivním přístupem, řadíme sem město dětí). Pojem se týká spolupráce a vzájemných vztahů mezi městem dětí a školou (moc a síla města vzdělávat děti, kvalita edukace doprovodných programů institucí ve městě pro žáky ze škol). *Jaký musí mít veřejný prostor určený pro děti souhrn schopností, aby žáky ze škol přilákal? Co vše vedoucí výtvarných stanovišť mohou udělat inovativního pro zvýšení zájmu dětí ze škol? Jaké jsou možnosti edukace ve městě dětí? Jaké jsou metody tvůrčí práce? Jaké jsou výtvarné aktivity?*

Město dětí – funguje jako opravdové město.⁴³⁴ Je spravováno a řízeno dětmi a mládeží (věk 7–15 let) ve spolupráci s dospělými spolupracovníky projektu. Děti pracují v pracovních pozicích na různých stanovištích a hrají si na dospělé. Základem všeho jsou herní pravidla, která jsou viditelně umístěna v oddělení vydávání městských průkazů a na letáčcích. Každé dítě při vstupu obdrží herní kartu (občanský průkaz), kterou vyplní těmito údaji: jméno, příjmení, věk, město, ve kterém bydlí, pořadové číslo průkazu (důležité pro statistiku) a nechá si kartu orazit denním razítkem. Při hře mu sekretariát nebo úřad práce nabídne pracovní pozici na stanovišti, zde nechá kartu, kam mu sekretář/ka zapíše čas příchodu a odchodu na pracoviště a celkový čas odpracovaných hodin. S kartou jde do banky, od které získá peníze.

Mini-Mnichov – „*Název Mini-Mnichov vymyslely děti, které se zúčastnily prvního herního městečka v roce 1979*“.⁴³⁵ Od této doby se používá předpona „*Mini-*“ i pro další Mini-městečka a vždy po ní následuje název reálného města.⁴³⁶

children's town, game town, kids' town, play town, miniature city, fun town, card play space – varianty překladu výrazu/názvu „město dětí“ v anglickém jazyce.

Kinderspielstadt nebo Kinderstadt – velký pedagogický herní projekt, ve kterém jsou účastníky děti.⁴³⁷

---

⁴³⁴ Součástí edukace v rámci města je návštěva kulturních institucí (muzeí, galerií a památkových objektů).

⁴³⁵ *Mini-Mnichov international 2008 – Návod k použití: Tak funguje Mini-Mnichov!* Herní pravidla a krátká charakteristika jednotlivých pracovišť a oddělení v Mini-Mnichově z německých informačních materiálů pro spolupracovníky v *Mini-Mnichově, Občanské sdružení TRK o.s.* 2008, s. 2.

⁴³⁶ Jako další příklad si uveďme *Mini-Regensburg* ve skutečném městě Regensburg v Německu nebo *Mini-Plzeň* v Plzni nacházející v České republice. V rámci hry děti podle toho označily názvy budov, jako například Mini-Galerie, Mini-Muzeum a další.

Mini-mnichovská měna, zkratka MiMú – herní peníze v rámci všech ročníků Mini-Mnichova.

Mini-plzeňská-koruna, zkratka MPK – herní peníze v rámci prvního ročníku města dětí Mini-Plzeň 2015.

Městská pedagogika – učení jako hra na město v pracovních rolích na různých stanovištích s pracovní kartou, hrací kartou, výplatním šekem a penězi.

Institucionální pedagogika – v německém textu tak bývá nazývána hra dětí na práci v instituci, respektive v Mini-Galerii, Mini-Divadle, Mini-Muzeu.⁴³⁸

Instituce – městské zařízení, v sociologii organizace (sociální či vzdělávací instituce).

Školní vzdělávací plán, zkratka ŠVP – učební dokument, který si každá základní škola v České republice vytváří, aby realizovala požadavky rámcového vzdělávacího programu (RVP) pro daný obor ve vzdělávání.

Projektové vyučování ve výtvarné výchově / výtvarný projekt (projektová metoda) – Současná pedagogika hovoří o projektu jako o vyučovací metodě, jako o specifickém typu práce žáků, kteří samostatně zpracovávají určitá témata (projekty) a získávají při praktických činnostech a experimentech prospěšné zkušenosti.⁴³⁹ „V rámci uměleckého pole se dnes jako projekt označuje mnoho uměleckých aktivit, které se vymykají klasickým uměleckým druhům.“⁴⁴⁰ Důležité je, že: „Podstatou projektů je vytváření řad činností, propojených společnou myšlenkou, úkolem, řešeným problémem, který je zkoumán z různých hledisek (obecných i individuálních) a ve větším počtu různých činností.“⁴⁴¹

Výtvarně-didaktický projekt – Podstatou je vytváření řad činností, tvorba celků neboli vyučovacích hodin v předmětu výtvarná výchova, které jsou propojené společnou myšlenkou, úkolem, řešeným problémem. Projekt připravují výtvarní pedagogové pro své žáky s důrazem na správnost didaktiky. Například autorka Věra Roeselová hovoří o projektové výuce tak, že projekt je vždy řešen v pracovním týmu.

---

⁴³⁷ Dostupné z: <https://de.wikipedia.org/wiki/Kinderstadt>

⁴³⁸ První program s názvem *Mini-Galerie* se konal v rámci Týdne Uměleckého vzdělávání a amatérské tvorby v roce 2013. Druhý s názvem *Mini-Muzeum* proběhl v lednu roku 2014. Třetí program s názvem *Mini-Divadlo* se konal v rámci druhého ročníku Týdnu Uměleckého vzdělávání a amatérské tvorby v roce 2014. V roce 2015 se konal *Mini-Cirkus*.

⁴³⁹ PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ, Eliška, MAREŠ, Jiří. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, s. 226. ISBN 978-80-262-0403-9.

⁴⁴⁰ BABYRÁDOVÁ-STEHLÍKOVÁ, Hana a ŠOBÁŇOVÁ, Petra a BLAŽEK, Timotej a MUSILOVÁ, Jana a SOSNA, Jiří a TIKALOVÁ, Lucie. *Téma – akce – výpověď: projektová metoda ve výtvarné výchově*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015, s. 13. ISBN 978-80-244-4506-9.

⁴⁴¹ Hazuková, Helena: *Nová pojetí výtvarné výchovy, plán a výtvarné projekty*, dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/c/p/629/NOVA-POJETI-VYTVARNE-VYCHOVYPLAN-A-VYTVARNE-PROJEKTY.html/>

Výtvarný/doprovodný program – V plánování a realizaci rozsáhlejších tematických celků se objevuje místo „projekt“ neutrální označení „program“. Jedná se o dokument s plánem činnosti v rámci připravovaného kulturního a uměleckého projektu ve městě. V oblasti muzeologie se jedná o vzdělávací akci vytvořenou pro expozici muzea nebo galerie cíleně pro žáky základních škol. Ve výtvarné výchově uveďme například jako program výtvarnou dílnu, která je akcí probíhající v rámci výstavy v galerii.

Mind Map – myšlenková mapa (mentální mapa) je uspořádání klíčových slov, doplněné obrázky vyznačujícími vzájemné vztahy. Využívána je k učení či plánování.⁴⁴²

Příloha B – Tabulka: Přehled výzkumného šetření a činností v rámci projektu Mini-Plzeň

Rok 2013	Kalendář a události – výzkum, výtvarné a vzdělávací aktivity
leden – prosinec	výuka kroužku kreslení v <i>Domě dětí a mládeže Praha 9 – Černý Most</i> a výzkum dětské kresby měst dětí (<i>DDM Praha 9</i>)
21. 5.	realizace <i>Mini-Galerie v DDM Praha 9</i>
2. 10. – 17. 10	průběžná praxe a hodiny výtvarné výchovy na téma město na <i>Základní škole Štefánikova 566, 50011 Hradec Králové</i> , vedoucí Mgr. Blanka Marešová (třída 7. C, 7. a Volitelná VV)
11. 10 a 23. 10	výuka výtvarné výchovy <i>Město a jeho územní plán</i> ve třídě 7. A, <i>Barevné město a pět budov v něm</i> v 7.C
10. 6. – 12. 11	správa facebookové stránky projektu <i>Mini-Plzeň 2015</i>
8. 8.	cesta do <i>Mini-Bayreuthu</i> – pozorování, fotografování, dotazník pro děti, text a zpráva o výletě do Německa
14. 8.	cesta do <i>Mini-Regensburgu</i> – pozorování, fotografování, dotazník pro děti, text a zpráva o výjezdu do zahraničí
7. 10.	pedagogický výzkum – rozhovor s ředitelkou projektu o výtvarné soutěži
20. 10.	dílna na radnici v Plzni
1.12. od 14 hod.	výtvarná dílna pro děti od 6 let <i>Virtuální Plzeň I</i> – Děti si postavily kousek svého města (maketa města). V prostorách kulturního centra Papírna (někdejší Piettovy papírny), doprovodný program k výstavě nerealizovaných studentských projektů s názvem <i>Virtuální Plzeň I.</i> , která byla k vidění od 20. listopadu do 8. prosince 2013. Organizátor akce Tým Mini-Plzně 2015.
Rok 2014	Události – výzkum, výtvarné a vzdělávací aktivity
5. – 6. 2.	realizace <i>Mini-Muzeum v DDM Praha 9</i>
10. 2. – 4. 4.	průběžná praxe na <i>Základní škole, tř. SNP 694, Hradec Králové 3, 500 03</i> , vedoucí Mgr. Magda Lutonská (9. A a 9. B)
28. 3. a 4. 4.	výuka výtvarné výchovy v 9. B: <i>Mini-Muzeum kubistického nábytku</i> a v 9. A: <i>Architektura budoucnosti, futurismus, město, prostorová tvorba</i>
23 – 24. 4.	účast a příspěvek na vědecké konferenci <i>Mini-Muzeum a město dětí</i> v

⁴⁴² Během hodiny výtvarné výchovy jsem doprostřed desky stolu položila kartičku s nápisem „náměstí“ a žáci měli za úkol kolem ní vytvořit myšlenkovou mapu, proto přikládali své názvy částí města (nebo obrázky) napsané na kartičkách kolem podle toho, jak jim to ve veřejném plánu v rámci urbanismu připadalo správné. Letiště nebo továrnu umístili většinou dál od městského centra.

	Olomouci – <i>Vzdělávací obsah v muzejní edukaci</i>
16. – 17. 5.	přípravná výtvarná dílna pro děti, tvorba objektů pro česko-německé typicky bavorské hry, malířská práce – malba sedláka a selky pro <i>Bavorské dny</i> v Plzni
21. 5.	realizace <i>Mini-Divadla</i> v DDM Praha 9
1. 8.	návštěva <i>Mini-Mnichova</i> – focení, sepsání textu o návštěvě
od 9. 9.	praxe na <i>Gymnáziu Plasy, Stará cesta 363, Centrální adresa školy: Plasy, Školní 280, 331 01</i> , vedoucí Mgr. Renáta Tymrová, 2. stupeň ZŠ (starší žáci od primy), ve třídách výuka výtvarné výchovy, témata: bankovky do výtvarné soutěže, různé techniky: kresba fixy, počítačová grafika, grafická technika linoryt, piktogramy a cedulky, nápisy pro město dětí
18. 10.	dílna na radnici v Plzni
Rok 2015	Události – výzkum, výtvarné a vzdělávací aktivity
uzávěrka 18. 3	tvorba zadání a vyhlášení výtvarné soutěže <i>Peníze – Bankovky</i> pro město dětí
26. 4	dílna pro děti – třídění návrhů bankovek zaslaných do výtvarné soutěže, laminování a příprava návrhů bankovek a hodnocení děl dětskou porotou před výstavou
30. 3.	<i>Mini-stavba a Mini-Město</i> – tvorba animace – propagační video města dětí
duben – květen	přípravné schůzky týmu <i>Řemeslné dílny</i> (tvorba plánu, soupis materiálu, výtvarných potřeb, technik a produktů) a komunikace v rámci týmu, práce s plánovacím webem (pracovní pozice, úkoly, materiál)
14. 5.	výroba poukázek pro výherce výtvarné soutěže <i>Bankovky – Peníze</i>
15. 5.	instalace děl – <i>Bankovek Mini-Plzeňské koruny</i> zaslaných do výtvarné soutěže, vyhlášení výsledků soutěže, vernisáž výstavy, pro diplomovou práci: popis námětů bankovek zaslaných do soutěže
16. 5.	manufaktura a dílna pro veřejnost v Plzni – <i>DEPO 2015</i> ⁴⁴³
17. 5.	dílna pro veřejnost, práce ve skladu (realizace – tvorba tramvajových zastávek, bankomatu, nápisů, výroba taštiček, čištění komponentů pro šperk)
25. 5.	realizace <i>Mini-Cirkusu</i> v DDM Praha 9
27. a 28. 6.	příprava stanoviště <i>Řemeslné dílny</i>
9–18 hod. 29. 6. – 3. 7. 6. – 10. 7. 13. – 17. 7.	celkem tři týdny každý den v týdnu od pondělí do pátku realizace dílen pro děti v řemeslných dílnách (dekoratérská, šperkařská, tvorba bankomatu, tvorba <i>Mini-Muzea</i> , krejčovská), dále porady, domácí přípravy výtvarných činností a materiálu, dvě přednášky na Univerzitě na téma <i>Mini-Muzeum a město dětí</i> – dotazník <i>Mini-Muzeum a město dětí pro děti</i>
září	dotazníkové šetření s názvem <i>Výzkumná analýza možnosti edukace v oboru výtvarná výchova na objektech v Plzeňském kraji</i>
8. – 9. 10.	příspěvek na konferenci <i>Proměny plaského kláštera (1145–2015)</i>
září – prosinec	výuka výtvarné výchovy ve třídách 6. A a 7. A na <i>Základní škole Šímanovská 16, Praha 9 – Kyje</i>
Rok 2016	Události – výzkum, výtvarné a vzdělávací aktivity
leden	publikování příspěvku ve sborníku konference <i>Proměny plaského kláštera (1145-2015) - „Proměny edukačního potenciálu a doprovodné programy objektů patřících v minulosti pod Klášter Plasy pro žáky základních škol“</i>
duben	<i>Výzkumné šetření zaměřené na výtvarné aktivity ve městě dětí Mini-Plzeň</i>

⁴⁴³ Dostupné z: <http://www.depo2015.cz/program/>

	2015
leden – červen	výuka výtvarné výchovy ve třídách 5. A a 6. A na <i>Základní škole Šimanovská 16, Praha 9 – Kyje</i>
leden – červen	účast ve výtvarných soutěžích <i>Evropa ve škole, Jak je to s králem⁴⁴⁴, Karel IV. očima dětí</i> , fotokomiks <i>Evropa a sport⁴⁴⁵, Svět dětské fantazie – Monet – Velkoměsto, Zámek Chvaly Jak jsem se octnul v pohádce aneb staňte se součástí pohádkového světa Jiřího Trnky</i> (rodák z Plzně) ⁴⁴⁶ , <i>Barevná hra Recy věci 2016</i> (výroba hodin), <i>Historické epochy – oděv inspirovaný stavbou, Maluj a buď bliž k přírodě, Propojený svět – Život ve městě budoucnosti</i> a fotografické soutěži – <i>Moje město</i>
leden – červen	vedení žákovského parlamentu – Práce a peníze ve školní praxi (základy účetnictví), organizace akcí pro školu: Volby, Halloween, stánek parlamentu – prodej výrobků na velikonočním a vánočním jarmarku, Karneval, Krtečkova stezka (zápis), Den otevřených dveří, Den země, Den dětí, tvorba školního časopisu – počítačová grafika: místopředsdkyně a grafička (logo, vizitky, odtrhávačky, samolepky, plakáty) školního parlamentu Klaudiva Walachová a její stránky <i>Správné rady⁴⁴⁷</i>
květen	sada školních bankovek pro základní školu (grafický tisk, linoryt)

Příloha C – Tabulka: Průběh výzkumu (teoretická a praktická část).

Teoretická část – metoda zjišťovací:	Praktická část – metoda hodnocení:
rešerše odborné literatury, vyhledávání výtvarných soutěží, výzkum formou pozorování – hospitace ⁴⁴⁸ v projektech v zahraničí, rozhovor, dotazníková šetření, příspěvky na konferencích	článek ve sborníku, příklady a ukázky z praxe, realizace doprovodných programů, odučené hodiny výtvarné výchovy na základních školách či výtvarné dílny v rámci projektu na téma město dětí
<p>Projekt Mini-Plzeň 2015 – město dětí</p> <p>a) Kvalitativní přístup - rozhovor: <i>Rozhovor o výtvarné soutěži v rámci projektu Mini-Plzeň 2015⁴⁴⁹ a tvorba zadání výtvarné soutěže.</i></p> <p>b) Pozorování a fotografování výtvarných aktivit: Mini-Bayreuth, Mini-Regensburg, Mini-Mnichov.</p> <p>c) Rešerše literatury zaměřená na téma město (dětská kresba, náměty pro výuku výtvarné výchovy, soutěže).</p> <p>d) Tvorba didaktických materiálů (pracovních listů a herních karet s</p>	<p>a) Realizace výtvarné soutěže „Peníze – Bankovky“: hodnocení poroty, vernisáž, výherní návrh, výstava, převedení návrhu v počítači do grafické podoby na platné bankovky pro město dětí.</p> <p>b) Po zahraniční návštěvě měst dětí pro účastníky do 15 let krátká evaluace, zhodnocení stanovíšť a písemné zprávy.</p> <p>c) Výtvarné zadání na téma „Město dětí“ pro analýzu kreseb. Hodnocení výtvarného projevu.</p>

⁴⁴⁴ Pracovní pozice *malíř skla a kaligraf/iluminátor – ilustrátor* tvořící listinu s iniciálou a písmem.

⁴⁴⁵ Dostupné z: <http://www.evropanasimaocima.cz/pohlednice/galerie-2015.php>

⁴⁴⁶ Umístění ve II. kategorii – 1. místo: Alžběta Sýkorová, *DDM Praha 9 – Černý Most*. Dostupné z: <http://www.chvalskyzamek.cz/?s=v%C3%BDsledky+v%C3%BDtvary%C3%A9+sout%C4%9B%C5%BE>

⁴⁴⁷ Dostupné z: <http://spravnarada.webnode.cz/>

⁴⁴⁸ JANÍK, Tomáš et. al. *Kvalita (ve) vzdělávání: obsahově zaměřený přístup ke zkoumání a zlepšování výuky*. Brno: Masarykova univerzita, 2013, s. 194–215. ISBN 978-80-210-6349-5.

⁴⁴⁹ MAŠKOVÁ, Jana. *Rozhovor o výtvarné soutěži v rámci projektu Mini-Plzeň 2015*, Kvalitativní přístup v pedagogickém výzkumu, Seminární práce, předmět Praktická metodologie pro učitele 2 (PRAMETU2), garanti předmětu: Mgr. Kateřina Juklová, Ph. D. a Mgr. Markéta Levínská, Ph. D. Hradec Králové 2013.

<p>pracovními rolemi): pro vzdělávací programy <i>Mini-Galerie, Mini-Muzeum, Mini-Divadlo, Mini-Cirkus.</i></p> <p>e) Výzkumný dotazník: Realizace dotazníkové zjištění. Formulář s názvem <i>Výzkumné šetření zaměřené na výtvarné aktivity ve městě dětí Mini-Plzeň 2015.</i>⁴⁵⁰ Dotazník byl určen pro spolupracovníky z projektu.</p>	<p>d) Realizace výtvarných programů: Mini-Institucí. Vyplnění didaktických materiálů a vytvoření uměleckých děl účastníky.</p> <p>e) Výtvarné aktivity v přípravné fázi pro projekt Mini-Plzeň 2015 – město dětí (manufaktura, <i>Virtuální Plzeň, Bavorské dny</i>).</p> <p>f) Realizace výtvarných aktivit v průběhu konání města dětí.</p>
<p>Univerzita Hradec Králové – Pedagogická fakulta – Specifický výzkum <i>Výzkumná analýza možností edukace v oboru výtvarná výchova na památkových objektech v Královéhradeckém kraji</i>⁴⁵¹</p>	<p>25. září 2015 Noc vědců na Univerzitě Hradec Králové – Přijďte si posvítit na vědu! 18.30 – 22.00 učebna A13, příspěvek <i>Edukace v oboru výtvarná výchova na památkových objektech v Královéhradeckém kraji – projekt.</i> (dr. Klára Zářecká).</p>
<p>Dotazník a odpovědi respondentů: formulář <i>Výzkumná analýza možností edukace v oboru výtvarná výchova na objektech v Plzeňském kraji</i>⁴⁵²</p>	<p>Příspěvek na konferenci a ve sborníku: „<i>Proměny edukačního potenciálu a doprovodné programy objektů patřících v minulosti pod klášter Plasy pro žáky základních škol</i>“⁴⁵³</p>
<p>Muzeum a galerie severního Plzeňska v Mariánské Týnici a město dětí 04/2014 Příspěvek na konferenci <i>Mini-Muzeum a město dětí</i>⁴⁵⁴ v Olomouci – <i>Vzdělávací obsah v muzejní edukaci.</i>⁴⁵⁵</p>	<p>Nabídkový katalog pro školy⁴⁵⁶ Výtvarný muzejní kufřík Realizace sobotních výtvarných dílen a doprovodného vzdělávacího edukačního programu „Mini-Muzeum pro děti“ – „Mini-Město v muzeu“</p>
<p>Realizované hodiny výtvarné výchovy na základních školách (zapojení do výtvarných soutěží)</p>	<p>Hodnocení výstupů – výtvarných děl žáků, hodnocení porotou a umístění ve výtvarných soutěžích</p>

⁴⁵⁰ Dostupné

https://docs.google.com/forms/d/1NAmlURBAZtjXGZCFSGYYdTvUm5MoKPkcMkF9IhOLAP8/edit?c=0&w=1&usp=mail_form_link#responses

⁴⁵¹ DOHNAL, Petr, MAŠKOVÁ, Jana, PATKOVÁ, Aneta, ZÁŘECKÁ, Klára, *Výzkumná analýza možností edukace v oboru výtvarná výchova na památkových objektech v Královéhradeckém kraji*, Univerzita v Hradci Králové, Pedagogická fakulta, Specifický výzkum Katedry výtvarné kultury a textilní tvorby 2014–2015, číslo zakázky 2141, číslo pracovní 01530, čin. 1210.

⁴⁵² Konference *Proměny plaského kláštera (1145–2015)*, v termínu 8. – 9. 10. 2015.

⁴⁵³ MAŠKOVÁ, Jana. *Proměny edukačního potenciálu a doprovodné programy objektů patřících v minulosti pod klášter Plasy pro žáky základních škol*, s. 171–184. In: FÁK, Jiří. *Proměny plaského kláštera (1145–2015)*. V Mariánské Týnici: Muzeum a galerie severního Plzeňska, p. o. ve spolupráci s Národním technickým muzeem a Národním památkovým ústavem – Správou kláštera Plasy, 2015. ISBN 978-80-87185-20-9

⁴⁵⁴ Koncepce města dětí a jeho využití v muzejní expozici v Mariánské Týnici.

⁴⁵⁵ DYTRTOVÁ, Kateřina a SLAVÍK, Jan a LUKAVSKÝ, Jindřich. *Hledání tušeného: konceptová analýza přípravného modelu edukačního projektu v Stretti galerii*, s. 105–120. In: ŠOBÁŇOVÁ Petra a kol. *Vzdělávací obsah v muzejní edukaci*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4625-7.

⁴⁵⁶ Nabídkový katalog pro školy pro školní rok 2014/2015 dříve dostupný z: http://www.marianskatynice.cz/index.php?lang=czech&str=pro_skoly

Příloha D - Tabulka: Vlastní práce a její výsledky.⁴⁵⁷

Výsledky	Výstupy
výtvarného zpracování tématu a námětu města ve školním prostředí	příprava na hodiny, výtvarná díla
výtvarné soutěže Peníze – Bankovky pro město dětí	vítězné návrhy, peněžní měna pro hru na dospělé
programů Mini-Institucí a hry v pracovních rolích v oblasti výtvarné výchovy	vyplněné pracovní listy a fotodokumentace z výtvarné akce
rozvoje edukačního potenciálu v Muzeu a galerii severního Plzeňska v Mariánské Týnici	nabídkový katalog pro školy, výtvarný kufřík, pracovní listy, didaktické pomůcky a materiály, rekvizity, programy a výtvarné dílny pro žáky
výtvarné aktivity v řemeslných dílnách ve městě dětí	výtvarná díla, produkty, designové výrobky, objekty, instalace, akce, Mini-Instituce
umění a výtvarné výchovy v rukou dětí ve veřejném prostoru	fotodokumentace (občané města dětí „mezi uměním“), zprávy a záznamy z pozorování
výzkumného šetření zaměřeného na výtvarné aktivity ve městě dětí Mini-Plzeň 2015 ⁴⁵⁸	vyplněné dotazníky
získané odpovědi z dotazníkového šetření prezentované na odborných konferencích	písemné zpracování témat představených na konferencích

Příloha E - Tabulka: Netradiční výtvarné techniky a téma město ve výtvarné výchově

název výtvarné aktivity, námět pro město dětí, téma	postup při tvorbě a výtvarné zadání / výtvarná technika	výtvarné pomůcky, potřeby a materiál
Koláž rušné ulice / Ulice ve městě dětí, výtvarná kultura: „street art“, technika: koláž, vystřihování, lepení, kresba, téma: lidské postavy dětí (obličej, oblečení), v pozadí město	na čtvrtku nalepení vybraného pozadí s tematikou města, vystřihávání a lepení lidských detailů z časopisů (například vystřihnutí vlasů a vytvoření zajímavého tvaru účesu), lepení tvarů oblečení (z látek) a vytvoření lidské postavy, přes průsvitný papír kresba tvaru obličeje a krku, lepení detailů očí, nosu, úst ve tváři dětí ⁴⁵⁹	nůžky, lepidlo, čtvrtka A3, látky, časopisy, obrázky lidí (detaily vlasy, uši, úst, oblečení), a městských částí (ulice, dopravní značky, architektura, zeď, dům, příroda, živý plot), průsvitný papír, černá fixa – centropen
Okna plná barev / Barevné město dětí jako výzdoba pro okna, výtvarná kultura: „window	perokresba města tuší (obdélníky jako vysoké domy, tvary střech, komíny, anténky, okna), otvory do oken odlamovacím nožem, za okna pruhy barevného hedvábného papíru, zezadu	vícebarevné hedvábné papíry, světle modrý barevný papír, pevnější karton, pero, tuš, odlamovací nůž, lepicí

⁴⁵⁷ Tabulka zahrnuje odpovědi na otázky, odkazy na grafy, obrázky, výtvarné práce, tabulky.

⁴⁵⁸ Dostupné

https://docs.google.com/forms/d/1NAmlURBAZtjXGZCFSGYYdTvUm5MoKPkcMkF9IhOLAP8/viewform?c=0&w=1&usp=mail_form_link

⁴⁵⁹ WATTOVÁ, Fiona. *Velká kniha výtvarných nápadů pro šikovné děti. Více než 280 nápadů, jak si vyzkoušet výtvarné prostředky.* Praha: Svojk, 2006, s. 126–127. ISBN 80-7352-283-7.

art“, technika: vyřezávání, kresba, lepení, téma: domy, budovy, okna	přípevnit lepicí páskou, dole světle vlepit modrý papír, finální obrázek umístit na okenní sklo ⁴⁶⁰	páska, nůžky
Plastické panoráma města / Střechy a štítů budov města dětí , výtvarná kultura: koláž, technika: koláž (trojrozměrná), vyřezávání, kresba, lepení, téma: panorama města	tvorba města, domy v několika řadách, nad obdélníky střechy, uvnitř oken (rolety či závěsy, komíny), silnice pod domy, pro zpevnění průsvitná lepicí fólie, odlamovacím nožem vyříznout blok domů a vytvořit panoráma budov, mrakodrapy v poslední řadě nahoře z lesklých papírů ⁴⁶¹	průsvitná lepicí fólie, látky, papíry z časopisů, tenká bílá lepenka, stříbrné a zlaté samolepicí fólie či balicí papír, odlamovací nůž, nůžky
Akvarelové město / Obrysy budov města dětí v kontrastu , výtvarná kultura: nauka o barvách, technika: akvarel – malba, kresba, učivo: teplé a studené barvy	malba obdélníků (nižší domy), různé odstíny teplých barev v popředí, do zadní části obdélníky (mrakodrapy, domy) studených barev, světle modré pozadí, perem a tuší orámujte obrysy budov v popředí (kresba střech, oken, dveří) i v pozadí, spodní část obrázku ulice ⁴⁶²	akvarelové barvy, štětce, čtvrtka A3, kalíšek, pero, tuš, kaligrafické pero
Maskování a stříkání / Město dětí ve tmě , technika: stříkání, vystřihování šablony, tažení lepenky, obtisk, kresba, učivo: práce s šablonou	vytvoření šablony panoramatu města, vystřižené panorama se položí na barevný papír, zubním kartáčkem se rozstříká barva nad šablonou, kresbou se dokončí budovy. Možné je také tažením lepenky vytvoření budov, oken, otisk obdélníkových či čtvercových tvarů na papír. ⁴⁶³	čtvrtky, lepenky a kartony na šablony, barevné papíry, zubní kartáček, tekuté barvy
Inspirováno New York City , výtvarná kultura: <i>The Radiator Building</i> od americké umělkyně Georgie O’Keeffeové, technika: malba, překrývání, učivo: tmavý a světlý odstín	tužkou naskicování obrysů města, namíchání tmavých barev a nanesení na pozadí na plátno, světlé barvy na tmavý podklad, práce odzadu dopředu, přidávání detailu, hladké tahy překrývání, na vrstvu pozadí přidávejte světlejší barvy například okna, dveře, balkony, nápisy, střechy, věže ⁴⁶⁴	plátno, karton, tužka, štětce, kalíšek, paleta, bílý latex, temperové či akrylové barvy, běloba
Silvestr ve městě v noci / Večerní oslava ve městě dětí s ohňostrojem , technika: „gratáž“,	voskovkami rovnoměrná vícebarevná kresba po celé čtvrtce, zaplnění celé plochy, nesmí být vidět prázdné bílé místo, nanášení tuše štetcem (s kapkou jaru) na celou čtvrtku, překrytí	čtvrtka A3, barevné voskovky, černá tuš, štětec, jar, špendlík, špejle nebo hřebík

⁴⁶⁰ WATTOVÁ, 2006, s. 150–151.

⁴⁶¹ WATTOVÁ, 2006, s. 156–157.

⁴⁶² WATTOVÁ, 2006, s. 186–187.

⁴⁶³ WATTOVÁ, Fiona (uspořádaly Amanda Barlowová a Non Figgová): *Knih výtvarných nápadů*. Praha: Svojka 2009, s. 31–32 a další námět na s. 78–79. ISBN 978-80-256-0313-0.

⁴⁶⁴ SCHWAKE, Susan: *Výtvarné dílny pro děti: 52 tvůrčích dobrodružství s kresbou, malbou, potiskem, papírem a smíšenými technikami*, Praha: Slovart, 2014. s. 50–51. ISBN 978-80-7391-883-5.

téma: město ve tmě a ohňostroj	voskovek, po zaschnutí rytí (špendlík, špejle, hřebík) města s ohňostrojem	
Město budoucnosti / Architektura pro děti , výtvarná kultura: Nikolaj Nedbajlov, Město roku 2100, technika: malba a koláž, téma: budoucnost	tužkou naskicování města budoucnosti, plného moderních budov, futuristické architektury, „High-tech“ technologie, vybarvení temperovými či akrylovými barvami, vystřížení tvarů budov podle nákresu a vlepení lesklých papírů například stříbrné věže, okna	čtvrtka A2, obyčejná tužka, guma, temperové a akrylové barvy, včetně stříbrné, metalické, zlaté, červené a další lesklé papíry, lepidlo, nůžky

Příloha F – Tabulka: Přehled zemí a počet měst dětí na celém světě.

Světadíl	Stát	Město	Mini-Muzeum	Počet měst
Evropa	Německo	Mini-Regensburg	Ano	52
		Mini-München	Ano	
Evropa	Rakousko	Mini-Salzburg	Nenalezeno	4
		Kinderstadt Lienz	Ano	
Evropa	Itálie	Mini-Bozen	Nenalezeno	2
		Mini-Altopiano	Nenalezeno	
Evropa	Lucembursko	Mini-Lenster	Nenalezeno	2
		Mini-Hesper	Nenalezeno	
Asie	Japonsko	Mini-Yokohama	Nerozluštěno	27
		Mini-Osaka	Nerozluštěno	
Afrika	Egypt	Mini-Cairo	Nedostupné	1
	Spojené arabské emiráty	Children´s City Dubaj	Není v síti	1

Příloha G – Tabulka: Otázky pro zakladatele města dětí Mini-Mnichov a jeho odpovědi.

Dne 8. 10. 2014 jsem zaslala výzkumné otázky na e-mail,⁴⁶⁵ který byl doručen do schránky pana Grüneisla, který pracuje ve sdružení *Kultur & Spielraum*. Odpovědi mi zaslal dne 7. 11. 2014. Vzájemnou komunikaci v německém jazyce včetně překladu uvádím v tabulce.

Meine Frage über Projekt Spielstadt Mini-München. ⁴⁶⁶
Mein Text: <i>Sehr geehrter Herr Grüneisl, Dieses Jahr 2014 ich besuche mit Gruppe aus Pilsen Ihre Spielstadt Mini-München. Danken. Ich habe ein Praktikum in Kunst Akademie in Mini-München 2014. Ich studiere pädagogisch Fakultät (Kunst und Geschichte) und ich schreibe meine Diplomarbeit über Spielstadt und Kunstpädagogik, Kunst für Kindern. Ich lese: http://www.mini-muenchen.info/index.php?article_id=33 Ich sich auf der Lehrgang vorbereiten (27.9. Pilsen). Ich habe vielen Fragen. Ich bin gerne, wenn wird die Beantwortung meiner Frage oder eine Antwort geben.</i> ⁴⁶⁷
Herr Grüneisl: <i>„Sehr geehrte Johanka Maskova, ihren Fragebogen habe ich erhalten und versuche gerne die einzelnen Fragen zu beantworten, soweit ich ihren Text jeweils verstanden habe. Manchmal konnte ich leider nicht verstehen, was sie eigentlich wissen wollten und mußte die Frage unbeantwortet lassen. Ich benutze ihre Numerierung, so daß sie sehen können, welche Fragen ich nicht verstanden habe und sie können sie mir vielleicht nochmal stellen.“</i> ⁴⁶⁸
Meine Frage: <i>1) Wie ist in Projekt eine Eingliederun und eine Zusammenarbeit mit der Schule?</i> ⁴⁶⁹
Herr Grüneisl: <i>„Eine Zusammenarbeit mit Schulen gab es bisher nicht. Wir haben heuer zum erstmal den Beginn der Spielstadt auf den vorletzten Schultag gelegt, so daß Lehrer die Möglichkeit hatten, mit ihren Klassen die Spielstadt zu besuchen. Dies wurde nur in geringem Umfang genutzt, weil der Schultag in den meisten Schulen schon um 10 oder 11 Uhr beendet wurde und die Lehrer dann Lehrerkonferenzen durchführten. Aber wir haben das Projekt auch schon mit und an Schulen durchgeführt. Und es gibt Schulen, die das Modell der Spielstadt in eigener Regie durchgeführt haben.“</i> ⁴⁷⁰
2) Stattfinden einen bildend Wettbewerb für Schule, Klasse, Gruppe oder Individuum? ⁴⁷¹
Herr Grüneisl: <i>„Wenn ich richtig verstehe, so gibt es das nicht.“</i> ⁴⁷²

⁴⁶⁵ Emailová adresa na pana Grüneisl: gerdgrueneisl@kulturundspielraum.de.

⁴⁶⁶ Překlad německého textu uvádím v poznámce pod čarou.

⁴⁶⁷ Můj text: Vážený pane Grüneisle, tento rok 2014 navštívím se skupinou z Plzně vaše hrací město Mini-Mnichov. Děkuji. Já budu mít praxi v umělecké akademii v Mini-Mnichově 2014. Studuji pedagogickou fakultu (výtvarnou výchovu a dějepis) a píše diplomovou práci o hracím městě a umělecké pedagogice, umění pro děti. Četla jsem článek uveřejněný na webové adrese. Budu také na pracovním setkání dne 27. 9. v Plzni. Mám mnoho otázek a budu ráda, když mi je zodpovíte.

⁴⁶⁸ Vážená Johanko Mašková, Vaše otázky mám přeložené a rád na ně odpovím, nicméně vašemu textu občas nerozumím. Někdy nedokážu porozumět, co chcete vědět, a musím nechat otázky nezodpovězené. Neuvádím jejich čísla, takže uvidíte, které otázky jsem nepochopil, a musíte mi je ještě jednou napsat jinak.

⁴⁶⁹ **Moje otázka:** *Jaké bylo zapojení v projektu a jaká byla spolupráce se školami?*

⁴⁷⁰ Společná práce se školami se moc nekoná. Dnes první začátek hracího města náleží na předposlední školní den, takže učitelé mají možnost, se svou třídou navštívit hrací město. To bude jenom v nepatrném rozsahu, protože školní den v místní škole trvá jen do 10 nebo 11 hodin, učitelé pak přijedou na konferenci. Ale my máme projekt také ještě se školami uspořádat. A to existují školy, model hracího města uspořádají ve vlastní správě.

⁴⁷¹ **Konala se výtvarná soutěž pro školy, třídy či jednotlivce?**

⁴⁷² Jestli správně rozumím, tak zde se nekonala.

3) Was für ein Wettbewerb? (Ich habe gerne bildend Wettbewerb über Handproduktion Zettel und Schild organisieren vor projekt Mini-Pilsen 2015.)⁴⁷³ ??
4) Wer Ware (Handproduktion Zettel und Schild) von Hand herstellen in Mini-München 2014? Kind oder Erwachsene?⁴⁷⁴
Herr Grüneisl: „Es gibt in Mini-München ein Werbestudio mit Buchdruckmaschine, Setzkästen mit Holz- und Bleibuchstaben zum Satzbau. Dort entstehen alle Drucksachen, Werbeplakate und Handzettel.“ ⁴⁷⁵
5) Wann Handproduktion /(Ware (Zettel und Schild) von Hand herstellen) vor öffnen Mini-München oder innerhalb von drei Wochen?⁴⁷⁶
Herr Grüneisl: „Diese Druckerei ist die 3 Wochen geöffnet und in Betrieb.“ ⁴⁷⁷
6) Welcher nicht traditionell kurzzeitig werkstätten in Spielstadt Mini-München stattfinden?⁴⁷⁸ ??
7) Wie viel Ausstellung das Kindern-Kunstwerk und Vernissage sein anordnen in Mini-München 2014?⁴⁷⁹
Herr Grüneisl: „Es wurden 4 Ausstellungen mit den Kindern durchgeführt und durch eine Vernissage durch Kinder eröffnet.“ ⁴⁸⁰
8) Welcher andere Aktion in Kunst Akademie und Werkstatt stattfinden?⁴⁸¹
Herr Grüneisl: „Mobile Umzüge durch die Spielstadt mit den Kunstwerken und einmal pro Woche gab es öffentliche Versteigerungen auf dem Marktplatz oder in der Kunstgalerie.“ ⁴⁸²
9) Welcher bedeutend Kunstwerk werden? Anzahl?⁴⁸³ ??
10) Stattfinden Auktion oder Verkauf Kunstwerk in Mini-München 2014?⁴⁸⁴
Herr Grüneisl: „Siehe oben, entweder bei einer Versteigerung oder die Kunstwerke wurden im Kaufhaus zum Verkauf angeboten.“ ⁴⁸⁵
11) Haben bestand und sehen Akte ein (der Rahmen plan Tätigkeit oder die Unterrichtsmethode über bildend Erziehung)?⁴⁸⁶
Herr Grüneisl: „Die Mitarbeiter sind ausgebildete Kunsterzieher und kennen den Lehrplan der Schule, aber arbeiten mit den Kindern in einem freien Angebot – die Kinder wählen selbst ihre Themen und Methoden, es gibt keinen formalen Unterricht.“ ⁴⁸⁷
12) Was ist in Spielstadt Mini-München über AusBildung-Inhalt: Menschen und welt, Kommunikation und Medium, Architektur und Design, Kunstgeschichte?⁴⁸⁸

⁴⁷³ *Jaká to byla výtvarná soutěž? (Já bych ráda v rámci projektu Mini-Plzeň 2015 organizovala soutěž Výroba cedulí a nápisů.)*

⁴⁷⁴ *Kdo ručně vyráběl a maloval cedule s nápisy v Mini-Mnichově 2014? Děti nebo dospělí?*

⁴⁷⁵ To bylo v Mini-Mnichově v Reklamním studiu s knihtiskařským strojem, „sedavém sýru“ s dřevěnou a olovenou písmenkovou knihou jako například větnou stavbou. Tady vznikly všechny tiskoviny, reklamní plakáty a letáky.

⁴⁷⁶ *Kdy probíhala výroba cedulí s nápisy? Byly cedule vyráběny před otevřením města dětí Mini-Mnichov nebo v průběhu tří týdnů?*

⁴⁷⁷ Tato tiskárna knih je tři týdny otevřena a v provozu.

⁴⁷⁸ *Jaké netradiční krátkodobé výtvarné dílny ve městě dětí Mini-Mnichov 2014 probíhaly?*

⁴⁷⁹ *Kolik celkem výstav uměleckých děl dětí s vernisážemi bylo uspořádáno v Mini-Mnichově 2014?*

⁴⁸⁰ Byly uspořádány čtyři výstavy s dětmi a děti je otevřely vernisážemi.

⁴⁸¹ *Jaké další akce se konaly v rámci výtvarné akademie a výtvarných dílen?*

⁴⁸² Průvod přes hrací město s uměleckými díly a jednou za týden se dalo něco veřejně do dražby pro tržnici nebo uměleckou galerii.

⁴⁸³ *Jaká nejvýznamnější umělecká díla vznikla? Počet?*

⁴⁸⁴ *Konala se aukce či prodej uměleckých děl?*

⁴⁸⁵ Buď vydražení obrazu, nebo umělecká práce budou nabídnuty v nákupní době pro prodejnu.

⁴⁸⁶ *Existuje a je možné nahlédnout do plánu činností, které se týkají výtvarné výchovy?*

⁴⁸⁷ Pracovníci jsou vyškolenými pozorovateli a vychovateli umění a znají učební plány pro školy, ale pracují s dětmi v jejich volném čase – děti zvolí sami jejich téma a metodu, to není žádné formální vyučování.

Herr Grüneisl: „In Mini-München gibt es an vielen Orten und unterschiedlichen Bereichen Angebote für die Kinder: Design-Studio, Mode-Werkstatt, Architekturbüro, Physiklabor, Handwerksbetriebe, uns.“ ⁴⁸⁹
13) Haben Ihren dokument über Kompetenz?⁴⁹⁰ ??
14) Welcher Unterrichtsmethoden, Vergahren, Weg, Lehrweise, Form sind typisch für Spielstadt und Kunst?⁴⁹¹
Herr Grüneisl: „Es gibt keinen formalen Unterricht mit fixierten Methoden, sondern die Angebote ermöglichen es den Kindern zu experimentieren und eigene Ausdrucksformen zu entwickeln.“ ⁴⁹²
15) Welcher Plan über künstlerisch-bildend-kreativ-Aktivität in dieses Jahr für Mini-München 2014 waren?⁴⁹³
Herr Grüneisl: „Ideenliste für unterschiedlichste Arbeitstechniken und Materialien: Ton Modellieren, Malen auf großen Flächen, Gipsplastiken, Bilderproduktion.“ ⁴⁹⁴
16) Wie viel Kunstgegenstand in Spielstadt waren?⁴⁹⁵
Herr Grüneisl: „Es hingen etwa 20 große Bilder in der Spielstadt aus, die bei früheren Aktionen entstanden sind.“ ⁴⁹⁶
17) Haben Sie Mini-Muzeum in Spielstadt?⁴⁹⁷
Herr Grüneisl: „Manchmal ja, da gibt es ein Stadtmuseum, das Kinder nach eigenen Ideen für Ausstellungen ausstatten und dazu eigene Objekte herstellen.“ ⁴⁹⁸
18) Haben Sie Bühnenbild oder Szenographie in Spielstadt?⁴⁹⁹
Herr Grüneisl: „Ja, es gibt immer einen zentralen Platz in der Spielstadt mit einer Bühne für Theateraufführungen. Dazu erstellen die Kinder die Bühnenbilder und Dekorationen, je nach dem Inhalt ihrer selbst entworfenen Stücke.“ ⁵⁰⁰
Ich danke Ihnen für Ihre Bereitschaft. Schön Tag! Mit freundlichen Grüßen Bc. Jana Mašková ⁵⁰¹

⁴⁸⁸ *Co se ve městě dětí Mini-Mnichov týká těchto vzdělávacích obsahů: Člověk a svět, Komunikace a média, Architektura a design, Dějiny umění?*

⁴⁸⁹ V Mini-Mnichově se nachází mnoho místa a rozdílných možností být činný v oblasti umění a nabídek pro děti: „Designové“ studio, Módní dílna, Architektonická kancelář, fyzikální laboratoř, řemeslné dílny a další.

⁴⁹⁰ *Existuje kurikulární dokument pro město dětí, kde jsou uvedeny kompetence např. pro výtvarnou výchovu?*

⁴⁹¹ *Bylo by možné mi vysvětlit vyučovací metody, postup, cestu a způsob vyučování typické pro město dětí v oblasti výtvarné výchovy?*

⁴⁹² Není to žádné formální vyučování se stanovenými metodami, nýbrž nabídka umožňuje dětem experimentovat s vlastními výrazovými formami rozvíjejícími fantazii.

⁴⁹³ *Jaký byl pro letošní rok 2014 plán pro Mini-Mnichov v oblasti tvůrčích, výtvarných a uměleckých aktivit?*

⁴⁹⁴ Soupis nápadů pro různé pracovní techniky a materiály: modelování z hlíny, malování na velké plochy, sádrové plastiky, obrazová tvorba.

⁴⁹⁵ *Kolik celkem výtvarných aktivit bylo ve městě dětí?*

⁴⁹⁶ V hracím městě je vyvěšené zhruba dvacet velkých obrazů, které jako nové dříve vznikly při akcích.

⁴⁹⁷ *Máte ve městě dětí Mini-Muzeum?*

⁴⁹⁸ Někdy se tady hraje na městské muzeum, děti na základě vlastních nápadů vše opatří a zařídí pro výstavu a vyrobí k tomu vlastní objekty.

⁴⁹⁹ *Máte ve městě dětí kulisy a scénografii?*

⁵⁰⁰ Ano, na to si hrají vždy a stále v hracím městě na hlavním ústředním náměstí s jevištěm pro divadelní představení. K tomu děti zřídí a vystaví obrazy, umístí dekorace na pódium, někdy na základě vlastního uvážení navrhnou kusy dřeva/dřevotřískové desky pro kulisy na jeviště.

⁵⁰¹ *Návrh na nové otázky pro možné budoucí dotazování. Probíhala příprava výtvarných děl pro město dětí i ve školách či skupinách dětí ve volnočasových organizacích? Co se vše ve městě dětí během jeho otevření dělo?*

Příloha H – Tabulka: Doprovodné edukační programy ve městě dětí v Mini-Plzni 2015.

Program akcí v oblasti výtvarné výchovy v Mini-Plzni 2015		
Datum a čas konání	Název akce	Stanoviště
Středa, 1. 7. 2015 v 11 hod (do pátku 3. 7.)	Vernisáž výstavy návrhů bankovek pro 1. město dětí Mini-Plzeň 2015	GALERIE AKADEMIE VÝTVARNÉHO UMĚNÍ
Čtvrtek, 2. 7. 2015 od 14 do 15 hod.	Módní přehlídka ve veřejném prostoru	PÓDIUM
Čtvrtek, 2. 7. 2015 od 16 do 17 hod.	Exkurze do fotokomory, ve spolupráci s <i>Animáníi Plzeň</i>	FOTOLAB
Pátek, 3. 7. 2015 od 11 do 12 hod.	Vytvoř si záložku s Radovánkem – enkaustická dílna, ve spolupráci se <i>SVC RADOVÁNEK</i>	ŘEMESLNÉ DÍLNY
Pátek, 3. 7. 2015 od 14 do 15 hod.	Etno den – tematická módní přehlídka za doprovodu hudby ve veřejném prostoru	PÓDIUM
Pondělí, 6. 7. 2015 od 15 do 16 hod.	Knihvazba – dílna výroby knih	ŘEMESLNÉ DÍLNY
Středa, 8. 7. 2015 od 12 do 16 hod.	Den otevřených dveří filmového ateliéru – prohlídka ateliéru, kde se vyrábí iluze a kouzla, spojená s praktickou ukázkou animační techniky „pixilace“. <i>Co je to pixilace?</i> Na to se musíte přijít podívat! Ve spolupráci s <i>Animáníi Plzeň</i>	ATELIÉR ANIMOVANÉHO FILMU
Středa, 8. 7. 2015 od 14 do 15 hod.	Design blok – veřejná výstava produktů z dílen	GALERIE VÝTVARNÉHO UMĚNÍ
Pátek, 10. 7. 2015 od 16 do 17 hod.	Exkurze do fotokomory, ve spolupráci s <i>Animáníi Plzeň</i>	FOTOLAB
Pondělí, 13. 7. 2015 od 15 do 16 hod.	Design blok – veřejná výstava produktů z dílen	GALERIE VÝTVARNÉHO UMĚNÍ
Středa, 15. 7. 2015 od 12 do 16 hod.	Den otevřených dveří filmového ateliéru – prohlídka ateliéru, kde se vyrábí iluze a kouzla, spojená s praktickou ukázkou animační techniky pixilace. <i>Co je to pixilace?</i> Na to se musíte přijít podívat! Ve spolupráci s <i>Animáníi Plzeň</i>	ATELIÉR ANIMOVANÉHO FILMU
Čtvrtek, 16. 7. 2015 od 14 do 16 hod.	Módní přehlídka ve veřejném prostoru	PÓDIUM

Příloha I – Tabulka: Pracovní pozice v řemeslných dílnách v Mini-Plzni 2015.

Pracovní pozice v řemeslných dílnách v Mini-Plzni 2015 ⁵⁰²		
Pracovní pozice	Kdy	Činnost
zaměstnanec sekretariátu	denně	Řídí personální chod dílen, přijímá nové zaměstnance a seznamuje je s chodem stanoviště.
brašnářka/ka	denně	Výroba především měšců, ale i drobných tašek, kapsiček či peněženek z kůže.
dekoratér/ka	denně	Tvorba dekorací rozmanitými technikami – dekorativní výrobky dle aktuální poptávky obchodního domu: mozaika, dekorační stojánky na šperky, malířské úpravy předmětů (plechovky, květináčky, krabice). Výroba drobného zboží pro prodej v rámci trhu a obchodního domu.
		
designér/ka papírových produktů	denně	Navrhuje a vyrábí papírenský sortiment – např. poštovní známky, pohledy, ozdobné dopisní papíry + obálky. Do jeho tvorby spadá ale i výroba a dekorování leporel pro děti, poznámkových kancelářských bločků, „designových“ papírových tašek a sáčků a jiného užitkového či obalového materiálu. Také nárazová tvorba komiksů a plakátů např. pro noviny.
designér/ka zahradnického zboží	denně	Náplní jejich práce je tvorba dekoračních řemeslných produktů pro zahradnictví (na základě přímé reakce na zadanou objednávku).
hodinář/ka	nárazově	Tvorba závěsných hodin.
knihař/ka	denně	Tvorba sešitů a poznámkových bloků pro kancelářské využití a pro prodej v obchodním domě.
konstruktér/ka prostorových objektů	nárazově	Tvorba bankomatu podle požadavků zaměstnanců banky. <i>Jak by měl fungovat? Jak bude technicky vyřešen? Co na něm bude namalováno?</i>
košíkář/ka	denně	Výroba košíků a dekorací technikou „pedigu“.
krejčí/krejčová	denně	Textilní tvorba. Např. tvorba drobných užitných doplňků – kabelky, peněženky; tvorba divadelních kostýmů atd.
květinář/ka a aranžér/ka	nárazově	Výroba umělých květin z recyklovaných materiálů pro další kreativní užití. Aranžování umělých květin z recyklovaných materiálů do dekorací určených pro výzdobu prostor města.
malíř/ka na sklo	nárazově	Malba a dekorování zavařovacích sklenic například květinami, přírodními motivy v uměleckém stylu secese.
manažer/ka	nárazově	Organizuje módní přehlídku. Stará se o mediální

⁵⁰² Tabulka vytvořena překopírováním z organizačního webu. Některé pracovní pozice jsem tam vkládala já, jiné kolegyně. Webové stránky pro vedoucí stanoviště Mini-Plzně 2015, dostupné z: <http://org.miniplzen.eu/group/21#tab84>

módní přehlídka		komunikaci, reklamu a celkový průběh samotné akce. Komunikuje s jednotlivými řemeslníky, s modelkami, s ostatními spřízněnými pracovišti. Může vybírat zboží vhodné pro módní přehlídku.
manažer/ka řemeslných dílen	denně	Produktový manažer by měl aktivně nabízet služby řemeslných dílen ve městě, veřejně prezentovat jejich tvorbu a starat se o reklamu. Přijímá případné zakázky pro tvorbu dílen, komunikuje s obchodním domem atd. Může vybírat zboží vhodné pro módní přehlídku.
model/ka	nárazově	V rámci módní přehlídky prezentuje výrobky řemeslných dílen – např. oděv, šperky a jiné módní doplňky.
šperkař/ka	denně	Šperkař vytváří z rozmanitých materiálů a technik (např. „recyšperk“, „steampunkový“ šperk, korálkový, šitý šperk) design vlastních autorských šperků a drobných módních doplňků (brože, přívěsky), které jsou následně nabídnuty k volnému prodeji v obchodním domě. Může z vlastní iniciativy či společně s ostatními tvůrci pracovat na prezentaci své práce formou módní přehlídky.

tvůrce/tvůrkyně Mini-Muzea	nárazově	Tvorba interiéru a vnitřního vybavení Mini-Muzea, například miniatur, Mini-Nábytku a Mini-Exponátů. Výrobce zhotovuje miniaturní předměty podle různých uměleckých stylů, ale i podle celkového námětu výstavy.
-----------------------------------	-----------------	---

HLEDA' SE
modelka

která má čas ve
čtvrtek 14:00-15:00

modelka nechť
se nahlásí na
sekretariátu řeme
sných dílen (nad
obchodem)

Příloha J – Tabulka: Výrobky z řemeslných dílen - hodiny z ateliéru hodinářství.

Popis závěsných hodin	Stanoviště	Fotografie hodin
pastelkové sluníčko	tiskárna	
z mincí	hotel	
z květů růže a barevného písku	řemeslné dílny	
z tub od barev	výtvarná akademie	
z cedéček a cestovatelských obrázků	fotolab	
obličej robota	robotika	
Chip a Dale	hospoda (kuchyň)	

modré, s ovčí vlnou a obrázky jídla	hospoda (jidelna)	
s mušlemi	informační centrum	
zlaté s makovicemi a drahými kameny	radnice (velvyslanectví – dárek pro němce)	
červeno-modré hodiny s hvězdičkami	matrika / evidence obyvatel	
stříbrné s kovovými komponenty	obchodní dům	
modro-zlaté s kovovými komponenty	radnice	
barevné s mušlemi	kino	
zelenomodré vypadající jako brouček s kytičkami	zahradnictví	
modro-žluto-červené s hvězdičkami	knihovna	
stříbrný budík (stolní hodiny)	banka	
další různé hodiny (12 ks)	pro ostatní stanoviště	

Příloha K – Tabulka: Organizace práce ve městě dětí při výtvarné akci Mini-Muzeum.

Časový harmonogram dne 15. 7. 2015 – úkoly a příprava vernisáže a výstavy	
Čas	Pracovní činnost zaměstnanců Mini-Muzea
10:30	Zaměstnanec poslán pro peníze do sekretariátu, měl za úkol požádat tiskárnu o kopírování letáků a poštu o jejich roznos, také zadat požadavek kvůli občerstvení na vernisáž manažerovi hospody.
11:00	Zajistit kopie vstupenek a pozvánek tak, aby jich byl dostatek.
12:00	Zaměstnanec dílen má za úkol roznést pozvánky a plakátky na vernisáž na radnici.
	
12:30	Domluvit se s radnicí ohledně veřejné akce nazvané vernisáž Mini-Muzea konané v 15:00 hodin ve veřejném prostoru u dílen. Oslovit a zajistit přítomnost redakce a novin, televize a fotografa z fotolabu.
13:00	Zaměstnanci mají za úkol vyplňování katalogu (spočítání exponátů, dopsání nových pozic: asistentka ředitele, umělec, designér, tvůrce cedulí) a domluvu programu. Zajištění hudby z hudební akademie a představení z divadla.
13:30	Příprava proslovu pana ředitele Mini-Muzea. S úřadem práce komunikace ohledně vypsání nových pracovních pozic kustod/kustodka Mini-Muzea a pokladník/pokladní Mini-Muzea.
14:30	Přesun Mini-Muzea do veřejného prostoru, zajištění zábrany v okolí muzea, zakrytí Mini-Muzea látkou, instalace exponátů uvnitř muzea, příprava občerstvení a pokladny se vstupenkami. Zaškolení pokladní a kustodky.
15:00	Vernisáž Mini-Muzeu: improvizální divadlo na téma Galerie, dvě písně od dvou zpěvaček v doprovodu hry na kytaru, proslov ředitele muzea pro návštěvníky, vstup pro zaměstnance Řemeslných dílen zdarma, občerstvení pro první návštěvníky.
	

Příloha L – Tabulka: Popisky k exponátům pro Mini-Muzeum.⁵⁰³

Můj exponát pro Mini-Muzeum	Můj exponát pro Mini-Muzeum
Název exponátu: Stojánek na květiny	Název exponátu: gauč
Jméno tvůrce/dárce: Sabina Pavelková	Jméno tvůrce/dárce: Evička
Pracovní pozice/stanoviště: nábytkář	Pracovní pozice/stanoviště: nábytkář
Popis: červeno-oranžový Materiál: rulička od toaletního papíru, kolečka z kartonu, filc (látkový papír), lepicí pistole Velikost (výška, délka, šířka):	Popis: úžasný gauč s opěradly a podstavcem Materiál: karton, barevný papír, obal na vajíčka, molitan = pěna Velikost (výška, délka, šířka): 14,5 cm
Můj exponát pro Mini-Muzeum	Můj exponát pro Mini-Muzeum
Název exponátu: Hodiny	Název exponátu: Hodiny
Jméno tvůrce/dárce: Linda	Jméno tvůrce/dárce: Sára Herianová
Pracovní pozice/stanoviště: nábytkář	Pracovní pozice/stanoviště:
Popis: 4 hodiny na stole Materiál: karton, ciferníky, písek, kovové součástky Velikost (výška, délka, šířka): 5 cm, 10 cm, 10 cm	Popis: červeno-žluté Materiál: papír, ciferníky, lepidlo Velikost (výška, délka, šířka): v = 4 cm, d = 18 cm, š = 9 cm
Můj exponát pro Mini-Muzeum	Můj exponát pro Mini-Muzeum
Název exponátu: Rot Stuhl	Název exponátu: modrá židle
Jméno tvůrce/dárce: Tobias Dietl	Jméno tvůrce/dárce: Kateřina
Pracovní pozice/stanoviště: nábytkář	Pracovní pozice/stanoviště: nábytkář

⁵⁰³ Přepis z předtištěných herních karet, do kterých děti doplnily informace o sobě i o exponátu.

Popis: rot Materiál: karton, špejle Velikost (výška, délka, šířka): 9 cm, 4,5 cm, 5 cm	Popis: modrá barva Materiál: kartónový vlnivý papír Velikost (výška, délka, šířka): v – 13 cm, d – 8 cm, s – 7,5 cm
Můj exponát pro Mini-Muzeum	Můj exponát pro Mini-Muzeum
Název exponátu: sova	Název exponátu: Lampa
Jméno tvůrce/dárce: Denisa	Jméno tvůrce/dárce: Nela Hubeňáková
Pracovní pozice/stanoviště: nábytkář/hračkářka	Pracovní pozice/stanoviště: umělec
Popis: sovička, která má srdíčka Materiál: rulička, barevný papír Velikost (výška, délka, šířka): 12 cm, 4 cm	Popis: modrobílá Materiál: víčka, špejle Velikost (výška, délka, šířka):
Můj exponát pro Mini-Muzeum	Můj exponát pro Mini-Muzeum
Název exponátu: Záclona	Název exponátu: stojánek na květiny
Jméno tvůrce/dárce: Veronika	Jméno tvůrce/dárce: Evička
Pracovní pozice/stanoviště: nábytkář	Pracovní pozice/stanoviště: nábytkář
Popis: bílé záclony, hnědé závěsy Materiál: Velikost (výška, délka, šířka):	Popis: červeno-oranžové Materiál: rulička od toaletního papíru, filc (látkový papír) Velikost (výška, délka, šířka):
Můj exponát pro Mini-Muzeum	Můj exponát pro Mini-Muzeum
Název exponátu: žlutá židle	Název exponátu: stůl s flíčky
Jméno tvůrce/dárce: Lucie	Jméno tvůrce/dárce: Laura
Pracovní pozice/stanoviště: nábytkář	Pracovní pozice/stanoviště: nábytkář
Popis: žlutá Materiál: karton, papír Velikost (výška, délka, šířka): v = 15 cm, d = 8 cm, š = 9 cm	Popis: stůl má na stole flíčky Materiál: rulička, kartón, papír Velikost (výška, délka, šířka): 10 cm
Můj exponát pro Mini-Muzeum	Můj exponát pro Mini-Muzeum
Název exponátu: křeslo	Název exponátu: tapety
Jméno tvůrce/dárce: Hanec	Jméno tvůrce/dárce: Dominika
Pracovní pozice/stanoviště: nábytkář	Pracovní pozice/stanoviště: konstruktér
Popis: barva modrá a hnědá Materiál: kartón, vlněný papír Velikost (výška, délka, šířka): výška – 15,5 cm, délka – 5 cm, šířka – 8 cm	Popis: lepení obrázků Materiál: papír a lepidlo Velikost (výška, délka, šířka): různé
Můj exponát pro Mini-Muzeum	Můj exponát pro Mini-Muzeum
Název exponátu: Tapety	Název exponátu: Tapety do hodinářství

Jméno tvůrce/dárce: Kamila	Jméno tvůrce/dárce: Sára Herianová
Pracovní pozice/stanoviště: konstruktér	Pracovní pozice/stanoviště:
Popis: Lepení obrázků Materiál: papír Velikost (výška, délka, šířka): různé	Popis: lepení a připevnění hodin na stěnu Materiál: papír, lepidlo Velikost (výška, délka, šířka): různé
Můj exponát pro Mini-Muzeum	Můj exponát pro Mini-Muzeum
Název exponátu: Hodiny	Název exponátu: Hodiny
Jméno tvůrce/dárce: Karolína Kroupová	Jméno tvůrce/dárce: Denisa Polanková
Pracovní pozice/stanoviště: dekorátérka	Pracovní pozice/stanoviště: nábytkář
Popis: stříbrno-modré Materiál: krepový papír atd. Velikost (výška, délka, šířka):	Popis: nádherné hodiny Materiál: podstavec, kov, kameny, třpytky Velikost (výška, délka, šířka): 4 cm, 14 cm
Můj exponát pro Mini-Muzeum	Můj exponát pro Mini-Muzeum
Název exponátu: Motýl	Název exponátu: Drátek
Jméno tvůrce/dárce: Laura	Jméno tvůrce/dárce: Laura
Pracovní pozice/stanoviště: hračkářka	Pracovní pozice/stanoviště: hračkář
Popis: má fialovou barvu Materiál: plyšové drátky Velikost (výška, délka, šířka): 13 cm	Popis: Je růžový a má modré oči Materiál: drátek Velikost (výška, délka, šířka): 13 cm
Můj exponát pro Mini-Muzeum	Můj exponát pro Mini-Muzeum
Název exponátu: stůl	Název exponátu: skříň
Jméno tvůrce/dárce: Kateřina Kloboučnicková	Jméno tvůrce/dárce: Radek Brada
Pracovní pozice/stanoviště: Řemeslné dílny	Pracovní pozice/stanoviště:
Popis: má nožku, na které stojí, je žlutá a desku má modrou Materiál: karton a rulička od záchodu Velikost (výška, délka, šířka): výška = 3,5 cm, délka = 10 cm, šířka = 11 cm	Popis: dřevěná skříň Materiál: karton Velikost (výška, délka, šířka): 12 cm, 8,5 cm, 8 cm
Můj exponát pro Mini-Muzeum	Můj exponát pro Mini-Muzeum
Název exponátu: Postýlka, rohožka (kobereček)	Název exponátu: Plakát
Jméno tvůrce/dárce: Klaudie Marxová	Jméno tvůrce/dárce: Alena Bursová
Pracovní pozice/stanoviště: konstruktérka	Pracovní pozice/stanoviště: dekorátérka
Popis: Materiál: třpytky, látka, kamínky, karton, polystyren, lepidlo, tavicí pistole Velikost (výška, délka, šířka): 5 cm, 15 cm, 14 cm	Popis: lepení obrázků na papír a psaní Materiál: papír a fixy Velikost (výška, délka, šířka):

Můj exponát pro Mini-Muzeum	Můj exponát pro Mini-Muzeum
Název exponátu: raketoplán	Název exponátu: plakát
Jméno tvůrce/dárce: Markéta Pytelková	Jméno tvůrce/dárce: Sára Vápeníková
Pracovní pozice/stanoviště: konstruktér	Pracovní pozice/stanoviště: dekorátérka
Popis: červeno-oranžový raketoplán Materiál: karton, papír, plastová víčka Velikost (výška, délka, šířka): 27, 12, 15	Popis: lepení obrázků na papír a psaní Materiál: papír a fixy Velikost (výška, délka, šířka):
Můj exponát pro Mini-Muzeum	Můj exponát pro Mini-Muzeum
Název exponátu: lavička	Název exponátu: stoleček pro květinu
Jméno tvůrce/dárce: Eliška Čiháková	Jméno tvůrce/dárce: Eliška Okrouhlá
Pracovní pozice/stanoviště: nábytkářství	Pracovní pozice/stanoviště: dekorátérka
Popis: zeleno-žlutá Materiál: papír, špejle Velikost (výška, délka, šířka):	Popis: zelený stůl s květinou Materiál: papír Velikost (výška, délka, šířka):
Můj exponát pro Mini-Muzeum	Můj exponát pro Mini-Muzeum
Název exponátu: Vesmírný objekt	Název exponátu: Auto
Jméno tvůrce/dárce: Pavel Chládek	Jméno tvůrce/dárce: Samuel Bárta
Pracovní pozice/stanoviště: Řemeslné dílny	Pracovní pozice/stanoviště: konstruktér
Popis: Materiál: kov, plast Velikost (výška, délka, šířka): 1 cm, 8,5 cm, 8,5 cm	Popis: zelené, červené, modré Materiál: karton, papír, plast Velikost (výška, délka, šířka):

Příloha M – Tabulka: Souvislá praxe a výuka výtvarné výchovy na gymnáziu v Plasích.

Název výtvarné aktivity, čas, věk	Téma, námět a formát	Výtvarná technika a zadání	Cíl aktivity	Výtvarná kultura, hodnocení, vazba na RVP, učební osnovy, průřezová témata a mezipředmětové vztahy
Sada peněz pro výtvarnou soutěž, 90 minut, 2.A	Volné téma a námět, sada 7 bankovek (čtvrtka, soutěžní formát)	kresba černou fixou	Navrhnout sadu 7 bankovek pro výtvarnou soutěž.	Výtvarná kultura / teorie: Grafika, Typografie, Písmo ve VV, ilustrace, Notafilie, Numismatika, Obrazová inspirace: Kniha Historie papírových platidel (Bankovky od Alfonse Muchy, Maxe Švabinského), Inspirace dětskou kulturou a Plzní (portréty slavných osob, architektura, kultura a umělecká díla), Závěrečné
Velká bankovka pro občany Mini-Plzně, 90 minut, 3.A	Město Plzeň pro děti (tramvaj, děti, zvířata), 1 bankovka (čtvrtka, formát)	podmalba pastelem, kresba obyčejnou tužkou, fixy a pastelky, barevné tuše	Nakreslit 1 bankovku pro výzdobu třídy.	

	polovina A2)			hodnocení: náležitosti
Barevná bankovka o městě dětí, 90 minut, 3.A	Město dětí, kresba 1 bankovky (čtvrťka, formát 1/3 A4)	kresba barevnými fixy	Nakreslit 1 bankovku v barevném provedení.	bankovky (čitelnost - částka / číslice, název měny, ilustrace, kdo peníze vydává), Učební osnovy předmětu: Učivo pro třídu 2.A: Uspořádání prvků v ploše, Osobnost a svět kolem, Historie, vznik písma, užití, Hry s písmem, Užití – reklama, poutač, tajné
Vytisknutá bankovka pro město dětí, 90 minut, 4.A	Písmo ve VV, 1 návrh bankovky (papír, lino, soutěžní formát)	grafický linoryt – tisk černou barvou	Vytisknout 1 černo bílou bankovku.	písmo. Průřezové téma: Dějepis. Učivo pro třídy 3.A a 4.A: Výrazové prostředky pro grafickou tvorbu (využití ve volné tvorbě, užití grafice), poutače, razítka, monogram, pozvánka, iniciála – důraz na srozumitelnost, kompozici symbolů, fotografie, práce s tiskem, Průřezová témata: EV Vztah člověka k prostředí – životní styl, Zeměpis, Dějepis, Český jazyk
Moderní elektronická bankovka pro město, 45 minut, 3.A	1 zpracování bankovky na počítači (libovolný ve tvaru bankovky)	počítačová grafika, program Malování na počítači	Navrhnout 1 bankovku v počítačovém programu.	
Piktogramy pro město dětí, 90 minut, 6.A	nabídka sdělení pro piktogramy města dětí: povolení, nařízení, zákaz činností, výstražné (1 čtvrťka A4)	kresba tužkou, malba temperou, pracovní list o grafických znacích, brainstorming	Namalovat 1 značku pro město dětí.	Výtvarná kultura / teorie: Co je to piktogram? Inspirativní podněty ke zpracování: Obrazová ukázka dopravních prostředků (jízda na jednokolce, na kolečkových bruslích, na koloběžce, na skateboardu) a fotografií z města dětí. Hodnocení: Je značka pro děti srozumitelná?
Písmena a nápis pro město dětí, 90 minut, 2.A	Písmo ve VV, nápis <i>Welcome Danish friends</i> (čtvrťka, formát A4)	kresba pastelkou, pozadí malba temperou	Připravit výzdobu školy – vítání studentů z Dánska. Vytvořit 1 písmeno pro nástěnku.	Výtvarná kultura / teorie: Promítání Power-Pointové prezentace <i>Nápisy ve městě dětí</i> , inspirace nadpisem z písmen velvyslanectví a z dalších stanišť města dětí. Učební osnovy předmětu: Učivo pro třídu 2.A:

				Uspořádání prvků v ploše, Osobnost a svět kolem, Historie, vznik písma, užití, Hry s písmem, Užití – reklama, poutač, tajné písmo. Průřezové téma: Dějepis.
Písmena a nápis pro město dětí, 90 minut, 4.A (návštěva výstavy 45 min.)	Ilustrace pohádky <i>Malá mořská víla</i> do písmene, nápis <i>We love fairy tales</i> , Nástěnka na téma: <i>Danish literature</i> (čtvrťka, formát ½ A4)	Kresba obyčejnou tužkou, pastelkami, suchým pastelem, fixy, černou tuší, zadání: četba pohádky, obrazová ukázka iniciál s ilustrací k pohádkám	Vytvořit jedno písmeno pro nástěnku.	Výtvarná kultura / teorie: Český jazyk – literatura, dánský spisovatel Hans Christian Andersen, napsal pohádky (<i>Fairy tales: The Little Mermaid</i>), písmo ve VV (písmařská osnova, typy písma, iniciála). Učební osnovy pro třídu 4.A: Iniciála, Poutače. Průřezová témata: Dějepis, český jazyk.
Cedule názvů budov a ulic města a vlastní nápis pro město dětí, 90 minut, 1.A (výuka ve dvou skupinách, návštěva výstavy 60 min.)	Město dětí a nápisy na budovách, částech města, názvy ulic, dětská kultura (čtvrťka formát ¼ A4)	Obyčejná tužka, barevné fixy, pastelky, otázka: <i>Jak by se měla jmenovat ulice nebo název budovy ve městě dětí nazvaném Mini-Plzeň?</i>	Napsat krasopisně 1 nápis na čtvrtku. Vytvořit polečnou mind-mapu okolo náměstí – pohled na město.	Výtvarná kultura / teorie: Písmo ve VV, inspirace nápisy z města dětí, cedule z muzea, Hodnocení: „palcování“ od žáků (palec nahoru – jsem spokojen, palec dolů – nebyl jsem spokojen). Učební osnovy předmětu: Učivo pro třídu 1.A: Uspořádání prvků v ploše, Osobnost a svět kolem, Historie, vznik písma, užití, Hry s písmem, Užití – reklama, poutač, tajné písmo. Průřezové téma: Dějepis.

Příloha N – Tabulka: Výtvarné práce vytvořené žáky během souvislé praxe v Plasích.

Název výtvarné hodiny	Výstupy - fotografie výtvarných děl žáků
Sada peněz pro soutěž	

<p>Velká bankovka pro občany Mini-Plzně</p>		
<p>Barevná bankovka o městě</p>		
<p>Elektronická bankovka</p>		
<p>Piktogramy pro město dětí (všechna díla a dopravní značka – zastávka tramvaje)</p>		
<p>Písmena a nápis (nástěnka a detail)</p>		
<p>Písmena a nápis (nástěnka a detail)</p>		

Cedule názvů budov a ulic (ukázka muzejního exponátu – název budovy ve škole)		
---	---	---

Příloha O – Dotazník: Výzkumné šetření zaměřené na výtvarné aktivity ve městě dětí – Mini-Plzeň 2015.

1. *Na jakém stanovišti jste pracovali?*
2. *Jaké výtvarné aktivity jste dětem nabízeli?*
3. *Co děti vytvořily za výtvarné počiny (umělecká díla, náměty, témata, výstupy z činností, názvy výstav, filmů atd.)?*
4. *Jaké výtvarné potřeby a materiál jste měli na stanovišti k dispozici?*
5. *S kterým stanovištěm jste v rámci zakázek ve městě dětí spolupracovali?*
6. *Která výtvarná aktivita na vašem stanovišti děti nejvíce bavila?*
7. *Kam byste výtvarné aktivity zařadili v oblasti výtvarné výchovy?*
Na výběr: řemeslo, fotografie, malířství, kresba, sochařství, fotografie, grafika, film a animace, architektura, jiné:
8. *Jaký je váš vztah k výtvarné výchově a k edukaci žáků? (např. zaměstnání – lektor kreslení, pracovník domu dětí, pedagog, fotograf, umělec, architekt... atd.)*
9. *Uveďte jeden významný, netradiční a originální výtvarný počin, kterým děti obohatily veřejný prostor města dětí?*
10. *Za jaké ceny a částky v MPK (Mini-Plzeňská-koruna) se prodávaly vaše služby či díla (ceník stanoviště)?*
11. *Co byste rádi nového a inovativního dětem v oblasti výtvarné výchovy nabídli v příštím ročníku Mini-Plzně?*
12. *Děkuji za váš čas a vyplnění dotazníku. Nevadí vám případná citace v odborném textu o vašem stanovišti? Nevadí/Vadí/Jiné:*
13. *Pokud chcete, uveďte vaše jméno, jinak bude vaše odpověď anonymní.*

Příloha P – Dotazník Mini-Muzeum pro účastníky přednášky na univerzitě.

Anonymní – pohlaví: muž / žena, věk:

Otázky:

1. *Kde jste pracovali ve městě dětí?*
2. *Myslíte si, že by Mini-Muzeum mělo být součástí města dětí? Ano / ne.*
3. *Jaké by mělo být podle vás spektrum nabídky programů ve městě dětí? Vyberte: putovní výstavy, programy pro kluby, slavnosti, promítání filmů, divadelní představení, soutěže, koncerty, jarmarky, besídky, Napište další nápady:*
4. *Kolik dětských zaměstnanců je potřeba, aby pracovalo v Mini-Muzeu?*
5. *Podtrhněte nebo zakroužkujte, které pracovní role znáte a víte, o jakou práci se jedná? Zřizovatel dětského muzea, Ředitel muzea, Kurátor sbírek, Historik dějin umění, Architekt, Správce sbírek, Instalační pracovník, Restaurátor, Konzervátor, Umělec (malíř, sochař, grafik), Designér (nábytku, vitrín, věcí), Designér interiéru, Knihovník, Archivář, Řemeslník, Dokumentační pracovník muzea, Lektor umění, Animátor, Muzejní pedagog neboli edukační pracovník muzea, Technik, Kustod, Sběratel, nápady na další zaměstnání:*
6. *Z jakých oblastí vybrat muzejní exponáty? Podtrhněte nebo zakroužkujte: dějiny, příroda, umělecká řemesla, umění, technika, jiná oblast:*

7. *Co vše máte doma a můžete do muzea darovat jako exponát?*
8. *Z kterých oblastí jsou podle tebe vhodná témata výstav? Výtvarné umění, historie, dětská kultura, povolání, dějiny umění, lidské tělo, přírodní vědy, technika, jiná oblast:*
9. *Napadá Vás vlastní téma nebo název výstavy? Moje téma výstavy:*
10. *Jakou navrhuješ velikost výstavních ploch Mini-Muzea ve městě dětí? Plocha cca ..... m²*
11. *Počet výstavních síní: ..... Další prostory v expozici: Vyberte: tvůrčí dílny, učebny, prostory pro odpočinek, můj nápad:*
12. *Co vše umístíš? Vyberte: židle, pohovky, matrace, polštáře, čtenářský koutek, další:*
13. *Prostory v Mini-Muzeu mimo expozice a výstavy: Podtrhněte, co by bylo možné zařadit: Muzejní obchod (prodejna suvenýrů, knih), kavárna, restaurace, bufet, knihovna, prostory pro tvůrčí práci (ateliér, pracovna ředitele, konferenční sál), depozitář, virtuální muzeum s obrázky dětí, další možnosti:*
14. *Jakou částku navrhujete jako vstupné?*
15. *Co by mělo za akce nabízet Mini-Muzeum? Vyberte: Prohlídky s průvodcem, workshopy, kurzy, programy, další aktivity:*
16. *Které doprovodné informace a materiály by mělo Mini-Muzeum nabízet? Podtrhněte: Přehledové velké texty, velké fotografie, názorné tabule, promítání diapozitivů, videopořady, počítače, interaktivní systémy, audiopořady, filmy, písemné grafické listy k prohlídce, krátký písemný průvodce, zvukový průvodce, dětský katalog, pracovní aktivizující dětský katalog, pracovní listy, listy pro pozorování a výzkum, hry v muzeu, mobilní média (didaktický muzejní kufr, muzejní autobus), jiné:*
17. *Jaké další akce v Mini-Muzeu by se měly konat? Vyber: přednášky, kulturní programy, soutěže, programy v expozici, interaktivní výstavy, tvůrčí dílny, komponované programy, setkání s umělci, různé prezentace, akce pro sponzory, odborné semináře, Vlastní výstava jednoho dítěte, tematická herna, správa a prohlídky depozitářů, kontakt s exponáty, replikami a napodobeninami, jiné aktivity:*
18. *Co vše v Mini-Muzeu může vznikat? Pozvánky, časopis, noviny, plakáty, prospekty, diplomy, zprávy, písemný průvodce, pracovní listy, hry ve městě, dětský katalog, hrací karty, Badatelský řád, další možnosti:*

Příloha Q – Dotazník: Výzkumná analýza možností edukace v oboru výtvarná výchova na objektech v Plzeňském kraji.

1. *Identifikace – název objektu: *⁵⁰⁴*
2. *Patřil objekt v minulosti pod správu Kláštera Plasy? **
  - Ano
  - Ne
  - Nevím
3. *Kdy byl objekt součástí (areálu, majetkem) Kláštera Plasy?*
4. *Sepište stručně, jak se v rámci historie proměnila edukace pro školy na objektu?*
5. *Má objekt vzdělávací aktivity pro školy? **
  - Ano
  - Ne
6. *Kde má zveřejněnou nabídku pro školy?*
  - Webové stránky

---

⁵⁰⁴ *Povinné pole.

- Pokladna objektu
  - Inzerce
  - Letáky
  - Plakáty
  - Katalog školních výletů pro školy
  - Jiné:
7. *Rozesílá objekt školám prostřednictvím emailu nabídku edukace?*
- a. Ano
  - b. Ne
  - c. Nevím
8. *Má objekt nabídkový katalog pro školy?*
- a. Ano
  - b. Ne
  - c. Nevím
9. *Jaké typy edukace může objekt školám v současné době nabídnout? **
- a. komentovaná prohlídka průvodce se zaměřením na dětskou skupinu
  - b. animační program
  - c. vzdělávací program pro školu
  - d. výtvarná dílna/ateliér
  - e. výtvarná soutěž
  - f. hraná/divadelní prohlídka
  - g. práce s didaktickými materiály
  - h. práce s pracovním listem, průvodcem pro děti
  - i. práce s didaktickými pomůcky a potřebami (výtvarný kufřík)
  - j. koncert
  - k. divadelní představení
  - l. Jiné:
10. *O jaký typ edukace na objektu mají školy největší zájem?*
11. *Zaměřuje objekt nabízené vzdělávací aktivity na konkrétní věkové kategorie?*
- a. Ano
  - b. Ne
  - c. Nevím
12. *Pokud ano, na jaké věkové kategorie se objekt zaměřuje?*
- a. MŠ
  - b. 1. stupeň ZŠ
  - c. 2. stupeň ZŠ
  - d. SŠ
  - e. VŠ
  - f. Dospělí
  - g. Jiné:

13. *Jaká je vaše pracovní pozice? **

- a. Správce objektu
- b. Zaměstnanec objektu
- c. Edukační pracovník objektu (průvodce, lektor programů pro školy)
- d. Ředitel školy
- e. Pedagogický pracovník
- f. Učitel výtvarné výchovy
- g. Vědecký pracovník
- h. Jiné:

14. *Otázka pro pedagogické pracovníky: Jaký je název školy, kde pracujete?*

15. *Otázka pro pedagogické pracovníky: Kolikrát jste ve školním roce 2014/2015 objekt s žáky navštívili?*

16. *Otázka pro zaměstnance objektu: Kolik školních skupin/žáků Vás navštívilo v roce 2013, 2014 a 2015?*

17. *Otázka pro zaměstnance objektu: Uvedte prosím v procentech, jaký je podíl škol na celkové návštěvnosti vašeho objektu?:*

18. *Otázka pro zaměstnance objektu: Kolik škol váš objekt navštívilo? Uvedte příklady škol, o které se jednalo.*

19. *Vyberte o jaké typy akcí mezi školou a objektem se jednalo?*

- a. program pro školní výlet
- b. odborná exkurze
- c. projekt se školou
- d. výstava žakovských prací
- e. pedagogická dílna/konference/seminář pro učitele
- f. materiály pro školy a učitele
- g. zapojení do výtvarné soutěže
- h. výtvarná dílna
- i. řetězové provádění (žák v roli průvodce)
- j. Jiné:

20. *Otázka pro pedagogy účastníci se edukačních aktivit na vybraném objektu: Napište stručně vaše osobní hodnocení edukace na objektu, které edukační aktivity a s jakou věkovou kategorií a počtem žáků jste se zúčastnili, jaká byla pozitiva a negativa edukace na objektu, co navrhuje zlepšit, změnit a proměnit?*

21. *Napište nejzajímavější realizované edukační aktivity pro školy pořádané objektem ve školním roce 2013/2014 a 2014/2015?*

22. *Otázka pro zaměstnance objektu: Kolik aktivit jste pro školy realizovali ve školním roce 2013/2014 a 2014/2015?*

23. *Má objekt k dispozici zaměstnanec, který se věnuje edukaci dětí a mládeže?*

- a. Ano
- b. Ne
- c. Nevím

24. *Má tento zaměstnanec objektu pedagogické vzdělání?*

- a. Ano

- b. Ne
- c. Nevím
25. *Spolupracujete s nějakou školou/objektem souvisle a dlouhodobě?*
- a. Ano
- b. Ne
26. *O který typ spolupráce mezi objektem a školou (aktivity, dlouhodobější projekt) se jednalo?*
27. *Otázka pro zaměstnance objektu: Jaké zpětné vazby, hodnocení, evaluace má objekt po realizaci edukačních aktivit od žáků a učitelů?*
28. *Byl objekt součástí nebo organizátorem výtvarné soutěže/výstavy?*
- a. Ano
- b. Ne
29. *Pokud ano, napište o kterou soutěž/výstavu se jednalo?*
30. *Má objekt místnost či prostory (vybavené stoly a židlemi, polštářky na sezení, s možností promítání, výtvarného tvoření – ateliér) pro edukační aktivity přizpůsobené návštěvám z řad škol?*
- a. Ano
- b. Ne
- c. Jiné:
31. *Jaké má objekt k dispozici didaktické materiály a pomůcky? **
- a. pracovní listy
- b. průvodce po objektu pro děti
- c. průvodce po objektu pro školní třídu/učitele
- d. kufřík s didaktickými pomůcky
- e. výtvarné potřeby
- f. interaktivní a multimediální vybavení
- g. koutek pro děti a tvoření (omalovánky, pastelky)
- h. herní prvky (obálky s hrami, úkoly, kartami)
- i. vybavení ateliéru (polštáře na sezení, desky na psaní, psací potřeby atd.)
- j. Jiné:
32. *Otázka pro zaměstnance objektu: Jaké nové didaktické pomůcky, potřeby a materiály plánujete školám v budoucnosti nabídnout?*
33. *Otázka pro pedagogické pracovníky: Jaké nové didaktické pomůcky, potřeby a materiály byste jako pedagog při edukaci v rámci činnosti objektu uvítali?*
34. *V jakých aktivitách spatřujete největší edukační potenciál v rámci edukace objektu se zaměřením na školní skupinu?*
35. *Otázka pro zaměstnance objektu: Jaké nové edukační aktivity plánujete v budoucnosti realizovat?*
36. *Otázka pro pedagogické pracovníky: Jaké nové edukační aktivity byste navrhli objektu, aby je v budoucnosti pro školu realizoval?*
37. *Zde je prostor pro vaše připomínky, náměty, či postřehy, které by mohly napomoci výzkumné analýze určené pro příspěvek s názvem: Proměny edukačního potenciálu a doprovodné programy objektů patřících v minulosti pod klášter Plasy pro žáky*

základních škol, určeného pro konferenci Proměny plaského kláštera (1145–2015), Termín: 8. – 9. října 2015, Místo konání: Plasy):

38. Zatrhněte prosím, že s odesláním vašich odpovědí souhlasíte se zveřejněním získaných informací na vědecké konferenci, v příspěvku či v diplomové práci autorky dotazníkového šetření - Bc. Jany Maškové. *

- a. Ano, souhlasím s uveřejněním - jména, profese a názvu objektu/školy
- b. Ano, souhlasím s uveřejněním - anonymně bez uvedení jména autora odpovědi
- c. Ano, souhlasím s uveřejněním - žádám o zaslání výsledků dotazníkového šetření na email
- d. Ano, souhlasím s uveřejněním - po mém odsouhlasení příspěvku na základě elektronické komunikace

Děkuji moc za váš čas a vyplnění dotazníku. Zde můžete uvést vaše jméno a emailovou adresu:

Příloha R – Tabulka: Průběžná praxe na základních školách v Hradci Králové.

Přípravy na vyučovací hodinu a fotodokumentace (Příloha CD).

Praxe na základních školách v Hradci Králové – název aktivity:	Téma, námět a výtvarná technika, věková kategorie a čas	Cíl aktivity	Vazba na RVP, průřezová témata a mezipředmětové vztahy	Fotodokumentace (ukázka výtvarného díla)
<i>Základní škola Štefánikova Hradec Králové, ulice Štefánikova 566, 500 11 Hradec Králové – Město</i>	Veřejný prostor – Město očima dětí (5 budov), kresba fixami / kresba voskovkou kolorování vododovkami, sedmý ročník (třídy 7. A a 7. C), 2 vyučovací hodiny (1,5 hod.)	Rozvíjet u dětí slovní a vizuální zásobu na téma město. Učit žáky rozhodovat o městském plánu (hra).	Svět okolo nás – Zeměpis (EV – Životní prostředí), Občanská výchova, Český jazyk	
<i>Základní škola, Hradec Králové, tř. SNP 694, Hradec Králové 3, 500 03 – Kupkovo Mini-Muzeum</i>	Inspirace dílem Kupky: abstrakce, orfismus – hudba, akční kresba/malba podle hudby a dokončení děl Kupky, 9.B, 2 vyučovací hodiny (1,5 hod.)	Učit žáky zaznamenávat pohyb, rytmy, hudební skladbu. Postavit Mini-Muzeum Františka Kupky.	Výtvarná kultura – o barvách, abstrakce, umělec František Kupka, Dějepis, Hudební výchova	

Komiks o životě ve městě a ve škole	Občanem ve městě – cesta městem, já ve škole, občané města, návštěva institucí, kresba obrázkového příběhu, 9.A, 2 vyučovací hodiny (1,5 hod.)	Učit žáky vytvářet komiks. Rozvíjet u žáků schopnost formulovat dialogy postav. Učit žáky vizuálně vyjádřit příběh o občanech ve městě.	Výtvarná kultura – komiks (Věda, vědci, vynálezci z Plzně), Dějepis (Výročí školy), Český jazyk	
Kubistické Mini-Muzeum s výstavou nábytku (židlí)	Kubismus – architektura, malířství, řemeslo – nábytek, prostorová tvorba – práce s kartonem, 9.B, 2 vyučovací hodiny (1,5 hod.)	Předávat žákům informace o dílech kubistických umělců. Učit žáky vytvářet exponát (židle) a pochopit fungování instituce muzea.	Výtvarná kultura – kubismus, regionální umělci, Dějepis, Český jazyk	
Futuristické město plné „high-tech“ architektury	Futurismus – město, architektura, prostorová tvorba makety – lepení, stříhání, stavění, 9.A, 2 vyučovací hodiny (1,5 hod.), 3 pracovní skupiny	Učit žáky pracovat v týmu při tvorbě prostorové makety města a architektonických budov v moderním směru. Vést žáky k otevřené komunikaci.	Výtvarná kultura – futurismus, dějiny architektury, Dějepis, Zeměpis	

Příloha S – Tabulka: Výtvarný program a dílny v Muzeu a galerii severního Plzeňska v Mariánské Týnici.

Přípravy na doprovodné programy (pracovní listy) a fotodokumentace (herní rekvizity, kostým, obálky s kartami) obsahuje Příloha CD.

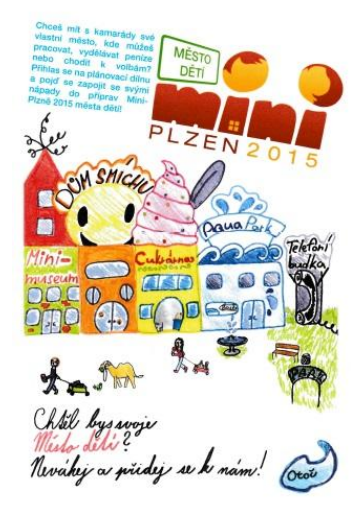
Muzeum a galerie severního Plzeňska v Mariánské Týnici a město dětí - název aktivity:	Téma, námět a výtvarná technika	Věková kategorie / čas / počet žáků	Cíl aktivity, vazba na RVP, průřezová témata a mezipředmětové vztahy
Sobotní	Peníze, bankovka,	Věk 3–18 let.	Učit účastníky výtvarných

výtvarné dílny – Mini-Muzejní pokladnice, Iluminátorské skriptorium	linoryt, grafický tisk, kaligrafie, podpis, iniciála, psaní redisperem, kresba tuší, výroba pečetě	Konání dílny od 14 do 18 hodin. Počet účastníků včetně jejich jmen na listině (příloha CD).	technikám. Dějiny umění, Dějepis, Svět kolem nás, Český jazyk
Sobotní výtvarné dílny – Santiniho Mini-Stavba, Marina Mariina klenotnice, Padělatelská dílna	Architektura – Stavba inspirovaná Santinim, prostorová tvorba, Šperk – Marie, Co sluší mamince?, práce s drátem a korálky, Peníze a kaligrafie, bankovka a padělání exponátů rukopisů, grafika (rytí, tisk), písmo (psaní) a ilustrace (kresba)	Věk 3–18 let. Konání dílny od 14 do 18 hodin. Počet účastníků včetně jejich jmen na listině (příloha CD).	Učit účastníky vytvářet výtvarná díla inspirovaná muzejní institucí (napodobení architektury, výroba šperku inspirované Marií, padělání exponátů) Výtvarná kultura – exponáty z muzea, Dějiny umění, Dějepis, Zeměpis
Program pro školu 12. 6. 2015 – Mini-Město plné řemesel v muzeu, tvorba průvodce	Téma a námět podle pracovních pozic, rukodělná výroba jako při sobotních dílnách	pro 3. třídu ZŠ Třemošná	Učit žáky výtvarně pracovat v muzeu kvůli finanční odměně (peníze, které si samy vytisknou). Pracovní listy (Architektura, Malířství, Řemeslo, Knižní malba, Sochařství, Lidové umění), Dějepis, Zeměpis

Příloha T – Tabulka: Výuka výtvarného kroužku v Domě dětí a mládeže Praha 9 – Černý Most.

Fotodokumentace (výtvarná díla, nástěnky) a pracovní listy (Příloha CD).

Dům dětí a mládeže Praha 9 – Černý Most – název aktivity:	Téma, námět a výtvarná technika, věková kategorie / čas / počet žáků	Inspirace výtvarnou kulturou projektu nebo edukační přínos pro projekt Mini-Plzeň 2015	Cíl aktivity	Fotodokumentace (ukázka výtvarného díla)
Test kresby města – <i>Jak bude vypadat architektura a plán města pro děti v budoucnosti?</i>	Město – netradiční architektura budoucnosti ve městě pro děti, kresba voskovkami a kolorování vodovými barvami, formát A3, 2 vyučovací hodiny (1,5 hod.), celkem šest žáků.	Ukázka městských plánů Mini-městeček. Možnost využít nápady při plánovacích dílnách, například pro uveřejnění na skupině projektu (Facebook).	Analyzovat výtvarný projev žáků na téma: <i>Jak bude město dětí vypadat v budoucnu? Zjistit, jak děti vidí město.</i>	 <p>Uprostřed je aréna ovečky Shaun, hlediště pro diváky, plavecký areál ve tvaru mořského koníka, jurský park, opičí lezecké aktivity, vedle strašidelný dům ve tvaru ducha, sportovní hřiště s kulatým fotbalovým hřištěm, škola ve tvaru knihy, dostihový areál, prodejna zmrzliny a restaurace.</p>
Město dětí mladýma očima pro mládež z Plzeňského kraje	Město – budovy ve městě pro děti, kresba fixami a pastelkami na formát A4, 2 vyučovací hodiny (1,5 hod.), celkem čtyři žáci.	Plakát ke tvůrčí dílně projektu, ze čtyř obrázků byl poté jeden vybrán pro tištěný letáček. Autorka zahrnuje do města dětí Mini-Muzeum, Dům smíchu, cukrárnu, aquapark i telefonní budku.	Vytvořit ilustraci pro plakát (pozvánka na doprovodný program) k dílně projektu Mini-Plzeň 2015.	 <p>Chceš mít s kamarády své vlastní město, kde můžeš pracovat, vydělat peníze nebo chodit k voličům? Přijď se na plánovací dílnu a pojď se zapojit se svými nápady do příprav Mini-Plzeň 2015 města dětí!</p> <p>Chceš být svoji? Město dětí? Neváhej a přidej se k nám!</p>

<p>Maketa interiéru města dětí / Náměstí s budovami (fotografování změn ve městě – animace a její využití jako reklama na město dětí)</p>	<p>Interiér/exteriér, nábytek/budovy, děti/občané, prostorová a plošná tvorba (kresba či malba, vystřihávání obrázků, lepení, koláž, tvorba z modelíny), 2 vyučovací hodiny (1,5 hod.), 5 žáků.</p>	<p>Inspirace fotografiemi ze zahraničí s modelem interiéru města dětí vytvořený dětmi v Mini-Mnichově 2010. Propagační video Mini-Plzně 2015.</p>	<p>Učit žáky vytvořit místnost, nábytek, interiér a exteriér budovy, bytové doplňky a postavy dětí.</p>	
<p>Plakát Peníze pro město dětí / Výstava bankovek / Výtvarná soutěž</p>	<p>Plakát – peníze, bankovky, kolorovaná kresba, 2 vyučovací hodiny (1,5 hod.), celkem čtyři žáci.</p>	<p>Příprava plakátu pro výstavu bankovek zaslaných v rámci soutěže.</p>	<p>Vytvořit plakát ve stylu Alfonse Muchy pro výstavu Peníze pro město dětí.</p>	
<p>Plakát Hledáš práci ve městě dětí? Přidej se k nám! / Mini-Cirkus</p>	<p>Plakát – povolání, zaměstnanec, kolorovaná kresba/fixy, 2 vyučovací hodiny (1,5 hod.), celkem čtyři žáci.</p>	<p>Inspirace plakáty na pracovním úřadu a propagační stanovišť (pozvánky).</p>	<p>Vytvořit náborové plakáty do zaměstnání. /Propagovat akci Mini-Cirkus.</p>	
<p>Grafické zpracování bankovky</p>	<p>Peníze – bankovka, měna MPK, návrh, linoryt a tisk, 4 vyučovací hodiny (3 hod.), celkem čtyři žáci.</p>	<p>Tvorba výtvarných děl pro výstavu projektu Mini-Plzeň 2015.</p>	<p>Navrhnout, vyrýt a vytisknout bankovky.</p>	

Sada bankovek výtvarnou soutěž	7 pro Peníze – bankovka, děti, kresba černou fixou, 2 vyučovací hodiny (1,5 hod.), celkem čtyři žáci.	Tvorba výtvarných děl pro výtvarnou soutěž projektu Mini-Plzeň 2015.	Navrhnout peníze pro město dětí.	
Město dětí v budoucnosti (Futurismus: pohyb, dynamika, moderní a nadčasová architektura, bílá a stříbrná barva, High-tech: skeletová konstrukce, sklo, ocel, amorfní tvary, vesmírné materiály.)	Veřejný prostor – město budoucnosti pro děti, 4 techniky: kresba tužkou (voskovkou, kolorovaná vodovkami), malba temperami s koláží, gratáží, 2 vyučovací hodiny (1,5 hod.), celkem čtyři žáci.	Zjištění vizuálních odpovědí na otázky: <i>Jak si děti představují město dětí? Jak děti zobrazí moderní město v budoucnosti?</i>	Učit se poznávat výtvarný projev dětí na téma město.	 <p>Na obrázcích podle pořadí: 1. <i>Ve městě Jen samé... – Mrakodrapy (pohled z výšky, 13 let)</i></p> <p>2. <i>Město budoucnosti roku 2500, futuristická architektura ve městě plném pohybu a tvarově vyjimečných budov (11 let)</i></p>
 <p>3. <i>Město budoucnosti roku 2222 vystavěné v High-tech (12 let)</i></p>	<p>4. <i>Barevné město budoucnosti roku 4000 inspirované umělcem Hundertwasser s mostem milénia 4 tisíciletí (13 let)</i></p> 	 <p>5. <i>Město budoucnosti v moři v roce 3000 se silnicí, nadzemními ponorkami a rozhlednou (13 let).</i></p>		

Příloha U – Výtvarné aktivity a dílny v rámci projektu Mini-Plzeň 2015 – město dětí.
 Fotodokumentace (Příloha CD).

Mini-Plzeň 2015 – město dětí - název aktivity:	Téma, námět a výtvarná technika, věková	Inspirace výtvarnou kulturou projektu nebo	Cíl aktivity	Fotodokumentace (ukázka výtvarného díla)
--	---	--	--------------	--

	kategorie / čas / počet žáků	edukační přínos pro projekt Mini-Plzeň 2015		
Návrh prvních bankovek pro projekt <i>Mini-Plzeň 2015 – město dětí</i>	Peníze – bankovka MPK, kresba fixami na barevný papír, žáci ZŠ (1. stupeň), 45 minut, 3 žáci.	V rámci projektu tvorba bankovek při přípravné dílně, setkání s Lenkou Hubáčkovou a v praxi tvorba zadání soutěže.	Zjistit od dětí, jakou navrhnou kompozici, co je napadne nakreslit na bankovku, a co vše potřebují při výtvarném zadání vědět.	
Doprovodný program vztahující se k výstavě architektonických modelů <i>Virtuální Plzeň</i> v papírně.	Město – moderní architektura a pro děti, prostorová – maketa, 3 hodiny, 7 účastníků.	V rámci projektu se konala výtvarná dílna, kdy jsme vytvářeli maketu města v Plzni.	Zjistit od dětí, jaká je možnost prostorového vyjádření na téma město a Plzeň.	
„Česko-německé Mini-Muzeum měst dětí plně výtvarných kulis pro typické hry“ pro Bavorské dny v Plzni	Německo – hry, malba Sedlák a selka, prostorová tvorba, 3 hodiny, 8 dětí.	Příprava stanu zaplněného exponáty – malované a trojrozměrné kulisy pro typické hry v Německu.	Učit žáky poznávat ve výtvarném projevu multikulturní vztah k Německu.	
<i>Piktogramy, bankomat, cedule s nápisy</i>	Výroba cedulí s nápisy, piktogramy se zastávkami, bankomat, 2 dny, asi 30 dětí.	Výtvarná dílna se konala v rámci přípravné manufaktury v DEPU 2015 v Plzni.	Učit žáky pracovat a vytvářet výtvarná dílna užitá do veřejného prostoru.	
Hodnocení, vernisáž výtvarné soutěže, ocenění výherců – 1. místo a výstava <i>Bankovek Mini-Plzeňské koruny</i>	První místo ve výtvarné soutěži vyhrála Anna Höfflerová z Touškova. Na sadě peněz jsou tenkou černou mikrofixou zobrazeny nejvýznamnější zajímavosti z Plzně: na bankovce s číslicí 5 – logo Plzeň 2015, 10 – pivo, 20 – věž kostela, 30 – synagoga, 50 – Hurvínek, 100 – FC Viktoria, 200 – Andělíček.			

<p>Hodnocení, vernisáž výtvarné soutěže, ocenění výherců – 2. místo a výstava <i>Bankovek Mini-Plzeňské koruny</i></p>	<p>Na druhém místě se v soutěži umístila Natálie Sloupová z Plzně, která na bankovky umístila portréty významných plzeňských osobností: <i>J. K. Tyl, M. Aleš, F. Křižík, E. Škoda, B. Smetana, J. Trnka, J. Skupa</i> (technika kresba obyčejnou tužkou).</p>	
--	--	---

Příloha V – Tabulka: Mini-Muzeum.

Název, čas a výtvarná kultura	Aktivita – realizace výtvarného projektu	Cíl aktivity	Vazba na RVP průřezová témata, mezipředmětové vztahy
<p><i>Mini-Muzeum Řemeslných dílen a výtvarné výchovy ve městě dětí</i>, Příprava výstavy pro veřejnost a vernisáže.⁵⁰⁵ 3 dny (10–17 hod.), Výtvarná kultura: Seznámení žáků s výtvarnými směry a umělci, kteří jsou známí rodáci z města Plzně. Inspirace uměním, které bylo vytvořeno v rámci fungování řemeslných dílen v jednotlivých ateliérech.</p>	<p>Témata: Příprava Mini-Muzea – architektonické ztvárnění (úprava domečku pro panenky), tvorba interiéru (nápisy do expozic), výroba a výběr exponátů. Propagace akce (tvorba plakátů, pozvánek, vstupenek), spolupráce s dalšími stanovišti. Instalace a vernisáž výstavy, realizace doprovodných programů, demontáž a prodej děl do obchodního domu.</p>	<p>Žák se učí pracovat ve skupině, tvořit kreativně nová díla, uvědomuje si své schopnosti, i přínos k výsledku práce, organizovat a propagovat akci, vyplnit pracovní list, hodnotit, hledat vhodné postupy při řešení problémů, komunikovat s občany a kolegy, respektovat názory druhých, propojovat vědomosti do nových celků, vystupovat před veřejností, prezentovat výsledky své práce.</p>	<p>OSV VDO Mediální výchova (MEV) Rozvoj kompetencí k řešení problémů, komunikativních, sociálních a personálních, pracovních – výtvarná výchova, přírodopis, dějepis, občanská výchova (městská instituce muzeum a její fungování a význam), český jazyk.</p>

Příloha W – Tabulka: Výuka výtvarné výchovy na Základní škole Šimanovská 16, Praha 9 – Kyje. Fotodokumentace výtvarných děl a nástěnek (Příloha CD).

Základní škola Šimanovská 16, Praha 9 –	Cíl aktivity a edukační	Fotodokumentace (výtvarná díla žáků u popisu fotografie: téma, námět, učivo a
---	-------------------------	---

⁵⁰⁵ Inspirováno tabulkou v knize Františka Parkána: *Výchova ke vztahu ke kulturně historickému dědictví: metodická příručka*.

<p>Kyje: hodina výtvarné výchovy (výtvarná soutěž, aktivita a zadání)</p>	<p>potenciál pro možné využití výtvarného zadání pro realizaci ve městě dětí</p>	<p>výtvarná technika, věková kategorie, třída (čas: 1,5 hod.), vazba na RVP, průřezová témata a mezipředmětové vztahy)</p>
<p>Výtvarná soutěž: <u>MŠMT – Evropa ve škola</u> – Co stálo za Karla IV. a stojí i dnes, Historické osobnosti doby Karla IV. mýma očima, Pohled z věže Karlštejna / Karlova mostu</p>	<p>Využití pro Mini-Muzeum: příprava výstavy o české historii – Karel IV. a jeho doba</p>	 <p>Architektura z doby Karla IV. – Katedrála sv. Víta, technika: kresba tužkou, zlatá a stříbrná tempera, olejový pastel a fix, suchý pastel, dějepis, 6.A</p>
<p>Výtvarná soutěž: <u>Krajská knihovna Pardubice</u> – Jak je to s králem – Život ve stínu katedrál – krása gotických vitráží, Pergamen – Iniciála – Manuskript</p>	<p>Využití pro Mini-Muzeum: příprava výstavy o české historii – Karel IV. a jeho doba</p>	 <p>Název: Kolorovaná kresba skleněné mozaiky – Vitráž, Gotická architektura, teplé a studené barvy, technika: tuš a vodové barvy, formát A4 ve tvaru lomeného oblouku, třída 6.A / Goethův barevný kruh, technika: tuš a vodové barvy, formát A3 (kulatý formát), 5.A</p>
<p>Výtvarná soutěž: <u>Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, příspěvková organizace Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy</u> – Výtvarná soutěž KAREL IV. očima dětí</p> 	<p>Využití pro Mini-Muzeum: příprava výstavy o české historii – Karel IV. a jeho doba</p>	 <p>Pergament – Listina, Písmo ve výtvarné výchově, Iniciála, Gotika, Karel IV., technika: kresba tuží, vodové a temperové barvy (zlatá a stříbrná), 6.A / Peníze – bankovky 700 Karlových korun, vytisknuté k výročí narození Karla IV., vydavatel: Praha Caroli, linoryt – návrh a rytí, vícebarevný yrisový tisk, dějepis, 7.A a 6.A</p>
<p>Výtvarná soutěž: <u>Městská část Praha 14</u> – Já a můj obvod, Karel IV. – 700. výročí narození, jeho doba a život</p>	<p>Využití pro Mini-Muzeum: příprava výstavy o</p>	

	české historii – Karel IV. a jeho doba	Doba a život Karla IV., koláž (kresba, stříhání, lepení), A3, kolektivní práce dějepis, 6.A / Architektura z doby Karla IV. – Praha, Karlův Most, perspektiva, kresba tužkou, malba temperou, dějepis, 6.A
Výtvarná soutěž: <u>MŠMT – Evropa ve škola</u> : Evropské město sportu – jak jej vidím já, Tak sportuji já / Tak sportujeme u nás doma, Jak se u nás fandí, Sportovní disciplíny mýma očima, Můj oblíbený sport, Sportovec mého srdce, Člověk v pohybu / Jak se kreslí pohyb	Využití pro Mini-Galerii: příprava výstavy o sportu	 <p>Postava v pohybu – Sportovec mého srdce, proporce těla – postava a portrét (návrh olympijské poštovní známky, karikatura slavné osobnosti, piktogramy sportů), technika: tuš, temperové a vodové barvy, formát A4/A3, tělocvik, fixy, 5.A</p>
Výtvarná soutěž: <u>Dům zahraniční spolupráce</u> - Evropa a sport - Fotokomiks	Tvorbu fotokomiksů lze zařadit do Fotolabu.	Fotokomiks vytvořený třídou 6.A a dalšími žáky školy najdete v Příloze W na CD.
Výtvarná soutěž: <u>Ally promotion</u> , Duha	Využití pro Mini-Galerii: příprava výstavy na téma Duha.	 <p>Experimentální malba – Duha, W. Kadinskij, Nauka o barvách, míchání barev, technika: akvarelové pastelky, vodové barvy, tempéry, široké štětce, fyzika, 6.A, 7.A</p>
Výtvarná činnost v rámci koordinování školního parlamentu: Peníze ve škole	Využití pro Městský úřad ve městě dětí – portrét starosty na bankovku.	 <p>Návrh a vytisknutá bankovka, 100 SP – Správné peníze školního parlamentu Správné rady, vyobrazena předsedkyně a místopředsedkyně, vytvořené při schůzce technikou linoryt, 4.A</p>
Výtvarná soutěž: <u>Balakryl</u> , Barevná hra Recy věci Materiál: na výrobu: dřevěné staré síto, červená barva Balakryl a štětce, staré hodiny – ciferník, hodinový strojek s ručičkami a baterkou, vypořezané trubky od barev, staré pastelky, tavící pistole a náboje lepidla.	Využití pro řemeslné dílny a ateliér hodinářství ve městě dětí.	 <p>Název: <i>Barevné staré hodiny plné recyklo-barev jako nové – Pastelkové sluníčko z prázdných tubiček</i>, zvůrci: žáci 6.A, 1.A a 1.B, 2.A, 8.A, parlament, žáci mého výtvarného kroužku.</p>

Příloha X – Graf: Rozhovor o výtvarné soutěži v rámci projektu Mini-Plzeň 2015.

Výsledky – Vizuální schéma slovního uvažování nad tématem město a dílčí náměty pro výtvarné zadání a tvorbu dětí, která jsou vhodná pro využití v rámci výtvarné soutěže a někdy napsaná v otázkách. Seminární práci a další materiály týkající se rozhovoru na Příloze CD.

Příloha Y – Power Point prezentace výtvarně-didaktických projektů, seminární práce.

Umístěné v příloze na CD.

Příloha Z – Ostatní materiály.

Umístěné v příloze na CD.